

การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงทางบวก
ที่มีต่อความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
อภิษฎา ดวงจันทร์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2544

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงทางบวก
ที่มีต่อความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
อภิษฎา ดวงจันทร์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2544

อภิษฎา ดวงจันทร์. (2544). การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงทางบวกที่มีต่อความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กร์ทอง, รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 48 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ กลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่การทดสอบค่า t และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ลดลง หลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะและไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค และนักเรียนที่หลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะและไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

A COMPARISON OF THE EFFECTS OF SIMULATIONS AND POSITIVE
REINFORCEMENT ON THE EMOTIONAL INTELLIGENCE OF
MATTHAYOM SUKSA II STUDENTS OF WAT SAWETTACHAT
SCHOOL IN KHET KLONGSAN, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
APISADA DUANGCHAN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
October 2001

Apisada Duangchan. (2001). *A Comparison of the Effects of Simulations and Positive Reinforcement On the Emotional Intelligence of Matthayom Suksa II Students of Wat Sawettachat School in Khet Klongsan, Bangkok*. M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Kamolrat Greethong, Assoc.Prof.Dr.Aree Punmanee.

The purposes of this experimental research were to compare the effects of simulations and positive reinforcement on the emotional intelligence of matthayom suksa II students of Wat Sawettachat school in Khet Klongsan, Bangkok in academic year 2001. The 48 sample students were randomly divided into three groups; two experimental groups and one control group. Each group was consisted of 16 students. An experimental group I was exposed to simulations and prompting, and experimental group II was exposed to simulations and premack's principle and a control group wasn't exposed to simulations and prompting and wasn't exposed to simulations and premack's principle. The instrument was an emotional intelligence test. The data was analyzed by t-test and one way analysis of variance.

The results were as follows:

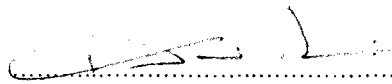
1. The emotional intelligence of the students that exposed to simulations and prompting was significantly increased than before the experiment at .01 level.
2. The emotional intelligence of the students that exposed to simulations and premack's principle was significantly increased than before the experiment at .01 level.
3. The emotional intelligence of the students that didn't expose to simulations and prompting and didn't expose to simulations and premack's principle was significantly decreased than before the experiment at .01 level.
4. There were no significantly difference of the emotional intelligence of the students among those that was exposed to simulations and prompting, simulations and premack's principle wasn't exposed to simulations and prompting and exposed to simulations and premack's principle.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

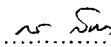
การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงทางบวก
ที่มีต่อความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

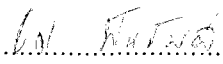
ของ
นางสาวอภิษฎา ดวงจันทร์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่..... 5 ..... เดือน ..... พ.ศ. 2554

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์mani)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งของรองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กริทอง ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง กรรมการสอบปากเปล่าที่แต่งตั้งเพิ่มเติมได้กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างละเอียดทุกขั้นตอน ด้วยความเสียสละ ความห่วงใย ความเมตตา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมาก ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง และให้ข้อเสนอแนะในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเศวตฉัตร และโรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ ตลอดจนคณาจารย์ของโรงเรียนวัดเศวตฉัตรทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ ขอน้อมรำลึกถึงพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ พระคุณของ บิดา มารดา พระคุณครูอาจารย์ ตลอดจนญาติ เพื่อน ๆ และผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ที่ได้กล่าวนาม ผู้ซึ่งเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือห่วงใยผู้วิจัยตลอดมา จนประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

คุณค่าทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบให้กับบิดา มารดา และบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่เคยประสิทธิ์ประสาทวิทยาการความรู้ให้กับผู้วิจัยมาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

อภิษฎา ดวงจันทร์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	4
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	8
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	9
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางบวก.....	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเจตยวฉลตทางอารมณ์.....	27
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	32
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	32
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	32
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	44
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และการศึกษาค้นคว้า.....	44
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	46
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	46
ข้อเสนอแนะ.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	51
ภาคผนวก.....	56
ภาคผนวก ก.....	57
ภาคผนวก ข.....	138
ภาคผนวก ค.....	155
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	160

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Multigroup Randomized Control Group Pretest- Posttest Design.....	36
2	แสดงการเปรียบเทียบความเจ็ลยวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน กลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังได้รับสถานการณ์จำลองและการชี้แนะ.....	40
3	แสดงการเปรียบเทียบความเจ็ลยวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน กลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังได้รับสถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค.....	41
4	แสดงการเปรียบเทียบความเจ็ลยวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน กลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง.....	42
5	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความเจ็ลยวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ในกลุ่ม ทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มควบคุม.....	43
6	แสดงกำหนดการทดลองของกลุ่มตัวอย่างในสัปดาห์ที่.....	137
7	แสดงกำหนดการทดลองของกลุ่มตัวอย่างในสัปดาห์ที่.....	137
8	แสดงคำอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความเจ็ลยว ฉลาดทางอารมณ์.....	153
9	แสดงคะแนนก่อนและหลังทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1.....	156
10	แสดงคะแนนก่อนและหลังทดลองของกลุ่มทดลองที่ 2.....	157
11	แสดงคะแนนก่อนและหลังทดลองของกลุ่มควบคุม.....	158
12	แสดงค่าผลต่างของคะแนนความเจ็ลยวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ในกลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มควบคุม.....	159

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เนื่องจากแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยอย่างรวดเร็วในทุกด้านทำให้การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ได้กำหนดให้พัฒนาคนเป็นจุดเน้น โดยได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของคน เพราะตระหนักว่า "คน" เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและเป็นศูนย์กลางแห่งการพัฒนาที่แท้จริง การพัฒนาศักยภาพของคนจะพัฒนาในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับตนเอง ครอบครัว และสังคม โดยให้ทุกคนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพอย่างเต็มที่ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ ปัญญา และทักษะฝีมือ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2540 : 12) ซึ่งการสนองตอบต่อแผนพัฒนานี้ควรเริ่มพัฒนาคนตั้งแต่เด็ก เนื่องจากเด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศชาติ เป็นอนาคตของครอบครัวและชุมชน การที่จะพัฒนาให้เด็กมีคุณภาพได้ต้องเริ่มจากบุคคลต่างๆ ที่อยู่รอบข้างเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์ ต้องให้การดูแล ให้ความรัก ความเข้าใจแก่เด็ก เพื่อให้เด็กพัฒนาเติบโต และเป็นประชากรที่มีคุณภาพ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์ส่วนใหญ่มักจะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทางด้านสติปัญญาให้แก่เด็ก พยายามเสริมสร้างทุกวิถีทางเพื่อให้เด็กฉลาดและเก่ง โดยบางครั้งลืมนึกไปว่าความฉลาดและเก่งเพียงอย่างเดียวนั้นไม่เป็นการเพียงพอสำหรับสภาพการณ์ปัจจุบันนี้ ซึ่งพบว่าคนที่มีความสติปัญญาสูงไม่ใช่คนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตเสมอไป สติปัญญา เป็นเพียงส่วนประกอบหนึ่งเท่านั้น แต่ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ต่างหาก ที่เป็นส่วนสำคัญที่จะประคับ ประคอง ให้คนเราประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างแท้จริงทุกด้าน (Salovey, Mayer and Caruso.1997 : 17)

✓ ในปัจจุบันเด็กที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ไม่ใช่เด็กที่มีความเฉลียวฉลาดทางสติปัญญาแต่เพียงอย่างเดียวแต่ต้องมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้วย คือ การที่เด็กรู้จักอารมณ์ของตนเองและเรียนรู้ที่จะจัดการกับอารมณ์ของตนเองสามารถเข้าใจผู้อื่น รู้เขารู้เรา เห็นอกเห็นใจ เด็กเหล่านี้สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นในสังคมและอยู่ได้อย่างมีความสุข (Mayer and Salovey.1997 : 22) ฉะนั้นการพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ให้เกิดขึ้นในเด็กเปรียบเสมือนพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือ ครูอาจารย์ ได้สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้แก่ชีวิตของเด็กในอนาคต ทำให้เด็กพร้อมที่จะไปเผชิญกับโลกกว้างต่อไป และยังช่วยทางด้านพัฒนาการของเด็กให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ เพื่อที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปในอนาคตและเป็นการสำคัญสำหรับประเทศชาติต่อไป (อัจฉรา สุขารมณ์. 2542 : 5)

จากการสำรวจปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของเด็กโรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร โดยการสัมภาษณ์ อาจารย์ผู้สอนจำนวน 40 คน ผลปรากฏว่าอาจารย์ผู้สอนทุกคน มีความเห็นว่านักเรียนร้อยละ 60 มีปัญหาเกี่ยวกับ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ กล่าวคือ นักเรียนไม่สามารถควบคุมอารมณ์ต่าง ๆ ได้ มักจะมีเรื่องทะเลาะวิวาทกัน ชอบใช้กำลัง ไม่ค่อยคิดถึงเกี่ยวกับเรื่องของอนาคต ไม่ยินดียินร้ายไม่ว่าจะมีเรื่องอะไรเกิดขึ้น เกือบกต ไม่ชอบแก้ปัญหา คิดมาก และชอบระเบิดอารมณ์ใส่เพื่อน

จากการสำรวจเบื้องต้นโดยการสังเกตและใช้แบบสอบถามปลายเปิดกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวน 176 คน ชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 44 คน พบว่า นักเรียน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 72.7 มีปัญหาเกี่ยวกับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 75 คน พบว่า นักเรียน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 77.3 มีปัญหาเกี่ยวกับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 57 คน พบว่า นักเรียน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 52.6 มีปัญหาเกี่ยวกับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ โดยมีพฤติกรรมดังนี้ ชีโมโห ใจร้อน หงุดหงิดง่าย โกรธง่าย ชอบใช้กำลัง ชอบใช้เสียงดังขู่เพื่อน ไม่ค่อยเป็นมิตร และชอบระเบิดอารมณ์ใส่เพื่อน จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่านักเรียนทุกระดับชั้นมีปัญหาเกี่ยวกับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีปัญหาเกี่ยวกับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์มากที่สุด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อตัวเด็กเอง เพราะเด็กจะรู้สึกไม่มีความสุขในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับคนอื่น เพราะพฤติกรรมดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการไม่สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองและไม่เข้าใจผู้อื่น ดังที่ โกลแมน (Goleman,1998 : 317) กล่าวว่า ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ คือ ความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเอง และความรู้สึกของผู้อื่น จนสามารถบริหารหรือจัดการกับอารมณ์ของตนเองเพื่อเป็นแรงจูงใจ ในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างประสบความสำเร็จ ซึ่งโกลแมน ได้จำแนกความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ออกเป็น 2 สมรรถนะ คือ สมรรถนะส่วนบุคคลและสมรรถนะทางสังคม โกลแมนได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ในด้านสมรรถนะส่วนบุคคลในการบริหารจัดการกับตนเองว่ามีองค์ประกอบ 3 อย่างคือ การตระหนักรู้ตนเอง คือ โกรธก็รู้ว่าโกรธ เสียใจก็รู้ว่าเสียใจ พอใจก็รู้ว่าพอใจ การควบคุมตนเอง คือ เมื่อรู้ว่าเกิดอารมณ์โกรธอารมณ์เสียใจ อารมณ์เศร้า ควรทำอะไร แสดงออกอย่างไร และการสร้างแรงจูงใจ คือ การกระตุ้น แรงสร้าง ความกระตือรือร้น รู้จักนำตนเองเตือนตน ให้กำลังใจตน ส่วนด้านสมรรถนะทางสังคม เป็นการสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น มีองค์ประกอบ 2 อย่างคือ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา คือ ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้ความต้องการของผู้อื่น และทักษะทางสังคม คือ การรักษา หรือคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น

การพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การใช้กรณีตัวอย่าง การใช้บทบาท สมมติ การใช้ตัวแบบ การใช้สถานการณ์จำลอง และการเสริมแรง (อารี พันธุ์มณี : 2543) ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงทางบวก เพราะการใช้เทคนิคสองอย่างได้ผลดีกว่าการใช้เพียงเทคนิคเดียว ดังที่บอร์นสไตน์และคนอื่น ๆ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2536 : 65, อ้างอิงมาจาก Bornstein and other, 1977) กล่าวว่า การใช้สถานการณ์จำลองเพียงประการเดียวในการสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่ การเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะเกิดได้ช้า ด้วยเหตุนี้ จึงควรใช้การให้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงทางบวก เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการจะสร้างหรือป้องกันเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังที่เพ็ญศรี ประทุมรุ่ง (2542 : 240-241) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรที่มีต่อมารยาทในการรับประทานอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งมะกอก อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมีมารยาทในการรับประทานอาหารดีขึ้น เพราะสถานการณ์จำลองเป็นการจำลองสถานการณ์หรือสภาพการณ์นั้นมาจากสภาพที่เป็นจริงหรือใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุดแล้วให้นักเรียนปฏิบัติ และแสดงความคิดเห็นหรือหาทางแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งเป็นการฝึกที่ดี ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด (สำเร็จ เวชสุนทร, 2522 : 18-19) สถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบและกระบวนการที่ฝึกฝนให้นักเรียนได้เผชิญปัญหา รู้จักการแก้ปัญหา วินิจฉัย ตัดสินใจ สามารถพัฒนาความเจริญส่วนบุคคลได้ ในเรื่องลักษณะนิสัย ความรู้สึก การทำงานกลุ่ม การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น

อื่น สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิตในสังคม (สมพงษ์ จิตระดับ. 2530 : 75) ดังที่ วัชรพร จับเกตุ (2535 : 40) ได้ศึกษาถึงผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความเสียสละสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ผลวิจัยของ มงคล สุภาธร (2537 : 36) ได้ศึกษาผลการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าการใช้สถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยได้สูงกว่าการสอนปกติ

การเสริมแรงทางบวกเป็นวิธีการปรับพฤติกรรมที่สามารถเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ดังที่ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 67) กล่าวว่า การเสริมแรงทางบวก คือ การกระทำที่อิทธิพลแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งเพิ่มขึ้นหรือเกิดบ่อยครั้ง หรือมีความถี่สูงขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการที่อิทธิพลได้รับผลกระทบที่พึงพอใจและแสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้นคือสิ่งเร้าทางบวก และ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2536 : 191-193) กล่าวว่า สิ่งเร้าทางบวกที่เป็นตัวเสริมแรง เช่น อาหาร และ สิ่งเสพติด ตัวเสริมแรงทางสังคม การใช้หลักฟ्रीแมค การชี้แนะ การให้ข้อมูลย้อนกลับ เบี่ยงเบนการ และตัวเสริมแรงที่เป็นวัตถุสิ่งของ ดังนั้นในการพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ผู้วิจัยจึงใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงทางบวก โดยใช้ การชี้แนะ และการใช้หลักฟ्रीแมค จากผลการวิจัยของ รัตนา บุตมากุล (2527 : 3-7) ได้ศึกษาการชี้แนะร่วมกับการเสริมแรงด้วยเบี่ยงเบนการต่อการเพิ่มพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนที่แยกตัวที่ได้รับการชี้แนะโดยใช้เวลาร่วมกับการกำหนดบทบาทผู้นำชั้นเรียนมีพฤติกรรมความสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนสูงกว่าเด็กที่แยกตัวที่ไม่ได้รับการชี้แนะโดยเวลาจากการกำหนดบทบาทผู้นำชั้นเรียน เช่นเดียวกับ สุภาวดี ธารศรี (2535 : 7) ได้ศึกษา พบว่านักเรียนที่ได้รับการชี้แนะ ร่วมกับการเสริมแรงทางบวกที่มีพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกอย่างเดียว และ ศิริลักษณ์ รักษาทรัพย์ (2534 : 60-63) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลการใช้หลักฟ्रीแมคกับการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงด้วยหลักฟ्रीแมคและนักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางสังคมมีพฤติกรรมการตั้งใจเรียนสูงขึ้น ดังงานวิจัยของ โซติ บุญนิธิวิช (2541 : 44-45) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้สัญญาเงื่อนไขกับการใช้หลักฟ्रीแมค เพื่อพัฒนาการมีวินัยในการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขกับการใช้หลักฟ्रीแมคมีวินัยในการใช้ห้องสมุดเพิ่มขึ้น

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาการเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงทางบวก ที่มีต่อความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ
2. เพื่อเปรียบเทียบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟ्रीแมค
3. เพื่อเปรียบเทียบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้

สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค

4. เพื่อเปรียบเทียบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค และนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นประโยชน์ต่อผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ อาจารย์ ผู้ปกครอง ที่มีความรู้ความชำนาญเรื่องการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ กับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมคไปพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขต คลองสาน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 ที่มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 57 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขต คลองสาน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 ที่มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมาจำนวน 48 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 16 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งได้ดังนี้

1.1 วิธีการพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี ดังนี้

1.1.1 การใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ

1.1.2 การใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้สถานการณ์จำลอง

หมายถึง การที่ผู้วิจัยจัดกิจกรรมให้นักเรียนโดยจัดสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับเหตุการณ์จริง และให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่กำหนด ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับสถานการณ์นั้น ๆ และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของตนเอง โดยมีขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยอธิบายวิธีการทดลอง โดยใช้สถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนอาสาสมัครที่จะแสดงบทบาทตามสถานการณ์นั้น และนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้เป็นผู้สังเกต

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองให้ผู้แสดงเพื่อเตรียมซักซ้อมก่อนแสดง ผู้วิจัยให้นักเรียนจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง และให้นักเรียนแสดงบทบาทตามเนื้อเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล ผู้วิจัยให้นักเรียนที่แสดงและสังเกต วิเคราะห์และอภิปรายสิ่งที่ได้จากการแสดงและการสังเกต และผู้วิจัยให้นักเรียนออกมาแสดงความคิดเห็นดังกล่าว

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากเนื้อเรื่องในสถานการณ์จำลองและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

2. การเสริมแรงทางบวก

หมายถึง วิธีการที่ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยให้สิ่งที่พอใจหลังจากแสดงพฤติกรรมที่ต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้

2.1 การชี้แนะ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1.1 การชี้แนะโดยใช้คำพูด (Verbal Prompting) ได้แก่

2.1.1.1 นักเรียนควรรู้จักสร้างความสัมพันธ์ ผูกมิตรกับเพื่อน

2.1.1.2 นักเรียนควรรู้จักอารมณ์ของตนเองและไม่เก็บกด

2.1.2.3 นักเรียนควรรู้จักจัดการกับอารมณ์ของตนเอง และหาทางระบายออกอย่าง

เหมาะสม

2.1.2 การชี้แนะโดยใช้ภาษาท่าทาง (Non- Verbal Prompting) ได้แก่ การพยักหน้า

การยิ้ม

เมื่อนักเรียนแสดงถึงการพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์

2.2 การใช้หลักฟรีแมค คือ การเสริมแรง โดยผู้วิจัยจะนำกิจกรรมที่นักเรียนชอบมากที่สุดมาเป็นตัวเสริมแรง

3. การใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ

หมายถึง การที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้การพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ โดยการจัดกิจกรรม และสภาพการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ให้มีความคล้ายคลึงกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมจากเรื่องราวเหตุการณ์และชีวิตบุคคล แล้วให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์นั้นๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการแก้ปัญหา และตัดสินใจในสภาพการณ์ที่กำลังเป็นอยู่ หลังจากนั้นจึงให้การชี้แนะในลักษณะที่เป็นคำพูดและท่าทาง การใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยอธิบายการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ เงื่อนไขการเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลองที่น่า มาใช้จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาทตามสถานการณ์นั้น ๆ นักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้เป็นผู้สังเกต

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินกิจกรรม นักเรียนจัดสภาพการณ์และแสดงบทบาทไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ เมื่อนักเรียนทำไม่ได้ ผู้วิจัยอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลง แล้วจึงให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นที่เนื้อหา ผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรมโดยแสดงความคิดเห็นและอภิปราย และผู้วิจัยให้การชี้แนะ แก่ นักเรียนในลักษณะที่เป็นคำพูดและท่าทาง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป ให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
วิธีนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 1

4. การใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค

หมายถึง วิธีการเสริมแรงเมื่อนักเรียนมีการพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นโดยผู้วิจัยจะนำกิจกรรมที่นักเรียนชอบมากที่สุดมาเป็นตัวเสริมแรง ในการศึกษาครั้งนี้มีการกำหนดเงื่อนไขว่าถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่มีการพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์นักเรียนจะได้เลือกกิจกรรมที่ชอบในช่วงพักกลางวันของวันที่ทำการทดลอง การใช้หลักฟรีแมคประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค เงื่อนไขการเสริมแรงและผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลองที่นำมาใช้จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาทตามสถานการณ์นั้น ๆ นักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ผู้สังเกต

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินกิจกรรม นักเรียนจัดสภาพการณ์และแสดงบทบาทไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลง แล้วจึงให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นที่เนื้อหา ผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรมโดยแสดงความคิดเห็นและอภิปราย ถ้านักเรียนแสดงถึงการพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์นักเรียนก็ได้รับการเสริมแรง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป ให้นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
วิธีนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2

5. ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์

หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการให้ความสำคัญถึงความรู้สึกของตนเองและความรู้สึกของเพื่อน จนสามารถบริหารหรือจัดการกับอารมณ์ของตนเองเพื่อเป็นแรงจูงใจ ในการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนได้อย่างดี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านสมรรถนะส่วนบุคคล คือ ความสามารถในการบริหารจัดการกับตนเองของนักเรียนได้อย่างดี โดยแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1.1 การตระหนักรู้ตนเอง คือ การที่นักเรียนทราบว่าตนกำลังรู้สึกอย่างไรในขณะนั้น ได้แก่ ใจร้อน โกรธ เครียด

1.2 การควบคุมตนเอง คือ การที่นักเรียนมีสติและสามารถเลื่อนการสนองความพึงพอใจของตนออกไปก่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ และเมื่อมีความทุกข์ใจก็สามารถกลับคืนสู่สภาพปกติได้ดี ได้แก่ เมื่อนักเรียนใจร้อน โกรธ และเครียด นักเรียนสามารถแสดงออกได้เหมาะสม

1.3 การสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง คือ การที่นักเรียนมีความสามารถในการจูงใจ กระตุ้น สร้างความกระตือรือร้น รู้จักเตือนตน ให้กำลังใจตน และมีความเพียรพยายามที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ เมื่อนักเรียนใจร้อน โกรธ และเครียด นักเรียนสามารถเตือนตนเอง ให้กำลังใจตนเอง และมีความเพียรพยายามที่จะทำให้ อารมณ์ใจร้อน อารมณ์โกรธ และเครียด หายไปได้

2. ด้านสมรรถนะทางสังคม คือ ความสามารถของนักเรียนในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การเอาใจเขามาใส่ใจเรา คือ การที่นักเรียนรับรู้ได้ว่าเพื่อน กำลังรู้สึกอย่างไร สามารถเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนได้ ได้แก่ นักเรียนไม่เป็นคนที่เอาแต่ใจตนเอง ไม่ยึดความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่ รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน และ นักเรียนมีความเข้าใจเพื่อน รับรู้ถึงความรู้สึกของเพื่อน

2.2 ทักษะทางสังคม คือ การที่นักเรียนสามารถจัดการกับอารมณ์ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ดี สามารถอ่านสภาพการณ์ทางสังคมและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้อย่างแม่นยำ ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และเพื่อน และสามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนได้อย่างราบรื่น ได้แก่ นักเรียนสามารถเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน ญาติ และนักเรียนสามารถทำงานร่วมกันกับเพื่อนได้อย่างดี

6. กลุ่มทดลองที่ 1

หมายถึง นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ จำนวน 16 คน

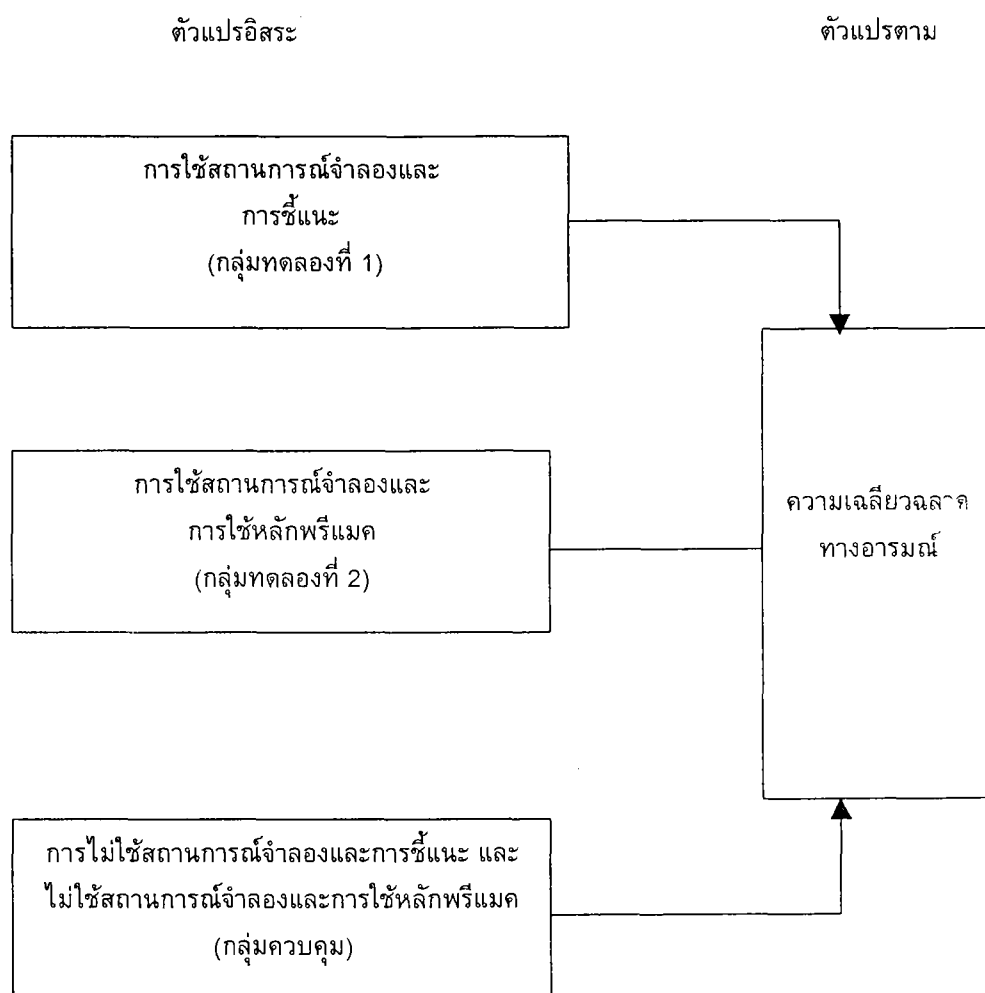
7. กลุ่มทดลองที่ 2

หมายถึง นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค จำนวน 16 คน

8. กลุ่มควบคุม

หมายถึง นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับสถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค จำนวน 16 คน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความเจตยวลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ
2. นักเรียนมีความเจตยวลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค
3. นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมคมีความเจตยวลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นหลังการทดลอง
4. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมคและนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับสถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมคมีความเจตยวลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง
  - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง
  - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางบวก
  - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการชี้แนะ
  - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการชี้แนะ
  - 2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักฟรีแมค
  - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักฟรีแมค
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์
  - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์
  - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

1.1.1 ประวัติความเป็นมาของการใช้สถานการณ์จำลอง

การใช้สถานการณ์จำลองเป็นวิธีการที่วงการทหารนำมาใช้ก่อนวงการอื่น โดยนำมาใช้กับการซ้อมรบของทหารที่จะส่งไปสมรภูมิ โดยใช้วิธีการหรือยุทธวิธีเดียวกับการรบในสนามจริง แต่แตกต่างกันตรงที่ใช้กระสุนปลอม (สุภา กิจจาทร. 2519 : 194)

การใช้สถานการณ์จำลองในสถานศึกษา เริ่มขึ้นครั้งแรกโดยโครงการที่มีชื่อว่า “Jefferson Township School District” จุดประสงค์ของโครงการนี้ เพื่อฝึกผู้ที่จะเป็นผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา มีผู้เข้ารับการอบรมครั้งนี้จำนวน 232 คน ในการอบรมมีการนำเอาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่เกิดขึ้นจริง มาสร้างเป็นสถานการณ์จำลอง เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมฝึกแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งผลปรากฏว่า มีผู้เข้ารับการอบรมมีความสนใจและพอใจในการตัดสินใจที่ได้ตัดสินใจอย่างอิสระ ได้เรียนรู้วิธีการต่าง ๆ ที่เป็นแนวทางแก้ปัญหา ก่อนจะออกไปปฏิบัติจริง ๆ เกิดความรู้สึกที่เป็นจริงเป็นจัง และมีสัมพันธภาพระหว่างกันขึ้นในห้องเรียน (ดุสิต โกนสันเทียะ : 25 อ้างอิงมาจาก Tansey and Unwin.1969)

1.1.2 ความหมายของสถานการณ์จำลอง

เบค และมอนโร (Beck and Monroe.1969 : 45-49) กล่าวถึงสถานการณ์จำลองว่าเป็นคำเก่าที่มีมานานแล้วแต่เพิ่งจะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ทางการศึกษาเมื่อไม่นานมานี้ ความหมายหนึ่งของสถานการณ์จำลองก็คือ “ความหลอกลวง” (Deception) หรือการแสดงผิด (Misrepresentation) ทั้งสองความหมายนี้เป็นความหมายของสถานการณ์จำลองสมัยก่อน ในปัจจุบันนี้คำว่าสถานการณ์จำลอง หมายถึงกระบวนการซึ่งมีรูปแบบคล้ายคลึงสภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้นเพื่อจะทดสอบสภาวะการณ์หรือเพื่อการสอน สถานการณ์จำลองมักจะได้รับการอธิบายในรูปกระบวนการและแม่แบบ (Process and Model) ซึ่งในที่นี้

หมายถึง สิ่งที่ย่นย่อโดยคงแสดงให้เห็นความสำคัญของสถานการณ์ในชีวิตจริง แม้แบบจะแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของตัวแปรที่จัดไว้ เพื่อให้ผู้ค้นคว้ามองเห็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยปราศจากความสงสัยในการผสมผสานของสถานการณ์ ทั้งนี้เป็นไปตามข้อกำหนดต่อไปนี้ (Beck and Monroe.1969 : 36-37)

1. ความเป็นปรนัย ดูว่าสถานการณ์ที่เป็นแบบนั้นเป็นสถานการณ์ที่เป็นตัวแทนของชีวิตจริงเพียงใด
2. ความครอบคลุมสถานการณ์ในชีวิตจริงที่นำมาเสนอในแม่แบบนั้นมีความสำคัญมากเพียงใด
3. ความพิสดารดูความง่ายของแม่แบบที่จะทำความเข้าใจและความง่ายของกระบวนการ
4. อรรถประโยชน์ประโยชน์ของแม่แบบในแง่ที่เป็นการทดลองให้เป็นกระบวนการของชีวิตจริงในอันที่จะค้นหาเพื่อเปลี่ยนเงื่อนไขภายใต้สถานการณ์ที่แตกต่างออกไป
5. การประยุกต์แม่แบบที่ความเป็นไปได้เพียงใดที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนในสถานการณ์ที่เป็นจริงได้

ครุคแชงค์ (Cruichshank.1972) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่า หมายถึง ผลผลิตที่เกิดขึ้นเมื่อมีสถานการณ์หรือผลของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นแล้ว สถานการณ์จำลองนี้รวมไปถึงเรื่องจำลองภาพจากโทรทัศน์ และการเล่นละครด้วย

ชูลท์ (Schultz.1972 : 4) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่า หมายถึง การปฏิบัติการที่ใช้แบบจำลองหรือกระบวนการต่าง ๆ ให้คล้ายคลึงกับสภาพการที่เป็นจริง โดยฝึกให้ผู้อยู่ในสถานการณ์ได้ฝึกปฏิบัติ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง

เคอร์ (Kerr.1977 : 8) กล่าวถึงการใช้ สถานการณ์จำลองว่า ผู้เข้าร่วมสถานการณ์จะต้องปฏิบัติตามข้อมูลและมีสถานการณ์ที่กำหนดวัตถุประสงค์ในการร่วมสถานการณ์นั้นผู้เข้าร่วมสถานการณ์จะต้องยอมรับ และปฏิบัติตามข้อมูล และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง ผู้เข้าร่วมสถานการณ์อาจได้รับข้อมูลให้รับทราบบทบาทหน้าที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงของเขา หรือได้รับบทบาทที่แตกต่างไปจากชีวิตจริงก็ได้ เหตุการณ์ในสถานการณ์จำลองจะดำเนินต่อไปในทางใดหรือผลของสถานการณ์จะเป็นอย่างไรนั้น เป็นเรื่องที่คาดการณ์ล่วงหน้าไม่ได้เพราะจะต้องขึ้นอยู่กับผลการตัดสินใจของผู้เข้าร่วมสถานการณ์

สตูทริดจ์ (ชัยวัฒน์ ตัณฑรังษี. 2529 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Sturtridge.1977 : 32-34) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นกิจกรรมที่นักเรียนทุกคนต้องเข้าร่วมในสถานการณ์บางอย่างและต้องใช้วิจารณญาณของตนเองมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ในการที่จะใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยจะต้องคิดเองว่าจะพูดอะไร เลือกใช้หน้าที่ในการสื่อสารความหมาย และใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบทบาทของตนเอง และบทบาทของผู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์ด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะร่วมมือกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

โฮเดน (Holden.1981 : 5) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นการจำลองสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ส่วนมากจะอยู่ในรูปแบบของการแก้ปัญหา ครูทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ควบคุมจะนำของจริงต่าง ๆ มาเป็นสื่อในการกระตุ้นผู้ร่วม ให้ใช้ทักษะทางภาษาทุกด้าน ในการรับรู้ข้อมูลพร้อม ๆ กัน ผู้เข้าร่วมสถานการณ์แต่ละคนจะได้รับบัตรแสดงขอบข่าย หน้าที่ความรับผิดชอบ และข้อมูลจำเป็นเพิ่มเติม ทุกคนต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตน

โจนส์ (Jones.1982 : 5) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นเหตุการณ์หนึ่งซึ่งไม่ใช้การสอนโดยครู แต่นักเรียนเป็นผู้เข้าร่วมในเหตุการณ์นั้น และเป็นผู้ที่ทำให้เหตุการณ์นั้นดำเนินต่อไป โดยได้รับมอบหมายหน้าที่ภารกิจในสังคมและความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานการณ์นั้น ซึ่งต้องมีการแก้ปัญหาและการตัดสินใจรวมอยู่ด้วยส่วนครูจะเป็นผู้กำหนดเวลาเริ่มต้น และเวลาจบของสถานการณ์ นอกจากนั้นครูมี

หน้าที่อธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ที่สำคัญในสถานการณ์นั้นและกำหนดว่าใครเป็นใคร ใครทำหน้าที่อะไร มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องใดบ้าง

สำหรับประเทศไทย นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้คือ

ทิศนา ขัมมณี (2522 : 202) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่า หมายถึง การจำลองสถานการณ์ หรือการสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และให้มีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจไม่กล้าแสดง เพราะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับมากเกินไป

อัญชลี แจ่มเจริญ (2522 : 104) ได้ให้ความหมายว่าสถานการณ์จำลอง คือ การจัดสภาพแวดล้อมเลียนแบบของจริง ให้ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงมากที่สุด และให้ผู้เรียนฝึกฝนแก้ปัญหาและตัดสินใจในสภาพการณ์ที่เขากำลังเป็นอยู่

สิริวรรณ สุวรรณชาติ (2522 : 104) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่าเป็นการนำเอาสภาพการณ์ที่เป็นจริงมาจัดในรูปของเกม โดยมุ่งให้ผู้เรียนสวมบทบาทต่าง ๆ กันซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจ มีความรู้สึกร่วมต่อเหตุการณ์นั้นได้ดี อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้วิธีการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำเริง เวชสุนทร (2523 : 18-19) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่า หมายถึง การจำลองสถานการณ์หรือสภาพการณ์นั้นจำลองมาจากสภาพที่เป็นจริง หรือคล้ายคลึงกับสิ่งที่เป็จริงในสังคมมากที่สุด แล้วให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ แสดง ออกความเห็น หรือหาแนวทางแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้น ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในสภาพที่ใกล้เคียงกับความจริงมากที่สุด มีโอกาสตัดสินใจเลือกวิธีการในการแก้ปัญหา และเลือกหลักการหรือทฤษฎีมาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาของเขา

สุนทร จันทรตรี (2533 : 393) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่า หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมแบบของจริงให้ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด และให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่เขากำลังเผชิญอยู่นั้น

บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 154) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่า หมายถึง การจัดเลียนแบบสถานการณ์ให้มากที่สุด ให้ผู้เรียนได้กระทำเพื่อฝึกการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่เขากำลังเผชิญอยู่นั้นราวกับเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเองโดยตรง และผู้เรียนยังมีโอกาสทราบความคิดเห็นของเขานั้นเป็นอย่างไร ถูกต้อง แตกต่าง หรือเหมือนกับเพื่อนอย่างไรจากการอภิปรายร่วมกับเพื่อน ๆ และผู้สอน

วารี ธีระจิตร (2534 : 191) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่า หมายถึง การจำลองสถานการณ์ที่เป็นจริงมาใช้ในห้องเรียน โดยจัดให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการเรียน และสถานการณ์นั้นต้องง่ายต่อการทำความเข้าใจของนักเรียน

เพชรรัตน์ จงนิมิตรสาทร (2534 : 82) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่า หมายถึง การสร้างสถานการณ์จริงหรือเลียนแบบสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในสังคม แล้วนำมาให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ ศึกษา ปฏิบัติ แสดงออก เสนอความคิดเห็น หรือตัดสินใจในการเลือกแนวทางปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้แนวคิดที่ถูกต้องและมีคุณค่าในการดำเนินชีวิตในสังคมต่อไป

จากความหมายของสถานการณ์จำลองที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า สถานการณ์จำลอง หมายถึง การจำลองเหตุการณ์หรือเลียนแบบสภาพการณ์โดยให้มีความคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมให้มากที่สุด ซึ่งทำให้บทเรียนเปลี่ยนเป็นรูปธรรม เข้าใจได้ง่าย แล้วผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพการณ์ด้วยตนเอง

โดยการปฏิบัติ แสดง มีส่วนร่วมในการคิดและช่วยตัดสินใจแก้ปัญหาจากสถานการณ์ ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ ในสภาพการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งวิธีการนี้ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจ มีความรู้สึกร่วมต่อเหตุการณ์ได้ดี อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงได้ด้วย

1.1.3 ความมุ่งหมายของการใช้สถานการณ์จำลอง

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

เทลเลอร์ และวอล์ฟฟอร์ด (Tayler and Walford.1974 : 48-49) กล่าวว่า การใช้ สถานการณ์จำลอง มีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อเสนอสถานการณ์ที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนให้แก่ผู้เรียน
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและเคยชินกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

โดยใช้เวลาอธิบายที่เร็วกว่าปกติ

3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น และได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
4. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเลือกแนวทางที่ถูกต้อง เช่น การเรียนรู้จากความผิดพลาด หรือจากความสำเร็จของผู้อื่น

เชย์ (Shay.1980 : 27) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองถูกสร้างเพื่อ

1. ใช้ในการสร้างบรรยากาศในความเป็นกันเอง (To Break the Ice) เราใช้สถานการณ์จำลองในการแนะนำให้นักเรียนรู้จักซึ่งกันและกัน และรู้จักกันมากขึ้น หรือใช้แนะนำวิชาที่เรียน กิจกรรมบางอย่างสามารถใช้ในการสร้างบรรยากาศซึ่งช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในห้องเรียนการเลือกใช้สถานการณ์จำลองเพื่อจุดมุ่งหมายนี้ ควรจะมีข้อจำกัดเป็นกิจกรรมสั้น ๆ ที่ควรจะทำให้แล้วเสร็จใน 1-2 ชั่วโมงการเรียนการสอน

2. เพื่อที่จะบอกความจริง (To Imparts Facts) สถานการณ์จำลองมักจะไม่น่าเชื่อถือเตี้ยๆ ในการสอนความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงมีสถานการณ์จำลองมากมายที่ออกแบบมา เพื่อใช้ในการให้ข้อมูลโดยมีความมุ่งหมายเพื่อทำให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์มากขึ้น

3. เพื่อพัฒนาความรู้ให้หนักแน่น (To Develop Emphatic Sensitivity) สถานการณ์จำลองส่วนมากถูกออกแบบมาเพื่อที่จะผูกมัดนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ การเลือก ความกดดัน และ/หรือความรู้สึกขัดแย้งของคนในบทบาทอื่น ๆ ในวัฒนธรรม และเวลาอื่น ๆ สถานการณ์จำลอง ดังกล่าวจะช่วยให้เด็กเรียนมีสายตากว้างไกล ส่งเสริมพัฒนาการรับรู้ที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ทำให้เข้าใจ และมีเหตุผลมากยิ่งขึ้น

4. เพื่อสำรวจอนาคต (To Explore the Future) ความซับซ้อน และความซ้ำซ้อนของสถานการณ์จำลองคอมพิวเตอร์นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อการทำนาย แต่สถานการณ์จำลองที่ใช้ในห้องเรียนก็สามารถออกแบบเพื่อทำนาย หรือเพื่อเพิ่มประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอนาคตให้แก่เด็กเรียนได้ จากหรือสถานการณ์บางอย่างที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ถูกจำลองอยู่ในแบบจำลองหรือความคิดรวบยอด ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ หรือการวิเคราะห์อนาคตที่จะเป็นไปได้ กิจกรรมเหล่านี้ใช้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จินตนาการและเพิ่มความสามารถในการที่จะต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงที่ถูกควบคุม สถานการณ์จำลองทำให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหามากขึ้น และมีความสามารถในการประเมินผลระยะยาว ของการกระทำต่าง ๆ

สุภา กิจจาทร (2519 : 195-196) กล่าวถึง ความมุ่งหมายในการสร้างสถานการณ์จำลอง ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนได้พบ และรู้จักการแก้ปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักหัดคิด สามารถนำเหตุผลมาอภิปรายเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหา
3. เพื่อให้นักเรียนพัฒนาการทำงานร่วมกับกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ อดทนต่อการถูกวิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความอดกลั้น มีวินัยในตนเอง สำนึกในสิทธิของตนเองและผู้อื่น
4. เพื่อเป็นการเปลี่ยนกิจกรรมการสอน จากการฟังครูสอนแต่ผู้เดียวมาเป็นการเรียนที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น

อัญชลี แจ่มเจริญ (2522 : 5) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้พบและรู้จักแก้ปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักคิด และนำเหตุผลมาอภิปราย เพื่อประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหา
3. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้รู้จักวิพากษ์วิจารณ์และอดทนต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีวินัยในตนเอง คำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น
4. เพื่อเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนการสอนจากการที่ครูสอนแต่ผู้เดียวมาเป็นการที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

เพชรรัตน์ จงนิมิตรสถาพร (2534 : 86) กล่าวว่า การใช้ สถานการณ์จำลองมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิด ใช้วิจารณ์ญาณในการไตร่ตรอง และสามารถนำเหตุผลมาอภิปรายเพื่อประกอบการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาบทเรียน ที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์จริงในสังคม โดยได้ศึกษาจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมที่ใกล้ตัวก่อนการเรียนที่ไกลตัวออกไป
3. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการกระทำ ซึ่งเกิดการเรียนรู้ที่ดีเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ อดทนต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สำนึกถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเองและผู้อื่น
4. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดที่ถูกต้องในการพัฒนาค่านิยมส่วนตัว และสังคม การพัฒนาทางจริยธรรม ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต

1.1.4 ขั้นตอนในการสร้างสถานการณ์จำลอง

ทเวลเคอร์ (สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา, 2525 : 17-20 ; อ้างอิงมาจาก Twelker,1969) กล่าวถึงการสร้าง สถานการณ์จำลองว่า ในการออกแบบสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อการสอนควรพิจารณาถึงสิ่งสำคัญดังต่อไปนี้

1. จะสอนเนื้อหาอะไร
2. จะสอนอย่างไรจึงจะให้ผลดี ต้องคำนึงถึงภูมิหลังของผู้เรียนด้วย
3. ทำอย่างไรระบบที่ออกแบบจึงมีความสมบูรณ์ ซึ่งต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาด้วย

การสร้าง สถานการณ์จำลองเพื่อการเรียนมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดขอบเขตปัญหาการสอนโดยผู้สร้างต้องรู้และเข้าใจว่าปัญหานั้นคืออะไร ปัญหาที่กำหนดมีจุดมุ่งหมายอย่างไร และใช้ในสภาวะแวดล้อมอะไรเป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหา

2. พิจารณาว่าใช้กับนักเรียนกี่คน ใช้เครื่องมืออะไร มีวิธีการอย่างไร ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างไร การดำเนินการเป็นรูปใด มีสิ่งใดช่วยอำนวยความสะดวกได้บ้างและปรัชญาการสอนเป็นไปในแนวทางใด
3. ขึ้นปรับสถานการณ์เข้าสู่ปัญหา เพื่อให้ปัญหานั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ต้องอาศัยสภาพการณ์ที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมกับปัญหา หรือเลือกวิธีการที่นำปัญหาเข้าสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
4. ขึ้นกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะโดยกำหนดให้อยู่ในรูปของพฤติกรรมที่สามารถวัดได้
5. ขึ้นกำหนดเกณฑ์การวัดผล ซึ่งจะใช้วัดพฤติกรรมของผู้เรียน โดยแบ่งเกณฑ์ การวัดเป็น 2 แบบ คือ เกณฑ์การวัดผลขั้นสุดท้ายในการเรียนและเกณฑ์การวัดระดับความสามารถที่เปลี่ยนแปลงไป
6. ขึ้นเสนอผลของสถานการณ์จำลอง
7. ขึ้นเลือกชนิดของเครื่องมือนำมาเป็นส่วนประกอบในสถานการณ์จำลอง เช่น ใช้เครื่องมือช่วยสอน หนังสืออ่านประกอบ เกม หรือการแสดงบทบาท เป็นต้น
8. ขึ้นพัฒนาสถานการณ์จำลอง โดยเลือกสื่อหลายอย่างมาใช้แล้วเลือกสื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดมาเป็นเครื่องมือ
9. ขึ้นพัฒนาระบบสถานการณ์จำลอง โดยพิจารณาหาข้อบกพร่องของแต่ละขั้นตอน เพื่อนำไปแก้ไขสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด
10. ขึ้นทดลองใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อหาข้อบกพร่องหรือข้อจำกัดของสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น อาจทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กหรือแบบตัวต่อตัว โดยให้ผู้ได้รับการทดลองทำเครื่องหมายในที่เป็นปัญหาหรือเปิดโอกาสให้อภิปรายกับผู้สร้างโดยตรง
11. ขึ้นเปลี่ยนแปลงแก้ไขสถานการณ์จำลองหลังการทดลอง ถ้าหากพบข้อบกพร่องต้องทำการปรับปรุงให้เหมาะสม
12. ขึ้นใช้สถานการณ์จำลองเป็นอุปกรณ์หรือกิจกรรมในการสอนจริง ซึ่งผู้สร้างต้องดูประสิทธิผลของสถานการณ์จำลองนั้นด้วย
13. ขึ้นปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สถานการณ์จำลองเหมาะสมกับสภาวะการณ์ในอนาคต ในการนำสถานการณ์ไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการสอนนั้น ซึ่งมักพบการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ในการสอนจริงอยู่เสมอ

สุทิน บุญชูวงศ์ (2530 : 84-87)กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้าง สถานการณ์จำลองดังนี้

1. ขึ้นสำรวจและวิเคราะห์ ก่อนสร้าง สถานการณ์จำลอง ต้องศึกษาและสำรวจจุดประสงค์ว่าต้องการให้ผู้เรียนรู้เรื่องใดบ้าง เมื่อพิจารณาและศึกษาเป็นอย่างดีแล้ว นำมาวิเคราะห์ว่าสถานการณ์นั้นมีผลดีต่อการเรียนรู้อะไรและให้ผลเสียอะไร สถานการณ์ที่นำมาวิเคราะห์นั้นใกล้เคียงกับความเป็นจริงแค่ไหน เพื่อให้สถานการณ์นั้นมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุด
2. ขึ้นกำหนดวัตถุประสงค์ ในการกำหนดวัตถุประสงค์นั้นมีมุ่งให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใดบ้าง เมื่อผู้เรียนรู้จากสถานการณ์แล้วผู้เรียนเป็นอย่างไร การสร้างสถานการณ์จำลองก็ต้องสร้างให้ตรงวัตถุประสงค์
3. ขึ้นเลือกสถานการณ์ สถานการณ์ที่เป็นจริงและสามารถนำไปใช้ในชั้นเรียนต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ข้างต้น พิจารณาเลือกและสามารถนำสถานการณ์ที่เป็นจริงมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับการใช้ในชั้นเรียน โดยสถานการณ์จำลองเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกวิเคราะห์ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา หรือสถานการณ์นั้น ๆ ก่อให้เกิดการเรียนรู้และทักษะที่ต้องการใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุด
4. ขึ้นกำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลอง ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ ดังนี้

- 4.1 กำหนดจุดประสงค์ของสถานการณ์จำลอง
- 4.2 กำหนดบทบาทของผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละคน
- 4.3 เตรียมข้อมูล ข่าวสารที่จำเป็น
- 4.4 กำหนดสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เหมือนจริงในสังคม
- 4.5 ลำดับขั้นเหตุการณ์ เวลา และปัญหาจากสถานการณ์
- 4.6 จบสถานการณ์ สรุป และอภิปราย

5. ขึ้นสร้างและออกแบบสื่อการเรียนรู้และสร้างกฎเกณฑ์ การสร้างและออกแบบสื่อการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบกิจกรรม เช่น บัตรคำ บัตรคำสั่ง เป็นต้น สื่อการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดในกิจกรรม ควรวางแผนและขั้นตอนของการแสดงว่าต้องการก่อนหลังตามลำดับเหตุการณ์อย่างไร

6. ขึ้นทดลองใช้ เมื่อสร้างสถานการณ์จำลองแล้ว ควรนำสถานการณ์จำลองไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่น เพื่อตรวจสอบความพร้อมของภาษา ตลอดจนการใช้สื่อและเงื่อนไขต่าง ๆ ว่าควรแก้ไขและปรับปรุงในแง่ใดบ้าง เพื่อให้ได้สถานการณ์จำลองที่สมบูรณ์ นำไปใช้กับผู้เรียนแต่ละวัยได้อย่างเหมาะสม

เพชรรัตน์ จงนิมิตรสถาพร (2534 : 85) กล่าวว่า การเลือกรูปแบบในการสร้าง สถานการณ์จำลอง อาจใช้การสรุปข่าวเหตุการณ์จากหนังสือพิมพ์ เอกสารต่าง ๆ หรือการสร้างสถานการณ์ขึ้นเอง ให้คล้ายคลึงกับชีวิตจริงในสังคมก็ได้ โดยต้องทำให้เห็นความสัมพันธ์ของบุคคลต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งสถานการณ์จำลองที่เป็นรูปแบบได้ดี ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ ต้องมีความเที่ยงตรง ที่สามารถใช้เป็นตัวแทนของสถานการณ์ในชีวิตได้ รวมทั้งมีความครอบคลุมต่อสิ่งสำคัญที่ควรเน้นในการดำเนินชีวิตที่สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจได้ง่าย ไม่ซับซ้อนเกินไป เพื่อให้ นักเรียนสามารถทดลอง ปฏิบัติ แสดงบทบาท ศึกษากรณี อภิปราย สรุปได้อย่างเกิดประโยชน์ที่สุด แล้วต้องมีส่วนที่เชื่อมโยงกับการสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

1.1.5 ข้อควรคำนึงถึงเกี่ยวกับการสร้างสถานการณ์จำลอง

ทเวลเคอร์ (สมบูรณ์ เสนียวงศ์ ณ อยุธยา. 2525 :17-20 ; อ้างอิงมาจาก Twelker.1969) กล่าวถึงการสร้าง สถานการณ์จำลองว่าควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

1. ถ้าหากสามารถหาความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ได้มากเพียงใดจะช่วยให้สามารถสร้างสถานการณ์จำลองได้เหมาะสมมากขึ้น
2. ผู้สร้างสถานการณ์จำลองต้องศึกษาสถานการณ์จำลอง ที่คนอื่นสร้างให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนสร้างสถานการณ์จำลองเอง ถ้าสามารถศึกษาได้มากเพียงใดก็สามารถสร้างสถานการณ์ได้ดีเพียงนั้น สถานการณ์จำลองที่เป็นไปได้หรือคล้ายคลึงสภาพความเป็นจริงมากที่สุดเป็นสถานการณ์จำลองที่ดีที่สุด ส่วนประกอบต่าง ๆ ของเครื่องมือในสถานการณ์จำลองไม่ใช่จุดหมายปลายทางแต่เป็นเพียงสื่อที่นำสถานการณ์จำลองไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

วิธีเสนอสถานการณ์จำลอง

สุนทร จันทรรตรี (2530 ก : 393-394) กล่าวว่า สถานการณ์ที่น่าเสนอนี้ต้องทำให้ใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุด แต่ไม่ควรยากและซับซ้อนเกินความสามารถของผู้เรียนที่จะคิดแก้ปัญหาตามกระบวนการคิดต่อไปนี้

1. ปัญหาคืออะไร
2. หาสาเหตุของปัญหา
3. หาข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ

4. คิดทางเลือกในการตัดสินใจที่เป็นไปได้หลาย ๆ ทาง
5. ตัดสินใจเลือกทางหนึ่งอย่างมีเหตุผลดีที่สุด
6. ลงมือแก้ปัญหาตามวิธีการที่เลือกไว้
7. การประเมินค่าของการตัดสินใจแก้ปัญหา
8. พิจารณาผลของการแก้ปัญหา เพื่อนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 :154-155) กล่าวว่า การใช้ สถานการณ์จำลองในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน หากให้เหมือนจริงไปทุกเรื่องอาจเป็นเรื่องยาก ผู้สอนอาจเลือกเอาวิธีที่ง่ายแต่บรรลุจุดประสงค์ได้เหมือนกัน ซึ่งมีให้เลือกหลายวิธีหรืออาจจะใช้ทุกวิธีก็ได้ เพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อ ซึ่งการเสนอสถานการณ์จำลองได้ดังนี้

1. เล่าให้ผู้ฟังเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น หรือใช้กรณีตัวอย่าง
2. ให้ดูภาพแล้วเล่าเรื่องประกอบ
3. ให้ดูภาพซึ่งเรียงลำดับเหตุการณ์
4. ให้ดูภาพยนตร์เกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
5. ให้ดูจากสถานที่ที่ตกแต่งให้เหมือนสถานที่จริง และมีผู้แสดงบทบาทด้วย
6. ให้ดูจากการแสดงบทบาทสมมติ

1.1.6 กิจกรรมในสถานการณ์จำลอง

การสอนโดยใช้ สถานการณ์จำลอง เป็นรูปแบบในการจัดกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน กิจกรรม สถานการณ์จำลองประกอบด้วย การศึกษากรณีตัวอย่าง การแสดงบทบาทสมมติ และการอภิปราย

1.1.7 ประโยชน์ของสถานการณ์จำลองในการสอน

ครุฑแซงค์ (Cruichshank.1972 : 17-19) กล่าวถึงส่วนดีที่ได้รับจากการใช้สถานการณ์จำลองในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งแสดงออกภายใต้สถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง
2. จากการปฏิบัติของผู้เรียนในสถานการณ์จำลอง จะสามารถบอกได้ว่าเขาได้นำหลักการหรือทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้วไปใช้เพียงใด อย่างไร
3. เป็นวิธีการให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียน โดยที่ประสบการณ์นั้น ๆ อาจไม่มีโดยตรงในขณะที่อยู่ในสถานศึกษา เช่น การแก้ปัญหาที่ปรากฏในชีวิตจริงในสังคม การสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นมาจึงเป็นวิธีทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการคิดแก้ปัญหาเหล่านั้น
4. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบเฉพาะความจริงที่เลือกสรรแล้ว และมีระดับความยากง่าย ความสลับซับซ้อนที่เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน
5. ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ได้ฝึกสิ่งที่เสี่ยงอันตรายมากถ้าเป็นประสบการณ์ตรง

สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525 : 17-18) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการเรียนการสอนไว้ดังต่อไปนี้

1. สร้างทัศนคติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้
2. ครอบคลุมถึงพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความสามารถของผู้เรียนและความจำไว้ด้วยกัน คือ ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งความจำและขีดความสามารถ

3. จูงใจให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมได้นาน
4. ผู้เรียนสามารถเลือกสนองต่อสภาวะการณ์ทางสังคม จากสถานการณ์จำลองได้
5. ช่วยปรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนให้เข้ากันได้เป็นอย่างดี และเป็นไป

ตามความต้องการ

6. สามารถดึงความสนใจของผู้เรียนไว้ได้ทั้งในการทำแบบฝึกหัด และแม้แต่การเรียนรู้เนื้อหาหลายอย่าง
7. สามารถชักจูงผู้เรียนให้เข้าสู่พฤติกรรมที่ต้องการได้

สุนทร จันทรตรี (2530 : 394) ได้กล่าวถึงสถานการณ์จำลองว่ามีประโยชน์ในการเรียนการสอน

ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเผชิญปัญหามากมายในระยะเวลาอันจำกัด
2. ช่วยให้ผู้เรียนตื่นตัว และให้ความร่วมมือกล้าแสดงความคิดเห็น
3. ช่วยให้เกิดความร่วมมือโดยไม่คิดถึงการแข่งขัน
4. ช่วยให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียน แม้แต่ผู้ไม่กระตือรือร้น
5. ช่วยให้ผู้เรียนได้พบกับสภาพการณ์ก่อนที่จะเกิดในชีวิตจริง
6. ช่วยให้ผู้เรียนที่ยากเป็นปัญหาที่ง่ายขึ้น
7. เปลี่ยนบทบาทของครูจากผู้สอน เป็นเพียงผู้แนะแนว
8. เป็นการถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบ
9. เป็นประโยชน์ต่อการให้เป็นแนวทางในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ
10. การตัดสินใจปัญหาแม้ผิดพลาดก็ไม่ทำให้ผลเสียหายเกิดขึ้น

เพชรรัตน์ จงนิมิตรสถาพร (2534 : 87-88) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือที่สร้างและพัฒนาทักษะทางสังคม และพัฒนาทางจริยธรรมของผู้เรียนให้ดีขึ้น
2. ช่วยให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักตัดสินใจคิดอย่างมีเหตุผล อันเป็นการเรียนรู้โดยตรงที่ทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้
3. ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักใช้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ฝึกให้กล้าแสดงความคิดเห็นการยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
4. ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียน รวมทั้งเป็นการเรียนจากประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรม ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
5. เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางสติปัญญา อารมณ์และจิตใจไปพร้อม ๆ กัน

1.1.8 ขั้นตอนการใช้สถานการณ์จำลอง

อัญชลี แจ่มเจริญ (2522 : 6) เสนอขั้นตอนดังนี้

1. ผู้สอนเสนอสถานการณ์จำลองที่เป็นปัญหาให้นักเรียนขบคิดด้วยวิธีต่างๆ ตามความเหมาะสม
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 7-8 คน เพื่อศึกษาปัญหา
3. นักเรียนศึกษาปัญหา และรู้ถึงประเด็นของปัญหา ช่วยกันแก้ไขตามขั้นตอนดังนี้

3.1 หาสาเหตุ

3.2 หาข้อบ่งชี้ของการตัดสินใจ วางเกณฑ์ที่ใช้ประกอบการพิจารณา

3.3 ทางเลือกที่เป็นไปได้

3.4 จัดข้อมูลให้เพียงพอ

3.5 ลงมือตัดสินใจปัญหา

3.6 ประเมินค่าการตัดสินใจ

4. ตัวแทนของกลุ่มทั้งหมดร่วมกันเสนอแนวทางแก้ปัญหา

5. ครูและนักเรียนร่วมสรุปแนวคิดต่าง ๆ

สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 77-79) กล่าวถึง ขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลองในชั้นเรียนเรียนไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม เป็นขั้นที่เริ่มนำเข้าสู่บทเรียน โดยการให้ข้อมูลเบื้องต้นแก่นักเรียน การเล่าเรื่องสรุปของสถานการณ์ที่นำมาใช้บอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้รู้ แนะนำรูปแบบของสถานการณ์จำลองที่สร้างประสบการณ์ ข้อมูล ความเข้าใจเบื้องต้น การแบ่งกลุ่ม การทำความเข้าใจเกณฑ์กติกาต่าง ๆ บทบาทของนักเรียนบางคน เป็นต้น

2. ขั้นดำเนินกิจกรรม ในขั้นนี้ให้นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมที่ระบุไว้ตามบทบาทที่ได้รับ

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายเมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลง ครูควรให้นักเรียนได้วิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติตามกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์กติกา การเปรียบเทียบข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการศึกษาร่วมกัน

4. ขั้นสรุปเน้นให้นักเรียนเปรียบเทียบเนื้อหาของสิ่งที่เรียนรู้กับชีวิตจริง การประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับ สถานการณ์จำลองให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

ดุสิต โกนสันเทียะ (2538 : 33-34) กล่าวถึงขั้นตอนการสอนโดยใช้ สถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม

1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนแต่ละครั้งให้นักเรียนทราบ

1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันเลือกผู้ที่จะแสดงบทบาทสมมติ แล้วอธิบายหรือมอบหมายบทบาทการแสดงให้นักเรียนเหล่านั้น

1.3 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5-6 คน เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันตามที่ได้รับมอบหมาย

2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

2.1 ครูเสนอกรณีตัวอย่างที่เป็นปัญหาแก่นักเรียน โดยเล่าเหตุการณ์จากสถานการณ์หรือกรณีตัวอย่างให้นักเรียนฟัง

2.2 นักเรียนแสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ใช้เวลาประมาณ 15 นาที

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้แสดงบทบาท

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่ม ร่วมกันอภิปรายปัญหาจากสถานการณ์จำลอง แล้วสรุปเป็นผลการตัดสินใจของกลุ่ม

3.2 แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรายงานผลงานกลุ่มต่อครูและเพื่อนทั้งชั้น

3.3 ครูและนักเรียนทั้งชั้นร่วมกันอภิปรายจากสถานการณ์จำลองอีกครั้ง

3.4 ครูโยงสถานการณ์เข้าสู่เนื้อหา

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนทั้งชั้น ร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกัน และครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม จากขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การใช้ สถานการณ์จำลองที่นำมาใช้บอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้รู้ จากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมที่ระบุไว้ตามบทบาทที่ได้รับ เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลงให้นักเรียนวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรม จากนั้นเน้นให้นักเรียนเปรียบเทียบเนื้อหาของสิ่งที่เรียนรู้กับชีวิตจริงและนำไปใช้ในเหตุการณ์จริง

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง

งานวิจัยในต่างประเทศ

การ์เวย์ (ดุสิต โกนสันเทียะ. 2538 : 38 ; อ้างอิงมาจาก Garvey. 1966 : 18) ได้รายงานผลการใช้ สถานการณ์จำลองประกอบการเรียนการสอน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สอนโดยใช้ สถานการณ์จำลองประกอบการเรียนการสอน ร้อยละ 93 เห็นว่า วิธีสอนแบบนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความสนุกสนาน ไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

โพสท์มา (Postma.1974 : 4712-4713-A) ได้ทำการศึกษาการสอนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนจำนวน 294 คน เป็นชาย 136 คน หญิง 158 คน โดยแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 152 คน กลุ่มควบคุม 142 คน มีครูประจำการเข้าร่วมสังเกตในครั้งนี้ 6 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม แต่ความคงทนในการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่านักเรียนมีเจตคติในทางบวกต่อวิธีสอนนี้ โดยมีความสนใจเพลิดเพลิน กับการได้ทำงานร่วมกันและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างกระตือรือร้น นอกจากนี้ครูประจำการที่เข้าร่วมในการสังเกตครั้งนี้ยังให้ความเห็นว่า มีความพอใจในการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เพราะเป็นวิธีการที่มีประโยชน์ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนตามความสามารถของเขาเอง เป็นวิธีการที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้ได้แสดงออก ทำให้ผู้เรียนมีความคิดที่แตกฉานในการแก้ปัญหา

เกลเลอร์ (Geller.1978 : 219-235) ได้ทำการศึกษาการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งนำมาแสดงเป็นบทบาทสมมติ เพื่อปลูกฝังความเชื่อฟังของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนจำนวน 91 คน ในการแสดงบทบาทสมมตินั้นมีการใช้วิดีโอเทปเข้ามาช่วยผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการแสดงบทบาทสมมติจากสถานการณ์จำลอง มีความเชื่อฟังเพิ่มขึ้นมากกว่า นักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้สถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยในประเทศไทย

ธำรงค์ น่วมศิริ (2527 : 53) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนจริยศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างสถานการณ์จำลองในการสอน กับการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526โรงเรียนจริมอนุสรณ์ 1 จังหวัดอุดรธานี จำนวน 33 คน โดยแบ่งกลุ่มทดลอง 17 คน ได้รับการสอนโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์ สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง และกลุ่มควบคุม 16 คน ได้รับการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ ผลวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม

วัชร จีบเกตุ (2534 : 36) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความเสี่ยสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการพัฒนาความเสี่ยสละโดยการใช้สถานการณ์จำลอง กับการให้ข้อสนเทศกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2533 โรงเรียนอินทรมหรรณพรัตนบุรี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีคะแนนความเสี่ยสละต่ำ จำนวน 30 คน โดยแบ่งกลุ่มทดลอง 15 คน ใช้สถานการณ์จำลองและกลุ่มควบคุม 15 คน ให้ข้อสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีความเสี่ยสละสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พุทธชาติ เพชรสถิต (2535 : 57) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดลอมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการพัฒนาพฤติกรรมการแก้ปัญหา สิ่งแวดลอมโดยการใช้สถานการณ์จำลองกับการอภิปรายกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนวัดธรรมมงคล กรุงเทพมหานคร ที่มีเชาวน์ปัญญาในระดับปานกลางและมีพฤติกรรม การแก้ปัญหาสิ่งแวดลอมต่ำจำนวน 24 คน โดยแบ่งกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 12 คน ใช้สถานการณ์จำลอง และกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 12 คน ใช้การอภิปรายกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มีพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดลอมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองที่ 1 มีพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดลอมสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 2

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับการใช้สถานการณ์จำลองพบว่า การใช้สถานการณ์จำลองช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงออก โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ผู้เรียนมีโอกาสคิดอย่างอิสระ นอกจากนี้การใช้สถานการณ์จำลองยังมีประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัยที่ต้องการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจนำวิธีการดังกล่าวมาใช้เพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางบวก

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางบวก

2.1.1 ความหมายของการเสริมแรงทางบวก

การเสริมแรงทางบวกหมายถึง การที่อินทรีย์แสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งเพิ่มขึ้นหรือเกิดขึ้นบ่อยครั้งหรือมีความถี่สูงขึ้นซึ่งเป็นผลจากการที่อินทรีย์ได้รับผลกระทบที่พึงพอใจหลังจากแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ และสิ่งทีอินทรีย์ได้รับแล้วเกิดความพึงพอใจและแสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้น คือ สิ่งเร้าทางบวก (Positive Stimulus) หรือ แรงเสริมทางบวก (Positive Reinforcement) (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.2530:71)

ตัวเสริมแรงที่นำมาใช้ในการเสริมแรงทางบวก แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต.2524:37)

1. ตัวเสริมแรงที่ไม่ต้องวางเงื่อนไข (Primary or Unconditioned Reinforce) คือตัวเสริมแรงที่มีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรงด้วยตัวเอง เนื่องจากมีอิทธิพลต่ออินทรีย์โดยตรง เช่น อาหาร น้ำ อากาศ ฯลฯ

2. ตัวเสริมแรงที่ต้องวางเงื่อนไข (Secondary or conditioned Reinforce) คือตัวเสริมแรงที่ไม่ต้องมีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรงด้วยตัวมันเอง แต่เนื่องจากได้นำไปสัมพันธ์กับตัวเสริมแรงที่ไม่ต้องวางเงื่อนไขหรือตัวเสริมแรงอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรงอยู่แล้ว โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ จึงเป็นผลให้มีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรง เช่น คำชมเชย เงิน คะแนน ดาว ฯลฯ

ฮิลการ์ดและบาวเออร์ (Hilgard and Bower.1975 : 220-221) ได้สรุปลักษณะของตัวเสริมแรงที่ต้องวางเงื่อนไขไว้ดังนี้

1. เป็นสิ่งเร้าที่ต้องนำมาควบคู่กับตัวเสริมแรงอื่นที่มีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรงอยู่แล้วและคุณสมบัติของการเป็นตัวเสริมแรง อาจหมดได้ ถ้าไม่นำมาควบคู่กับตัวเสริมแรงอื่นบ่อยครั้ง
2. จะมีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรงทางบวก เมื่อนำไปสัมพันธ์กับตัวเสริมแรงทางบวกและอาจเป็นตัวเสริมแรงทางลบถ้านำไปสัมพันธ์กับตัวเสริมแรงทางลบ
3. สามารถนำไปใช้ในการวางเงื่อนไขเพื่อให้เกิดพฤติกรรมได้เช่นเดียวกับตัวเสริมแรงที่ไม่ต้องวางเงื่อนไข
4. สามารถเป็นตัวเสริมแรงแผ่ขยาย (Generalized Reinforcer) คือ สามารถนำไปแลกตัวเสริมแรงอื่น ๆ ได้มากกว่า 1 ตัว จึงทำให้เป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพ แม้ว่าจะไม่ได้ควบคู่กับตัวเสริมแรงที่ไม่ต้องวางเงื่อนไขก็ตาม (Skinner.n.d.;citing Hilgard and Bower.1975 : 221)

หลักในการเสริมแรงทางบวกให้มีประสิทธิภาพนั้นแคชดิน (Kazdin.1980 : 123-131) เสนอว่า

1. ต้องให้การเสริมแรงทันที ที่พฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นโดยเฉพาะการเรียนรู้ที่เป็นทักษะใหม่ เพราะจะทำให้มีแนวโน้มเกิดการเรียนรู้ได้เร็วกว่าการทิ้งช่วงเวลาของการเสริมแรงให้นานออกไป
2. ใช้ตัวเสริมแรงที่มีคุณภาพหรือชนิดที่บุคคลต้องการซึ่งคุณภาพของตัวเสริมแรงจะมีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความพอใจของบุคคลที่มีต่อตัวเสริมแรงนั้น ถ้าบุคคลพอใจในตัวเสริมแรงมากจะทำให้ตัวเสริมแรงมีคุณภาพสูง ถ้าบุคคลพอใจในตัวเสริมแรงน้อยคุณภาพของตัวเสริมแรงก็น้อยลง
3. ตัวเสริมแรงที่ให้ต้องมีขนาดและจำนวนมากพอแก่ความต้องการยังมีจำนวนมากยิ่งทำให้ความถี่ของพฤติกรรมมากขึ้นแต่ตัวเสริมแรงบางชนิดก็มีข้อจำกัด คือ ถ้าให้เป็นจำนวนมากอย่างไม่มีขอบเขตแล้วอาจกลายเป็นตัวเสริมแรงที่หมดคุณสมบัติในการเป็นตัวเสริมแรง เช่น อาหาร น้ำ คำชมเชย เป็นต้น
4. การใช้ตารางการเสริมแรง กรณีที่ต้องการให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้รับพฤติกรรมควรจะให้การเสริมแรงทุกครั้งที่มีพฤติกรรมพึงประสงค์เกิดขึ้นและใช้ตารางเสริมแรงแบบทุกครั้งจะทำให้อัตราการเกิดพฤติกรรม สูงกว่าการเสริมแรงแบบครั้งคราว เมื่อพฤติกรรมนั้นเกิดบ่อยครั้งขึ้นและสม่ำเสมอจึงควรเปลี่ยนมาใช้ในการเสริมแรงแบบเป็นครั้งคราว เพื่อให้พฤติกรรมนั้นอยู่คงทนต่อไป

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการชี้แนะ

2.2.1 ความหมายของการชี้แนะ

การชี้แนะ (Prompting) เป็นการให้สิ่งเร้าซึ่งได้แก่ คำสั่ง สัญญาณ ท่าทาง ตัวอย่าง หรือ ตัวแบบ เพื่อให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเป้าหมายได้อย่างถูกต้องมากขึ้น เช่น คุณแม่บอกให้ลูกพูดด้วยคำพูดที่สุภาพ เมื่อขอขนมจากคุณแม่ และจะได้รับประทานขนมถ้าทำตามที่คุณแม่บอก คำบอกกล่าว (การชี้แนะด้วยคำพูด) จึงกลายเป็นสิ่งเร้าที่ได้รับการเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอ ทำให้การชี้แนะมีประสิทธิภาพในการควบคุมพฤติกรรมได้ดียิ่งขึ้น เมื่อพฤติกรรมที่เกิดจากการชี้แนะได้รับการเสริมแรงการชี้แนะจึงกลายเป็นสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่างได้ (Discriminative Stimulus) การชี้แนะแบ่งออกเป็นลักษณะใหญ่ ๆ 3 ลักษณะดังนี้ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2526 : 118)

1. การชี้แนะโดยใช้คำพูด (Verbal Prompting) เป็นการใช้คำพูดในการชี้แนะเพื่อให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย เช่น พ่อบอกให้ลูกนั่งอยู่กับที่ ครูบอกนักเรียนอย่าชน

2. การชี้แนะโดยใช้ท่าทาง (Non-verbal Prompting) เป็นการชี้แนะโดยใช้สีหน้าท่าทางต่าง ๆ เช่น พยักหน้า ชี้อมือไปในทิศทางที่ให้เด็กเดิน การจับมือรับประทานอาหาร เพื่อให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย

3. การชี้แนะโดยใช้สิ่งของ (Material Prompting) ได้แก่ การชี้แนะโดยใช้สิ่งของหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อชี้แนะให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย เช่น ป้ายประกาศ ลูกศรชี้บอกทาง ป้ายเครื่องหมายจราจร ป้ายห้ามสูบบุหรี่ เป็นต้น

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 86-87) ได้กล่าวถึงลักษณะชี้แนะไว้ดังนี้ คือ ลักษณะชี้แนะ หมายถึง สภาพการณ์ใดที่มีลักษณะช่วยแนะช่องทางในการตอบสนองของนักเรียนหรือช่วยแนะนำช่องทาง เพื่อให้ นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์และภายหลังที่นักเรียนตอบสนอง หรือแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้วนักเรียนก็ได้รับการเสริมแรง ตัวอย่าง ลักษณะการชี้แนะได้แก่ การแสดงท่าทาง การให้สัญญาณตัวแบบ เป็นต้น

ลักษณะชี้แนะ ช่วยชี้แนะให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และผลจากการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์นักเรียนก็ได้รับการเสริมแรง เพราะฉะนั้นลักษณะชี้แนะจึงทำหน้าที่เป็นสิ่งที่เร้าที่จำแนกความแตกต่างได้ และมีประสิทธิภาพที่จะควบคุมการเกิดพฤติกรรมของนักเรียนได้ (Craighead and other. 1976 : 128-129)

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การชี้แนะเป็นวิธีการปรับพฤติกรรมวิธีหนึ่งที่สามารถทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การชี้แนะโดยใช้คำพูดและการชี้แนะโดยใช้ท่าทาง

2.2.2 หลักการชี้แนะอย่างมีประสิทธิภาพ

1. กำหนดพฤติกรรมในการชี้แนะอย่างชัดเจน และเป็นพฤติกรรมที่บุคคลสามารถทำได้ (Knapczyk and Livingston.1974 : 115-121)

2. พฤติกรรมเป้าหมายที่ทำได้ยากหรือซับซ้อน ควรใช้การชี้แนะอย่างเป็นขั้นตอน ไม่ควรรวบรัดจนเกินไป ซึ่งอาจทำให้บุคคลลำดับพฤติกรรมไม่ถูก และทำให้บุคคลไม่สามารถแสดงพฤติกรรมเป้าหมายได้ (Catania and Brigham. 1978 : 302)

3. ควรให้การเสริมแรงทันทีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย หลังจากได้รับการชี้แนะแล้ว ซึ่งทำให้บุคคลสามารถแยกแยะได้ว่า การแสดงพฤติกรรมตามการชี้แนะทำให้บุคคลได้รับผลกรรมที่บุคคลพึงพอใจ (Catania and Brigham. 1976 : 128)

4. ในแต่ละสภาพการณ์อาจมีความจำเป็นในการชี้แนะในลักษณะที่แตกต่างกันออกไปได้แก่ การชี้แนะโดยใช้วาจา การชี้แนะโดยใช้ท่าทาง การชี้แนะโดยใช้สิ่งของ ดังนั้นควรพิจารณาว่าในสภาพการณ์ใดควรใช้ในการชี้แนะประเภทใด และส่วนมากนิยมใช้การชี้แนะหลายประเภทร่วมกัน (Machomey, Van Wegenen and Meyerson. 1971 : 173-181)

5. บุคคลที่ชี้แนะควรมีความสำคัญต่อผู้ที่ได้รับการชี้แนะเพราะจะทำให้ผู้รับการชี้แนะฟังและทำตามการชี้แนะนั้น (Houeten and Keith. 1975 : 197-201) เช่น สภาพการณ์ในห้องเรียนบุคคลที่มีความสำคัญต่อเด็กก็คือ ครู ดังนั้นจึงควรให้ครูเป็นผู้ชี้แนะเด็ก

6. ควรค่อยๆ ถอดถอน (Fading) การชี้แนะหลังจากที่บุคคลแสดงพฤติกรรมเป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการถอดถอนนี้ควรค่อย ๆ ถอดถอนออกเป็นขั้น ๆ เพื่อไม่ให้กระทบต่อพฤติกรรมเป้าหมาย (Kazdin. 1984 : 41)

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการชี้แนะ

งานวิจัยในต่างประเทศ

แนบซิคและลิฟวิงสตัน (Knapczyk and Livingston. 1974 : 115-121) ศึกษาการใช้การชี้แนะเพื่อเพิ่มพฤติกรรมการถามคำถามของนักเรียนเกรด 8 และ 9 ผลการศึกษาพบว่า การใช้การชี้แนะสามารถเพิ่มพฤติกรรมการถามคำถามของนักเรียนได้

เมอร์และมิลแลน (Muir and Milan. 1982 : 455-460) ได้ฝึกให้ผู้ปกครองของเด็กหญิงให้การใช้เทคนิคการชี้แนะร่วมกับการเสริมแรงทางบวก ในการพัฒนาพฤติกรรมการตอบสนองต่อการเรียกชื่อ การโบกมือ การเลียนแบบ การเลิกพูดคำว่า “ไม่” การมองอย่างมีเป้าหมาย การชี้รูปภาพ ชื่อสิ่งของ ชื่อส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การทำตามคำสั่งอย่างง่าย ๆ ได้ รวมทั้งการออกเสียงสระ พยัญชนะและเรียกชื่อของได้ ผลการทดลองพบว่า เด็กที่ได้รับการฝึกจากผู้ปกครองที่ใช้เทคนิคการชี้แนะร่วมกับการเสริมแรงทางบวก มีความสามารถในการพัฒนาพฤติกรรมดังกล่าว ได้มากกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกจากสถาบันเพียงอย่างเดียว

เกลเลอร์และคนอื่น ๆ (Geller and others. 1982 : 403-415) ศึกษาการใช้การชี้แนะร่วมกับการเสริมแรงทางบวกในการเพิ่มพฤติกรรมการรัดเข็มขัดนิรภัยของผู้ขับขีรถยนต์ ที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย แบ่งกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการชี้แนะร่วมกับการเสริมแรงอย่างมีเงื่อนไข กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการชี้แนะร่วมกับการเสริมแรงอย่างไม่มีเงื่อนไข ผลการทดลองพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการชี้แนะร่วมกับการเสริมแรงอย่างมีเงื่อนไข มีพฤติกรรมการรัดเข็มขัดนิรภัยขณะขับขีรถยนต์สูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการชี้แนะร่วมกับการเสริมแรงอย่างไม่มีเงื่อนไข

งานวิจัยในประเทศไทย

รัตนา นุตมากุล (2527 : 3-7) ได้ศึกษาการใช้การชี้แนะร่วมกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยยรรถกรต่อการเพิ่มพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นห้องที่จัดเป็นพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรม จำนวน 21 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กแยกตัวที่ได้รับการชี้แนะโดยอาจารย์ร่วมกับการกำหนดบทบาทผู้นำชั้นเรียนจะมีพฤติกรรมความสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนสูงกว่าเด็กแยกตัวที่ไม่ได้รับการชี้แนะโดยอาจารย์กับการกำหนดบทบาทผู้นำชั้นเรียน

สุภาวดี ธนะศรี (2531 : 7) ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการใช้การชี้แนะการเสริมแรงบวกและการถอดถอนต่อการเพิ่มและการคงอยู่ของพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการชี้แนะร่วมกับการเสริมแรงทางบวก และถอดถอนการชี้แนะสามารถเพิ่มพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนปกติ

ศตวรรษ เทศศรีเมือง (2535 : 51) ศึกษาเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเอง และการชี้แนะที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่าภายหลังการทดลองนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงขึ้น และกลุ่มนักเรียนที่ใช้วิธีการควบคุมตนเองมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการชี้แนะ

จากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การชี้แนะสามารถเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนได้ เช่น พฤติกรรมความสัมพันธ์ทางสังคม เข้าใจในการอ่านคำหรือประโยค พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนและเพิ่มความขยันหมั่นเพียรในการเรียน จะเห็นได้ว่าการชี้แนะนั้นเป็นวิธีการปรับพฤติกรรมที่จะนำมาใช้ได้ ในสภาพการณ์ต่าง ๆ เพียงแต่ผู้ใช้ต้องเลือกคำพูดหรือแสดงท่าทางที่เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้น ๆ จึงจะเกิดประโยชน์

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักฟรีแมค

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักฟรีแมค

3.1.1 ความหมายของหลักฟรีแมค

หลักฟรีแมค คือการใช้กิจกรรมที่บุคคลชอบมากที่สุด หรือกิจกรรมที่บุคคลทำน้อยที่สุดมาเสริมแรงกิจกรรมที่บุคคลทำน้อยที่สุด เช่น การที่เด็กนักเรียนชายชอบเล่นฟุตบอล แต่ไม่ชอบอ่านหนังสือ ก็อาจจะใช้การเล่นฟุตบอลเสริมแรงการอ่านหนังสือ โดยวางเงื่อนไขว่าจะต้องอ่านหนังสือเสียก่อนแล้วจึงเล่นฟุตบอล ผลปรากฏว่า การอ่านหนังสือของนักเรียนมีความถี่สูงขึ้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2536 : 197)

การใช้หลักฟรีแมค (Premack's Principle) คือการเสริมแรงพฤติกรรมที่มีความถี่ต่ำให้มีความถี่สูงขึ้น โดยนำพฤติกรรมที่มีความถี่สูงที่บุคคลนั้น ๆ มีอยู่ แล้วมาเสริมแรงพฤติกรรมที่มีความถี่ต่ำ เพื่อให้มีความถี่สูงขึ้น (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 87 ; อ้างอิงมาจาก Premack. 1959 ; citing Sulzer and Mayer. 1972 : 36-38) เช่น เมื่อเด็กกลับจากโรงเรียน เด็กไม่ชอบทำการบ้าน แต่ชอบดูการ์ตูน ผู้ปกครองจึงนำพฤติกรรมการดูการ์ตูนมาเป็นแรงเสริมพฤติกรรมการทำการบ้าน โดยเด็กจะต้องทำการบ้านให้เสร็จเรียบร้อยก่อน แล้วจึงจะได้ดูการ์ตูน

การใช้หลักฟรีแมคจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนที่อยู่ในวัย 6-12 ปี เพราะตามหลักพัฒนาการและความสนใจของเด็กวัยนี้ เป็นวัยที่มีความสนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว อีกทั้งยังชอบเล่นเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งการเล่นกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็ก เป็นการแสดงออกถึงความคิด สติปัญญา และการสร้างสรรค์ (สุนีย์ ธีรดากร. 2523 : 157-158)

ดังนั้นการใช้หลักฟรีแมค จึงใช้ได้ผลดีกับวัยเด็กตอนปลาย ทั้งนี้เนื่องจากเด็กในวัยนี้สนใจเล่นกิจกรรมต่าง ๆ และการเล่นเป็นสิ่งที่เด็กชอบมากที่สุด เด็กจะใช้เวลาส่วนใหญ่เล่นกิจกรรมที่ตนสนใจกับเพื่อน จึงเป็นโอกาสดีที่สุดที่จะนำหลักฟรีแมค ซึ่งเป็นการเสริมแรงด้วยกิจกรรมมาเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น (เยาวนาถ วุฒิธำรง. 2524 : 2)

ตัวอย่างกิจกรรมที่สามารถนำมาใช้เป็นตัวเสริมแรงสำหรับนักเรียนหรือเด็กเพื่อเสริมแรงพฤติกรรมที่มีความถี่ของการเกิดพฤติกรรมนั้นต่ำ ให้มีความถี่ของการเกิดพฤติกรรมนั้นสูงขึ้นได้แก่ การดูภาพยนตร์ การดูโทรทัศน์ การอ่านหนังสือการ์ตูน การออกไปเล่นฟุตบอล การฟังเพลง การฟังนิทาน การเล่นเกมที่ชอบ การอ่านหนังสือที่ชอบ การเล่นเกมมินตัน การเล่นเกมปิงปอง การเล่นเกมกรุก การเล่นเกมวิดีโอ การเล่นเกมคอมพิวเตอร์ การเล่นเกมต่อภาพ ฯลฯ

จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักฟรีแมคดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าหลักฟรีแมค คือ วิธีการเสริมแรงพฤติกรรมที่มีความถี่ต่ำให้มีความถี่สูงขึ้น โดยนำพฤติกรรมที่มีความถี่สูงที่บุคคลนั้น ๆ มีอยู่แล้ว หรือนำกิจกรรมที่บุคคลนั้นชอบที่สุดมาเป็นแรงเสริมพฤติกรรมที่มีความถี่ต่ำหรือกิจกรรมที่บุคคลนั้นชอบน้อย เพื่อให้มีความถี่สูงขึ้น

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักฟรีแมค

งานวิจัยในต่างประเทศ

แลททาล (Lattal. 1969 : 195-198) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการแปร่งฟันในค่ายฤดูร้อนของเด็ก โดยใช้กิจกรรมการว่ายน้ำในสระเป็นกิจกรรมเสริมแรง โดยกำหนดเงื่อนไขให้นักเรียนทราบว่า นักเรียนจะได้ไปว่ายน้ำในสระต่อเมื่อนักเรียนแปร่งฟันตอนเช้าทุกวัน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในค่ายพักแรมฤดูร้อนแปร่งฟันตอนเช้าทุกวัน

ออสบอร์น (Osborne. 1969 : 113-118) ได้ใช้วิธีเดียวกันนี้เสริมสร้างพฤติกรรมการนั่งอยู่กับที่ของเด็กกลุ่มหนึ่ง โดยการวางเงื่อนไขว่าใครสามารถนั่งอยู่กับที่ได้นานถึง 15 นาที จะมีสิทธิ์ได้เวลาว่าง 5

นาที่ ในตอนบ่าย แต่ถ้าไม่สามารถทำได้ก็ต้องอยู่ในชั้นทำงานต่อไป ผลปรากฏว่าพฤติกรรมการเล่นจากที่นั่งลดลงทันที

ซาลเบิร์ก และคนอื่น ๆ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2536 : 198-199 ; อ้างอิงมาจาก Salberg and others.1971 : 163-171) ได้ใช้การเล่นเสริมสร้างพฤติกรรมการเล่นหนังสือให้ถูกต้องของเด็กอนุบาลโดยที่เด็กอนุบาลเหล่านี้จะสามารถไปเล่นได้ต่อเมื่อเขียนหนังสือได้ก่อนข้างจะสลับซับซ้อนขึ้นอีกชนิดหนึ่ง โดยที่ซาลเบิร์กและคณะจะสุ่มตรวจการเขียนหนังสือของเด็กเพียงบางคนเท่านั้น ทำให้เด็กทุกคนไม่รู้ว่าเมื่อใดตนเองจะถูกตรวจ จึงทำให้เด็กทุกคนตั้งใจทำเป็นอย่างดี ผลปรากฏว่าคุณภาพของการเขียนหนังสือให้ถูกต้องของเด็กอนุบาลเพิ่มขึ้น

เมอร์เรตและเวลด์ล (Merret and Wheldall. 1978 : 41-50) ได้ใช้หลักฟรีแมคกับแรงเสริมทางสังคมต่อพฤติกรรมการทำงานในชั้นเรียนและการเขียนหนังสือของเด็ก ซึ่งพบว่าพฤติกรรมการทำงานในชั้นเรียนของเด็ก ซึ่งเคยมีเพียง 44 % ของเวลาเรียนทั้งหมด เพิ่มขึ้นเป็น 77% และ 88% ของเวลาเรียนทั้งหมดในเวลาต่อมา และจากการที่เคยเขียนหนังสือได้ 5 คำต่อนาที เพิ่มขึ้นเป็น 13 คำต่อนาที โดยอัตราการผิดพลาดต่ำเหมือนเดิม

นอกจากนี้ บาเบอร์ และเคกี (ยาวนาถ วุฒิธำรง. 2524 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Barber and Kagey. 1979) ยังได้นำแนวคิดของหลักฟรีแมคนี้มาทำการศึกษาการปรับพฤติกรรมมาโรงเรียนของนักเรียนประถมศึกษา โดยคณะครูโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งได้ร่วมมือกันปรับพฤติกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพพฤติกรรมมาโรงเรียนของนักเรียนเกรด 1-3 ของโรงเรียนในเมืองหนึ่งที่อัตราการหนีโรงเรียนของเด็กในโรงเรียนนี้สูงที่สุดในเมือง โดยจะจัดปาร์ตี้ให้ทุกเดือน และมีห้องสนุกให้เด็กเลือกเล่นถึง 4 ห้องด้วยกัน โดยวางเงื่อนไขว่า ถ้าภายในเวลา 1 เดือน นักเรียนเข้าเรียนทุกวัน จะสามารถร่วมงานปาร์ตี้ได้ 1 ชั่วโมง และเข้าเล่นในห้องสนุกได้ทั้ง 4 ห้อง ถ้าภายในเวลา 1 เดือน นักเรียนขาดเรียน 1 วัน จะสามารถเข้าร่วมงานปาร์ตี้ได้ 45 นาที และสามารถเล่นในห้องสนุกได้ 2 ห้อง ถ้าภายใน 1 เดือน นักเรียนขาดเรียน 2 วัน จะสามารถเข้าร่วมงานปาร์ตี้ได้ 30 นาที และสามารถเล่นในห้องสนุกได้ 1 ห้อง ถ้าภายใน 1 เดือน นักเรียนขาดเรียน 3 วัน จะสามารถเข้าร่วมงานปาร์ตี้ได้ 15 นาที และไม่มีสิทธิ์ที่จะเข้าเล่นในห้องสนุก แต่ถ้าขาดเรียนเกิน 3 วัน จะต้องอยู่ในห้องทำงานต่อไปขณะที่คนอื่น ๆ ที่ไม่ขาดเรียนได้เข้าร่วมงานปาร์ตี้ และเล่นสนุก ส่วนนักเรียนที่ขาดเรียนตั้งแต่ 1 วันขึ้นไป จะต้องทำงานในช่วงเวลาที่กำหนดเสียก่อนที่จะเข้าไปร่วมงานปาร์ตี้ ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมหนีโรงเรียนของเด็กนักเรียนในโรงเรียนนี้ลดลงทันทีและในเวลาต่อมาปรากฏว่าเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนเข้าชั้นเรียนมากที่สุดในเมือง

งานวิจัยในประเทศ

พรชูลี อาชาวำรุง และสงบ ลักษณะ (2519 : 49-55) ทำการทดลองปรับพฤติกรรมก่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีทักษะการเขียนด้อย ทักษะการอ่านด้อย โดยไม่มีการสอน และเดินออกนอกห้องเรียน โดยเฉลี่ยประมาณ 95 ครั้ง ในเวลา 30 นาที ครูจึงวางเงื่อนไขว่าถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมดังกล่าวน้อยกว่า 60 ครั้ง ในเวลา 30 นาที ครูจะอนุญาตให้พัก 15 นาที และจับฉลากทำกิจกรรมที่ชอบตามที่นักเรียนเสนอ เช่น เล่นฟุตบอล ตีปิงปอง หรือพักผ่อนตามสบายต่อมาครูก็ลดพฤติกรรมลงจาก 60 ครั้ง เป็น 25, 20 และ 10 ครั้ง ตามลำดับ ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนแสดงพฤติกรรมก่อนลดลงตามเกณฑ์ที่ครูกำหนด

ยาวนาถ วุฒิธำรง (2524 : 32-34) ได้ศึกษาผลของการเปิดโอกาสเลือกกิจกรรมภายหลังการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยครู

เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกกิจกรรมภายหลังที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดเสร็จภายในเวลา 20 นาที และได้คะแนนถูกต้องเป็นร้อยละ 60 ของแบบฝึกหัดทั้งหมด โดยกลุ่มทดลองจะได้เลือกกิจกรรมเอง ส่วนกลุ่มควบคุมครูจะเป็นผู้กำหนดให้ ผลการศึกษาปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของกลุ่มทดลองทำคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ได้สูงกว่ากลุ่มควบคุม

วารุณีย์ จันทรแสงสุก (2525 : 59) ได้ศึกษาผลของการสังเกตตนเอง และการเสริมแรงตนเอง ตามกฎฟรีแมค ต่อพฤติกรรมที่ไม่สนใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนจวาร์ชฎาภิเษก พบว่า (1) การสังเกตตนเอง และการเสริมแรงตามกฎฟรีแมคทำให้ความถี่ของพฤติกรรมสนใจเรียนเพิ่มมากขึ้น และ (2) การสังเกตตนเองควบคู่กับการเสริมแรงตนเองตามกฎฟรีแมค ทำให้ความถี่ของพฤติกรรมตามกฎฟรีแมคอย่างเดียว

ศิริลักษณ์ รักษาทรัพย์ (2534 : 52) ได้ศึกษาผลของการใช้หลักฟรีแมคต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรักษทรัพย์พิทยากร พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนสูงขึ้นภายหลังการใช้หลักฟรีแมคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และทำให้ความถี่ของพฤติกรรมการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนสูงขึ้นอีกด้วย

จากเอกสารและงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า การใช้หลักฟรีแมคสามารถเพิ่มหรือลดพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนได้เช่น การใช้หลักฟรีแมคช่วยเพิ่มพฤติกรรมมารยาทเรียนของนักเรียน และการใช้หลักฟรีแมคช่วยลดพฤติกรรมก่อกวนในห้องเรียน ทำให้ไม่รบกวนเพื่อน และทำให้ผลการเรียนต่อเนื่อง ซึ่งจะมีผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์

4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์

4.1.1 ประวัติการศึกษาทางด้านความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาส่วนใหญ่จะคุ้นเคยกับคำว่าสติปัญญา หรือ เกณฑ์ภาคเชาวน์ (Intelligence Quotient หรือ IQ) มากกว่าความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ หรือ เกณฑ์ภาคอารมณ์ (Emotional Quotient หรือ EQ) ดังที่เป็นที่ทราบกันดีว่า IQ เป็นสมรรถภาพทางสมอง (Mental Ability) ของมนุษย์ หากเราต้องการทำนายว่าบุคคลนี้จะจบปริญญาตรีหรือไม่ เรามักจะนำเอาดัชนีวัด IQ เป็นตัวทำนาย แต่มีนักจิตวิทยาท่านหนึ่งคือ E.L. Thorndike (1920-1930) ได้ให้ความหมายของสติปัญญาไว้ว่ามี 3 องค์ประกอบ และองค์ประกอบหนึ่งในสามก็คือ Social Intelligence คือ ความเฉลียวฉลาดทางสังคม แต่ก็ไม่ได้รับความสนใจน้อย

บลูม (Bloom. 1956 : 43) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ Taxonomy of Educational Objectives โดยแบ่งจุดประสงค์ของวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอันเป็นองค์ประกอบทางด้านความสามารถของมนุษย์ไว้ 3 ด้านคือ

1. Cognitive Domain คือ ความสามารถทางด้านการรู้คิด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องทางสติปัญญา
2. Affective Domain คือ ความสามารถทางด้านความรู้สึก ค่านิยม (ตรงนี้น่าจะเป็นความสามารถทางด้าน EQ)
3. Psycho-motor Domain คือ ความสามารถทางด้านมอเตอร์ การเคลื่อนไหวหรือทางด้านทักษะ

โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner. 1983 : 19) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่อง EQ ในหนังสือชื่อ “Frames of mind” โดยได้ให้แนวคิดที่ว่าความสำเร็จของมนุษย์มิได้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่จะขึ้นอยู่กับความสามารถทางอารมณ์ของเขาด้วย จากแนวคิดต่าง ๆ จึงทำให้การศึกษาเรื่อง EQ เริ่มแพร่หลายมากขึ้น โดยความเชื่อแนวใหม่นี้จะเห็นว่า คนที่จะประสบความสำเร็จนั้นต้องมีทั้ง IQ และ EQ ประกอบกัน จึงมีการศึกษาเรื่อง EQ มากขึ้นเป็นลำดับ มีการแยกแยะความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ว่าแต่ละกิจกรรมนั้นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จควรเป็นความสามารถประเภทใด ตัวอย่างเช่น

ความสำเร็จด้านการเรียน ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดคือ IQ

ความสำเร็จด้านการแก้ปัญหาแต่ละด้าน ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดคือ IQ

ความสำเร็จในการทำงาน ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดคือ IQ และ EQ

ความสำเร็จในการปรับตัว ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดคือ EQ

ความสำเร็จในการปกครองคน ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดคือ EQ

ความสำเร็จในด้านชีวิตคู่ ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดคือ EQ

โกลแมน (Goleman. 1998 : 43) กล่าวว่า IQ และความสามารถทางด้านเทคนิคหรือทักษะทางเทคนิค (Technical Skill) มีความสำคัญ แต่ EQ ยิ่งมีความสำคัญมากในการเป็นผู้นำ (Leader)

4.1.2 ความหมายของ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์

เธอร์ไทร์ท (Thorndike. 1920-1930 : 23) เรียกว่า Social Intelligence แปลว่า ความฉลาดทางสังคม

การ์ดเนอร์ (Gardner. 1983 : 16) เรียกว่า Interpersonal intelligence ซึ่งหมายถึง มีความเฉลียวฉลาดในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น หรือที่เรียกว่า เก่งคน

คูเปอร์ และชาวาฟ (Cooper&Swaf. 1997 : 21) เรียกว่า Emotional Literacy ซึ่งหมายถึงความฉลาดรู้ในอารมณ์ของตนเอง

แอสตอร์เบิร์ก (Sternberg. 1998 : 23) เรียกว่า Practical Intelligence หมายถึง ความสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

โกลแมน (Goleman. 1998 : 93) เรียกว่า Emotional Intelligence Competencies โดยรวมคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา ความเชื่อมั่นในตนเอง การปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ การโน้มน้าวผู้อื่น ความต้องการผลสัมฤทธิ์ และการสร้างทีมงาน ไว้ด้วยกัน

ที่กล่าวมาแล้วเป็นตัวอย่างของคำที่ใช้เรียกที่ใกล้เคียงกับ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งในความหมายของ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ นั้นมีผู้ให้นิยามที่สำคัญ ๆ หลายคนแต่น่าสนใจ คือ

บาร์ออน (Bar-on. 1992 : 25) ได้ให้ความหมายของ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ว่า เป็นองค์ประกอบด้านความสามารถด้านส่วนตัว อารมณ์และสังคมของบุคคลที่จะปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างประสบความสำเร็จ

คูเปอร์ และชาวาฟ (Cooper&Swaf. 1997 : 21) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้ เข้าใจและรู้จักใช้พลังทางด้านอารมณ์ของตน เป็นรากฐานในการสร้างสัมพันธภาพและโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น

สโลเวย์ และ เมเยอร์ (Goleman. 1995 : 4 ; Citing Salovey & Mayer. 1990) ได้ให้ความหมายของความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ไว้ว่า เป็นความสามารถของบุคคลที่จะตระหนักรู้ในความคิด ความรู้สึก และภาวะอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนและผู้อื่นได้ และสามารถควบคุมอารมณ์ของตน ทำให้สามารถชี้นำ

ความคิดและการกระทำของตนได้อย่างสมเหตุสมผล สอดคล้องกับการทำงานและการดำเนินชีวิต โดยมีสัมพันธที่ดีกับบุคคลอื่น

โกลแมน (Goleman. 1998 : 95) ได้ให้ความหมายของ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ไว้ว่า หมายถึง ความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเอง และความรู้สึกของผู้อื่น จนสามารถบริหารหรือจัดการกับอารมณ์ของตนเพื่อเป็นแรงจูงใจ ในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างประสบความสำเร็จ

กล่าวโดยสรุป ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ Emotional Intelligence ก็คือความสามารถของบุคคลที่จะตระหนักรู้ถึงความรู้สึก ความคิด และอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นภายใน ตลอดจนสามารถรอคอยการตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสมถูกกาลเทศะ และสามารถให้กำลังใจตนเองในการที่จะเผชิญข้อขัดแย้งต่าง ๆ ได้อย่างไม่คับข้องใจ รู้จักจัดความเครียดที่จะขัดขวางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อันมีค่าของเราได้ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม ได้อย่างมีความสุข จนประสบความสำเร็จในการเรียน (Study Success) ความสำเร็จในอาชีพ (Career Success) ตลอดจนประสบความสำเร็จในชีวิต (Life Success)

4.1.3 องค์ประกอบของ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์

นักจิตวิทยาได้ให้ความสำคัญทางด้านความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ที่จะส่งผลร่วมกับความสามารถทางสติปัญญา ทำให้บุคคลประสบผลสำเร็จและมีความสุข ปัจจุบันนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้เน้นการพัฒนาทางด้านความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์สูง ก็แสดงว่าเป็นผู้ที่มี ความเฉลียวฉลาดในการใช้อารมณ์ได้ดีจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จและมีความสุขด้วย ขณะนี้ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ยังไม่มีแบบทดสอบมาตรฐานมาวัดดังเช่น ความสามารถทางสติปัญญา แต่นักจิตวิทยาก็กำลังพัฒนาแบบทดสอบเพื่อหาดัชนีชี้วัด ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กันมากขึ้น ในไม่ช้าคงจะมีแบบทดสอบมาตรฐานเกิดขึ้น ปัจจุบันเราพอจะใช้การสังเกตตรวจสอบได้บ้างว่า ใครมี ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์สูง แม้ไม่มีตัวเลขบ่งชี้ก็ตาม มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ไว้หลายคนด้วยกัน จากเอกสารและงานเขียนต่าง ๆ ได้ดังนี้

จากบทความในวารสารที่เป็นภาษาไทยหลาย ๆ เล่ม รวมความได้ว่า คนที่มี ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์สูงมักจะเป็นคนที่

1. มีความเข้าใจตนเองได้ดี รู้เท่าทัน รู้จักจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง ควบคุมอารมณ์ได้ มีเป้าหมายของชีวิตทั้งระยะสั้นและระยะยาว
2. มีความเข้าใจผู้อื่น สามารถเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) และสามารถแสดงได้อย่างเหมาะสม
3. มีความสามารถในการแก้ไขข้อขัดแย้งได้ดี จัดความเครียดที่จะเป็นอุปสรรคต่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้

สโลเวย์ และเมเยอร์ (Salovey & Mayer. 1990. อ้างใน Goleman. 1995 : 43) ได้เสนอองค์ประกอบของ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ เป็นประเด็นหลักไว้ 5 ประการ คือ

1. Knowing one's Emotion หรือ Self-Awareness หมายถึง การตระหนักรู้ตนเองเป็นการรับรู้และเข้าใจ ความรู้สึก ความคิด และอารมณ์ของตนตามความเป็นจริง และสามารถควบคุมความรู้สึกได้
2. Managing Emotion คือมีความสามารถในการบริหารจัดการกับอารมณ์ของตนได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ เพื่อไม่ให้เกิดความเครียด มีเทคนิคการคลายเครียด สลัดความวิตกกังวลรุนแรงได้อย่างรวดเร็วไม่ฉุนเฉียวง่าย ทำให้อารมณ์ชุ่มฉ่ำหายไปโดยเร็ว

3. Recognizing emotion in other เป็นการรับรู้อารมณ์และความต้องการของผู้อื่นเห็นอกเห็นใจ เอาใจเขามาใส่ใจเรา และสามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม

4. Motivating Oneself สามารถจูงใจตนเอง ควบคุมความต้องการจากแรงกระตุ้นได้อย่างเหมาะสม สามารถรอคอยการสนองตอบความต้องการได้ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ดีกว่า มองโลกในแง่ดีสามารถจูงใจ และให้กำลังใจตนเองได้

5. Handling Relationship สามารถสร้างความสัมพันธ์กับคนรอบข้างได้ มีมนุษยสัมพันธ์ดี

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2542 : 15-7) สรุปกรอบแนวคิดเกี่ยวกับ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ของนักจิตวิทยาหลาย ๆ ท่าน ดังนี้

โกลแมน (Goleman. 1995 : 43-44) ได้เสนอองค์ประกอบของ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ไว้ ดังนี้

ก. สมรรถนะทางสังคม ได้แก่ การสร้างและรักษาความสัมพันธ์

1. การเอาใจเขามาใส่ใจเรา หมายถึง การตระหนักถึงความรู้สึกความต้องการและข้อหวั่นใยของผู้อื่น ได้แก่

- 1.1 การเข้าใจผู้อื่น รู้ถึงความรู้สึก มุมมอง สนใจในข้อวิตกกังวลของเขา
- 1.2 การมีจิตใจมุ่งบริการ คัดคะแนน รับรู้และตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดี
- 1.3 การพัฒนาผู้อื่น ทราบความต้องการ เพื่อส่งเสริมความรู้ความสามารถได้ถูกทาง
- 1.4 การสร้างโอกาสในความหลากหลาย เล็งเห็นความเป็นไปได้จากความแตกต่าง

โดยไม่แบ่งแยก

1.5 ความตระหนักถึงทัศนคติความคิดเห็นของกลุ่มความสามารถอ่านสถานการณ์ปัจจุบันและความมีสัมพันธ์ของกลุ่มได้

2. ทักษะทางสังคม หมายถึง ความคล่องแคล่วในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ จากความร่วมมือของผู้อื่น

- 2.1 การโน้มน้าว แสดงกลวิธีโน้มน้าวต่าง ๆ อย่างได้ผล
- 2.2 การสื่อสาร ส่งสารที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือ
- 2.3 ความเป็นผู้นำ โน้มน้าวและผลักดันกลุ่มได้ดี
- 2.4 การกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ริเริ่มและบริหารความเปลี่ยนแปลงได้ดี
- 2.5 การบริหารความขัดแย้ง เจรจาและแก้ไข หาทางยุติความไม่เข้าใจกัน
- 2.6 การสร้างสายสัมพันธ์ เสริมสร้างความร่วมมือร่วมใจกันเพื่อการปฏิบัติ
- 2.7 การร่วมมือกัน ทำงานกับผู้อื่นเพื่อมุ่งสู่เป้าหมาย
- 2.8 สมรรถนะของทีม สร้างพลังร่วม

ข. สมรรถนะส่วนบุคคล ได้แก่ บริหารจัดการตนเองได้อย่างไร

3. การตระหนักรู้ตนเอง หมายถึง การตระหนักรู้ความรู้สึกความโน้มเอียงของตนเอง หยั่งรู้ความเป็นไปได้ของตนเอง และความพร้อมต่าง ๆ

- 3.1 รู้เท่าทันในอารมณ์ตน สาเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกนั้น ๆ และผลที่จะตามมา
- 3.2 ประเมินตนเองได้ตามจริง รู้จุดเด่นจุดด้อยของตน
- 3.3 มั่นใจตนเอง มั่นใจในความสามารถ คุณค่าของตน ความสามารถในการจัดการ

กับความรู้สึกภายในตนได้

4. การควบคุมตนเอง

- 4.1 การควบคุมตนเองสามารถจัดการกับภาวะอารมณ์หรือความฉุนเฉียวได้
- 4.2 ความเป็นที่ไว้วางใจได้ รักษาความเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์และคุณงามความดีได้
- 4.3 ความเป็นผู้ใช้สติปัญญาแสดงความรับผิดชอบ
- 4.4 ความสามารถที่จะปรับตัวได้ยืดหยุ่นในการจัดการกับความเปลี่ยนแปลงได้
- 4.5 การสร้างสิ่งใหม่ เป็นสุขและเปิดใจกว้างกับความคิดแนวทางหรือข้อมูลใหม่ ๆ

5. การสร้างแรงจูงใจ หมายถึง แนวโน้มของอารมณ์ที่เกื้อหนุนการมุ่งสู่เป้าหมาย

- 5.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พยายามที่จะปรับปรุงหรือให้ได้มาตรฐานที่ดีเลิศ
- 5.2 ความจงรักภักดี ยึดมั่นกับเป้าหมายของกลุ่ม เป้าหมายขององค์กร
- 5.3 ความคิดริเริ่ม พร้อมที่จะปฏิบัติตามโอกาสอำนวย
- 5.4 การมองโลกในแง่ดี แม้มีอุปสรรค ปัญหาแต่ก็ไม่ย่อมน้อมสู่เป้าหมาย

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์

งานวิจัยในต่างประเทศ

โกลแมน (Goleman. 1998b : 25) ได้ศึกษาย้อนหลังเกี่ยวกับความสำเร็จในการทำงาน โดยศึกษาจากนักศึกษาที่เรียนในช่วงทศวรรษ 1940 จำนวน 95 คน เป็นการศึกษาระยะยาว ติดตามจนถึงวัยกลางคน พบว่า นักศึกษาที่จบการศึกษาและได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง ๆ มักไม่ค่อยประสบความสำเร็จ เมื่อเทียบกับนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำกว่า ทั้งในด้านหน้าที่การงานและความสุขในชีวิตครอบครัว และจากการศึกษาเด็กในรัฐ Massachusetts จำนวน 450 คน ติดตามผลจนถึงวัยกลางคนพบว่า IQ มีความสัมพันธ์เพียงเล็กน้อยกับความสำเร็จในงานที่ทำ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเสด็จ นครเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 ที่มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 57 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเสด็จ นครเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 ที่มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมาจำนวน 48 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 16 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเสด็จ นครเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวน 114 คน ทดสอบแบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ และนำคะแนนมาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดลงมาต่ำสุด เลือกนักเรียนที่มีคะแนนความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา ได้นักเรียนจำนวน 57 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 48 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรแล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 16 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ
2. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค
3. แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ ดังนี้

1.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ

1.2 สร้างโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ จากข้อมูลที่ได้ในข้อ 1.1 ให้สอดคล้องกับความต้องการของการศึกษาค้นคว้าและนิยามศัพท์เฉพาะ

1.3 นำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมจิตา แสนคำเครือ และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภิต ตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยตรวจสอบให้มีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา และวิธีดำเนินการ กับนิยามศัพท์เฉพาะ

1.4 นำโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และเวลาที่ใช้ในการทดลอง

1.5 นำโปรแกรมที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในการงานวิจัยต่อไป

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ ดำเนินการเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๑ ละ 2 ครั้ง รวม 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เวลา 7.10 – 8.00 น. ในวันจันทร์ และวันพุธ

(ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

2. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักพีแอมค

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักพีแอมค ดังนี้

2.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักพีแอมค

2.2 สร้างโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักพีแอมคจากข้อมูล 2.1 ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าและนิยามศัพท์เฉพาะ

2.3 นำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักพีแอมค ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยตรวจสอบให้มีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา และวิธีดำเนินการกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.4 นำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักพีแอมค มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และเวลาที่ใช้ในการทดลอง

2.5 นำโปรแกรมที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในการงานวิจัยต่อไป

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักพีแอมค ดำเนินการเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๑ ละ 2 ครั้ง รวม 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เวลา 7.10 – 8.00 น. ในวันอังคาร และ วันพฤหัสบดี

(ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

4. แบบทดสอบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบทดสอบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์

4.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเจตียวฉลาดทางอารมณ์

4.2 ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์แนวคิดที่ได้จากข้อ 4.1

5. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ที่สร้างขึ้นจำนวน 75 ข้อ ไปหาความเที่ยงตรง โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมจำนวน 3 คน พิจารณาข้อความในแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

6. นำแบบทดสอบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน แล้วนำแบบทดสอบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์มาตรวจให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t มากกว่า 1.75 ขึ้นไปใช้ในการงานวิจัย ได้ค่า t ระหว่าง 1.81 – 5.714 จำนวน 40 ข้อ

7. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 6 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8208

ลักษณะแบบทดสอบความเจตียวลลาดทางอารมณ์เป็นแบบสอบถามที่เป็นสถานการณ์ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างแบบทดสอบความเจตียวลลาดทางอารมณ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้ แล้วสมมติว่าเป็นตัวของนักเรียนเองอยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร คำตอบของนักเรียนจะไม่มีถูกหรือผิด เพราะนักเรียนแต่ละคนย่อมมีความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกัน ขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด และเลือกเพียงคำตอบเดียว

ตัวอย่าง แบบทดสอบความเจตียวลลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับการตระหนักรู้ตนเอง

ที่ห้องเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 คุณครูธิดาประกาศว่าพรุ่งนี้เวลา 9.30-10.20 นาฬิกา จะทำการสอบเก็บคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ สมศรี มานี และสุดใจ เป็นเพื่อนสนิทกัน สมศรีเรียนวิชาคณิตศาสตร์อ่อนที่สุดในกลุ่ม มานีและสุดใจ จะช่วยทบทวนให้ก่อนสอบทุกครั้ง เมื่อหมดชั่วโมงของคุณครูธิดา สมศรีบอกกับมานีและสุดใจว่า ตนรู้สึกปวดหัวมาก หายใจไม่ค่อยออก และรู้สึกเหมือนจะท้องเสียด้วย มานีและสุดใจตกใจมากรีบพาสมศรีไปห้องพยาบาล คุณครูที่ห้องพยาบาลให้สมศรีนอนพัก หลังเลิกเรียน มานีและสุดใจไปส่งสมศรีที่บ้าน และพบกับคุณแม่ของสมศรี ทั้งคู่จึงเล่าอาการของสมศรีให้คุณแม่ฟัง เมื่อคุณแม่ทราบเรื่องจึงถามกลับไปว่าใกล้สอบแล้วใช่หรือไม่ มานีและสุดใจแปลกใจมากที่คุณแม่ทราบ คุณแม่จึงอธิบายว่าก่อนสอบสมศรีมีอาการคลื่นไส้จนอาเจียนทุกที นักเรียนคิดว่าสมศรีเป็นอะไร

- ก. มีความวิตกกังวลกลัวสอบไม่ผ่าน (2)
- ข. เป็นอาการของความเครียดที่แสดงออกมาทางกาย (3)
- ค. แก้ง่ายทำเป็นไม่สบายจะได้ไม่ต้องสอบ (1)

ตัวอย่าง แบบทดสอบความเจตียวลลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับการควบคุมตนเอง

สมชาย และสมหมายเป็นเพื่อนสนิทกัน ทั้งคู่มักจะไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ สมชายเป็นคนที่ค่อนข้างใจร้อนที่สุดในกลุ่ม วันหนึ่งทั้งสองคนไปเดินเล่นที่สวนสาธารณะระหว่างที่เดินคุยเล่นกันอย่างสนุกสนาน มีกลุ่มวัยรุ่นที่ชอบสร้างปัญหาให้กับสังคมเดินตรงเข้ามาหาทั้งสามคน วัยรุ่นคนหนึ่งพูดกับสมชายว่ากลุ่มของเขาเดินชนเพื่อนของเขาแล้วไม่ยอมขอโทษ สมชายจึงถามกลับไปว่าเดินชนตอนไหนพวกเรายังไม่ได้เดินชนใครเลยซักคน วัยรุ่นอีกคนตอบว่าพูดอย่างนี้ต้องการมีเรื่องหรือ สมหมายและสมชายมองหน้ากันทั้งคู่รู้สึกโกรธ พวกวัยรุ่นกลุ่มนี้มากที่มาหาเรื่องพวกตน สมชายหันไปกระซิบกับสมหมายว่าต่อมมันเลยดีหรือเปล่า ถ้านักเรียนเป็นสมหมายนักเรียนจะอย่างไร

- ก. บอกกับสมชายว่าย่าเลยเดี๋ยวมีเรื่องจะไปกันใหญ่ แล้วให้สมชายเดินไปอีกทางหนึ่ง (2)
- ข. บอกสมชายว่าย่าเลยเดี๋ยวมีเรื่องจะไปกันใหญ่แล้วพยายามอธิบายให้กลุ่มวัยรุ่นฟังว่าอาจจะเป็นเรื่องเข้าใจผิดกันก็ได้ (3)
- ค. บอกกับสมชายว่าต่อมเลยพวกมันอย่าก็มีเรื่องมาหาเรื่องพวกเราก่อนทำไม (1)

ตัวอย่าง แบบทดสอบความเจตียวลลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง

วันนี้ในช่วงโมงวิชาวิทยาศาสตร์คุณครูเสนอให้นักเรียนทุกคนทำรายงานเดี่ยว เรื่องบทบาทเทคโนโลยียุคใหม่กับชีวิตประจำวัน โดยกำหนดส่งอาทิตย์หน้า สมพลเป็นหัวหน้าห้องเมื่ออ่านหัวข้อที่คุณครูเขียนให้ดูบนกระดาน เขารู้สึกสงสัยและเกิดคำถามขึ้นในใจหลายข้อ ถ้านักเรียนเป็นสมพลนักเรียนจะทำอย่างไรเพื่อให้รายงานออกมาดี

- ก. ยกมือขึ้นแล้วบอกคุณครูว่าเรื่องนี้ยากเกินไปพวกเราทำไม่ได้ขอให้คุณครูเปลี่ยนเรื่องใหม่ (1)
- ข. พยายามคิดหาวิธีที่จะหาแหล่งข้อมูลว่าจะหาได้ที่ไหนบ้าง (3)
- ค. หันไปถามเพื่อนว่าควรจะไปค้นคว้าที่ไหนช่วยบอกตนด้วยและขอไปด้วยคน (2)

ตัวอย่าง แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับการเอาใจเขามาใส่ใจเรา

ตะวันเพื่อนสนิทของบันเทิง ตะวันเป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง ความประพฤติเรียบร้อยจึงได้รับคัดเลือกให้เป็นนักเรียนดีเด่นประจำโรงเรียน ตะวันบอกกับบันเทิงว่าหลังจากเรียนวิชาภาษาอังกฤษเสร็จแล้วเขาถูกคุณครูประจำชั้นเรียกไปพบถ้านันเทิงจะกลับก่อนก็ได้ไม่ต้องรอ แต่บันเทิงบอกว่าเขาจะรอ เวลาผ่านไปประมาณ 20 นาที บันเทิงเห็นตะวันเดินออกมาจากห้องคุณครูบันเทิงเห็นเขาร้องไห้ถ้านักเรียนเป็นบันเทิงนักเรียนคิดว่าเขาเป็นอะไร

- ก. โดนคุณครูดุ แน่นนอน แต่ไม่รู้ถึงสาเหตุว่าเรื่องอะไร (1)
- ข. ต้องมีเรื่องเกิดขึ้นกับครอบครัวเขาแน่ ๆ เพราะเรื่องอื่นไม่น่ามีปัญหา (2)
- ค. เดินเข้าไปถามว่าร้องไห้เรื่องอะไร มีปัญหาอะไรเกิดขึ้นถ้าตนเองพอจะช่วยได้ตนยินดีจะช่วยเสมอ (3)

ตัวอย่าง แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับทักษะทางสังคม

ณ ห้องเรียนของคุณครูปรานี คุณครูให้นักเรียนช่วยกันคิดวางแผนกิจกรรมประจำปีควรจัดกิจกรรมอะไร เวลาผ่านไปจนหมดชั่วโมงยังหาข้อสรุปไม่ได้ คุณครูจึงให้นักเรียนตกลงว่าจะทำอะไร พรุ่งนี้มาให้คำตอบคุณครู ประธานเป็นหัวหน้าห้องจึงบอกให้ทุกคนอยู่ประชุมตอนเย็น เพื่อหาข้อสรุปว่าห้องเราควรจัดกิจกรรมอะไร เมื่อถึงเวลานัดทุกคนเสนอกิจกรรมที่ตนต้องการจัด ทำให้เกิดเสียงดังมาก คุณครูที่อยู่ในห้องพักครูจึงเดินออกมาดูว่าให้เสียงเบา ๆ ทุกคนจึงเงียบเสียงลง คุณครูจึงขอพบหัวหน้าห้อง ประธานยกมือขึ้นและเดินตามคุณครูออกไป คุณครูจึงถามว่าทำไมจึงปล่อยให้เพื่อนในห้องเสียงดัง ประธานจึงอธิบายเรื่องทั้งหมดให้คุณครูทราบ ดังนั้นคุณครูจึงถามประธานว่าจะจัดการอย่างไร ถ้านักเรียนเป็นประธานนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ตัดสินใจเลือกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเลย เพื่อยุติข้อโต้แย้งเพราะตนเป็นหัวหน้าห้อง (1)
- ข. ให้นักเรียนในห้องโหวตอีกครั้งเพื่อดูว่ากิจกรรมใดได้รับเลือกมากกว่ากัน (2)
- ค. ให้นักเรียนในห้องช่วยกันแสดงความคิดเห็นถึงข้อดีข้อเสียของแต่ละกิจกรรมแล้วเลือกกิจกรรมที่มีข้อดีมากกว่า (3)

การตรวจให้คะแนน

คนที่มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ดีมาก ได้ 3 คะแนน

คนที่มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ปานกลาง ได้ 2 คะแนน

คนที่มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ต่ำ ได้ 1 คะแนน

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ Multigroup Randomized Control Group Pretest-Posttest Design ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Multigroup Randomized Control Group Pretest-Posttest Design

กลุ่มตัวอย่าง	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
RE ₁	T ₁ E ₁	X ₁	T ₂ E ₁
RE ₂	T ₁ E ₂	X ₂	T ₂ E ₂
RC	T ₁ C	X ₃	T ₂ C

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

R	หมายถึง	การสุ่มตัวอย่าง
RE ₁	หมายถึง	กลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการสุ่ม
RE ₂	หมายถึง	กลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการสุ่ม
RC	หมายถึง	กลุ่มควบคุม ที่ได้รับการสุ่ม
T ₁ E ₁	หมายถึง	การทดสอบก่อนทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1
T ₁ E ₂	หมายถึง	การทดสอบก่อนทดลองของกลุ่มทดลองที่ 2
T ₁ C	หมายถึง	การทดสอบก่อนทดลองของกลุ่มควบคุม
X ₁	หมายถึง	การใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ
X ₂	หมายถึง	การใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค
X ₃	หมายถึง	ไม่ใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะและไม่ใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค
T ₂ E ₁	หมายถึง	การทดสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1
T ₂ E ₂	หมายถึง	การทดสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 2
T ₂ C	หมายถึง	การทดสอบหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลอง Multigroup Randomized Control Group Pretest-Posttest Design เป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มควบคุม ทำแบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนทดลอง (Pretest)

ขั้นที่ 2 ขั้นทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง ทั้งสามกลุ่มดังนี้

2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะเป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวม 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เวลา 7.10-8.00 น. ในวันจันทร์และวันพุธ ระหว่างวันที่ 25 มิถุนายน 2544 ถึงวันที่ 1 สิงหาคม 2544

2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวม 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เวลา 7.10-8.00 น. ในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี ระหว่างวันที่ 26 มิถุนายน 2544 ถึงวันที่ 2 สิงหาคม 2544

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และ กลุ่มควบคุม ทำแบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ชุดเดิม แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังทดลอง (Posttest)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent sample)

2. เปรียบเทียบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent sample)

3. เปรียบเทียบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent sample)

4. เปรียบเทียบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค และนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบเป็นรายคู่ (Multiple Comparison) โดยใช้การทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe')

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2. สถิติวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

5.2.1 หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ t-test

5.2.2 หาค่าความเชื่อมั่นโดยหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

5.3 สถิติวิเคราะห์สมมติฐาน

5.3.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบความเจ็บปวดหลังทางอารมณ์ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มโดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent sample) เพื่อทดสอบ สมมติฐานข้อ 1, 2 และ 3

5.3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความเจ็บปวดหลังทางอารมณ์ ของกลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มควบคุม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบเป็นรายคู่ (Multiple Comparison) โดยใช้การทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe') เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 4

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลของการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
ΣD	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง
ΣD^2	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองแต่ละตัวของกลุ่มตัวอย่างยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าอัตราส่วนวิกฤตของการแจกแจงแบบ t
F	แทน	ค่าอัตราส่วนวิกฤตของการแจกแจงแบบ F
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. เปรียบเทียบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ

2. เปรียบเทียบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค

3. เปรียบเทียบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค

4. เปรียบเทียบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค และนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค

ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ

กลุ่มทดลองที่ 1	N	$\bar{X}$	S	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนทดลอง	16	88.75	7.55			
				111	961	7.78 **
หลังทดลอง	16	95.69	5.46			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนมีความเจตียวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ การใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะสามารถพัฒนาความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบความเจ็ลยวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการใช้สถาน
การณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค

กลุ่มทดลองที่ 2	N	$\bar{X}$	S	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนทดลอง	16	87.94	5.47	93	639	9.07 **
หลังทดลอง	16	93.38	4.59			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนมีความเจ็ลยวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถาน
การณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ การใช้สถานการณ์จำลอง
และการใช้หลักฟรีแมค สามารถพัฒนาความเจ็ลยวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติ
ฐานข้อ 2

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบความเจ็ลยวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้
สถานการณ์ จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค

กลุ่มควบคุม	N	$\bar{X}$	S	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนทดลอง	16	90.36	5.75			
				9.04	1188	2.67 **
หลังทดลอง	16	87.63	8.79			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนมีความเจ็ลยวฉลาดทางอารมณ์ลดลงหลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ การที่ไม่ใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ใช้สถาน
การณ์การจำลองและการใช้หลักฟรีแมค ทำให้ความเจ็ลยวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนไม่เพิ่มขึ้น ซึ่งไม่
สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3

ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความเฉลี่ยวฉลาดทางอารมณ์ออกของนักเรียน
ในกลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มควบคุม

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	12.79	6.395	0.307
ภายในกลุ่ม	45	937.92	20.84	
รวม	47	950.71		

จากตาราง 5 พบว่านักเรียน ในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ
กลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้
สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมคมีความ
สามารถในการพัฒนาความเฉลี่ยวฉลาดทางอารมณ์ได้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ
2. เพื่อเปรียบเทียบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค
3. เพื่อเปรียบเทียบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค
4. เพื่อเปรียบเทียบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค และนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความเจตียวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ
2. นักเรียนมีความเจตียวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค
3. นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับสถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค มีความเจตียวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นหลังการทดลอง
4. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมคและนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับสถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมคมีความเจตียวฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 มีความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 57 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 ที่มีความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมาจำนวน 48 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ
2. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค
3. แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8208

วิธีการดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลอง Multigroup Randomized Control Group Pretest-Posttest Design เป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มควบคุม ทำแบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนทดลอง (Pretest)

ขั้นที่ 2 ขั้นทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง ทั้งสามกลุ่มดังนี้

2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ตามโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง และการชี้แนะ เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวม 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เวลา 7.10-8.00 น. ในวันจันทร์ และวันพุธ ระหว่างวันที่ 25 มิถุนายน 2544 ถึงวันที่ 1 สิงหาคม 2544

2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวม 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เวลา 7.10-8.00 น. ในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี ระหว่างวันที่ 26 มิถุนายน 2544 ถึงวันที่ 2 สิงหาคม 2544

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และ กลุ่มควบคุม ทำแบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ชุดเดิม แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังทดลอง (Posttest)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent sample)

2. เปรียบเทียบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent sample)

3. เปรียบเทียบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ก่อนและหลังที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent sample)

4. เปรียบเทียบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค และนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบเป็นรายคู่ (Multiple Comparison) โดยใช้การทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe')

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความเจตียวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความเจตียวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนมีความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ลดลง หลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะและไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค และนักเรียนที่หลังจากไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะและไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค มีความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงทางบวกที่มีต่อความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ มีความเจตียวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เพราะการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานการณ์จำลองเป็นการจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงหรือเลียนแบบจากสภาพที่เกิดขึ้นจริงทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงวิธีปฏิบัติจากสภาพการณ์นั้นโดยการปฏิบัติจริงมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองโดยปฏิบัติตามขั้นตอนคือได้ศึกษาเรื่องในสถานการณ์จำลอง ร่วมกันคัดเลือกผู้แสดง เตรียมผู้แสดง และอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบฉากผู้แสดงได้อ่านเอกสารและแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง จากนั้นได้ร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายแสดงความคิดเห็น และสรุป ทำให้นักเรียนกล้าคิด กล้าพูดและกล้าแสดงออกและสามารถยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ดังที่ สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 74-75) กล่าวถึงประโยชน์ของสถานการณ์จำลองว่า สถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบและกระบวนการที่ฝึกฝนให้นักเรียนได้เผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้น นักเรียนได้ฝึกการติดต่อสื่อสาร การแก้ปัญหา การค้นพบ การวินิจฉัย และการตัดสินใจ นอกจากนี้ สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525: 17-18) ยังกล่าวไว้ว่า สถานการณ์จำลองจะช่วยปรับความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถชักจูงผู้เรียนให้เข้าสู่พฤติกรรมที่ต้องการได้ และนอกจากนี้การเสริมแรงด้วยการชี้แนะเป็นการเสริมแรงทางบวกที่สามารถเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ เพราะการชี้แนะช่วยให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์และผลจากการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์นักเรียนก็จะได้รับการเสริมแรง เพราะฉะนั้นลักษณะชี้แนะจึงทำหน้าที่เป็นสิ่งที่เร้าที่จำแนกความแตกต่างได้ และมีประสิทธิภาพที่จะควบคุมการเกิดพฤติกรรมของนักเรียนได้ (Craighead and other.1976:128-129)และจากการศึกษาของแนปซิคและลิฟวิงสตัน(Knapczyk and Livingston.1974 : 115-121) พบว่า การใช้การชี้แนะสามารถเพิ่มพฤติกรรมการถามคำถามของนักเรียนได้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐฐา ระกำพล (2535 : 55) ที่ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อวินัยในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลองมีวินัยในห้องเรียนสูงขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญศรี ประทุมรุ่ง (2542 : 85) ที่ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถที่มีต่อมารยาทในการรับประทานอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งมะกอก อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถ มีมารยาทในการรับประทานอาหารดีขึ้น

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความสนใจ เอาใจใส่มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมการทดลอง ทั้งนี้เพราะว่าในการทดลอง ผู้วิจัยได้จัดเนื้อหาของสถานการณ์จำลองให้มีความหลากหลายและใกล้เคียงกับชีวิตประจำวัน และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน นักเรียนจึงมีความสนใจเป็นอย่างมาก อีกทั้งผู้วิจัยใช้การชี้แนะ เป็นการชี้ช่องทางเพื่อให้ นักเรียนสามารถได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และร่วมแสดงความคิดเห็น โดยใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และนักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมเป็นการพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ได้มากยิ่งขึ้น ดังที่ เกรทเธ็ด และคนอื่น ๆ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.2536:92;อ้างอิงมาจาก Craighead and other.1976) กล่าวว่าไว้ว่าการชี้แนะช่วยแนะนำช่องทางในการตอบสนองของอินทรีย์ เพื่อให้อินทรีย์สามารถแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และภายหลังที่อินทรีย์ตอบสนอง หรือแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้วอินทรีย์ก็จะได้รับการเสริมแรง เพราะฉะนั้นการชี้แนะจึงทำหน้าที่เป็นสิ่งที่เร้าที่แยกแยะความแตกต่าง และมีประสิทธิภาพที่จะควบคุมการเกิดพฤติกรรมของอินทรีย์ได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมการทดลองแสดงว่าการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะสามารถพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนได้

2. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เพราะการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานการณ์จำลองเป็นการจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงหรือเลียนแบบจากสภาพที่เกิดขึ้นจริงทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงวิธีปฏิบัติจากสภาพการณ์นั้นโดยการปฏิบัติจริงมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองโดยปฏิบัติตามขั้นตอนคือได้ศึกษาเรื่องในสถานการณ์จำลอง ร่วมกันคัดเลือกผู้แสดง เตรียมผู้แสดง และอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบจากผู้แสดงได้อ่านเอกสารและแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง จากนั้นได้ร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายแสดงความคิดเห็น และสรุป ทำให้นักเรียนกล้าคิด กล้าพูดและกล้าแสดงออกและสามารถยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ดังที่ สมบูรณ์ เสนียวงศ์ ณ อยุธยา (2525: 17-18) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองจะช่วยปรับความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถชักจูงผู้เรียนให้เข้าสู่พฤติกรรมที่ต้องการได้ และนอกจากนี้การเสริมแรงด้วยการใช้หลักฟรีแมคเป็นการเสริมแรงทางบวกที่สามารถเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ เพราะการใช้หลักฟรีแมค เป็นการใช้กิจกรรมที่บุคคลชอบมากที่สุดหรือกิจกรรมที่บุคคลทำบ่อยที่สุดมาเสริมแรงกิจกรรมที่บุคคลทำน้อยที่สุด (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต.2536:197)

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทวิช พันธุ์สุข (2533 : 41) ที่ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าแดง จังหวัดมุกดาหาร พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลองมีความสนใจในอาชีพอิสระสูง

กว่าการสอนแบบปกติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภมาศ เพชรสมบัติ (2540 : 80) ที่ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความระรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรง มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความระรรมเพิ่มขึ้น

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความสนใจ เอาใจใส่มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมการทดลอง ทั้งนี้เพราะว่าในการทดลอง ผู้วิจัยได้จัดเนื้อหาของสถานการณ์จำลองให้มีความหลากหลายและใกล้เคียงกับชีวิตประจำวัน และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน นักเรียนจึงมีความสนใจเป็นอย่างมาก อีกทั้งผู้วิจัยใช้หลักฟรีแมค สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2536:19) กล่าวว่าการใช้หลักฟรีแมค คือการนำกิจกรรมที่นักเรียนชอบมากที่สุดมาเป็นตัวเสริมแรงทำให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ รักษาทรัพย์(2534:52) ที่ศึกษาพบว่า การใช้หลักฟรีแมคทำให้พฤติกรรมตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความถี่ของพฤติกรรมทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพิ่มขึ้น และจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่านักเรียนเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และรู้สึกต้องการที่จะเข้าร่วมการทดลอง เพราะสามารถเลือกกิจกรรมที่นักเรียนชอบมากที่สุด เป็นรางวัลในการแสดงออกถึงการพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์แต่ละครั้ง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมการทดลองแสดงว่าการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมคสามารถพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนได้

3. นักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้เพราะพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นจะมีความซับซ้อนไม่ว่าถูกกระตุ้น ไม่ว่าจะเป็นความโกรธ กลัว หรือชื่นชม หรือสถานการณ์นั้นจะเล็กน้อยแค่ไหน พฤติกรรมที่แสดงออกมาจะขาดการควบคุมทันที อารมณ์ของวัยรุ่นนั้นจะไม่ค่อยคงที่ อารมณ์ของวัยรุ่นนั้นเกิดขึ้นในช่วงเวลาสั้นๆ และรุนแรง จะมีอารมณ์ขึ้นๆ ลงๆ ถ้ารู้สึกสบายดีก็มีความสุขและอารมณ์ดี แต่ถ้าไม่สบายก็จะฉุนเฉียวทันทีทันใด แต่เกิดในช่วงสั้นๆ และรุนแรง (พวงเพ็ญ เจียมปัญญาธิ.2522:21) ซึ่งสอดคล้องกับ วอลแลซ (Kennedy Wallace.1971:57) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นยังขาดความมั่นใจในตนเอง ฉะนั้นอารมณ์ของวัยรุ่นจึงขึ้นๆ ลงๆ เช่น บางครั้งก็ภูมิใจในตนเอง บางครั้งก็ท้อแท้ ซึ่งความรู้สึกส่วนตัวนี้ต้องขึ้นอยู่กับได้รับการสนับสนุนจากสังคมด้วย แต่ถ้าไม่ได้รับการสนับสนุนจากสังคมก็จะทำให้ความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองไขว่เขวและทำให้ขาดความมั่นคง และจากการสังเกตของผู้วิจัยขณะนักเรียนทำแบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์พบว่า นักเรียนขาดการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ คือเมื่อนักเรียนรู้สึกเช่นไรก็จะแสดงออกมาเช่นนั้น เช่น นักเรียนบางคนถูกเพื่อนแกล้งก็จะแสดงอารมณ์ออกมาทันที โดยการตีเพื่อน พุดเสียงดัง หน้าบึ้ง เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าเพราะการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ การใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค เป็นวิธีการที่น่าจะช่วยพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนได้ ดังนั้นเมื่อนักเรียนไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับสถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค จึงไม่ทำให้ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้น

4. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค และนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 จากผลการวิจัยแสดงว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

และการชี้แนะ และนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค เป็นวิธีการที่จะช่วยพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานการณ์จำลองเป็นการจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงหรือเลียนแบบจากสภาพที่เกิดขึ้นจริงทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงวิธีปฏิบัติจากสภาพการณ์นั้นโดยการปฏิบัติจริงมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ และสามารถคิดตัดสินใจแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองโดยปฏิบัติตามขั้นตอนคือได้ศึกษาเรื่องในสถานการณ์จำลอง ร่วมกันคัดเลือกผู้แสดง เตรียมผู้แสดง และอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบฉากผู้แสดงได้อ่านเอกสารและแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง จากนั้นได้ร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายแสดงความคิดเห็น และสรุป ทำให้นักเรียนกล้าคิด กล้าพูดและกล้าแสดงออกและสามารถยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ดังที่ สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 74-75) กล่าวถึงประโยชน์ของสถานการณ์จำลองว่า สถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบและกระบวนการที่ฝึกฝนให้นักเรียนได้เผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้น นักเรียนได้ฝึกการติดต่อสื่อสาร การแก้ปัญหา การค้นพบ การวินิจฉัย และการตัดสินใจ นอกจากนี้ สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525: 17-18) ยังกล่าวไว้ว่า สถานการณ์จำลองจะช่วยปรับความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถชักจูงผู้เรียนให้เข้าสู่พฤติกรรมที่ต้องการได้ และนอกจากนี้ การเสริมแรงด้วยการชี้แนะและการใช้หลักฟรีแมคเป็นการเสริมแรงทางบวกที่สามารถเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ ดังที่ ฮิงการ์ดและบาวเวอร์ (Hilgard and Bower.1966:111) กล่าวว่า การกระทำใดๆ ที่ได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้มให้การกระทำนั้น ๆ เพิ่มขึ้น ส่วนการกระทำใดๆ ที่ไม่ได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้มที่จะลดลง และพุทธชาติ เพชรสถิต (2535: 58-62) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการอภิปรายกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมดีกว่านักเรียนที่ใช้การอภิปรายกลุ่ม

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ กับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมคเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งสามารถพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ได้ ซึ่งต่างจากกลุ่มที่ไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และไม่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค ที่มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ลดลง และจากการสังเกตในการทดลองของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความสนใจ เอาใจใส่มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมการทดลอง ทั้งนี้เพราะในการทดลอง ผู้วิจัยได้จัดเนื้อหาของสถานการณ์จำลองให้มีความหลากหลายและใกล้เคียงกับชีวิตประจำวัน และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน นักเรียนจึงมีความสนใจเป็นอย่างมาก อีกทั้งผู้วิจัยการชี้แนะ เป็นการชี้ช่องทางเพื่อให้นักเรียนสามารถได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และร่วมแสดงความคิดเห็น โดยใช้ภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และนักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมเป็นการพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ได้มากยิ่งขึ้น และการใช้หลักฟรีแมค คือการนำกิจกรรมที่นักเรียนชอบมากที่สุดมาเป็นตัวเสริมแรงทำให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมแสดงความคิดเห็น นักเรียนเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และรู้สึกภูมิใจในการเข้าร่วมการทดลองแต่ละครั้ง และนักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมเป็นการพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ได้มากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมการทดลองแสดงว่าการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะและการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค สามารถพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค ให้ผลไม่แตกต่างกัน ดังนั้นอาจารย์สามารถเลือกวิธีการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค วิธีใดวิธีหนึ่งตามความเหมาะสม

1.2 ผู้ที่จะนำวิธีการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ และการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค ไปใช้ควรจะศึกษา จุดมุ่งหมาย ลำดับขั้นตอน และเทคนิคต่างๆ ให้เข้าใจ พร้อมทั้งควรจะมีประสบการณ์ และทักษะก่อนที่จะนำวิธีการดังกล่าวไปใช้ จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าถ้าผู้วิจัยไม่กระตือรือร้น นักเรียนก็จะไม่กระตือรือร้น และทำให้บรรยากาศในการทดลองและการสรุปผลไม่ประสบผลสำเร็จดีเท่าที่ควร เพราะฉะนั้นนอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ผู้ที่จะนำวิธีการดังกล่าวไปใช้ควรจะมีบุคลิกภาพที่คล่องแคล่ว กระฉับกระเฉง ว่องไว สามารถที่จะโน้มน้าวหรือกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการทดลองสามารถแสดงออกถึงอารมณ์ในด้านต่างๆ ออกมา ตลอดจนควรมีความสามารถในการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการทดลองด้วยว่า ผู้เข้ารับการทดลองมีการพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ควรศึกษาความคงทนของความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เป็นระยะๆ เช่น 1 เดือน 2 เดือน 3 เดือน เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์

2.2 ควรนำวิธีการใช้สถานการณ์จำลอง และการชี้แนะ และการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค ไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ชั้นประถมศึกษา เพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์

2.3 ควรนำวิธีการอื่น ๆ มาพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ เช่น การฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสม การควบคุมตนเอง เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2528). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จิรวัชรณ วัฒนะจีนะพงษ์. (2537). เปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและสถานการณ์จำลองที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไร่พัฒนา อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์วัลย์ สุทธิ. (2542). การเสริมสร้างและพัฒนา EQ. เอกสารประกอบการฝึกอบรมเรื่องความฉลาดทางอารมณ์. สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย 22 กุมภาพันธ์ 2542 ณ โรงแรมเฟรสต์ เทอตคัต ดี เซดง. (2542). จากความฉลาดทางอารมณ์สู่สติและปัญญา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- เทอดศักดิ์ เดชคง. (2542). ความฉลาดทางอารมณ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- แดเนียล โกแมน. (2540). ไอคิวของอารมณ์: รีตเตอร์สไจเจสท์, ธันวาคม, 61-65.
- นลินี ธรรมอำนาจสุข. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บุญมา เวียงคำ. (2541). การเปรียบเทียบผลของการวางแผนใจเป็นกลุ่มกับการใช้หลักฟรีแมคที่มีต่อพฤติกรรมการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเทิน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจกุล จินาพันธ์. (2517). การปรับพฤติกรรมในชั้นเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีพฤติกรรมอยู่ไม่สุขเกินปกติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประเทือง ภูมิภัทราคม. (2535). การปรับพฤติกรรม : ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ : ปทุมธานี.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2536). การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- พัชรา บุญเล่า. (2535). ผลของการฝึกการเจริญสติและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความโกรธของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญภาภรณ์ ทองบุญตา. (2540). การเปรียบเทียบผลของการให้ตัวแบบควบคู่กับการชี้แนะและการให้ตัวแบบควบคู่กับการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีต่อการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกกระทาย จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญศรี ประทุมรุ่ง. (2542). ผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรที่มีต่อมารยาทในการรับประทานอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งมะกอก อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พฤษชาติ เพชรสถิต. (2535). ผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการอภิปรายกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรม การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธรรมมงคล

- กรุงเทพฯ. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พรทิพย์ อินทรโชติ. (2534). ผลของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงที่มีต่อพฤติกรรมรังแกเพื่อน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านพุเตย อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์.
ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- พวงเพ็ญ เจียมปัญญาธิ. (2522). พัฒนาการทางด้านอารมณ์. ภาควิชาพยาบาลอายุรศาสตร์และจิตเวช คณะ
พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มงคล สุภาภร. (2537). ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเจริญสามัคคี จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- รพีพรรณ กิตา. (2543). ผลของการใช้เทคนิคการสอนโดยการสร้างผังโยงความสัมพันธ์ความหมายรูป
แมงมุมควบคู่กับการเสริมแรงทางบวกที่มีต่อทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนการุญวิทยาคม อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เรณู ผดุงถิ่น. (2517). การใช้การเสริมแรงทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าว. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ
: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา นุตมากุล. (2527). ผลของการใช้เงื่อนไขการให้เบี่ยงเบนและการชี้แนะต่อพฤติกรรมทางการ
เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลง
กรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา บำรุงญาติ. (2532). ผลของการพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 โดยใช้หุ่นมือ การเล่านิทานและการใช้แถบสีเขียนนิทาน. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วราภรณ์ จันแสงสุก. (2525). ผลของการสังเกตตนเองและการเสริมแรงตนเองตามกฎฟรีแมคต่อพฤติกรรมไม่
สนใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
ถ่ายเอกสาร.
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2542). เซาว์อารมณ์ (EQ): ดัชนีวัดความสุขความสำเร็จและชีวิต. กรุงเทพฯ : บริษัทเอ็กซ์
ปอร์ตเน็ต จำกัด
- วิไลพร พรหมศรัทธา. (2517). ผลการเสริมแรงด้วยวาจาที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลการทำงานของนักเรียนที่ชอบ
สมาคมและแยกตัว. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วัชร วงษ์สถ. (2526). การทดลองสอนความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญา
ต่างกัน โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน
มิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วัชรวิพร จัปเกตุ. (2534). ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความเสียสละของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอินทรมุขนิพนธ์ จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- วันทนา กิ่งจุงเจริญสุข. (2526). ผลการให้การเสริมแรงทางบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและ เป็นรายบุคคลต่อการลดพฤติกรรมไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ก.ม.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ศราวุธ วงศ์ทอง. (2536). การเปรียบเทียบผลของการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและการชี้แนะที่มีต่อวินัยในห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตระการพิชผล อำเภอตระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศตวรรษ เทศศรีเมือง. (2535). การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการชี้แนะที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศศิยา บุตรเนียร. (2541). การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถการและการใช้สถานการณ์จำลองควบคู่กับการชี้แนะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความระแวดระวังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองบอน (นัยนานนท์อนุสรณ์) กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริลักษณ์ รักษาทรัพย์. (2541). การเปรียบเทียบผลของการใช้หลักฟรีแมคกับการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรักษทรัพย์พิทยา อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภามาศ เพชรสมบัติ. (2540). ผลของสถานการณ์จำลองควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความระแวดระวังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมบุรณ์ เสนิย์วงศ์ ณ อยุธยา. (2534). การเปรียบเทียบผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนหน่วย “ การทำมาหากิน ” ด้วยการสอนแบบใช้และไม่ใช้สถานการณ์จำลอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร สุทัศน์,ม.ร.ว. (2522). การศึกษาเรื่องผลของการใช้แรงเสริมทางสังคมต่อพฤติกรรมเจียมขีมิติดปกติของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ถ่ายเอกสาร.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2536). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำเร็จ เวชสุนทร. (2533, 18-22 ธันวาคม). “กิจกรรมสถานการณ์จำลองในวิทยาลัยครู” ครูปริทัศน์. 5(2).
- สุภาวดี ณะศรี. (2531). การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการใช้การชี้แนะ การเสริมแรงทางบวก และการคอยถอดถอนต่อการเพิ่มและการคงอยู่ของพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- สุลักษณ์ สันทรัพย์. (2543). การเปรียบเทียบผลของการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก การใช้ตัวแบบ การดูและและการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงยาเสพติดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง โรงเรียนบ้านมะค่า(คงฤทธิบัวสุวรรณอนุสรณ์) อำเภอโนนสูงจังหวัดนครราชสีมา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อารี พันธุ์มี. (2543) . การพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์. บทความ ;3
- อัญชลี แจ่มเจริญ. (2522,5-9 พฤษภาคม). "สถานการณ์จำลองกับการเรียนการสอน" ,มิตรครู. 21(9).
- Ashforth, B.E., & Humprey, R.H. (1995). Emotion in the workplace: A reappraisal, *Human Relations*. 48, 97-125.
- BarOn, R. (1997). *Baron emotional quotient inventory: A measure of emotional intelligence. (Technical manual)*. Toronto: Multi-Health System.
- Beck , Isabel H. and Bruce Monroe. (1974). " *Some Dimension of Simulation , Cognitive Retention And Pupil Teach Effective Perception,*" *Dissertation Abstracts International*.4713-A; February.
- Cooper, R.K. & Sawaf, A (1997). *Executive EQ intelligence in leadership and organization*. New York : Grosset/Prtnam.
- Cooper, R.K. (1997). Applying emotional intelligence in the workplace. *Training & Development*, december, 31-38.
- Cruichank,D. (1972). " *Nature of Simulation and Game :A Preliminary Inquiry,*" *Education Technology*. July.
- De Catanzaro, D.A. (1997). *Motivation and emotion: Evolutionary, physiological, developmental, and social perspectives*. New Jersey: Prentice Hall.
- Eysenck, H.J. (1994). *Personality and intelligence: Psychotretic and experimental approachex*. P 3-31. Cambridge: University Press.
- Feinberg M.R. (1993). Why smart people do dumb things. *Reader 's Digest*, August, 27-29.
- Flower, John V. & Booraem, Curtis. (1980). "Simulation and Role Play Methods," in *Helping People Change* . Edited by Frederick H. Kanfer & Arnold P. Goldstein, V. 6. p. 172-277. New York : Pergamon Press.
- Freedman, J.N.& Jensen A.L. (1998). *Handle with care: The emotional intelligence activety book*. California: Six seconds.
- Gardner,H. (1983). *Frames of mind: the theory of multiple intelligences*. New york: Basec Books.
- Gardner,H. (1993). *Multiple Intelligences:the theory in practice*. New York :A Division of HarpreCollins Publishers,Inc.
- Gardner,H. (1993). *Multiple Intelligences:the theory in practice*. New York : The Basic Books.
- Geller,Scott E.,Lisa Paterson and Elizabeth Talbott. (1982). "A Behavior Analysis of Incentive PromptsFor Motivation Seat Belt Use," *Journal of Applied Behavior Analysis*.15:403-415.
- Goleman,D. (1995). *Emotional Intelligence*. Why it can matter more than IQ. New York: Bantam

Books.

- Goleman,D. (D)(1997). *Healing emotions: conversations with the Dalai Lama on mindfulness, emotions, and health*. Boston: shamhala.
- Goleman,D. (1998). *Emotional Intelligence*. New York : Bantam Books.
- Goleman,D. (1998a). What makes a leader ? *Harvard Business Review*, 76, November-December, 93-104.
- Goleman,D. (1998b). *Working with emotional intelligence*. New York: Bantam Books.
- Gottman, J., & DeClair. J. (1998). *Raising an emotinally intelligent child*. New York: simon & Schuster.
- Greenberg, M.T., & Snell, J.L. (1997). Brain development and emotional development: The role of teaching in organizing the frontal lobe. P. 93-119. In. Salovey, P & sluyter, D.J. (Eds.) *Emotional development and emotional intelligence*. New York: Basic Books.
- Harris,F.R. , M.M. Wolf and D.M. Baer. (1964). *Effect of Adult Social Reinforcement on Child Behavior*. *Young Children*. 20(1) : 8-17.
- Kennedy Wallace A.(1971).*Child Psychology*.Englewood Cliffs,N.J.:Prentice-Hall.
- Knapczyk,D.R.and G. Livingston. (1974). " *The Effects of Prompting Question Asking Upon On-Task Behavior and Reading Comprehension*," *Journal of Applied Behavior Analysis*.7:115-121.
- Mayer,J.D.& Salovey,P. (1993). *The intelligence of emotional intelligence*.*Intelligence*,17,433-442.
- MYWE, J.s., & Salovey, P. (1997). What is emotional intelligence? P. Salovey & D. Sluyter (Eds). *Emotional development and emotional intelligence: Education implication*. New York: Basic Book.
- Mikulas,William L. (1978). *Behavior Modification*.New York: Harper & Row.
- Muir,K.A. and M.A.Milan. (1982). " *Parent Reinforcement for Children Achievement : The Use of a Lottery of Maximize Parent Training Effects*," *Journal of Applied Behavior Analysis*. 15:445-460.
- Rathus, Spencer A. & . Nevid, Jeffrey S. (1978). *Behavior Therapy*. New York : New American Library.
- Rheingold, H.L. : J.L. Jewitz : and H.W. Ross. (1959). *Social Conditioning of Vocalization in the Infant*. *Journal of Comparison Psychology*. 52(1) : 68-73.
- Saarni, C. (1997). Emotional competence and self-regrlation in childhood. In P. Salovey & d.J. sluyter (Eds.) *Emotiñnal development and emotional intelligence: Educational implications*. New York: Basic Books.
- Saarni, C. (1999). *The development of emotional competence*. New York: Guilford Press.
- Salovey,P. & Mayer,J.D. (1990). *Emotional Intelligence*. *Imagination,Cognition,and Personality*, 9 (1990). 185-211.
- Salovey, P., & Mayer, J.D. (1994). Some final thoughts about personality and intelligence, p. 303-318.

- In R.J. Sternberg & P. Ruzgis (Eds.) *Personality and intelligence*. New York: Cambridge University Press.
- Segal, J. (1997). *Raising your emotional intelligence: a practical guide*. New York: Owl books.
- Seiger, C.A. (1994). Implicit learning. *Psychological Bulletin*, 115, 163-196.
- Schultz, Landall L. (1972). *Simulation in Social and Administrative Science*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Shapiro, L.E. (1997). *How to raise a child with a high EQ*. New York: Harper Collins.
- Simmons, S., & Simmons, J.C. (Eds.) (1997). *Measuring emotional intelligence: the ground breaking guide to applying the principles of emotional intelligence*. New York: Summit Publishing Group.
- Sternberg, R.J. (1985). *Beyond IQ: A triarchic theory of human intelligence*. New York: Cambridge University Press.
- Taylor, John L. and Rex Walford. (1974). *Simulation in the Classroom*. Middlesex, England: Penquinbook Inc.
- Thorndike, E.L. (1920). *Intelligence and its uses*. *Harper's Magazine*, 140, 227-235
- Treppa, Jerry A. & Frick, Lawrence. (1972, February). "Effect of Maraton Groups Experience," *Journal of Counseling Psychology*. 19 (5) : 466-467.
- Weisinger, H. (1998). *Emotional intelligence at work: The untapped edge for success*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Williams, W.M., Blythe, T., White, N., Li, J., Sternberg, R.J., & Gardner, H. (1996). *Practical intelligence for school*. New York: Harper Collins.
- Wilk, Carole & Virginia Coplan. (1977, April). "Assertive Training as A Confidence Building Technique," *The Personnel and Guidance Journal*. 55(4) : 460-464.
- Wolpe, Joseph. (1973). *The Practice of Behavior Therapy*. 2nd ed. New York: Pergamon Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ
2. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค
3. แบบสำรวจกิจกรรม

1. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ
(สำหรับกลุ่มทดลองที่ 1)

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนด้วยกัน 2. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์และวิธีการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ 3. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายและคุณลักษณะของความเจลียวลาดทางอารมณ์ 4. เพื่อให้นักเรียนทราบบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักศึกษาแต่ละคนแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยโดยใช้กิจกรรม “คูใครเอ่ย” 3. เมื่อบรรยายภาคภายในกลุ่มมีความอบอุ่น เป็นกันเองและทุกคนรู้จักกันมากขึ้น ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ บทบาทและหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 4. ผู้วิจัยแจกและชี้แจงตารางกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่ใช้ในการทดลอง การประเมินผล 1.สังเกตจากการแสดงบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างความคุ้นเคย 2.สังเกตการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นซักถาม และการสรุปของนักเรียน	กระดาน ปากกา ตาราง กำหนด การเข้าร่วม ประชุม
2 - 3	ความเจลียวลาดทางอารมณ์ด้านสมรรถนะส่วนบุคคลเกี่ยวกับการตระหนักรู้ตนเอง	เพื่อพัฒนาให้นักเรียนแสดงความเจลียวลาดทางอารมณ์โดยการฝึกการรับรู้ถึงความรู้สึกของตนเอง	ตั้งแต่ครั้งที่ 2 –11 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้ 1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ เงื่อนไขการเสริมแรงและผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลองที่จะนำมาใช้หลังจากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาทสมมติและมอบหมายบทบาท และนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้เป็นผู้สังเกต	เอกสาร สถานการณ์จำลอง

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
4 - 5	ความเจลิยวฉลาดทาง อารมณ์ด้านสมรรถนะ ส่วนบุคคลเกี่ยวกับการ ควบคุมตนเอง	เพื่อพัฒนาให้นักเรียนแสดง ความเจลิยวฉลาดทางอารมณ์ โดยการฝึกความมีสติและ สามารถเลื่อนการสนอง ความพึงพอใจของตนเองไป ก่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ได้และเมื่อมีความทุกข์ใจก็ สามารถกลับคืนสู่สภาพปกติ ได้ดี	2. ขั้นตอนกิจกรรม นักเรียน แสดงบทบาทไปตามลำดับเหตุ การณ์ที่เตรียมไว้ 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและ วิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆใน ขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยเน้น เนื้อหาและผลดีผลเสียของการ แสดงพฤติกรรมโดยแสดงความ คิดเห็นและอภิปรายและผู้วิจัยให้ การชี้แนะ แก่นักเรียนในลักษณะ คำพูดและท่าทาง 4. ขั้นสรุปผู้วิจัยและนักเรียนร่วม กันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกัน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม การประเมินผล	
6 - 7	ความเจลิยวฉลาดทาง อารมณ์ด้านสมรรถนะ ส่วนบุคคลเกี่ยวกับการ สร้างแรงจูงใจให้ตนเอง	เพื่อพัฒนาให้นักเรียนแสดง ความเจลิยวฉลาดทางอารมณ์ โดยการฝึกความสามารถใน การจูงใจ กระตุ้น สร้างความ กระตือรือร้น รู้จักเตือนตน ให้กำลังใจตนและมีความ เพียรพยายามที่จะทำให้ บรรลุเป้าหมาย	1. สังเกตจากการแสดงบทบาทและ การแสดงความสนใจในขณะ สังเกตเพื่อนแสดง 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการ อภิปรายแสดงความคิดเห็น ชัก ถาม และการสรุปของนักเรียน	
8 - 9	ความเจลิยวฉลาดทาง อารมณ์ด้านสมรรถนะ ทางสังคมเกี่ยวกับการ เอาใจเขามาใส่ใจเรา	เพื่อพัฒนาให้นักเรียนแสดง ความเจลิยวฉลาดทางอารมณ์ โดยการฝึกการรับรู้ได้ว่า เพื่อนกำลังรู้สึกอย่างไร และ สามารถเข้าใจความรู้สึกของ เพื่อนได้		
10 - 11	ความเจลิยวฉลาดทาง อารมณ์ด้านสมรรถนะ ทางสังคมเกี่ยวกับทักษะ ทางสังคม	เพื่อพัฒนาให้นักเรียนแสดง ความเจลิยวฉลาดทางอารมณ์ โดยการฝึกการจัดการกับ อารมณ์ในเรื่องความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลได้ดีและ สามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนได้ อย่างราบรื่น		

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
12	ปัจจัยนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความเฉลี่ยมวลลาดทางอารมณ์ 2. เพื่อสรุปผลที่ได้จากการทดลองและบอกประโยชน์ที่ได้จากการทดลอง	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปผลที่ได้จากการทดลองและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 2. วิจัยกล่าวขอให้นักศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการทดลองและกล่าวปิดการทดลอง	

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ ครั้งที่ 1

หัวข้อเรื่อง
ชื่อกิจกรรม
เวลา
วัตถุประสงค์

ปฐมนิเทศ
คู่มือ
50 นาที

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนด้วยกัน
2. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์และวิธีการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ
3. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายและคุณลักษณะของความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์
4. เพื่อให้นักเรียนทราบบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม

อุปกรณ์

1. กระดาษเปล่าและปากกา
2. ตารางกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรม

วิธีดำเนินการ

1. ใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสร้างความคุ้นเคยและความเป็นกันเองระหว่างกันคือกิจกรรม “ คู่มือ ” โดยมีวิธีการดังนี้
  - 1.1 ผู้วิจัยและนักเรียนทุกคนแนะนำตัวเอง
  - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนนับ 1-5 จนครบทั้ง 10 คน แล้วให้นักเรียนที่นับเลขเดียวกัน จับคู่กัน จากนั้นผู้วิจัยแจกกระดาษเปล่าและปากกาให้นักเรียนคนละ 1 ชุด
  - 1.3 ผู้วิจัยกำหนดเวลา 5 นาที ให้นักเรียนพูดคุย ชักถามข้อมูลส่วนตัวของตัวเอง และจดลงในกระดาษในหัวข้อต่อไปนี้
    - 1.3.1 ชื่ออะไร บ้านอยู่ที่ไหน เกิดวันที่เท่าไร
    - 1.3.2 วิชาที่ชอบเรียน วิชาที่ไม่ชอบเรียน
    - 1.3.3 ชอบทำอะไรในเวลาว่าง
    - 1.3.4 อนาคตอยากเป็นอะไร
  - 1.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามวิธีเล่นจนเข้าใจ จากนั้นเริ่มทำกิจกรรม
  - 1.5 ให้นักเรียนรวบรวมกระดาษจดข้อมูลมารวมกัน จากนั้นผู้วิจัยหยิบขึ้นมา 1 แผ่นอ่านให้จบและถามว่าเป็นของใคร ทำเช่นนี้จนครบทุกคน
2. เมื่อบรรยากาศในกลุ่มมีความอบอุ่นเป็นกันเอง มีความคุ้นเคยกันดีแล้ว ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และขั้นตอนของการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ เพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ บทบาทและหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
3. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายและลักษณะของบุคคลที่มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

4. ผู้วิจัยนัดหมายเวลาและสถานที่ในการทดลอง ตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสิ้นสุดการทดลอง ตามตารางกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ

ครั้งที่ 2

หัวข้อเรื่อง	ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ เรื่องการตระหนักรู้ตนเอง
ชื่อกิจกรรม	ใครถูกใครผิด
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์	1. เพื่อทบทวนบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. เพื่อให้นักเรียนแสดงความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยการฝึกการรับรู้ถึงความรู้สึกของตนเอง
อุปกรณ์	1. อุปกรณ์ประกอบฉาก 2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง
วิธีดำเนินการ	1. ขั้นเตรียม 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะเงื่อนไขการเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ใครถูกใครผิด" 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละคนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย 2. ขั้นดำเนินกิจกรรม นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ใครถูกใครผิด" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดงความคิดเห็นและอภิปราย และผู้วิจัยให้การชี้แนะ แก่นักเรียนในลักษณะที่เป็นคำพูดและท่าทาง 4. ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
การประเมินผล	1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน 2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดงความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วยคำชมในช่วงท้ายการทดลอง 3. แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์

เอกสารเรื่อง ใครถูกใครผิด

เอมิกาและนิศากร เป็นเพื่อนสนิทกันมานาน เนื่องจากเรียนโรงเรียนเดียวกันตั้งแต่สมัยอนุบาลจนถึงปัจจุบัน ซึ่งทั้งคู่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 เอมิกาและนิศากร มีนิสัยที่แตกต่างกัน คือ เอมิกาเป็นคนไม่ค่อยเรียบร้อย ไม่ค่อยเก็บอารมณ์ ใจร้อน วู่วาม ไม่คิดก่อนทำ ส่วนนิศากรเป็นคนใจเย็น เรียบร้อย ไม่ค่อยพูดเก็บอารมณ์ ทั้งคู่เป็นนักเรียนที่เรียนเก่งที่สุดของห้อง ในห้องมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 มีสันติและอาคมชอบแกล้งเพื่อนอยู่เป็นประจำโดยไม่คิดถึงความรู้สึกของเพื่อนที่ถูกแกล้ง ทั้งคู่เป็นเพื่อนสนิทที่ชอบแกล้งเพื่อน ๆ เป็นประจำ จนบางครั้งทำให้เพื่อน ๆ หลายคนไม่พอใจ แต่ก็ไม่เคยมีเรื่องราวใหญ่โต

ฉากที่ 1

เช้าวันจันทร์ก่อนเข้าเรียนสันติและอาคม กำลังปรึกษาถึงเรื่องการแกล้งเพื่อน ๆ ทั้งคู่นั่งอยู่ที่หน้าห้องเรียน สันติพูดกับอาคมว่า

สันติ : วันนี้เรารู้สึกเบื่อมาก ๆ อาคมเราคิดอะไรดี ๆ ออกแล้ว แกล้งอำเพื่อน ๆ กันดีกว่า

อาคม : ดีเหมือนกัน แกล้งอำใครดีล่ะ

สันติ : เอมิกา กับ นิศากร ดีหรือเปล่า คู่นี้ยังไม่เคยโดนแกล้งเลยนะ

อาคม : แล้วเราจะแกล้งอย่างไรดีล่ะ

สันติ : เดี๋ยวคิดก่อน (สันติทำท่าคิด และแสดงท่าดีใจ) คิดออกแล้ว (แล้วกระซิบให้อาคมฟังถึงแผนการของตน) พรุ่งนี้เช้าต้องมีเรื่องสนุก ๆ เกิดขึ้นแน่ ๆ

อาคม : จะดีหรือ แล้วไม่กลัวสองคนนั้นโกรธหรือ

สันติ : ไม่เห็นจะต้องกลัวเลย เพื่อน ๆ ที่โดนพวกเราแกล้งเกือบทุกคนไม่เห็นมีใครโกรธพวกเราซักรายเลย อย่างมากก็แคงอน จ้อหยอขี้ตลกก็หาย

อาคม : ตกลง เราร่วมมือด้วย

แล้วทั้งคู่ก็เริ่มปรึกษาวางแผนการอีกครั้งก่อนที่จะเข้าห้องเรียน

ฉากที่ 2

เช้าวันถัดมา เมื่อเอมิกากับนิศากร มาถึงห้องเรียนเห็น สันติ นั่งทำหน้าเศร้าอยู่ที่หน้าห้องเรียน จึงเดินเข้าไปทักทาย

เอมิกา : สันติ เป็นอะไรไปทำไมมานั่งทำหน้าเศร้าอยู่ตรงนี้นะ อาคม ไปไหนปกติฉันเห็นเธอสองคนอยู่ไม่ห่างกันเลยนี่

สันติ : (ไม่ตอบ เอมิกา)

เอมิกาและนิศากร มองหน้ากันด้วยความแปลกใจ เพราะปกติแล้ว สันติ จะเป็นคนที่คุยเก่งร่าเริง ชอบแกล้งเพื่อน ๆ อยู่เป็นประจำ

นิศากร : สันติ มีเรื่องอะไรไม่สบายใจหรือเปล่า เธอปรึกษาพวกเราได้นะ เราเป็นเพื่อนกันไม่ใช่หรือ

เอมิกา : สันติ นายมีเรื่องทะเลาะกับอาคมหรือเปล่า ถ้ามีพวกเราจะช่วยพูดให้ก็ได้

นิศากร : นั่นนะซี พวกเราทะเลาะกันเรื่องอะไรหรือ

สันติ : เปล่าหรอก เราไม่ได้ทะเลาะกับ อาคม

เอมิกา : อ้าว แล้วเธอเป็นอะไรไปล่ะ

สันติ : คือว่าเมื่อเช้าเราได้รับของขวัญจากใครก็ไม่รู้มาวางไว้ที่โต๊ะของเรา แต่เราไม่กล้าเปิดดู เรากลัวโดนเพื่อน ๆ แกล้ง เพราะเราแกล้งเพื่อน ๆ ไว้เยอะ ตอนนี้ให้อาคมไปสืบดูว่าของขวัญเป็นของใครส่งมาให้เรา

นิศากร : แล้วของขวัญนั้นอยู่ที่ไหนล่ะ

อาคม เดินออกมาจากห้องพอดี เอมิกา กับนิศากร เห็นกล่องของขวัญในมือของอาคม ผูกริบบิ้นสวยงาม

เอมิกา: สันติ หรือว่ามีคนแอบชอบเธออยู่ แต่ไม่กล้าบอก เลยแอบส่งของขวัญมาให้

อาคม: ไม่มีหรอก ถ้ามีเราต้องรู้สิ เราสนิทกับเพื่อน ๆ ในห้องเกือบทุกคน

นิศากร: เธอก็เปิดดูสิจะได้รู้ว่าข้างในกล่องมีอะไร อาจจะมียอดหมายสารภาพรักก็ได้นะ (เอมิกา กับนิศากรบอกให้สันติ รีบเปิดดูของขวัญ)

สันติ : เราไม่กล้าเปิดหรอก เรารู้สึกเขินและอายด้วย เพราะเรายังไม่เคยได้รับของขวัญจากใครเลยสักครั้ง เอมิกา กับ นิศากร ช่วยเปิดให้เราหน่อยสิ อีกอย่าง เรากลับทำกระดาดห่อของขวัญสวย ๆ ขาด

อาคม : เราเห็นด้วย เอมิกากับนิศากรช่วยแกะของขวัญให้สันติ หน่อยสิ

เอมิกา: มัวเกียะกันอยู่ได้ เราเปิดให้เอง

เอมิกา จึงหยิบของขวัญมาจากมือของ อาคม แล้วค่อย ๆ แกะกระดาดห่อของขวัญออกให้ นิศากร ถือไว้ เมื่อแกะเสร็จก็พบว่าข้างในเป็นกระป๋องขนม

นิศากร: ที่แท้ก็เป็นกระป๋องไส้ขนม สันติ เราคิดว่าต้องมีคนแอบชอบนายอยู่แน่ ๆ เลย เมื่อ เอมิกา แกะเสร็จจึงส่งกระป๋องคืนให้กับสันติ แต่สันติไม่ยอมรับคืน และพูดว่า

สันติ : ถ้าเป็นอย่างนั้นก็ดีนะสิ เราชอบใจพวกเธอมาก และขอตอบแทนเธอสองคน โดยฉันจะแบ่งขนมให้เธอสองคนด้วยนะ

เอมิกา : ไม่เอาหรอกนะ เตียวคนที่ส่งให้เธอจะเสียใจ

สันติ : ไม่เป็นไรหรอก เธอช่วยเราแกะของขวัญ เราอยากตอบแทนเธอ โดยให้เธอกินเป็นคนแรก ห้ามปฏิเสธด้วย ถือว่าเราขอจริง

พูดจบสันติ จึงส่งกระป๋องขนมให้กับ เอมิกาและนิศากร เอมิกาหยิบกล่องก่อนนิศากร

เอมิกา: ก็ได้ ขอบใจนะ (เอมิกาจึงเปิดฝាកะป๋องขนม ปรากฏว่า แทนที่ในกล่องจะมีขนม กลับกลายเป็นตุ๊กตาสูงพุ่งออกมาแทน ทำให้เอมิกาและนิศากร ตกใจมาก ร้องกรี๊ด เสียงดังลั่น จนเพื่อน ๆ ในห้องวิ่งออกมาดูว่าเกิดอะไรขึ้น)

สันติ กับ อาคม หัวเราะชอบใจที่แกล้ง เอมิกากับนิศากร สำเร็จ ทันใดนั้นเอง เอมิกาก็เดินเข้าไปตบหน้า สันติ ดังเพียะ อาคมกับ นิศากร ยืนงงทำอะไรไม่ถูก

เอมิกา: ทำไมพวกนายทำแบบนี้ สนุกกันมากหรือ ที่แกล้งเพื่อน ๆ แบบนี้

สันติ : อะไรกัน เราแค่แกล้งเธอเล่น ๆ สนุก ๆ ทำไมเธอถึงต้องตบเราด้วย

อาคม: จริงด้วย ไม่เห็นต้องใช้กำลังกันเลย

เอมิกา : พวกเธอไม่สมควรทำแบบนี้กับพวกเรา พวกเราารู้สึกเป็นห่วงและหวังดีกับพวกเธอ แต่พวกเธอตอบแทนความหวังดีของพวกเราแบบนี้หรือ มันสมควรหรือเปล่า พวกเธอลองคิดดูนะ

นิศากร : ฉันก็คิดว่า สันติกับอาคม ทำกับพวกเราเกินไปหน่อย แต่เอมิกาไม่ควรตบสันติ เราคิดว่ามันรุนแรงไปนิด

เอมิกา: นิศากร เธอเข้าข้างพวกเขาหรือ

นิศากร: ไม่ใช่ แต่ฉันพูดไปตามที่เห็นสมควรนะ เอมิกา

เอมิกา: ถ้าอย่างนั้น เธอไม่ต้องมาพบกับเรา เราจะไม่คิดว่าเธอเป็นเพื่อนเราอีกแล้ว
เมื่อ เอมิกา พุดจบก็เดินเข้าห้องไป ไม่พุดกับใครอีกเลย นิศกร สันติ และอาคม ยืนงทำอะไรไม่ถูก ทั้งสาม
คนจึงปรึกษากันว่าควรพุดอย่างไรกับ เอมิกา ถึงจะทำให้เอมิกายกโทษ เมื่อปรึกษากันเสร็จแล้ว ทั้งสามคน
จึงเดินเข้าห้องไปหา เอมิกา

สันติ : เราขอโทษนะ เอมิกา เราผิดไปแล้ว ยกโทษให้เราด้วยนะ

อาคม: เราต้องขอโทษเอมิกาด้วยเหมือนกัน

เอมิกา : ถ้านายมาขอโทษเรา เราก็จะยกโทษให้ แต่พวกนายต้องสัญญาว่าจะไม่แกล้งใครอย่าง
นี้อีก และตั้งใจเรียนให้มากขึ้นด้วยนะ

สันติ และ อาคม ทั้งคู่ให้สัญญากับ เอมิกาว่าจะไม่แกล้งใครอีก และจะตั้งใจเรียนด้วย

เอมิกา: ดีมาก คนที่ทำความผิดและรู้ว่าตัวเองผิดสมควรให้อภัย

เมื่อขอโทษเอมิกาแล้ว สันติ กับ อาคม จึงเดินกลับไปนั่งที่โต๊ะของตนเอง ส่วนนิศกร ก็เดินเข้าไปหา เอมิกา

นิศกร : เอมิกา เธอเป็นอะไร เธอไม่พอใจเราเรื่องอะไรหรือ

เอมิกา: (ไม่พุด และ หยิบหนังสือขึ้นมาอ่าน) นิศกรเมื่อพุดกับเอมิกาแต่เอมิกาไม่พุดด้วย เธอจึง
เดินไปหา สันติ และอาคม เมื่อนิศกรเดินไปแล้ว เอมิกาก็มานั่งคิดทบทวนถึงเหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น
หลังจากที่เอมิกาคิดได้แล้วเธอจึงเดินไปหา นิศกร และพุดขึ้นว่า

เอมิกา: นิศกร เรามีเรื่องจะคุยกับเธอ

นิศกร: มีเรื่องอะไรหรือ เอมิกา

เอมิกา: เราอยากจะขอโทษเธอที่เราว่าเธอเมื่อครู่นี้ เรารู้ตัวว่าเราผิดเองที่ทำอะไรรุนแรงเกินไป เรา
กำลังโกรธ แล้วยังหลุดหจิดใส่เธอด้วย เราขอโทษนะ เธอยกโทษให้เราได้หรือเปล่า

นิศกร: ได้สิ เราไม่ได้โกรธเธอนะ และเราดีใจดีมากเลยที่เธอรู้ตัวว่าตนเองผิดและยอมรับผิด ถึง
อย่างไรเรายังคงเป็นเพื่อนรักกันเหมือนเดิมแน่นอนจ๊ะ

เอมิกา: ขอบใจนะ ฉันทึ่ใจจริง ๆ ที่มีเพื่อนดีแบบเธอ (แล้วทั้งคู่ก็จูงมือกันกลับไปนั่งที่เดิม)

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ

ครั้งที่ 3

หัวข้อเรื่อง

ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ เรื่อง การตระหนักรู้ตนเอง

ชื่อกิจกรรม

อะไรกันนักกันหนา

เวลา

50 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนแสดงความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยการฝึกการรับรู้ถึงความรู้สึกของตนเอง

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ
  - 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ เจาะลึก การเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง "อะไรกันนักกันหนา"
  - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละคน ศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "อะไรกันนักกันหนา" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะ ที่ ปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดงความ คิดเห็นและอภิปราย และผู้วิจัยให้การชี้แนะ แก่นักเรียนในลักษณะที่เป็นคำพูด และท่าทาง
4. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดง ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วยคำชมในช่วง ทำการทดลอง
3. แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องอะไรกันนักกันหนา

เมื่อทุกคนได้ยินเสียงนาฬิกาปลุก ทุกคนปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเองตั้งแต่ลุกจากที่นอนไปอาบน้ำ ล้างหน้าแปรงฟัน แต่งตัว รับประทานอาหาร และรีบออกจากบ้าน มายืนคอยรถเมล์ เพื่อที่จะไปโรงเรียน บางคนวิ่งมาด้วยความเร็ว บางคนเดินมาอย่างเร็ว บางคนเดินคุยมาพร้อมกับเพื่อนที่ป้ายรถเมล์ ทุกคนยืนคอยรถเมล์ที่จะผ่านไปโรงเรียนได้ เมื่อรถเมล์คันดังกล่าวมาถึงทุกคนก็ต้องแย่งกันขึ้นรถเมล์ มองหาที่นั่ง เมื่อไม่มีที่นั่งก็ต้องยืน จนกว่าจะถึงโรงเรียนสุรินทร์และสมศักดิ์วิ่งขึ้นไปบนรถเมล์เป็นคู่แรกตามติดไปด้วย บุญมี หทัย ปราณี เสาวภา และพะเยาว์

ฉากที่ 1 ณ ป้ายรถเมล์ที่มีผู้โดยสารรอคอยจำนวนมาก

ณ ป้ายรถเมล์แห่งหนึ่ง มีคนยืนรอรถเมล์เป็นจำนวนมาก ประกอบไปด้วยคนหลากหลายอาชีพ เช่น พนักงานประจำสำนักงาน แม่บ้าน พยาบาล นักเรียน นักศึกษา เป็นต้น ทุกคนยืนรอด้วยใบหน้าเคร่งเครียด เนื่องจากรถเมล์ที่มาจอดแต่ละคันมีผู้โดยสารแน่นทุกคัน แต่ก็ต้องขึ้นไมเช่นนั้นอาจจะไปทำงานสายก็ได้ สุรินทร์และสมศักดิ์ เดินมาถึงป้ายรถเมล์ พวกเขาเห็นเพื่อนๆ ในห้องหลายคนรออยู่ก่อนแล้ว ทั้งคู่จึงเดินเข้าไปทักทาย

สมศักดิ์ : พวกเธอมาขึ้นรถเมล์นานหรือยัง

เสาวภา : นานพอสมควร รอดแน่นมากทุกคัน พวกเราไม่สามารถขึ้นไปได้เลย

บุญมี : พวกเธอรู้หรือเปล่า ว่าเรารอรถเมล์มาเกือบชั่วโมงแล้วเรายังไม่ได้ขึ้นเลยซักคันโดนคนแย่งและบางคนผลักเราออกจนไม่สามารถขึ้นได้ เรารู้สึกโมโหมาก แต่ก็ทำอะไรไม่ได้

หทัย : เราก็อธิบายเหมือนเธอขนาดเราเป็นผู้หญิงนะ ผู้ชายคนหนึ่งเบียดเราจนตกจากรถไม่สามารถขึ้นได้เลย คนเตี้ยนี่ไม่มีน้ำใจกันเลย แย่จริงๆ

สุรินทร์ : อย่าคิดมากไปเลยเพื่อนๆ สังคมปัจจุบันนี่ก็เป็นแบบนี้ คนเห็นแก่ตัวเพิ่มขึ้นทุกที เรียกได้ว่าใครดีใครได้ อย่าคิดมากเลย

ปราณี : ไม่ให้คิดมากได้อย่างไร พวกเรายังเป็นเด็กนะ ทำไมผู้ใหญ่ถึงไม่ยอมเสียสละให้พวกเราซึ่งเป็นเด็กกว่าละ เมื่อครู่ก่อนที่ พวกนายจะมาเราเกือบจะได้ขึ้นรถเมล์อยู่แล้ว มีผู้ชายคนหนึ่งไม่รู้ว่าอะไรไปไหน เขาตึงฉันทลงมาและก็ขึ้นรถไปเลย ทำเอาฉันทลงไปเลย แย่ที่สุด

พะเยาว์ : พวกเราหยุดพูดกันได้แล้วรถเมล์มาแล้วเร็วเข้า เตียวก็ขึ้นไม่ทันหรือใกล้ถึงเวลาเข้าเรียนแล้วด้วย

เมื่อรถเมล์มาจอดที่ป้ายทุกๆ คนแย่งกันขึ้นไม่มีใครยอมแพ้กัน' แต่ครั้งนี้ทุกคนสามารถขึ้นไปได้ครบทั้งกลุ่ม แต่ภายในรถเมล์มีผู้โดยสารแน่นมาก

สุรินทร์ : พี่ พี่ เมื่อกี้พี่เหยียบเท้าผมนะ

ผู้โดยสาร 1 : แล้วยังไงน้อง ก็คนแน่นขนาดนี้ทำเป็นโววายไปได้

สมศักดิ์ : ใจเย็นๆ ไว้เพื่อนเตียวก็ถึงป้ายที่เราจะลงแล้ว

เสาวภา : (หันไปมองคนที่อยู่ข้างหลังตนและพูดเสียงดังๆ) ลุงอย่าเบียดหนูมากซิถ้าเบียดหนูอีกที่หนูจะคิดว่าลุงเป็นพวกโรคจิตนะ

ปราณี : (กระซิบกับเสาวภา) เธอเก่งจังเลย ถ้าเป็นฉันทคงทำอะไรไม่ถูกแน่ ๆ

เสาวภา : พวกเราเป็นผู้หญิงต้องฝึกระมัดระวังตัวเองรู้หรือเปล่า ไมเช่นนั้นพวกเราโดนเอาเปรียบจากพวกทุเรศๆ

หทัย : พระเยาว์เธอรู้สึกหรือเปล่าว่าคนขับรถ ขับเร็วมากเลยเรากลัวจนขาสั่นไปหมดแล้ว

พระเยาว์ : จริงด้วย ฉันก็กลัวถ้าเกิดอุบัติเหตุจะทำอะไรกันดี

หทัย : ฉันว่าเราอย่าคิดถึงเรื่องอุบัติเหตุดีกว่า ฉันขอให้ถึงโรงเรียนได้อย่างปลอดภัยก็พอ

เมื่อหทัยพูดจบก็ได้ยินเสียงรถเบรกดังสนั่น ผู้โดยสารแต่ละคนล้ม บางคนก็โดนทับ เสียงบ่นด้วยความไม่พอใจดังไปทั่วรถ เมื่อถึงป้ายหน้าโรงเรียนนักเรียนทุกคนที่อยู่ในรถเมล์คือนั้นต่างก็รีบลงด้วยความรวดเร็ว

ฉากที่ 2

บุญส่งก้าวพลาดไปเหยียบเท้าของสุรินทร์เต็มแรง สุรินทร์จึงเหยียบเท้าบุญส่งคืนแล้วเดินไป สมศักดิ์ลงเป็นคนสุดท้าย กว่าที่จะถึงบันไดรถ คนขับรถก็กระชากรถออกจากป้ายไปแล้ว เกือบจะทำให้สมศักดิ์ลงรถไม่ทัน เมื่อทุกคนลงจากรถได้ ก็ต้องรีบวิ่งเข้าไปในโรงเรียน เนื่องจากใกล้เวลาที่จะเข้าแถวแล้ว

สุรินทร์ : สมศักดิ์ ตอนลงรถเราโดนบุญส่งเหยียบเท้า แต่ด้วยความโมโหเราก็กดเหยียบเท้าบุญส่งกลับไปทันที เราารู้สึกผิดต่อบุญส่ง เราคิดว่าเขาต้องโกรธเราแน่นอน

สมศักดิ์ : นายก็เดินไปขอโทษเขาสิ เขาคงไม่โกรธหรอก เพราะเขาก็เหยียบนายเหมือนกันไม่ใช่

หรือ

สุรินทร์ : บุญส่ง เราขอโทษนายด้วยนะเรื่องเมื่อกี้ เรากำลังหงุดหงิดก็เลยมาพาลกับนาย

บุญส่ง : ไม่เป็นไรหรอก เราเข้าใจ แต่เรารู้สึกไม่พอใจนายเหมือนกัน เรากำลังจะขอโทษนายแต่นายกับมาเหยียบเท้าเรา เราเดินคิดมาตลอดทางถ้านายไม่มาขอโทษเรา เราก็จะไม่พูดกับนายอีกต่อไป

สมศักดิ์ : พวกผู้หญิงเป็นอย่างไรกันบ้าง ตอนที่รถเมล์เบรกระงับทัน

พระเยาว์ : ฉันไม่เป็นอะไรมาก แต่ฉันล้มลงไปทับปราณี ปราณีได้รับบาดเจ็บที่หัวเข่า

ปราณี : ฉันเจ็บนิดหน่อย ไม่ต้องกังวลนะ เพราะมันเป็นอุบัติเหตุฉันเข้าใจว่าเธอไม่มีเจตนาที่จะทำ给我ฉันได้รับบาดเจ็บ

หทัย : ทุกคนตอนนี้ฉันคิดว่าพวกเรารีบเดินดีกว่านะใกล้จะเข้าแถวเคารพธงชาติแล้ว ฉันไม่อยากโดนคุณครูลงโทษเรื่องมาสาย เพราะฉันเคยมาสายครั้งหนึ่ง โดนวิ่งรอบสนามตั้ง 10 รอบ และยังให้เก็บขยะรอบ ๆ โรงเรียนอีก นึกถึงทีไรยังโกรธคุณครูไม่หายเลย เราแค่มาสาย 5 นาที เนื่องจากขึ้นรถไม่ได้คนแน่นมาก แต่คุณครูไม่ยอมฟังเหตุผลของเราเลย

เมื่อทุกคนเดินมาถึงประตูโรงเรียนก็ได้ยินเสียงสัญญาณเข้าแถวดังขึ้น พวกเขาจึงรีบวิ่งไปเข้าแถวของตน

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ
ครั้งที่ 4

หัวข้อเรื่อง
ชื่อกิจกรรม
เวลา
วัตถุประสงค์

ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับการควบคุมตนเอง
ทำไมถึงเป็นแบบนี้
50 นาที

เพื่อให้นักเรียนแสดงความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยการฝึกความมีสติและสามารถเลื่อนการสนองความพึงพอใจของตนไปก่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้และเมื่อมีความทุกข์ใจก็สามารถกลับคืนสู่สภาพปกติได้ดี

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ
  - 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ เจาะเนใจ การเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง “ทำไมถึงเป็นแบบนี้”
  - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละคน ศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “ทำไมถึงเป็นแบบนี้” ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดงความคิดเห็นและอภิปราย และผู้วิจัยให้การชี้แนะ แก่นักเรียนในลักษณะที่เป็น คำพูดและท่าทาง
4. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดง ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วยคำชมในช่วง ท้ายการทดลอง
2. แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องทำไมถึงเป็นแบบนี้

เช้าวันศุกร์ก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 เริ่มทยอยกันมาที่ห้องและนั่งจับกลุ่มคุยกันเป็นกลุ่มๆ มะลิและชบามาถึงห้องเรียนก่อนเพื่อนร่วมชั้นคนอื่น ๆ ทั้งคู่ก็นั่งคุยกันอย่างสนุกสนาน และเมื่อมะลิและชบาเห็น ลลิตตาและรจนาเดินเข้ามาในห้อง มะลิและชบาสบตากันแล้ว มะลิพูดเสียงดัง ๆ ให้ทั้งคู่ได้ยินว่า

ฉากที่ 1

มะลิ : ชบาเธอรู้จักพวกที่ชอบให้คนอื่นมองว่าตัวเองโดดเด่นกว่าใครๆ หรือเปล่า

ชบา : โดดเด่นกว่าใคร เป็นยังไงหรือมะลิ

มะลิ : พวกที่ชอบใช้ของแพง ๆ และมียี่ห้อดังๆ ไง

ชบา : แล้วใช้พวกเดียวกับพวกที่ถือว่าตัวเองมีพ่อแม่รวย ๆ แล้วชอบเดินเซดหน้าหรือเปล่า

มะลิ : ใช่ด้วยเหมือนกัน

ชบา : อยู่ไหน มะลิ ฉันอยากเห็นจัง

เมื่อพูดจบทั้งคู่ก็หัวเราะกันคิกคัก ๆ ลลิตตาและรจนา ได้ยินเรื่องที่มะลิและชบาพูดจึงเดินเข้าไปหา ลลิตตาจึงถามมะลิว่า

ลลิตตา: มะลิ เธอว่าใครชอบทำตัวเด่น

มะลิ : ใครอยากร้อนตัวก็รีบไปซิ

รจนา: พวกเธอพูดแบบนี้แสดงว่าต้องการที่จะมีเรื่องกับพวกเราหรือ

ชบา : ใครต้องการมีเรื่องกับพวกเธอ ฉันกับมะลินั่งคุยกันอยู่ดี ๆ เธอสองคนเดินมาหาเรื่องเองนะ

ลลิตตา: รจนาพวกเธออย่าไปมีเรื่องกับพวกเขาดีกว่า เสียเวลาเปล่าๆ

รจนา : ดีเหมือนกัน ลลิตตา แล้วพวกเธอควรรู้ไว้นะว่าใครเป็นใคร ถ้าพวกเธอทำให้พวกเราโกรธ พวกเธอคงจะรู้ถึงผลที่จะตามมาใช่หรือเปล่า

เมื่อพูดจบทั้งคู่จึงเดินไปนั่งที่ของตน มะลิและชบาได้แต่มองตามด้วยสายตาไม่พอใจ แต่ก็ทำอะไรไม่ได้เพราะ ลลิตตาและรจนาเป็นลูกของผู้บริหารโรงเรียนที่พวกตนเรียนอยู่

ฉากที่ 2

สินชัยกับสมักร เดินเข้ามาในห้องเรียนเห็นเพื่อน ๆ นั่งหลายคนจึงเดินไปนั่งที่นั่งโต๊ะของตน มะลิ ชบา ลลิตตา และรจนา ทุกคนรู้สึกแปลกใจที่ทั้งคู่ไม่ทักทายพวกตน เพราะปกติ สินชัยกับสมักรเป็นคนร่าเริงและคุยเก่งเมื่อมาถึงห้องเรียน พวกเขาจะต้องตะโกนทักทายเพื่อนๆ และจะไปแกล้งคนโน้นทีคนนี้ที แต่วันนี้กับทำหน้าเคร่งเครียดไม่พูดไม่จาไม่ทักทายใครเลย ทั้งสี่คนจึงเดินเข้าไปหาสินชัยกับสมักร

มะลิ : วันนี้พวกเธอเป็นอะไรไป ฉันรู้สึกว่าพวกเธอแปลกไปนะ

สินชัย : พ่อของเรายอกกับเราว่าถ้าเทอมนี้สอบได้เกรดไม่ถึง 3.8 เราจะโดนลงโทษ

มะลิ : ทำไมพ่อของเธอถึงพูดแบบนั้น รู้สึกท้อแท้จังเลย

ลลิตตา : ฉันคิดว่าเธออย่ากังวลใจเลย เพราะเธอเรียนเก่งเวลาสอบก็ได้เกรดสูงอยู่แล้ว

รจนา : นั่นนะซิ เทอมที่แล้วเธอสอบได้ตั้ง 3.4 ไม่ใช่หรือ

สมักร : ก็ใช่ แต่สินชัยเขาบอกกับเราว่าคงทำไม่ถึง 3.8 แน่نون ที่เขาได้เกรด 3.4 เขาก็อ่านหนังสือจนแทบไม่ได้หลับไม่ได้นอน

ชบา : เธอก็นอกกับพ่อเธอชื่อว่า 3.4 ก็ดีแล้ว เพื่อน ๆ ในห้องอีกหลายคนยังทำเกรดได้ไม่เท่ากับเธอเลย

สินชัยไม่ตอบและทำหน้าที่เคร่งขรึมกว่าเดิม สมัครจึงตอบแทนสินชัยว่า

สมัคร : ครอบครัวของสินชัยมีแต่คนเรียนเก่ง ๆ ทั้งนั้น พี่ของเขาทั้งสองคนเรียนได้ 4.00 มาตลอด ทำให้สินชัยเกิดความรู้สึกกดดันมาก เพราะพ่อของเขาคิดว่าสินชัยเรียนไม่เก่ง เนื่องจากผลการเรียนต่ำกว่าพวกพี่ ๆ

สินชัย : ขอบใจทุกคนที่เป็นห่วงเรา เราจะต้องพยายามให้มากขึ้นอีกพ่อเราจะได้ภูมิใจในตัวเรา

ลลิตตา : เธอแน่ใจหรือว่าจะทำได้

รจนา : นั่นนะซี

มะลิและชบารู้สึกหมั่นไส้ลลิตตาและรจนามาก จึงบอกกับสินชัยว่า

มะลิ : เราขอเอาใจช่วยเธอนะ เราคิดว่าเธอต้องทำได้แน่นอน

ชบา : เราก็มั่นใจว่าเธอต้องทำได้แน่นอน เธอขยันอ่านหนังสือออก พวกเราไปกินข้าวก่อนนะ ถ้าอยู่นานกว่านี้อาจจะกินข้าวไม่ลง

สินชัย : เราจะพยายาม และขอบใจพวกเธอทุกคนด้วย ที่เป็นห่วงเรา ตอนนี้เรารู้สึกดีขึ้นมากเลย เพื่อนทุกคนจับมือให้กำลังใจสินชัย เมื่อมะลิและชบาพูดจบ ทั้งคู่ก็เดินออกจากห้องเรียนไปที่โรงอาหาร

ฉากที่ 3

อรพินและศศิวิมล ทั้งคู่เดินหน้าเศร้าเข้ามาในห้องเมื่อเห็นเพื่อน ๆ ศศิวิมลก็ร้องไห้เสียงดังโดยมีอรพินปลอบใจอยู่ข้าง ๆ ทุกคนตกใจมากจึงรีบเดินเข้าไปหาทั้งคู่

รจนา : ศศิวิมลเธอเป็นอะไร ทำไมร้องไห้มากมายขนาดนี้

อรพิน : เมื่อวานพ่อของศศิวิมลเกิดอุบัติเหตุรถคว่ำ ตอนนี้ยังอยู่ห้องไอซียูของโรงพยาบาลศิริราช

สมัคร : ศศิวิมลทำใจดี ๆ ไว้ก่อนนะ เราคิดว่าพ่อของเธอต้องไม่เป็นอะไรแน่ ๆ

ทุกคนจับมือให้กำลังใจศศิวิมล

ศศิวิมล : (พูดปนเสียงสอ่ซ่าน) ขอบใจพวกเธอทุกคนมากฉันก็หวังว่าพ่อของฉันคงไม่เป็นอะไรมาก แต่ฉันก็ยังไม่สบายใจอยู่ดี

ลลิตตา : คุณพ่อของเธอตอนนี้อยู่ในความดูแลของหมอ ฉันคิดว่าเธอสบายใจได้ และถ้าเธอยังไม่สบายใจ เดี๋ยวฉันจะโทรไปหาพี่ชายของฉันให้นะ เขาเป็นหมอที่โรงพยาบาลนี้ด้วย

ศศิวิมล : จริงหรือ เราขอบคุณเธอมากนะ ตอนนี้เรารู้สึกดีขึ้นแล้ว

เสียงสัญญาณเข้าแถวดังขึ้น

สินชัย : พวกเราไปเข้าแถวกันดีกว่า เลิกเรียนแล้วพวกเราไปเยี่ยมพ่อของศศิวิมลกันดีหรือเปล่า ทุกคนเห็นดีด้วย และทั้งหมดก็ลงไปเข้าแถว

หัวข้อเรื่อง ชื่อกิจกรรม เวลา วัตถุประสงค์	กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ ครั้งที่ 5 ความเจตียวลลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ การควบคุมตนเอง ใครคือผู้ชนะ 50 นาที
อุปกรณ์	เพื่อให้นักเรียนแสดงความเจตียวลลาดทางอารมณ์โดยการฝึกความมีสติและ สามารถเลื่อนการสนองความพึงพอใจของตนไปก่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ และเมื่อมีความทุกข์ใจก็สามารถกลับคืนสู่สภาพปกติได้ดี 1. อุปกรณ์ประกอบฉาก 2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง
วิธีดำเนินการ	1. ขั้นเตรียมการ 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ เจือปนในการเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ใครคือ ผู้ชนะ" 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละ คนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย 2. ขั้นดำเนินกิจกรรม นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ใครคือผู้ชนะ" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจ กรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดง ความคิดเห็นและอภิปราย และผู้วิจัยให้การชี้แนะ แก่นักเรียนในลักษณะที่เป็น คำพูดและท่าทาง 4. ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
การประเมินผล	1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน 2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดง ความเจตียวลลาดทางอารมณ์ นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วยคำชมในช่วง ท้ายการทดลอง 3. แบบทดสอบความเจตียวลลาดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องใครคือผู้ชนะ

ในช่วงโมงภาษาไทยนักเรียนห้องมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 กำลังเรียนเรื่องการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน คุณครูสอนโดยใช้เกมทายภาพปริศนาและให้นักเรียนแต่งเรื่องจากภาพ คุณครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน แล้วแข่งขันกัน โดยกลุ่มไหนได้คะแนนมากที่สุดจะเป็นฝ่ายชนะ ชิตชัย วิเชียร และอดิสร อยู่กลุ่มเดียวกัน ส่วน กนกวรรณ วันดี และน้อมจิต อยู่อีกกลุ่มหนึ่ง ทั้งสองกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่เรียนเก่งและแข่งขันเรียนตลอดเวลา กลุ่มอื่น ๆ ไม่ค่อยมีบทบาทในห้องเท่าใดนัก

ฉากที่ 1

คุณครูเตรียมภาพทั้งหมดวางไว้ที่โต๊ะ เมื่อบอกกติกาเรียบร้อยแล้ว คุณครูเริ่มการแข่งขันทันที

คุณครู : โชว์ภาพแรกให้นักเรียนดู

ชิตชัย : ตะโกนตอบ.....

คุณครู : ถูกต้อง

คุณครู : โชว์ภาพสองให้นักเรียนดู

ชิตชัย : ตะโกนตอบ.....

คุณครู : ถูกต้อง

คุณครู : โชว์ภาพสามให้นักเรียนดู

ชิตชัย : ตะโกนตอบ.....

คุณครู : ถูกต้อง

คุณครู : โชว์ภาพสี่ให้นักเรียนดู

กนกวรรณยกมือ แล้วพูดว่า

กนกวรรณ : คุณครูขาให้ยกมือตอบชิตจะได้ยุติธรรม(แล้วหันไปมองชิตชัยด้วยความไม่พอใจ)

ทุกคนในห้องเห็นด้วยกับกนกวรรณคุณครูจึงให้ทุกกลุ่มเลือกคนที่จะทำหน้าที่ยกมือ กลุ่มละหนึ่งคน และเริ่มการแข่งขันต่อไป

คุณครู : โชว์ภาพที่สี่ให้นักเรียนดู

วันดียกมือได้เร็วที่สุด กลุ่มของวันดีจึงมีสิทธิ์ตอบก่อน น้อมจิตเป็นคนตอบ

น้อมจิต : ตอบว่า.....

คุณครู : ถูกต้อง

คุณครู : โชว์ภาพที่ห้าให้นักเรียนดู

วันดียกมือได้เร็วที่สุดอีกครั้ง กนกวรรณเป็นผู้ที่ตอบ

กนกวรรณ : ตอบว่า.....

คุณครู : ถูกต้อง

ชิตชัยตะคอกใส่วิเชียร ที่เขายกมือช้า

ชิตชัย : ยกมือให้มันไว ๆ หน่อยชิตได้ช่วยกลุ่มเราก็แพ้หรอก

ปรากฏว่าวิเชียรยกมือไม่ทันวันดีเลยสักครั้ง ทำให้กลุ่มของกนกวรรณชนะไปในที่สุดคุณครูจึงให้เวลาพัก 10 นาที แล้วค่อยแข่งขันกันใหม่ในเกมต่อไป ชิตชัยโกรธวิเชียรมากที่ทำให้ทีมของตนแพ้ และมีท่าทางหงุดหงิดมาก แล้วเขาก็เดินออกไปนอกห้องเรียน

ฉากที่ 2

หลังจากที่ซิดซ์เดินออกจากห้องไปแล้ว วิเชียรรู้สึกวิตกกังวลมาก อติสรจึงปลอบใจวิเชียรว่าไม่ต้องคิดมากเกี่ยวกับท่าทีของซิดซ์

อติสร : วิเชียรนายอย่าคิดมากนะซิดซ์เขาเป็นคนแบบนี้เองชอบเอาชนะ แต่จริง ๆ แล้วเขานิยัตินะ

วิเชียร : เป็นเพราะเรายกมือช้า ซิดซ์ต้องโกรธเราแน่เลย

อติสร : ไม่เป็นไรหรอก การแข่งขันก็ต้องมีแพ้มีชนะไม่มีใครโทษเธอหรอก

วิเชียร : แต่เรารู้สึกว่าซิดซ์จะโกรธเรามากเลยนะ

อติสร : นายไม่ต้องกังวลไปหรอกเรากับซิดซ์เป็นเพื่อนสนิทกันมาตั้งแต่เด็ก ๆ เรารู้นิสัยของเขาดี เขาไม่ได้โกรธนายหรอก เขาแค่หงุดหงิดที่ไม่ได้ตอบทั้ง ๆ ที่เขาตอบได้เท่านั้นเอง

ส่วนซิดซ์หลังจากที่เข้าห้องน้ำ ล้างหน้าเรียบร้อยแล้ว เขาจึงเดินไปนั่งเงียบ ๆ หน้าห้องโดยไม่พูดกับใคร เมื่อคุณครูเดินกลับเข้ามาในห้อง เขาจึงเดินกลับเข้าไปที่กลุ่มของตนและสังเกตเห็นวิเชียรทำหน้าไม่สู้ดีนักจึงพูดขึ้นว่า

ซิดซ์ : เราต้องขอโทษนายด้วยนะวิเชียรที่เมื่อซักครู่นี้เราแสดงกิริยาไม่ดีกับนาย เราไม่ได้โกรธนายหรอก เราแค่เสียต้ายที่เราไม่ได้เป็นคนตอบและเราก็อยากให้อายุของเราชนะด้วย

วิเชียร : เราดีใจจริง ๆ ที่นายไม่โกรธเรา

อติสร : เห็นหรือเปล่าเราบอกแล้ว ซิดซ์ไม่ได้โกรธ การแข่งครั้งต่อไปพวกเราต้องเป็นฝ่ายชนะนะ

ซิดซ์ : ใช่แล้วครั้งนี้เราต้องชนะ วิเชียรคิดว่าอย่างไร

วิเชียร : ต้องชนะแน่นอน

คุณครูให้ทุกกลุ่มเตรียมตัวและเริ่มแข่งขันเกมต่อไป

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ

ครั้งที่ 6

หัวข้อเรื่อง

ความเจตียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ การสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง

ชื่อกิจกรรม

หนักหนาสาหัส

เวลา

50 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนแสดงความสามารถโดยการฝึกความสามารถในการ
จูงใจ กระตุ้น สร้างความกระตือรือร้น รู้จักเตือนตน และมีความเพียรพยายามที่จะ
ทำให้บรรลุเป้าหมาย

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ
  - 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ เรื่อง
"หนักหนาสาหัส" และการเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง "หนักหนา
สาหัส"
  - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละ
คนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "หนักหนาสาหัส" ตาม
ลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจ
กรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดง
ความคิดเห็นและอภิปราย และผู้วิจัยให้การชี้แนะ แก่นักเรียนในลักษณะที่เป็น
คำพูดและท่าทาง
4. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดง
ความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วยคำชมในช่วง
ท้ายการทดลอง
3. แบบทดสอบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องนักหนาสาหัส

ในช่วงเวลาพักกลางวันนักเรียนห้องมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 รีบวิ่งไปที่โรงอาหารเพื่อไปรับประทานอาหารกลางวันกันเกือบหมด คงเหลือแต่กลุ่มของ จุฑาทิพย์ กัลยา บุญส่ง และปรีชา ซึ่งยังคงนั่งคุยกันอยู่ในห้องด้วยใบหน้าเคร่งเครียดและเต็มไปด้วยความเศร้า

ฉากที่ 1

จุฑาทิพย์ : เราไม่เข้าใจเลย ทำไมพ่อกับแม่เราต้องทะเลาะกันด้วย ทะเลาะ ๆ กันทุกวันเลย

กัลยา : จุฑาทิพย์เธอยังดีนะแต่ทะเลาะกัน ส่วนพ่อแม่เราเนะติดการพนันเข้าบ่อนทุกวันเลย

บุญส่ง : ส่วนพ่อแม่เราเนะ ไม่ว่าจะอะไรเกิดขึ้นก็จะมาลงที่เราตลอดเลยทั้งตบ ทั้งตี ดูซิตัวเรายังมีร่องรอยหลงเหลืออยู่เลย

ปรีชา : พวกเธอยังดีนะที่มีทั้งพ่อและแม่ แต่เราซิไม่มีใครเลยหน้าตาพ่อกับแม่เรายังไม่เคยเห็นสักครั้งเลย เราอยู่กับยายยายเลี้ยงเรามาตั้งแต่เรายังจำความได้ และตอนนี้ยายก็แก่มากแล้วด้วยทำอะไรไม่ค่อยไหวไม่ค่อยแข็งแรงเหมือนเมื่อก่อน

เมื่อทุกคนได้ฟังเรื่องของเพื่อน ๆ แต่ละคนก็ได้แต่นั่งเงียบไม่รู้ว่าควรจะทำอย่างไรกับชีวิตตนเองดี มนหทัยและวันทนา เดินเข้ามาในห้องเห็นเพื่อน ๆ นั่งหน้าเคร่งเครียดจึงเดินเข้าไปทักทาย

มนหทัย : ทุกคนเป็นอะไรไปทำไมนั่งทำหน้าเคร่งเครียดบางคนก็ทำหน้าเศร้า ไม่พูดไม่จา

วันทนา : มีเรื่องกลุ่มใจอะไรเล่าให้เราฟังได้นะ เราอาจจะช่วยอะไรได้บ้าง

ทุก ๆ คนจึงเล่าเรื่องของตนให้มนหทัยและวันทนาฟัง มนหทัยและวันทนาหลังจากที่ฟังเรื่องของเพื่อน ๆ จบแล้ว พวกเธอก็เล่าเรื่องของพวกเธอให้ฟังบ้าง

มนหทัย : เมื่อก่อนเราสองคนไม่ได้สนิทสนมกันมากแบบนี้หรอกนะแต่ตรงกันข้ามเลยต่างคนต่างไม่ชอบหน้ากันด้วยซ้ำ และรู้สึกอิจฉาซึ่งกันและกันโดยไม่มีใครรู้ตัวอีกด้วย

วันทนา : ใช่ เมื่อก่อนเราเห็นมนหทัยเวลามาโรงเรียนเขาจะมีพ่อแม่ขับรถมาส่งมารับทุกวัน ใช้จ่ายของราคาแพง ๆ ทำตัวเป็นคุณหนู ซึ่งเปรียบกับตัวเราพ่อกับแม่แยกทางกันพวกเขาให้เราเลือกว่าต้องการที่จะอยู่กับใครโดยไม่สนใจความรู้สึกของเรา เราก็เลยตัดสินใจที่จะไปอยู่กับคุณยาย ดังนั้นเมื่อเราเห็นมนหทัยแล้วเราจึงรู้สึกอิจฉามากเลย

มนหทัย : เราก็เหมือนกัน เห็นวันทนาที่ใครก็รู้สึกอิจฉาไม่ว่าวันทนาจะทำอะไรก็ดูขวางหูขวางตาเราไปหมด ทำไมรู้หรือเปล่า เรามีพร้อมหมดทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นเงิน ของใช้ดี ๆ เพราะเราต้องการให้ทุกคนมาสนใจเรา แต่เพื่อน ๆ ในห้องทุกคนกลับสนใจและชอบที่จะคุยกับวันทนามากกว่าเรา คงเป็นเพราะวันทนาเป็นคนเรียนเก่ง กิจกรรมเก่งเรียกได้ว่าเก่งไปหมดทุกอย่าง ซึ่งเราทำแบบนั้นไม่ได้เราเรียนไม่เก่งและร่างกายอ่อนแอที่สำคัญเรามีโรคประจำตัวคือโรคหอบ ออกกำลังกายหนัก ๆ ไม่ได้ เราก็เลยพาลไม่ชอบวันทนาในช่วงแรก

จุฑาทิพย์ : แล้วพวกเธอไปสนิทสนมกันตอนไหนล่ะ

วันทนา : พวกเราจำวันที่คุณครูให้พวกเราจับฉลากเปลี่ยนที่นั่งได้หรือเปล่า บังเอิญที่เราสองคนจับฉลากได้มานั่งคู่กัน ตอนแรกเรารู้สึกแย่มากคิดว่าทำไมเราต้องเรียนอย่างนี้มีความสุขแน่ ๆ เลย

มนหทัย : เราก็คิดเช่นนั้นเหมือนกัน แต่อีกใจหนึ่งเราก็อายากรู้จักวันทนาให้มากกว่านี้เพราะเรายังไม่เคยที่จะคุยกับวันทนาแบบจริงจังซะที

วันทนา : มนหทัยเข้ามาทักทายเราก่อนและชวนเรายุ่งทำให้เรารู้จักนิสัยที่แท้จริงของมนหทัยว่าเธอเป็นคนดี น่ารัก ไม่เหมือนที่เราคิดไว้เรารู้สึกผิดที่เข้าใจมนหทัยผิด เราจึงสารภาพกับเธอและก็ขอโทษเธอและพวกเราก็สัญญากันว่าเราจะเป็นเพื่อนรักกันตลอดไป

กัลยา : แล้วเรื่องของพวกเธอมันไม่เหมือนเรื่องของพวกเรานะ มันคนละเรื่องเลย

บุญส่ง : ใช่เรื่องของพวกเรานั้นหนักกว่าเรื่องของพวกเธอเยอะ

ปรีชา : ปัญหาครอบครัวเป็นปัญหาที่พวกเราไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตัวของพวกเราเอง

จุฑาทิพย์ กัลยา และบุญส่ง พยักหน้าเห็นด้วย

มนหทัย : ไม่เห็นจะต่างกันเลย

วันทนา : ใช่ เหมือนกันตรงที่เรามีปัญหาเหมือนกัน แต่เป็นปัญหาค่อนข้างง่าย

จุฑาทิพย์ : แล้วพวกเธอคิดว่าปัญหาของพวกเราแก้ไขได้หรือไม่

กัลยา : ปัญหาพวกเราไม่ใช่ปัญหาเรื่องแค่ไม่ชอบหน้ากันพอคุยกันแล้วหายนะ

บุญส่ง : ปัญหาของพวกเรานั้นทำให้พวกเราเครียดและก็เศร้ามากด้วย จนพวกเราไม่มีใจที่จะทำอะไรเลย

ปรีชา : ใช่ พวกเราไม่อยากเรียน ไม่อยากคุยกับใครถ้าเป็นไปได้อยากที่จะหนีไปไกล ๆ และที่สำคัญเราไม่อยากที่จะกลับบ้านเลย

วันทนา : พวกเธอคิดว่าหากที่พวกเธอคิดแบบนี้แล้วเป็นการแก้ปัญหาคืออะไร

กัลยา : แล้วพวกเธอจะให้พวกเราทำอะไรดีล่ะ

มนหทัย : พวกเราสองคนคงช่วยพวกเธอไม่ได้หรอกนะ พวกเธอต้องช่วยตัวเอง

บุญส่ง : พวกเธอคิดว่าพวกเราควรทำอะไร

วันทนา : ปัญหาของพวกเธอส่วนมากเป็นปัญหาคือครอบครัวตามความคิดของฉัน เราเป็นเด็กคงจะไปแก้ไขไม่ได้ก็จริงแต่ฉันคิดว่าพวกเราสามารถแก้ที่ตัวเราเองจะดีกว่า

มนหทัย : ฉันก็คิดเหมือนกับวันทนา พวกเธอก็ต้องพยายามคิดหาทางออกเอาเองว่าพวกเธอควรจะหาอย่างไรพวกเธอถึงจะไม่รู้สึกทุกข์ ไม่รู้สึกเศร้า และไม่คิดมาก

หลังจากที่ทั้งคู่พูดจบแล้ว จึงเดินไปนั่งที่โต๊ะเรียนเพื่อเตรียมตัวเรียนวิชาภาษาไทยในภาคบ่าย

ฉากที่ 2

จุฑาทิพย์ กัลยา บุญส่ง และปรีชาหลังจากได้ฟังคำพูดของ มนหทัย และวันทนาแล้ว ทุกคนก็กลับไปนอนคิดทบทวนทั้งคืน รุ่งเช้าทั้งสี่คนมาโรงเรียนตั้งแต่เช้าโดยที่ไม่ได้นัดกันมาก่อน ขณะที่ทั้งสี่คนกำลังเดินหาที่นั่งเพื่อจะคุยกัน มนหทัยและวันทนามาก็เดินมาพอดี พวกเราจึงตะโกนเรียกให้มานั่งร่วมกลุ่มด้วย มนหทัยและวันทนาสังเกตเห็นว่า วันนี้ทุกคนมีสีหน้าที่สดชื่น และยิ้มแย้มแจ่มใสต่างจากเมื่อวาน จุฑาทิพย์เป็นคนพูดขึ้นคนแรกว่า

จุฑาทิพย์ : ฉันหาทางออกให้ตัวเองได้แล้วนะเพื่อน ๆ ต่อไปนี้ฉันจะไม่คิดมากเรื่องที่พอกับแม่ทะเลาะกันอีกแล้ว ถ้าพวกเขาอยากทะเลาะกันก็ปล่อยพวกเขาไป ส่วนฉันก็จะไปทำอย่างอื่นแทน เช่นไปฟังเพลง อ่านหนังสือในห้อง ฉันคิดว่าเป็นวิธีที่ดี ซึ่งดีกว่าที่ฉันไปนั่งดูนั่งฟังพวกเขาทะเลาะกัน พวกเธอว่าเป็นอย่างไรบ้าง

เมื่อทุกคนได้ฟังวิธีแก้ปัญหาของจุฑาทิพย์ ก็แสดงความยินดีกับเธอที่ใช้วิธีแก้ปัญหาที่ดีมาก กัลยาจึงพูดขึ้นเป็นคนต่อไป

กัลยา : ส่วนเราก็จะเลิกคิดมากกลับมาตั้งใจเรียน ประพฤติตัวให้ดี และเราจะพยายามเรียนให้เกรดดีๆ เพราะถ้าไม่มีเงินเรียนเราจะได้ปรึกษาคุณครูเรื่องขอทุนการศึกษา เมื่อพ่อกับแม่ของเราเห็นเราเป็นเด็กที่เรียนเก่ง เราหวังว่าสักวันพ่อกับแม่คงคิดได้ และเลิกเล่นการพนันในที่สุด

บุญส่ง : สำหรับเราจะพยายามอดทนและหาโอกาสพูดคุยกับพวกเขา ช่วงที่พวกเขากำลังอารมณ์ดีๆ เรื่องเวลาพวกเขาอารมณ์ไม่ดีแล้วพวกเขาชอบมาระบายอารมณ์กับเราโดยการตี แต่ตอนนี้เราจะคิดเสียว่าพ่อแม่ตีเพราะพวกเขารักเราอยากให้เราได้ดี เราจะได้สบายใจ

ปรีชา : เราภูมิใจมากเลยที่ได้เป็นเพื่อนกับพวกเธอ สำหรับปัญหาของเรา เราก็จะเลิกคิดฟุ้งซ่านถึงเรื่องของพ่อกับแม่ เพราะคิดไปก็ไม่มีประโยชน์ ถึงอย่างไรพวกเขาก็คงไม่มาหาเราแน่นอน เพราะถ้าจะมาพวกเขาคงมานานแล้ว ตอนนี้เราควรคิดถึงคนที่เลี้ยงเรามาตั้งแต่เรายังเป็นเด็ก ลำบากเพื่อเรามาตั้งนาน เขาคงนั้นก็คือยายของเรา ต่อไปนี้เราจะช่วยยายทำงานบ้านและออกไปขายขนมในวันหยุด เมื่อมีเวลาว่างเราจะใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ ดีกว่าคิดเรื่องไร้สาระจริงหรือเปล่าพวกเรา

มนหทัย : ฉันขอแสดงความยินดีกับพวกเธอทุกคนด้วยนะ เห็นหรือเปล่าพวกเธอทุกคนหาทางออกตัวเองได้แล้วดีใจด้วยนะ

วันทนา : ฉันขอแสดงความดีใจด้วยเหมือนกัน พวกเราไม่ต้องการเห็นหน้าตาเคร่งเครียดและเศร้าหมองของเพื่อนๆ ฉันคิดว่าพวกเราต้องเป็นวัยที่สดใสไร้เรื่องจริงหรือเปล่าทุกคนพยักหน้าพร้อมกันและหันมายิ้มให้กันด้วยรอยยิ้มที่สดใส

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ ครั้งที่ 7

หัวข้อเรื่อง
ชื่อกิจกรรม
เวลา
วัตถุประสงค์

ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ การสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง
ในที่สุด
50 นาที

เพื่อให้นักเรียนแสดงความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยการฝึกความสามารถในการ
จูงใจ กระตุ้น สร้างความกระตือรือร้น รู้จักเตือนตน และมีความเพียรพยายามที่จะทำ
ให้บรรลุเป้าหมาย

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ
  - 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ เจาะ
ไขการเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ทำอย่างไร
ดี"
  - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละ
คนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย
3. ขั้นดำเนินกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ทำอย่างไรดี" ตามลำดับ
ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง
4. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจ
กรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดงความ
คิดเห็นและอภิปราย และผู้วิจัยให้การชี้แนะ แก่นักเรียนในลักษณะที่เป็นคำพูด
และท่าทาง
4. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดง
ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วยคำชมในช่วง
ท้ายการทดลอง
3. แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องในที่สุด

ดารีกา กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ดารีกาพยายามทำตัวเป็นคนดีของทุก ๆ คนเสมอ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน คุณครู พ่อหรือแม่ ดารีกายอมทำตามความต้องการของทุกคน ดารีกาไม่เคยปฏิเสธคำขอร้องของใครเลย โดยเฉพาะกับพ่อแม่ดารีกายอมตามใจพ่อแม่ทุกอย่าง ดารีกาเป็นเด็กที่มีผลการเรียนดี โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์เธอได้คะแนนสูงสุดในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คุณครูเคยส่งดารีกาไปแข่งขันคณิตคิดเร็วปรากฏว่าดารีกาได้รับรางวัลชนะเลิศกลับมา จึงทำให้พ่อกับแม่ของดารีกาคาดหวังว่าดารีกาจะต้องเรียนได้เกรด 4 ทุกวิชา พ่อกับแม่ก็จะยกย่องชมเชยดารีกาเสมอ บางครั้งคนอื่น ๆ ก็รู้สึกหมั่นไส้ (บางคนถึงกับแอบกระซิบกันว่าเกรดยังไม่ออกเลยทำเป็นคุย รอให้เกรดออกมาก่อนค่อยมาคุยจะดีกว่าเดี๋ยวนะ ถ้าเด็กทำไม่ได้พวกเราคงจะเห็นคนกินแห้วแน่) แต่บังเอิญดารีกาไปได้ยินพอดีถึงกับอึ้ง เพราะดารีกา รู้ตัวเองดีว่าคงจะทำได้แน่นอน แต่ดารีกา ก็ไม่กล้าที่จะบอกพ่อกับแม่ เพราะไม่อยากให้พ่อกับแม่ผิดหวังในตัวเธอ พักนี้ดารีกาสังเกตว่าตนเองจะรู้สึกปวดศีรษะบ่อยมาก และรู้สึกไม่มีความสุข อึดอัดใจ แต่เธอก็ไม่กล้าที่จะบอกใคร เมื่อใกล้ถึงวันสอบดารีกาก็มีอาการปวดศีรษะรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ สิริพรซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของดารีกาสังเกตเห็นว่าพักนี้ดารีกาซึมไปและชอบนั่งเหม่อลอยบ่อย ๆ จึงเดินเข้าไปทัก

ฉากที่ 1

ดารีกา นั่งอยู่ที่ม้านั่งหน้าอาคารเรียน สิริพรเดินผ่านมาเห็นจึงเดินเข้าไปทักทายและนั่งคุยด้วย

สิริพร : ดารีกาเป็นอะไรไป ไม่ไปทานอาหารกลางวันหรือจะ

ดารีกา : ไม่ล่ะ ขอบใจนะที่เป็นห่วง

สิริพร : เธอมีเรื่องอะไรกลุ้มใจหรือเปล่า เราารู้สึกว่าเธอดูซึมๆ ถ้ามีปัญหาปรึกษาเราได้นะ

ดารีกา : ขอบใจเธอมากนะ ตอนนี้เรารู้สึกเครียดมากๆ เพราะพ่อกับแม่เรานะขี้เถียวไปบอกใคร ๆ ว่าเธอวันนี้เราจะต้องได้เกรด 4 ทุกวิชา

สิริพร : ทำไมล่ะ ฉันก็คิดว่าเธอน่าจะทำได้ เธอเรียนเก่งจะตาย

ดารีกา : ฉันไม่มั่นใจเลยสิริพร ฉันรู้ตัวดีฉันเก่งเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์เท่านั้น ส่วนวิชาอื่นๆ ฉันไม่มั่นใจเท่าไร ตอนนี้ฉันไม่มีสมาธิอ่านหนังสือเลย และนี่ก็ใกล้ถึงวันสอบแล้วด้วย

สิริพร : แล้วเธอจะทำอย่างไรล่ะ

ดารีกา : ตอนนี้ยังคิดไม่ออก ถึงต้องมานั่งกลุ้มอยู่ที่นี่ อ้ออย่างพักนี้ฉันรู้สึกปวดหัวตลอดเวลาเลย

สิริพร : ฉันคิดว่าตอนนี้เธอควรไปห้องพยาบาล ไปขอยาแก้ปวดหัวกินก่อนดีกว่านะ

ดารีกา : ดีเหมือนกัน

ฉากที่ 2

ดารีกาและสิริพรเดินไปที่ห้องพยาบาลเพื่อไปขอยาแก้ปวดหัวกับคุณครูที่ประจำอยู่ห้องพยาบาล เมื่อไปถึงก็ขออนุญาตเข้าห้อง คุณครูจึงถามว่า

คุณครู : ใครเป็นอะไรจ๊ะ

ดารีกา : หนูค่ะ หนูรู้สึกปวดหัวมากเลยคะ

คุณครู : ปวดมานานแค่ไหนแล้วจ๊ะ ตัวร้อนหรือมีไข้ด้วยหรือเปล่าจ๊ะ

ดารีกา : ปวดหัวอย่างเดียวคะ ปวดมาหลายวันแล้วคะ

คุณครู : หนูมีโรคประจำตัวหรือเปล่าจ๊ะ

ดารีกา : ไม่มีค่ะ

คุณครู : อาการแบบนี้ครูคิดว่าหนูควรให้คุณพ่อหรือคุณแม่พาไปตรวจสุขภาพจะดีกว่านะ จะได้รู้แน่ชัดว่าเกิดจากอะไร ร้ายแรงหรือเปล่า ตอนนี้เอายาแก้ปวดไปทานก่อนแล้วกัน แล้วอย่าลืมบอกให้คุณพ่อคุณแม่พาไปหาหมอ นะคะ

ดารีกา : ขอบคุณค่ะ

แล้วทั้งคู่ก็เดินออกจากห้องพยาบาล

สิริพร : ทำไมเธอไม่เล่าให้คุณครูฟังล่ะ คุณครูอาจจะช่วยเธอได้นะ

ดารีกา : ไม่เป็นไรหรอกจ๊ะ ฉันคิดว่าปัญหาของฉันฉันต้องหาทางออกให้กับตัวเองได้แน่นอน

สิริพร : แล้วเธอจะทำอย่างไรล่ะ

ดารีกา : ตอนนี้ฉันยังคิดไม่ออก เมื่อคิดออกฉันจะบอกเธอ นะ

ฉากที่ 3

ที่บ้านของดารีกา เธอตัดสินใจที่จะปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับพ่อแม่ ซึ่งเธอคิดว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุด เมื่อพ่อกับแม่ของเธอกลับถึงบ้าน เธอจึงพูดกับพ่อแม่ว่า

ดารีกา : คุณพ่อคุณแม่คะ หนูขอเวลาปรึกษาเรื่องสำคัญสักครู่ค่ะ

คุณพ่อ : ได้สิ ลูกมีเรื่องอะไรหรือบอกพ่อกับแม่มาได้เลย

คุณแม่ : ลูกได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนไปแข่งขันอีกใช้หรือเปล่า

ดารีกา : ไม่ใช่ค่ะ เรื่องที่หนูจะบอกพ่อกับแม่ก็คือ

คุณพ่อ : คืออะไรลูก พูดเร็วๆ ซิพ่อยากรู้

ดารีกา : หนู หนูคิดว่าหนูคงสอบไม่ได้เกรดเฉลี่ย 4.00 หรือค่ะ

คุณแม่ : ทำไมลูกพูดแบบนั้นล่ะ ลูกของแม่เรียนเก่งออก

ดารีกา : ค่ะแม่หนูเรียนเก่ง แต่ก็ได้ไม่ได้หมายความว่าหนูจะต้องเก่งทุกวิชา หนูทราบว่าคุณแม่เก่งวิชาไหนบ้าง ไม่เก่งวิชาไหนบ้าง หนูไม่ต้องการให้คุณพ่อคุณแม่คาดหวังในตัวของคุณแม่เกินไป คุณพ่อคุณแม่ทราบหรือเปล่านั้นคะ หนูรู้สึกกดดันมาก กลัวจะทำให้คุณพ่อคุณแม่ผิดหวัง จนระยะหลังมานี้หนูเกิดอาการปวดหัวตลอดเวลา หนูคิดว่าหนูคงจะเครียดมากเกินไป

เมื่อพ่อกับแม่ได้ฟังดารีกาพูดแบบนี้ก็เงียบ คิดทบทวนสิ่งที่ลูกพูด ในที่สุดพ่อก็พูดขึ้นว่า

คุณพ่อ : พ่อขอโทษนะลูก ที่ทำให้ลูกรู้สึกเครียด พ่อไม่รู้เลย

คุณแม่ : แม่ก็ขอโทษลูกด้วยนะจ๊ะ ต่อไปนี้พวกเราจะไม่บังคับลูกอีกแล้ว แม่เป็นห่วงสุขภาพของลูกมากกว่า ผลการเรียนของลูกนะ ที่สำคัญแม่รักลูกมากจ๊ะ

คุณพ่อ : พ่อก็เหมือนกัน เกรดไม่สำคัญเท่ากับตัวลูกหรอกนะ

ดารีกา : ขอบคุณค่ะ ที่คุณพ่อคุณแม่เข้าใจหนู หนูดีใจมากที่สุดเลย แต่ไม่ต้องกังวลนะคะ หนูจะตั้งใจเรียนและทำข้อสอบอย่างเต็มความสามารถให้เกรดออกมาได้ดีที่สุด แต่จะได้ 4.00 หรือไม่หนูไม่รับรองนะคะ

พ่อกับแม่ยิ้มและสวมกอดดารีกาด้วยความรัก ดารีการู้สึกมีความสุขมาก เธอดีใจที่เธอตัดสินใจพูดเรื่องนี้กับพ่อและแม่ และคิดว่าพรุ่งนี้เธอจะรีบไปโรงเรียนแต่เช้าเพื่อไปเล่าเรื่องนี้ให้กับสิริพรฟัง

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ

ครั้งที่ 8

หัวข้อเรื่อง

ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา

ชื่อกิจกรรม

คิดอีกด้าน

เวลา

50 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนแสดงความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยการฝึกการรับรู้ได้ว่าเพื่อนกำลังรู้สึกอย่างไร และสามารถเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนได้

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ
  - 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ เรื่อง ไข่การเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง "คิดอีกด้าน"
  - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละคนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "คิดอีกด้าน" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดงความคิดเห็นและอภิปราย และผู้วิจัยให้การชี้แนะ แก่นักเรียนในลักษณะที่เป็น คำพูดและท่าทาง
4. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดงความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วยคำชมในช่วงท้ายการทดลอง
3. แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องคิดอีกด้าน

ก่อนหมดชั่วโมงเรียนวิชาภาษาไทย คุณครูนำเรียงความที่ทุกคนเขียนส่งเมื่อสัปดาห์ที่แล้วมาแจกคืน และเรียกชื่อ ยุติ อภิญา ถาวร และกิ๊กก้อง ให้ออกมายืนที่หน้าห้องและคุณครูพูดกับเพื่อนๆ ในห้องว่า

ฉากที่ 1

คุณครู : พวกเธอรู้หรือเปล่าว่าฉันให้พวกเธอออกมายืนหน้าห้องทำไม

ยุติ : ไม่ทราบค่ะ

คุณครู : แล้วคนอื่นรู้หรือเปล่า

ทั้งสามคนตอบว่าไม่ทราบพร้อมกัน คุณครูจึงพูดต่อไปว่า

คุณครู : เธอสี่คนทำไมถึงเขียนเรียงความได้ขนาดนี้ กลุ่มเธอสมกับเป็นเพื่อนสนิทกันจริง ๆ อาทิตย์ที่แล้วพวกเธอไม่ได้ฟังฉันสอนเลยใช่หรือเปล่า ฉันสอนเธอว่าอย่างไร หลักการเขียนเรียงความต้องเขียนแบบไหน พวกเธอเขียนอะไรมาส่งฉัน ฉันไม่รู้จะให้คะแนนพวกเธออย่างไร วันนี้หลังจากเลิกเรียนอยู่รอพบฉันที่ห้องนี้ ฉันมีเรื่องจะคุยด้วยทั้งสี่คนเลย เอาละวันนี้พอแค่นี้ก่อนนะ ไปพักได้

เพื่อน ๆ ในห้องต่างก็เดินมาปลอบใจทั้งสี่คน ทุกคนคิดว่า พวกเขา คงรู้สึกอับอาย เสียหน้า และโกรธ ที่คุณครูมาประจานพวกเขาที่หน้าห้อง และชวนทั้งสี่คนไปกินข้าว แต่ทั้งสี่คนปฏิเสธ

ฉากที่ 2

ยุติ อภิญา ถาวร และกิ๊กก้อง เดินไปหาที่นั่งคุยกันที่ม้านั่งหลังอาคารเรียนถึงเรื่องที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ยุติเป็นคนเริ่มพูดคนแรก

ยุติ : ทำไมคุณครูต้องมาว่าเราต่อหน้าเพื่อน ๆ ในห้องด้วย เรารู้สึกอับอายมากไม่กล้ามองหน้าเพื่อน ๆ ในห้องเลย

อภิญา : จริง ๆ ด้วย ฉันไม่เคยรู้สึกเสียหน้ามากขนาดนี้มาก่อนเลย ฉันไม่อยากเรียนวิชานี้อีกต่อไปแล้ว

ถาวร : คุณครูทำไม่ถูก ฉันโกรธคุณครูมาก ๆ เลย และรู้สึกผิดหวังที่ได้เรียนกับคุณครูคนนี้

กิ๊กก้อง : ทำไมทุกคนคิดแบบนั้น

ยุติ : แล้วนายไม่รู้สึกอะไรหรือ พวกเราโดนว่าแรง ๆ ต่อหน้าเพื่อนทุกคนในห้องนะ

อภิญา : พวกเรายังถูกเรียกออกไปประจานหน้าห้องอีกนะ ใครจะทนได้

ถาวร : กิ๊กก้อง นายไม่รู้สึกโกรธหรือไง

กิ๊กก้อง : ตอนแรกเราก็รู้สึกโกรธแต่เมื่อเรามาคิดอีกครั้ง ที่คุณครูพูดมันเป็นเรื่องจริงใช่หรือเปล่า อาทิตย์ที่แล้วพวกเราไม่ตั้งใจเรียน ทำให้เรียนไม่รู้เรื่อง ถ้าพวกเราเป็นคุณครูเราจะรู้สึกอย่างไร เมื่อเวลาสอนแล้วนักเรียนไม่ตั้งใจเรียน

ทุกคนเมื่อได้ฟังกิ๊กก้องพูดก็เงียบ เมื่อเห็นเพื่อนๆ สงบลงแล้วกิ๊กก้องจึงพูดต่อไป

กิ๊กก้อง : เราคิดว่า แทนที่พวกเราจะมาให้โทษ หักคะแนน โกรธ อับอาย เสียหน้า ทำไมเราไม่คิดอีกด้านละได้สบายใจ คิดถึงด้านที่ดี จากการที่คุณครูว่าพวกเรา เราได้ประโยชน์อะไรบ้าง เช่น คุณครูทำให้เรารู้สึกตื่นตัว มองหาข้อผิดพลาด หาแนวทางที่จะทำงานชิ้นต่อไปให้ดีขึ้น และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ถาวร : จริงสินะ ถ้าคิดได้แบบ กิ๊กก้อง ก็ดีนะสบายใจดีด้วย

กิ๊กก้อง : พ่อกับแม่ของเราสอนเราว่า ทุกคนก็มีโอกาสที่จะทำผิดด้วยกันทั้งนั้น แต่เราควรที่จะเรียนรู้จากความผิดนั้น เพื่อนำมาแก้ไขในคราวต่อไป มีคำพูดหนึ่งเราชอบมากเลย คือ การศึกษาความผิดพลาดเพื่อพัฒนาตนเอง เป็นลักษณะของผู้มีสติปัญญา

ยุวดี, อภิญา พุดพร้อมกัน : กิ๊กก้องแจ่วไปแล้ว

ยุวดี : พวกเราไปกินข้าวกันเถอะ เราหิวแล้ว

อภิญา : เราด้วย พวกเราต้องขอบคุณกิ๊กก้องมากที่พูดให้พวกเราได้คิด ถ้าพวกเราคิดแบบตอนแรกพวกเราก็คงไม่มีความสุข กินข้าวไม่ลงแน่ ๆ เลย

ถาวร : ใช่ เพราะฉะนั้นต่อไปนี้พวกเราจะคิดแต่ด้านที่ดี ๆ พวกเราจะได้มีแต่ความสุข ใช่หรือเปล่า พวกเราทุกคนตอบพร้อม ๆ กัน จริง แล้วก็เดินลงไปกินข้าว

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ

ครั้งที่ 9

หัวข้อเรื่อง

ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา

ชื่อกิจกรรม

ความแตกต่าง

เวลา

50 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนแสดงความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยการฝึกการรับรู้ได้ว่าเพื่อนกำลังรู้สึกอย่างไร และสามารถเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนได้

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ
  - 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ เรื่อง ไข่การเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง "ความแตกต่าง"
  - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละคนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ความแตกต่าง" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดงความคิดเห็นและอภิปราย และผู้วิจัยให้การชี้แนะ แก่นักเรียนในลักษณะที่เป็น คำพูดและท่าทาง
4. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดง ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วยคำชมในช่วง ท้ายการทดลอง
3. แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องความแตกต่าง

ภิญญา นาดลดา กัณฐิกา และณัฐธิดา เป็นเพื่อนรักกัน บ้านอยู่ใกล้กันและทุกคนมีฐานะดี ทั้งสี่คนจะไปไหนมาไหนด้วยกันตลอดเวลา และวันเสาร์ที่จะถึงนี้ทั้งสี่นัดกันไปเที่ยวห้างสรรพสินค้าชื่อดังแห่งหนึ่ง

สมชาย สมหมาย และสมปอง เป็นเพื่อนสนิทและอยู่บ้านใกล้กัน แต่ฐานะค่อนข้างจะยากจน เรียกว่าปากกัดตีนถีบ ทั้งสามคนจะช่วยพ่อแม่ทำงานรับจ้างทั่วไปในวันหยุด ทั้งสามเป็นเด็กที่ขยันมาก งานหนักเองงานเบาสู้ และเรียนเก่งจึงได้ทุนเรียนฟรีมาตลอด

ทุกคนที่กล่าวมาเรียนอยู่ที่โรงเรียนเดียวกันห้องเดียวกัน วันเสาร์นี้ทั้งสามหนุ่มได้งานเป็นพนักงานเสิร์ฟที่ร้านอาหารในห้างสรรพสินค้าชื่อดังแห่งหนึ่ง

ฉากที่ 1

หลังจากที่สี่สาวเดินดูของตามร้านต่าง ๆ จนเหนื่อยก็รู้สึกหิวข้าวจึงเดินเข้าไปในร้านอาหารที่อยู่ภายในห้าง เมื่อเดินเข้าไปในร้านอาหารทั้งสี่สาวเลือกที่นั่งได้ถูกใจแล้วก็เริ่มพูดคุยกันอย่างสนุกสนานระหว่างรอพนักงานมาบริการ เสียงคุยหยอกล้อเมื่อพนักงานเสิร์ฟเดินเข้ามาและถามว่าต้องการสั่งอาหารอะไร

สมชาย : รับอะไรดีครับ

ทั้งสี่สาวตกตะลึงที่เห็นสมชายเพื่อนร่วมห้องของพวกเธอทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟ

ภิญญา : เธอมาทำอะไรที่นี่ สมชาย

สมชาย : ทำงานพิเศษครับ

นาดลดา : เธอมาทำคนเดียวหรือ

สมชาย : เปล่าครับยังมี สมหมายและสมปองอีกครับ

กัณฐิกา : มากันทั้งกลุ่มเลยนะ เกิดเป็นคนจนก็อย่างนี้แหละ

สมชายพยายามควบคุมอารมณ์ไว้และพูดต่อว่า

สมชาย : ขอโทษนะครับตกลงพวกคุณต้องการที่จะสั่งอะไรดีครับ

ภิญญา : ของชั้นสติกเนื้อสันอย่างดี

นาดลดา : ส่วนของชั้นสติกปลาแซลมอน

กัณฐิกา : และของชั้นสติกเนื้อสันอย่างดี เอาเนื้อนอกนะไม่ใช่เนื้อไทย

สมชายหันไปถามณัฐธิดา

สมชาย : แล้วของคุณละครับ

ณัฐธิดา : ขอเป็นสลัดผักก็แล้วกันเรากำลังลดความอ้วน ขอบใจนะ

สมชาย : ครับกรุณารอสักคุณครู่หนึ่งครับ

สมชายเดินเข้าไปหลังร้านไปบอกกับสมหมายและสมปองว่า

สมชาย : สี่สาวไฮโซ มากินอาหารที่ร้าน

สมหมาย : สมปองเราออกไปทักทายกันดีหรือเปล่า

สมปอง : ดีเหมือนกัน

สมชาย : อย่าดีกว่า เมื่อสักครู่นี้ พวกเขาพูดจาถูกพวกเราเหลือเกิน ถ้าพวกนายออกไปเดี๋ยวจะเสียความรู้สึกเปล่า ๆ

เมื่ออาหารมาเสิร์ฟที่โต๊ะเรียบร้อยแล้ว ระหว่างกินอาหารทั้งสี่ก็คุยกันถึงเรื่องของสามหนุ่ม

นาดลดา : นำสงสารพวกนั้นนะเธอ เกิดมาจนก็ต้องทำงานหนักแบบนี้

ภิญญา : จริงด้วย พอกินเสร็จแล้วเดี๋ยวฉันจะให้ทิปพิเศษพวกนั้นหน่อย

กัณฐิกา : ดูซิอีกสองคนไม่กล้าที่จะเดินมาใกล้ ๆ พวกเราเลยสงสัยคงจะอายพวกเราแน่เลย เธอคิดเหมือนฉันหรือเปล่าณัฐษา

ณัฐษา : ไม่คิดอะไรทั้งนั้น ฉันไม่เข้าใจพวกเธอจริง ๆ ทำไมพวกเธอต้องพูด และแสดงกริยาน่าเกลียดแบบนี้มันไม่ดีเลย

สาวสามพูดพร้อมกัน : ไม่ดีตรงไหนหรือจ๊ะ

ณัฐษา : พ่อของฉันสอนฉันเสมอว่า ให้เห็นคุณค่าของความเป็นคน ไม่ควรเห็นคนที่ทำงานที่เราคิดว่ามีรายได้น้อย มีความเป็นมนุษย์ต่อยกกว่าเรา เพียงเพราะว่าเขาจนกว่าเรา เราต้องคิดว่ามนุษย์ทุกคนมีคุณค่ามีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน เพราะพวกเขาเลือกเกิดไม่ได้

ทั้งสามสาวได้ฟังคำพูดของณัฐษาต่างก็อึ้ง และคิดทบทวน ในที่สุดก็เห็นด้วยกับณัฐษา

ฉากที่ 2

หลังจากรับประทานอาหารเสร็จแล้ว ทั้งสี่สาวจึงเดินเข้าไปทักทายทั้งสามหนุ่ม ทั้งสามหนุ่มรู้สึกหนาว ๆ ร้อน ๆ ขึ้นมาทันทีเพราะไม่รู้ว่ทั้งสี่สาวจะมาไม่ไหนกับพวกตน

ภิญญา : สมชาย สมหมาย และสมปอง สวัสดีจ๊ะ

นาถลดา : พวกเธอมาทำงานนี้นานหรือยัง

สมชาย : วันนี้เป็นวันแรกครับ

กัณฐิกา : งานหนักหรือเปล่า

สมหมาย : ไม่หนักเท่าไรครับ

ภิญญา : เมื่อไหร่พวกเราต้องขอโทษด้วยนะที่แสดงกริยาไม่ดีกับพวกเธอ

กัณฐิกา : เราด้วย ขอโทษนะหวังว่าพวกเธอคงไม่โกรธนะ

นาถลดา : เราก็อโห้ด้วยอีกคน

สมชาย : ไม่เป็นไรครับ พวกเราไม่ใช่คนคิดมาก

ณัฐษา : พวกเราต้องกลับก่อนนะไว้เจอกันที่โรงเรียนนะ อาหารอร่อยมาก บริการก็ดีมาก ไว้โอกาสหน้าพวกเราจะมากินที่นี่อีก ไปละนะ

เมื่อพูดเสร็จแล้วทั้งสี่สาวก็ยิ้มให้กับสามหนุ่มอย่างเป็นมิตรและเดินออกจากร้านไป ทั้งสามหนุ่มยังคงเกิดอาการมึน งง กับการเปลี่ยนแปลงของเพื่อนสาวร่วมห้องของตนเป็นอย่างมาก

หัวข้อเรื่อง ชื่อกิจกรรม เวลา วัตถุประสงค์	กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ ครั้งที่ 10 ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ ทักษะทางสังคม เกือบไปแล้ว 50 นาที
อุปกรณ์	เพื่อให้นักเรียนแสดงความสามารถฉลาดทางอารมณ์โดยการฝึกการจักรการกับอารมณ์ ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ดี และสามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนได้อย่างราบรื่น 1. อุปกรณ์ประกอบฉาก 2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง
วิธีดำเนินการ	1. ขั้นเตรียม 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ เจาะใจการเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง "เกือบ ไปแล้ว" 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละ คนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย 2. ขั้นดำเนินกิจกรรม นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "เกือบไปแล้ว" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจ กรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดง ความคิดเห็นและอภิปราย และผู้วิจัยให้การชี้แนะ แก่นักเรียนในลักษณะที่เป็น คำพูดและท่าทาง 4. ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
การประเมินผล	1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน 2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดง ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วยคำชมในช่วง ท้ายการทดลอง 3. แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องเกือบไปแล้ว

สกล เฉลิม นฤมล วรรัตน์ และสุวิตรี ทั้งห้าคนเป็นเพื่อนที่สนิทสนมกันมาก เพื่อนทุกคนในห้องต่างรู้ดี ถ้าใครในกลุ่มมีเรื่องเดือดร้อน ทุกคนจะให้ความช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี ไม่เคยมีข่าวการทะเลาะกันภายในกลุ่มเลย อยู่มาวันหนึ่ง สุวิตรี พาเพื่อนใหม่มาแนะนำให้เพื่อน ๆ อีก สี่คนรู้จัก ซึ่งเพื่อนใหม่ของสุวิตรีชื่อ ภูซงค์ เมื่อแนะนำภูซงค์ให้ทุกคนรู้จักแล้ว ภูซงค์บอกสุวิตรีว่าหลังเลิกเรียนเจอกันที่เดิม เมื่อภูซงค์เดินออกไปจากห้อง เพื่อน ๆ จึงถามสุวิตรีด้วยความสงสัย

ฉากที่ 1

สกล : สุวิตรีเธอไปรู้จักภูซงค์ ได้ยังไง

ฉลิม : สุวิตรีเธอไปรู้จักกับเขาตั้งแต่เมื่อไร

นฤมล : สุวิตรีเธอไม่เคยได้ยินกิตติศัพท์ของเขาหรือไง

วรรัตน์ : สุวิตรีบอกเรามานะ ว่านายภูซงค์ เป็นเพื่อนหรือเป็นแฟนเธอ

สุวิตรี : พวกเธอพูดพร้อม ๆ กันอย่างนี้ฟังไม่รู้เรื่องพูดกันทีละคนซิ ไหนใครอยากรู้เรื่องอะไรถามมาจะเล่าให้ฟัง

สกล : สุวิตรีเธอไปรู้จักเขาตอนไหน

สุวิตรี : เรารู้จักเขาเมื่อวานนี้ตอนเรากำลังเดินกลับบ้าน และก่อนที่เราจะเข้าบ้านเราแวะเข้าไปซื้อของกินในร้านเซเว่นอีเลฟเวท เราก็จอกับ ภูซงค์ในร้านนั้น เขาเดินเข้ามาทักเรา

ฉลิม : แล้วไงต่อ

สุวิตรี : ใจเย็น ๆ ซิทำเป็นใจร้อนไปได้ และเขาก็ถามเราว่ารู้จักผมหรือเปล่าผมเรียนอยู่โรงเรียนเดียวกันกับคุณ เราก็ตอบไปว่าเราไม่รู้จัก เขาก็เลยแนะนำตัวเองว่า ชื่อ ภูซงค์ เรียนอยู่ห้องห้า เขายังบอกเลยว่ากลุ่มของเราดังมาก เขาอยากจะรู้จักกลุ่มของเรา แล้วเขาก็ชวนเราไปกินไอศกรีม

นฤมล : แล้วเธอก็ไปหรือ

สุวิตรี : ใช่ ไม่เห็นจะเป็นไรเลยก็เขาเป็นนักเรียนโรงเรียนเดียวกันกับเรา พูดจาดีสุภาพ อ่อนโยน แถมเป็นสุภาพบุรุษสุด ๆ ด้วย

วรรัตน์ : แล้วตกลงที่พาเธอพามาแนะนำให้พวกเรารู้จัก เป็นแฟนหรือเป็นเพื่อน บอกความจริงมานะ

สุวิตรี : เรากำลังมาขอคำปรึกษาจากพวกเธอ ตอนกินไอศกรีม เขาขอคบกับเรา เขาบอกกับเราว่าแอบสนใจเรามาตั้งนานแล้ว แต่ไม่กล้าเข้ามาคุยด้วย

สกล : แล้วเธอตอบเขาไปว่าไง

สุวิตรี : เรายังไม่ได้ให้คำตอบเขาหรอกนะ เรามอบกับเขาว่าเราลองคบกันเป็นเพื่อนไปก่อนดีกว่า ถ้าเขาเป็นคนดีจริงเราก็จะยอมคบด้วย

ฉลิม : เธอไม่รู้หรือว่าเขาเจ้าชู้จะตาย ใคร ๆ เขาก็รู้กันทั้งนั้น

นฤมล : เรารู้ว่าอย่าไปยุ่งกับเขาจะดีกว่านะ ไม่ใช่เราอิจฉาเธอ แต่ว่าเรากลัวว่าเธอจะเสียใจภายหลัง

วรรัตน์ : เราก็คงเห็นด้วยกับเพื่อน ๆ เขาอาจจะหลอกจีบเธอเล่น ๆ ก็ได้นะ

สุวิตรี : อะไรกัน ทำไมพวกเธอใจคิดแบบนั้น เธอยังไม่เคยพูดคุยกับเขาเลยสักครั้ง และยังว่าเขาได้ตั้งมากมายเพียงเพราะว่าคนโน้นว่าอย่างโน้นอย่างนี้ เราไม่เชื่อหรอก เราจะลองคบกับเขาดูก่อน

สกล : ถ้าเธอไม่ฟังพวกเราเตือนก็ตามใจ เรารู้ตอนนี้เธอหลงรักมันแล้วจริงหรือเปล่า

เฉลิม : ที่พวกเราพูดก็เพราะหวังดีกับเธอนะสุวิตรี

สุวิตรี : ไม่จริงพวกเธอไม่ได้หวังดีกับฉัน พวกเธอกลัวว่าฉันจะออกจากกลุ่ม พวกเธอกลัวจะไม่มีใครให้ลอกการบ้านใช้หรือเปล่า

นฤมล : พวกเราไม่ได้คิดแบบนั้นนะ แต่ถ้าเธอตั้งต้นที่จะคบกับเขาก็ตามใจ

วรัทธา : พวกเราขอให้เธอโชคดีก็แล้วกัน ระวังตัวเองและก็ดูแลตัวเองดี ๆ นะ พวกเราไปละ

เมื่อพูดจบทั้งสี่คนก็เดินออกจากห้องไป ทิ้งให้สุวิตรีนั่งคิดไปเรื่อย ๆ ว่าตนเองควรจะทำอย่างไรดี และในที่สุด สุวิตรีก็ตัดสินใจที่จะคบกับภุซงค์

ฉากที่ 2

เมื่อเวลาผ่านไปประมาณสองเดือน เพื่อนในห้องต่างก็สังเกตเห็นว่าสุวิตรีนี้อាកการผิดปกติไม่เหมือนเมื่อก่อน คือ นั่งซึม ไม่พูดจากับใครแยกตัวอยู่คนเดียว เหมือนลอย บางครั้งเพื่อน ๆ แอบเห็นเธอร้องไห้ด้วย จึงแอบไปกระซิบบอกกับกลุ่มของ สกล เฉลิม นฤมล และวรัทธา เมื่อทุกคนฟังอาการของสุวิตรีจากเพื่อน ๆ ต่างก็รู้สึกเป็นห่วงสุวิตรีมาก และปรึกษากันว่าวันนี้ยังงัยก็ต้องคุยกับสุวิตรีให้รู้เรื่องราวว่าสุวิตรีเป็นอะไร ดังนั้นทุกคนจึงออกตามหาสุวิตรี ถามใคร ๆ ก็ไม่มีใครเห็น เดินหาจนทั่วทั้งตึกก็หาสุวิตรีไม่พบ

สกล : เฉลิมนายเจอสุวิตรีหรือเปล่า

เฉลิม : ไม่เจอเลย แล้วนฤมลกับวรัทธาล่ะ

นฤมลกับวรัทธาตอบพร้อม ๆ กัน : ไม่เจอเหมือนกัน

นฤมล : แล้วพวกเราจะทำยังไงดีล่ะ

พอที่วรัทธาเหลือบไปเห็นแม่บ้านกำลังเดินขึ้นมาทำความสะอาด วรัทธาจึงเดินเข้าไปถามแม่บ้าน

วรัทธา : พี่ ๆ เห็นเพื่อนหนูที่ชื่อสุวิตรีหรือเปล่า

แม่บ้าน : ไซ้คนตัวเล็ก ๆ ขาว ๆ หน้าออกหวาน ๆ ใช้หรือเปล่า ถ้าไซ้เห็นเดินขึ้นไปบนตาดฟ้า พี่จะ...

เมื่อสกลได้ยินดังนั้นรีบดึงเพื่อน ๆ วิ่งขึ้นไปตาดฟ้าทันที ไม่รอฟังแม่บ้านพูดต่อเมื่อทั้งกลุ่มวิ่งมาถึงตาดฟ้า ก็เห็นสุวิตรีกำลังยืนเหม่อลอยอยู่บริเวณริม ๆ ของตึก มองดูน่าหวาดเสียวกลัวว่าสุวิตรีจะตกลงไป สกลจึงตะโกนเรียก

สกล : สุวิตรี สุวิตรี อย่าทำอะไรบ้า ๆ นะ

เมื่อได้ยินเสียงของสกล สุวิตรีนหันหลังกลับมาดูเห็นเพื่อน ๆ ทุกคนยืนมาดูสุวิตรีด้วยสีหน้าวิตกกังวลปนกับความตกใจแล้วจึงพูดขึ้นว่า (ร้องไห้ไปด้วย)

สุวิตรี : เราเสียใจ ที่เราไม่เชื่อพวกเธอ ตอนนี้เราไม่รู้จะทำไมอย่างไรดี มันสับสน รู้แต่ว่าไม่อยากมีชีวิตอยู่อีกแล้ว

เฉลิม : มีเรื่องกลุ่มใจอะไรมาปรึกษากับพวกเราสิพวกเราเป็นเพื่อนกันนะ ลืมนแล้วหรือ

วรัทธา : ใช้พวกเราพร้อมที่จะรับฟังเธอทุกเรื่องนะ

นฤมล : จริง ๆ ด้วย มีปัญหาเกิดขึ้นตั้งมากมายพวกเราช่วยกันคิดช่วยกันแก้จนผ่านมาได้ทุกครั้ง ไม่ใช่หรือ

สุวิตรีเริ่มหยุดร้องไห้ นั่งและคิดถึงวันเก่า ๆ ที่อยู่กับเพื่อน ๆ

สุวิตรี : เราไม่กล้าไปหาพวกเธอเรากลัวพวกเธอจะสมน้ำหน้าเราที่เตือนแล้วเราไม่เชื่อ

สกล : ไม่มีใครเขาคิดอย่างนั้นหรอกสุวิตรี

วรัทธน์ : สุวิตรีเดินมากุญกับพวกเรตรงนี้สิ พวกเรมานั่งคุยกัันว่ามันมีเรื่องอะไรเกิดขึ้นกับเธอ พวกเราจะช่วยเธอได้มากน้อยแค่ไหน มาสิสุวิตรีพวกเรากำลังรอเธออยู่นะ

ทุกคนยืนมือออกไปข้างหน้า เพื่อแสดงว่าต้องการให้สุวิตรีกลับเข้ามา สุวิตรีลังเล แต่ในที่สุดก็เดินเข้ามาหากลุ่มเพื่อน ๆ ทุกคนโล่งใจไปตาม ๆ กัน สุวิตรีเริ่มร้องไห้อีกครั้ง

นฤมล : มีเรื่องอะไรเล่าให้พวกเราฟังซึ่จะได้ช่วยกันคิด หลายหวั่ดีกว่าหวั่เดียวนะสุวิตรี
สุวิตรีเริ่มเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง พร้อมกับร้องไห้ไปด้วย

สุวิตรี : ถ้าเราเชื่อพวกเธอตั้งแต่แรกเราคงไม่ต้องมานั่งเสียใจอยู่แบบนี้ ภูซังค์ เขาหลอกเราจริง ๆ ด้วย เขาทิ้งเราไปแล้ว ฮือ ๆ เขาไปมีผู้หญิงคนใหม่

วรัทธน์ : สุวิตรีไม่ต้องไปสนใจ ผู้ชายนิสัยไม่ดีแบบนี้หนีรอกนะ

สุวิตรี : แต่เรารักเขาเนะ

เฉลิม : แต่มันไม่ได้รักสุวิตรีนะ มันหลอกสุวิตรี ใคร ๆ ก็รู้ว่ามันเจ้าชู้แค่ไหน

สกล : สุวิตรีเราอย่าไปเสียน้ำตาให้คนเลว ๆ แบบนั้นจะดีกว่านะ

นฤมล : สุวิตรีเธอเป็นคนสวย เรียนก็เก่ง มีผู้ชายดี ๆ มีตั้งมากมายที่ชอบเธอ มาให้เธอเลือก ลืมผู้ชายคนนี้ได้เถอะ ถือว่าเป็นบทเรียนที่สอนให้เธอเป็นผู้ใหญ่ขึ้น

วรัทธน์ : และพวกเราก็กะไม่ทิ้งกัน เราจะอยู่ด้วยกัน คอยปรึกษาและช่วยกันแก้ปัญหาเหมือนเมื่อก่อนไ้

เฉลิม : สุวิตรีเธอไม่ได้อยู่คนเดียวนะ ยังมีพวกเรอีกตั้งสี่คนที่รักและเป็นห่วงเธอเสมอ
เมื่อสุวิตรีได้ฟังเพื่อน ๆ พูดแบบนี้แล้วทำให้สุวิตรีมีกำลังใจเพิ่มขึ้น และพูดกับเพื่อน ๆ ว่า

สุวิตรี : เราต้องชอบใจทุก ๆ คนมากที่ให้กำลังใจเรา ช่วยเตือนสติเรา ถ้าพวกเธอมาซักว่านี่อีกนึ่คนเดียวสงสัยเราคงได้ไปเกิดใหม่แน่ แต่ต่อไปนี้เราสัญญาว่าเราจะไม่ทำอะไรโง่ ๆ แบบนี้อีก
แล้วทั้งกลุ่มก็จับมือประสานกันพากันเดินลงจากตาดฟ้าไป

หัวข้อเรื่อง ชื่อกิจกรรม เวลา วัตถุประสงค์	กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ ครั้งที่ 11 ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ ทักษะทางสังคม งานวัฒนธรรมประจำปี 50 นาที
อุปกรณ์	เพื่อให้นักเรียนแสดงความสามารถทางอารมณ์โดยการฝึกการจักรการกับอารมณ์ ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ดี และสามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนได้อย่างราบรื่น 1. อุปกรณ์ประกอบฉาก 2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง
วิธีดำเนินการ	1. ขั้นเตรียม 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการชี้แนะ เรื่อง ไขการเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง "งานวัฒน ธรรมประจำปี" 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละ คนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย 2. ขั้นดำเนินกิจกรรม นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "งานวัฒนธรรมประจำปี" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะที่ปฏิบัติ กิจกรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดง ความคิดเห็นและอภิปราย และผู้วิจัยให้การชี้แนะ แก่นักเรียนในลักษณะที่เป็น คำพูดและท่าทาง 4. ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
การประเมินผล	1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน 2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดง ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วยคำชมในช่วง ทำการทดลอง 3. แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องงานวัฒนธรรมประจำปี

วันนี้เป็นวันเปิดเทอมวันแรกของนักเรียนห้องมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ในภาคเรียนที่ 2 คุณครูสิดา ต้องการให้มีการเลือกหัวหน้าชั้นคนใหม่ จึงให้เพื่อน ๆ ในห้องช่วยกันเสนอชื่อเพื่อนที่ตนเองคิดว่าเหมาะสม อมรรยกมือขึ้นเสนอชื่อของมานะ สาลียกมือเสนอชื่อของซาลี และก็ไม่มีใครเสนอชื่อเพื่อนคนอื่น ๆ อีก คุณครู จึงให้นักเรียนลงคะแนนเสียงกันว่าใครเหมาะสมกว่ากันโดยการเขียนฉลากแล้วนำมาใส่ในกล่องหน้าห้อง เมื่อทุกคนลงคะแนนเสร็จแล้ว ผลการนับคะแนนปรากฏว่า มานะได้คะแนนชนะซาลีเพียงคะแนนเดียว คุณครูจึง ตัดสินให้มานะเป็นหัวหน้าห้องและให้ซาลีเป็นรองหัวหน้า

ฉากที่ 1

คุณครูสิดาจึงหันไปถามเพื่อน ๆ ที่อยู่ในห้องว่าทำไมถึงเสนอชื่อของสองคนนี้เป็นหัวหน้าห้อง โดย บอกว่าถ้าใครอยากตอบให้ยกมือ

มีนา : หนูเลือกมานะค่ะ เพราะหนูคิดว่าเขามีความเป็นผู้มีน้ำใจ

อมร : ผมเลือกมานะเพราะผมเห็นว่าเขาสามารถแก้ไขปัญหามากมายที่เกิดขึ้นในห้องได้ดีครับ

ซาลี : หนูเลือกซาลีเพราะหนูรู้สึกว่าเขามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคนค่ะ

เดชา : ผมเลือกซาลีเพราะผมเคยทำงานกลุ่มกับเขาเขาเป็นคนที่มีความรับผิดชอบมากครับ

แดงน้อย : หนูเลือกมานะ เพราะเขามีน้ำใจเวลาหนูไม่เข้าใจวิชาไหนเขาจะช่วยติวให้หนูทุกครั้งค่ะ

แดงโม : หนูเลือกซาลี เพราะซาลีเขาเก่งค่ะ

คุณครูพอใจกับคำตอบที่ได้รับมาก คุณครูจึงให้มานะและซาลีก้าวขอบขอบคุณเพื่อน ๆ

มานะ : ก่อนอื่นผมต้องขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ให้โอกาสผมเป็นหัวหน้าห้องในเทอมนี้ และผมขอ สัญญาว่าจะปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุดตามที่ได้รับความไว้วางใจจากเพื่อน ๆ ครับ

ซาลี : ผมก็ต้องขอขอบคุณเพื่อน ๆ เช่นเดียวกันครับ และผมก็จะปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุดเหมือนกัน ครับ

ฉากที่ 2

คุณครูสิดา เดินเข้ามาในห้องและแจ้งให้นักเรียนทราบข่าวเรื่องการจัดงานวัฒนธรรมประจำปี และ ห้องมัธยมศึกษาปีที่2/2 ได้รับมอบหมายให้จัดบอร์ดเกี่ยวกับเรื่องประเพณีสำคัญของไทย ทุกคนต่างแสดงความ คิดเห็นมากมายต่างก็ว่าเรื่องที่ตนเองเสนอน่าสนใจ เวลาผ่านไปหลายนาทีก็ยังหาข้อสรุปไม่ได้ คุณครู สิดา จึงบอกว่าครุมีธุระเดี๋ยวจะกลับมาให้นักเรียนช่วยกันคิดว่าควรจะทำอะไรกันดี พุดจบคุณครูก็เดินออก จากห้องไปทุกคนก็แข่งขันพูดแข่งกันเสนอความคิดของตนเป็นการใหญ่ทำให้เสียงดังมากจนในที่สุด มานะจึง ลุกขึ้นพูดกับเพื่อน ๆ ทุกคนว่า

มานะ : เพื่อน ๆ ครับกรุณาฟังผมพูดสักครู่จะครับ

เพื่อน ๆ ในห้องก็เริ่มเงียบลง ๆ มานะจึงพูดต่อว่า

มานะ : ผมว่าที่ทุกคนเสนอมาดีเกือบทั้งหมดเลยแต่ว่าการจัดบอร์ดเรามีเนื้อที่จำกัด การที่เราจะจัด ทุกอย่างก็เพื่อน ๆ เสนอมานั่นคงเป็นไปได้ยาก เพื่อน ๆ คิดว่าอย่างไรครับ

ทุกคนพยักหน้าเห็นด้วย มานะจึงพูดต่อว่า

มานะ : ผมขอเสนอความคิดว่าพวกเรามาลงคะแนนเสียงกันจะดีกว่ามีชัยครับว่าสมควรจะทำอะไร ให้ เพื่อน ๆ ทุกคน เสนอเรื่องมาคนละเรื่องแล้วผมจะจดไว้บนกระดาน

ทุกคนช่วยกันเสนอความคิดเห็นกันมีทั้งประเพณีลอยกระทง แต่งงาน งานบวช วันสงกรานต์ เข้าพรรษา ออกพรรษา และอีกหลายอย่าง ปรากฏว่ามานะจัดได้ทั้งหมด 8 ประเพณี

มานะ : ที่นี้ผมจะให้เพื่อนๆ ช่วยกันยกมือโหวตโหวตสำหรับประเพณีที่คิดว่าตนเองทำแล้วจะทำได้ดี สบาย และชอบมากที่สุด ขอให้ยกมือเพียงหนึ่งครั้งเท่านั้นนะครับ

ผลปรากฏว่าคะแนนออกมาสองประเพณีที่คะแนนได้เท่ากัน คือ ประเพณีลอยกระทง กับประเพณีสงกรานต์ ชาลีจึงยืนขึ้นพูดกับมานะและเพื่อน ๆ ในห้องว่า

ชาลี : ผมขอขอตักเตือนเพื่อน ๆ และคุณมานะด้วย ถ้าผลออกมาเป็นแบบนี้ก็ยังไม่ดี ยังหาข้อดีไม่ได้ซะที เพราะมีคะแนนเท่ากันสองประเพณี ผมคิดวิธีแก้ปัญหาว่าเราควรให้ทุกคนเสนอความคิดเห็นว่า ประเพณีไหนควรเลือกมาจัดบ่อยครั้งมากกว่ากัน โดยให้เพื่อน ๆ ช่วยกันบอกข้อดีและข้อเสียในการทำของแต่ละประเพณี ถ้าประเพณีไหนมีข้อดีมากกว่าก็เลือกที่จะจัดบ่อยครั้งประเพณีนั้นดีกว่าครับ

มานะเห็นด้วยกับชาลี เพื่อน ๆ ต่างก็ช่วยกันแสดงความคิดเห็นกันใหญ่ ผลปรากฏว่าประเพณีลอยกระทงมีข้อดีมากกว่าประเพณีสงกรานต์ ดังนั้นทุก ๆ คนจึงตัดสินใจที่จะทำบ่อยครั้งลอยกระทงกัน

เมื่อคุณครูติดตามมาถึงมานะจึงยื่นขึ้นรายงาน

มานะ : ห้องมัธยมศึกษาปีที่2/2 ได้ตัดสินใจที่จะเลือกจัดบ่อยครั้งประเพณีลอยกระทง เนื่องจากมีเหตุผลหลายอย่างที่เพื่อน ๆ ช่วยกันเสนอ เช่น เดือนที่เรามีงานวัฒนธรรมอยู่ในเดือนที่มีวันลอยกระทง วัสดุที่จะทำกระทงหาได้ไม่ยาก ห้องเรามีคนทำกระทงเก่งๆและสวยหลายคน และอุปกรณ์ส่วนใหญ่แทบจะไม่ต้องซื้อ เพราะที่บ้านของหลายคนมี เป็นต้นครับ

คุณครู : ดีมากจ๊ะ นักเรียนทำได้ดีมากครูภูมิใจในตัวพวกเธอมาก และหวังว่างานนี้บอร์คของห้องเราจะต้องสวยที่สุดนะ

ทุกคนตะโกนขึ้นพร้อมกัน แนนอนครับ/ค่ะ

กิจกรรมการใช้สถานการณ์การจำลองและการชี้แนะ
ครั้งที่ 12

หัวข้อเรื่อง	ปัจจัยนิเทศ
ชื่อกิจกรรม	สิ่งที่ได้
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจคุณลักษณะของความเจตยวฉลาดทางอารมณ์ 2. เพื่อให้นักเรียนสรุปผลการทดลองและบอกประโยชน์ที่ได้จากการทดลอง
วิธีดำเนินการ	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปและทบทวนลักษณะของบุคคลที่มีความเจตยวฉลาดทางอารมณ์และความแตกต่างของผู้ที่มีและไม่มีเจตยวฉลาดทางอารมณ์แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่ม 2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็น 3. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือและกล่าวปิดการทดลอง
การประเมินผล	1. สังเกตความสนใจและตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

2. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค
(สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2)

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1	ปฐมนิเทศ	1. สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนด้วยกัน 2. ให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์และวิธีการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค 3. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายและคุณลักษณะของ ความเจลียวดลาดทางอารมณ์ 4. เพื่อให้นักเรียนทราบบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียน แต่ละคนแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยโดยใช้กิจกรรม “คู่ใครเอ่ย” 3. เมื่อบรรยายภาคภายในกลุ่มมีความอบอุ่น เป็นกันเองและทุกคนรู้จักกันมากขึ้น ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวัตถุประสงค์วิธีดำเนินการ และขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค บทบาทและหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 4. ผู้วิจัยแจกและชี้แจงตารางกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่ใช้ในการทดลอง การประเมินผล 1.สังเกตจากการแสดงบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างความคุ้นเคย 2.สังเกตการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นซักถาม และการสรุปของนักเรียน	กระดาน ปากกา ตาราง กำหนด การเข้า ร่วม ประชุม
2 - 3	ความเจลียวดลาดทางอารมณ์ด้านสมรรถนะส่วนบุคคลเกี่ยวกับการตระหนักรู้ตนเอง	เพื่อพัฒนาให้นักเรียนแสดง ความเจลียวดลาดทาง อารมณ์โดยการฝึกการรับรู้ ถึงความรู้สึกของตนเอง	ตั้งแต่ครั้งที่ 2 -11 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้ 1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค เงื่อนไขการเสริมแรงผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลองที่จะนำมาใช้หลังจากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาทสมมติและมอบหมายบทบาทและนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้เป็นผู้สังเกต	เอกสาร สถาน การณ์ จำลอง

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
4 - 5	ความเจลิยวณลาดทาง อารมณ์ด้านสมรรถนะ ส่วนบุคคลเกี่ยวกับการ ควบคุมตนเอง	เพื่อพัฒนาให้นักเรียนแสดง ความเจลิยวณลาดทางอารมณ์ โดยการฝึกความมีสติและ สามารถเลื่อนการสนอง ความพึงพอใจของตนเองไป ก่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ได้และเมื่อมีความทุกข์ใจก็ สามารถกลับคืนสู่สภาพปกติ ได้ดี	2. ขั้นตอนกิจกรรม นักเรียน แสดงบทบาทไปตามลำดับเหตุ การณ์ที่เตรียมไว้ 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและ วิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆใน ขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยเน้น เนื้อหาและผลดีผลเสียของการ แสดงพฤติกรรมโดยแสดงความ คิดเห็นและอภิปรายและผู้วิจัย ให้การเสริมแรง 4. ขั้นสรุปผู้วิจัยและนักเรียนร่วม กันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกัน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม การประเมินผล 1. สังเกตจากการแสดงบทบาทและ การแสดงความสนใจในขณะสังเกต เพื่อนแสดง 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการ อภิปรายแสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียน	
6 - 7	ความเจลิยวณลาดทาง อารมณ์ด้านสมรรถนะ ส่วนบุคคลเกี่ยวกับการ สร้างแรงจูงใจให้ตนเอง	เพื่อพัฒนาให้นักเรียนแสดง ความเจลิยวณลาดทางอารมณ์ โดยการฝึกความสามารถใน การจูงใจ กระตุ้น สร้างความ กระตือรือร้น รู้จักเตือนตน ให้กำลังใจตนและมีความ เพียรพยายามที่จะทำให้ บรรลุเป้าหมาย		
8 - 9	ความเจลิยวณลาดทาง อารมณ์ด้านสมรรถนะ ทางสังคมเกี่ยวกับการ เอาใจเขามาใส่ใจเรา	เพื่อพัฒนาให้นักเรียนแสดง ความเจลิยวณลาดทางอารมณ์ โดยการฝึกการรับรู้ได้ว่า เพื่อนกำลังรู้สึกอย่างไร และ สามารถเข้าใจความรู้สึกของ เพื่อนได้		
10 - 11	ความเจลิยวณลาดทาง อารมณ์ด้านสมรรถนะ ทางสังคมเกี่ยวกับทักษะ ทางสังคม	เพื่อพัฒนาให้นักเรียนแสดง ความเจลิยวณลาดทางอารมณ์ โดยการฝึกการจัดการกับ อารมณ์ในเรื่องความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลได้ดีและ สามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนได้ อย่างราบรื่น		

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
12	ปัจฉิมนิเทศ	1 เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ ความเนืยวลาดทาง อารมณ์ 2 เพื่อสรุปผลที่ได้จากการ ทดลอง และบอก ประโยชน์ที่ได้จากการ ทดลอง	1 ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปผลที่ได้ จากการทดลองและผู้วิจัยสรุป เพิ่มเติม 2 วิจัยกล่าวขอบใจนักศึกษาที่ให้ ความร่วมมือในการทดลองและ กล่าวปิดการทดลอง	

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค ครั้งที่ 1

หัวข้อเรื่อง
ชื่อกิจกรรม
เวลา
วัตถุประสงค์

ปฐมนิเทศ
คู่ใครเอ่ย
50 นาที

อุปกรณ์

วิธีดำเนินการ

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนด้วยกัน
2. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์และวิธีการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค
3. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายและคุณลักษณะของความเจตยวฉลาดทางอารมณ์
4. เพื่อให้นักเรียนทราบบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม

1. กระดาษเปล่าและปากกา
2. ตารางกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรม

1. ใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสร้างความคุ้นเคยและความเป็นกันเองระหว่างกันคือ กิจกรรม "คู่ใครเอ่ย" โดยมีวิธีการดังนี้
  - 1.1 ผู้วิจัยและนักเรียนทุกคนแนะนำตัวเอง
  - 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนนับ 1-5 จนครบทั้ง 10 คน แล้วให้นักเรียนที่นับ และเดิยวกันจับคู่กัน จากนั้นผู้วิจัยแจกกระดาษเปล่าและปากกาให้นักเรียนคนละ 1 ชุด
  - 1.3 ผู้วิจัยกำหนดเวลา 5 นาที ให้นักเรียนพูดคุย ซักถามข้อมูลส่วนตัวคู่ของตัวเอง และจดลงในกระดาษในหัวข้อต่อไปนี้
    - 1.3.1 ชื่ออะไร บ้านอยู่ที่ไหน เกิดเมื่อไร
    - 1.3.2 วิชาที่ชอบเรียน วิชาที่ไม่ชอบเรียน
    - 1.3.3 ชอบทำอะไรในเวลาว่าง
    - 1.3.4 อนาคตอยากเป็นอะไร
  - 1.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามวิธีเล่นจนเข้าใจ จากนั้นเริ่มทำกิจกรรม
  - 1.5 ให้นักเรียนรวบรวมกระดาษจดข้อมูลมารวมกันจากนั้นผู้วิจัยหยิบขึ้นมา 1 แผ่นอ่านให้จบและถามว่าเป็นของใคร ทำเช่นนั้นจนครบทุกคน
3. เมื่อบรรยากาศในกลุ่มมีความอบอุ่นเป็นกันเอง มีความคุ้นเคยกันดีและ ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และขั้นตอนของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค เพื่อพัฒนาความเจตยวฉลาดทางอารมณ์ บทบาทและหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
4. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายและลักษณะของบุคคลที่มีความเจตยวฉลาดทางอารมณ์ และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

5. ผู้วิจัยนัดหมายเวลาและสถานที่ในการทดลอง ตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสิ้นสุดการทดลอง ตามตารางกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

	กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค ครั้งที่ 2
หัวข้อเรื่อง	ความเจตียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ เรื่องการตระหนักรู้ตนเอง
ชื่อกิจกรรม	ใครผิดใครถูก
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์	1. เพื่อทบทวนบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. เพื่อให้นักเรียนแสดงความสามารถทางอารมณ์โดยการฝึกการรับรู้ถึงความรู้สึกของตนเอง
อุปกรณ์	1. อุปกรณ์ประกอบฉาก 2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง
วิธีดำเนินการ	1. ขั้นเตรียมการ 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค เงื่อนไขการเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ใครผิดใครถูก" 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละคนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย 2. ขั้นดำเนินกิจกรรม นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ใครผิดใครถูก" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดงความคิดเห็นและอภิปราย 4. ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
การประเมินผล	1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน 2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดงความสามารถทางอารมณ์นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงตามหลักฟรีแมค 3. แบบทดสอบความสามารถทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่อง ใครถูกใครผิด

เอมิกาและนิศากร เป็นเพื่อนสนิทกันมานาน เนื่องจากเรียนโรงเรียนเดียวกันตั้งแต่สมัยอนุบาลจนถึงปัจจุบัน ซึ่งทั้งคู่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 เอมิกาและนิศากร มีนิสัยที่แตกต่างกัน คือ เอมิกาเป็นคนไม่ค่อยเรียบร้อย ไม่ค่อยเก็บอารมณ์ ใจร้อน วู่วาม ไม่คิดก่อนทำ ส่วนนิศากรเป็นคนใจเย็น เรียบร้อย ไม่ค่อยพูดเก็บอารมณ์ ทั้งคู่เป็นนักเรียนที่เรียนเก่งที่สุดของห้องในห้องมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 มีสันติและอาคมชอบแกล้งเพื่อน ๆ อยู่เป็นประจำโดยไม่คิดถึงความรู้สึกของเพื่อนที่ถูกแกล้ง ทั้งคู่เป็นเพื่อนสนิทที่ชอบแกล้งเพื่อน ๆ เป็นประจำ จนบางครั้งทำให้เพื่อน ๆ หลายคนไม่พอใจ แต่ก็ไม่เคยมีเรื่องราวใหญ่โต

ฉากที่ 1

เช้าวันจันทร์ก่อนเข้าเรียนสันติและอาคม กำลังปรึกษาถึงเรื่องการแกล้งเพื่อน ๆ ทั้งคู่ยืนอยู่ที่หน้าห้องเรียน สันติพูดกับอาคมว่า

สันติ : วันนี้เรารู้สึกเบื่อมาก ๆ อาคมเราคิดอะไรดี ๆ ออกแล้ว แกล้งอำเพื่อน ๆ กันดีกว่า

อาคม : ดีเหมือนกัน แกล้งอำใครดีล่ะ

สันติ : เอมิกา กับ นิศากร ดีหรือเปล่า คู่นี้ยังไม่เคยโดนแกล้งเลยนะ

อาคม : แล้วเราจะแกล้งอย่างไรดีล่ะ

สันติ : เต๋ยวักัดก่อน (สันติทำท่าคิด และแสดงท่าดีใจ) คิดออกแล้ว (แล้วกระซิบให้อาคมฟังถึงแผนการของตน) พรุ่งนี้เช้าต้องมีเรื่องสนุก ๆ เกิดขึ้นแน่ ๆ

อาคม : จะดีหรือ แล้วไม่กลัวสองคนนั้นโกรธหรือ

สันติ : ไม่เห็นจะต้องกลัวเลย เพื่อน ๆ ที่โดนพวกเรากล้งเกือบทุกคนไม่เห็นมีใครโกรธพวกเรามากเลย อย่างมากก็แฉ่งอน จ้อหน่อยเต๋ยวักัดหาย

อาคม : ตกลง เราร่วมมือด้วย

แล้วทั้งคู่ก็เริ่มปรึกษาวางแผนการอีกครั้งก่อนที่จะเข้าห้องเรียน

ฉากที่ 2

เช้าวันถัดมา เมื่อเอมิกากับนิศากร มาถึงห้องเรียนเห็น สันติ นั่งทำหน้าเศร้าอยู่ที่หน้าห้องเรียน ทั้งคู่จึงเดินเข้าไปทักทาย

เอมิกา : สันติ เป็นอะไรไปทำไมมานั่งทำหน้าเศร้าอยู่ตรงนี้ล่ะ อาคม ไปไหนปกติฉันเห็นเธอสองคนอยู่ไม่ห่างกันเลยนี่

สันติ : (ไม่ตอบ เอมิกา)

เอมิกาและนิศากร มองหน้ากันด้วยความแปลกใจ เพราะปกติแล้ว สันติ จะเป็นคนที่คุยเก่งร่าเริง ชอบแกล้งเพื่อน ๆ อยู่เป็นประจำ

นิศากร : สันติ มีเรื่องอะไรไม่สบายใจหรือเปล่า เธอปรึกษาพวกเราได้นะ เราเป็นเพื่อนกันไม่ใช่หรือ

เอมิกา : สันติ นายมีเรื่องทะเลาะกับอาคมหรือเปล่า ถ้ามีพวกเราจะช่วยพูดให้ก็ได้ล่ะ

นิศากร : นั่นนะซี พวกเราทะเลาะกันเรื่องอะไรหรือ

สันติ : เปล่าหรอก เราไม่ได้ทะเลาะกับ อาคม

เอมิกา : อ้าว แล้วเธอเป็นอะไรไปล่ะ

สันติ : คือว่าเมื่อเช้าเราได้รับของขวัญจากใครก็ไม่รู้มาวางไว้ที่โต๊ะของเรา แต่เราไม่กล้าเปิดดู เรากลัวโดนเพื่อน ๆ แกล้ง เพราะเราแกล้งเพื่อน ๆ ไว้เยอะ ตอนนี้นำของขวัญไปสืบดูว่าของขวัญเป็นของใครส่งมาให้เรา

นิศากร : แล้วของขวัญนั้นอยู่ที่ไหนล่ะ

อาคม เดินออกมาจากห้องพอดี เอมิกา กับนิศากร เห็นกล่องของขวัญในมือของอาคม ผู้กริบบีนสวยงาม

เอมิกา: สันติ หรือว่ามีคนแอบชอบเธออยู่ แต่ไม่กล้าบอก เลยแอบส่งของขวัญมาให้

อาคม: ไม่มีหรอก ถ้ามีเราต้องรู้สิ เราสนิทกับเพื่อน ๆ ในห้องเกือบทุกคน

นิศากร: เธอก็เปิดดูสิจะได้รู้ว่าข้างในกล่องมีอะไร อาจจะมียอดหมายสารภาพรักก็ได้นะ (เอมิกา กับนิศากรบอกให้สันติ รีบเปิดดูของขวัญ)

สันติ : เราไม่กล้าเปิดหรอก เรารู้สึกเขินและอายด้วย เพราะเรายังไม่เคยได้รับของขวัญจากใครเลยสักครั้ง เอมิกา กับ นิศากร ช่วยเปิดให้เราหน่อยสิ อีกอย่าง เรากลัวทำกระดากของของขวัญสวย ๆ ขาด

อาคม : เราเห็นด้วย เอมิกากับนิศากรช่วยแกะของขวัญให้สันติ หน่อยสิ

เอมิกา: มัวเขี่ยกันอยู่ได้ เราเปิดให้เอง

เอมิกา จึงหยิบของขวัญมาจากมือของ อาคม แล้วค่อย ๆ แกะกระดากของของขวัญออกให้ นิศากร ถือไว้ เมื่อแกะเสร็จก็พบว่าข้างในเป็นกระป๋องขนม

นิศากร: ที่แท้ก็เป็นกระป๋องใส่ขนม สันติ เราคิดว่าต้องมีคนแอบชอบนายอยู่แน่ ๆ เลย เมื่อ เอมิกา แกะเสร็จจึงส่งกระป๋องคืนให้กับสันติ แต่สันติไม่ยอมรับคืน และพูดว่า

สันติ : ถ้าเป็นอย่างนั้นก็ดีนะสิ เราชอบใจพวกเธอมาก และขอตอบแทนเธอสองคน โดยฉันจะแถมขนมให้เธอสองคนด้วยนะ

เอมิกา : ไม่เอาหรอกนะ เตียวคนที่ส่งให้เธอจะเสียใจ

สันติ : ไม่เป็นไรหรอก เธอช่วยเราแกะของขวัญ เราอยากตอบแทนเธอ โดยให้เธอกินเป็นคนเราห้ามปฏิเสธด้วย ถือว่าเราขอร้อง

พูดจบสันติ จึงส่งกระป๋องขนมให้กับ เอมิกาและนิศากร เอมิกาหยิบกล่องก่อนนิศากร

เอมิกา: ก็ได้ ขอบใจนะ (เอมิกาจึงเปิดฝากระป๋องขนม ปรากฏว่า แทนที่ในกล่องจะมีขนม กลับกลายเป็นตุ๊กตางูพุ่งออกมาแทน ทำให้เอมิกาและนิศากร ตกใจมาก ร้องกรี๊ด เสียงดังลั่น จนเพื่อน ๆ ในห้องวิ่งออกมาดูว่าเกิดอะไรขึ้น)

สันติ กับ อาคม หัวเราะชอบใจที่แกล้ง เอมิกากับนิศากร สำเร็จ ทันใดนั้นเอง เอมิกาก็เดินเข้าไปขยี้หน้า สันติ ดังเพียะ อาคมกับ นิศากร ยืนงงทำอะไรไม่ถูก

เอมิกา: ทำไมพวกนายทำแบบนี้ สนุกกันมากหรือ ที่แกล้งเพื่อน ๆ แบบนี้

สันติ : อะไรกัน เราแค่แกล้งเธอเล่น ๆ สนุก ๆ ทำไมเธอถึงต้องตบเราด้วย

อาคม: จริงด้วย ไม่เห็นต้องใช้กำลังกันเลย

เอมิกา : พวกเธอไม่สมควรทำแบบนี้กับพวกเรา พวกเรารู้สึกเป็นห่วงและหวังดีกับพวกเธอ แต่พวกเธอตอบแทนความหวังดีของพวกเราแบบนี้หรือ มันสมควรหรือเปล่า พวกเธอลองคิดดูนะ

นิศากร : ฉันก็คิดว่า สันติกับอาคม ทำกับพวกเราเกินไปหน่อย แต่เอมิกาไม่ควรตบสันติ เราคิดว่ามันรุนแรงไปนิด

เอมิกา: นิศากร เธอเข้าข้างพวกเขาหรือ

นิศากร: ไม่ใช่ แต่ฉันพูดไปตามที่เห็นสมควรนะ เอมิกา

เอมิกา: ถ้าอย่างนั้น เธอไม่ต้องมาพูดกับเรา เราจะไม่คิดว่าเธอเป็นเพื่อนเราอีกแล้ว
เมื่อ เอมิกา พูดจบก็เดินเข้าห้องไป ไม่พูดกับใครอีกเลย นิศกร สันติ และอาคม ยืนงงทำอะไรไม่ถูก ทั้งสาม
คนจึงปรึกษากันว่าควรพูดอย่างไรกับ เอมิกา ถึงจะทำให้เอมิกายกโทษ เมื่อปรึกษากันเสร็จแล้ว ทั้งสามคน
จึงเดินเข้าห้องไปหา เอมิกา

สันติ : เราขอโทษนะ เอมิกา เราผิดไปแล้ว ยกโทษให้เราด้วยนะ

อาคม: เราต้องขอโทษเอมิกาด้วยเหมือนกัน

เอมิกา : ถ้านายมาขอโทษเรา เราก็จะยกโทษให้ แต่พวกนายต้องสัญญาว่าจะไม่แกล้งใครอย่าง
นี้อีก และตั้งใจเรียนให้มากขึ้นด้วยนะ

สันติ และ อาคม ทั้งคู่ให้สัญญากับ เอมิกา ว่าจะไม่แกล้งใครอีก และจะตั้งใจเรียนด้วย

เอมิกา: ดีมาก คนที่ทำความผิดและรู้ว่าตัวเองผิด สมควรให้อภัย

เมื่อขอโทษเอมิกาแล้ว สันติ กับ อาคม จึงเดินกลับไปนั่งที่โต๊ะของตนเอง ส่วนนิศกร ก็เดินเข้าไปหา เอมิกา

นิศกร : เอมิกา เธอเป็นอะไร เธอไม่พอใจเราเรื่องอะไรหรือ

เอมิกา: (ไม่พูด และ หยิบหนังสือขึ้นมาอ่าน) นิศกรเมื่อพูดกับเอมิกาแต่เอมิกาไม่พูดด้วย เธอจึง
เดินไปหา สันติ และอาคม เมื่อนิศกรเดินไปแล้ว เอมิกาก็มานั่งคิดทบทวนถึงเหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น
หลังจากที่เอมิกาคิดได้แล้วเธอจึงเดินไปหา นิศกร และพูดขึ้นว่า

เอมิกา: นิศกร เรามีเรื่องจะคุยกับเธอ

นิศกร: มีเรื่องอะไรหรือ เอมิกา

เอมิกา: เราอยากขอโทษเธอที่เราว่าเธอเมื่อครู่นี้ เราคิดว่าเราผิดเองที่ทำอะไรรุนแรงเกินไป เรา
กำลังโกรธ แล้วยังหงุดหงิดใส่เธอด้วย เราขอโทษนะ เธอยกโทษให้เราได้หรือเปล่า

นิศกร: ได้สิ เราไม่ได้โกรธเธอนะ และเราดีใจดีมากเลยที่เธอรู้ว่าตนเองผิดและยอมรับผิด ถึงแม้
อย่างไรเรายังคงเป็นเพื่อนรักกันเหมือนเดิมแน่นอนจะ

เอมิกา: ขอบใจนะ ฉันดีใจจริง ๆ ที่มีเพื่อนดีแบบเธอ (แล้วทั้งคู่ก็จูงมือกันกลับไปนั่งที่เดิม)

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักพีแมค

ครั้งที่ 3

หัวข้อเรื่อง

ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ เรื่องการตระหนักรู้ตนเอง

ชื่อกิจกรรม

อะไรกันนักกันหนา

เวลา

50 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนแสดงความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยการฝึกการรับรู้ถึงความรู้สึก
ของตนเอง

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ
  - 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักพีแมค เงื่อนไขการเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์ จำลอง เรื่อง "อะไรกันนักกันหนา"
  - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละคนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "อะไรกันนักกันหนา" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะที่ ปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดงความคิดเห็นและอภิปราย
4. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดง
ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ นักเรียนจะได้รับการเสริมแรง
3. แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องอะไรกันหนักหนา

เมื่อทุกคนได้ยินเสียงนาฬิกาปลุก ทุกคนปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเองตั้งแต่ลุกจากที่นอนไปอาบน้ำ ล้างหน้าแปรงฟัน แต่งตัว รับประทานอาหาร และรีบออกจากบ้าน มายืนคอยรถเมล์ เพื่อที่จะไปโรงเรียน บางคนวิ่งมาด้วยความเร็ว บางคนเดินมาอย่างเร็ว บางคนเดินคุยมากับเพื่อนที่ป้ายรถเมล์ ทุกคนยืนคอยรถเมล์ที่จะผ่านไปโรงเรียนได้ เมื่อรถเมล์คันดังกล่าวมาถึงทุกคนก็ต้องแย่งกันขึ้นรถเมล์ มองหาที่นั่ง เมื่อไม่มีที่นั่งก็ต้องยืน จนกว่าจะถึงโรงเรียนสุรินทร์และสมศักดิ์วิ่งขึ้นไปบนรถเมล์เป็นคู่แรกตามติดไปด้วย บุญมี หทัย ปราณี เสาวภา และพะเยาว์

ฉากที่ 1 ณ ป้ายรถเมล์ที่มีผู้โดยสารรอคอยจำนวนมาก

ณ ป้ายรถเมล์แห่งหนึ่ง มีคนยืนรอรถเมล์เป็นจำนวนมาก ประกอบไปด้วยคนหลากหลายอาชีพ เช่น พนักงานประจำสำนักงาน แม่บ้าน พยาบาล นักเรียน นักศึกษา เป็นต้น ทุกคนยืนรอด้วยใบหน้าเคร่งเครียด เนื่องจากรถเมล์ที่มาจอดแต่ละคันมีผู้โดยสารแน่นทุกคัน แต่ก็ต้องขึ้นไม่เช่นนั้นอาจจะไปทำงานสายก็ได้ สุรินทร์และสมศักดิ์ เดินมาถึงป้ายรถเมล์ พวกเขาเห็นเพื่อนๆ ในห้องหลายคนรออยู่ก่อนแล้ว ทั้งคู่จึงเดินเข้าไปทักทาย

สมศักดิ์ : พวกเขามาขึ้นรถเมล์นานหรือยัง

เสาวภา : นานพอสมควร รถแน่นมากทุกคัน พวกเราไม่สามารถขึ้นไปได้เลย

บุญมี : พวกเขารู้หรือเปล่า ว่าเรารถเมล์มาเกือบชั่วโมงแล้วเรายังไม่ได้ขึ้นเลยซักคันโดนคนแย่งและบางคนผลักเราออกจนไม่สามารถขึ้นได้ เรารู้สึกโมโหมาก แต่ก็ทำอะไรไม่ได้

หทัย : เราก็นึกเหมือนกับเธอขนาดเราเป็นผู้หญิงนะ ผู้ชายคนหนึ่งเบียดเราจนตรอกไม่สามารถขึ้นได้เลย คนเตี้ยนี่ไม่มีน้ำใจกันเลย แย่จริงๆ

สุรินทร์ : อย่าคิดมากไปเลยเพื่อนๆ สังคมปัจจุบันนี่ก็เป็นแบบนี้ คนเห็นแก่ตัวเพิ่มขึ้นทุกที เรียกได้ว่าใครดีใครได้ อย่าคิดมากเลย

ปราณี : ไม่ให้คิดมากได้อย่างไร พวกเรายังเป็นเด็กนะ ทำไมผู้ใหญ่ถึงไม่ยอมเสียสละให้พวกเราซึ่งเป็นเด็กกว่าละ เมื่อครู่ก่อนที่ พวกนายจะมาเราเกือบจะได้ขึ้นรถเมล์อยู่แล้ว มีผู้ชายคนหนึ่งไม่รู้ว่าจะรีบไปไหน เขาดีดฉันลงมาและก็ขึ้นรถไปแล้ว ทำเอาฉันนั่งไปเลย แย่ที่สุด

พะเยาว์ : พวกเราหยุดพูดกันได้แล้วรถเมล์มาแล้วเร็วเข้า เดียวก็ขึ้นไม่ทันหรือใกล้ถึงเวลาเข้าเรียนแล้วด้วย

เมื่อรถเมล์มาจอดที่ป้ายทุกๆ คนแย่งกันขึ้นไม่มีใครยอมแพ้กัน แต่ครั้งนี้ทุกคนสามารถขึ้นไปได้ครบทั้งกลุ่ม แต่ภายในรถเมล์มีผู้โดยสารแน่นมาก

สุรินทร์ : พี่ พี่ เมื่อกี้พี่เหยียบเท้าผมนะ

ผู้โดยสาร 1 : แล้วยังไงน้อง ก็คนแน่นขนาดนี้ทำเป็นโวยวายไปได้

สมศักดิ์ : ใจเย็นๆ ไว้เพื่อนเดี๋ยวก็ถึงป้ายที่เราจะลงแล้ว

เสาวภา : (หันไปมองคนที่อยู่ข้างหลังตนและพูดเสียงดังๆว่า) ลุงอย่าเบียดหนูมากซิถ้าเบียดหนูอีกทีหนูจะคิดว่าลุงเป็นพวกโรคจิตนะ

ปราณี : (กระซิบกับเสาวภา) เธอเก่งจังเลย ถ้าเป็นฉันคงทำอะไรไม่ถูกแน่ ๆ

เสาวภา : พวกเราเป็นผู้หญิงต้องฝึกระมัดระวังตัวเองรู้หรือเปล่า ไม่เช่นนั้นพวกเราจะโดนเอาเปรียบจากพวกทุเรศๆ

หทัย : พะเยาร์เธอรู้สึกหรือเปล่าว่าคนขับรถ ขับเร็วมากเลยเรากลัวจนขาสั่นไปหมดแล้ว

พะเยาร์ : จริงด้วย ฉันก็กลัวถ้าเกิดอุบัติเหตุจะอย่างไรกันดี

หทัย : ฉันว่าเราอย่าคิดถึงเรื่องอุบัติเหตุดีกว่า ฉันขอให้ถึงโรงเรียนได้อย่างปลอดภัยก็พอ

เมื่อหทัยพูดจบก็ได้ยินเสียงรถเบรกดังสนั่น ผู้โดยสารแต่ละคนล้ม บางคนก็โดนทับ เสียงบ่นด้วยความไม่พอใจดังไปทั่วรถ เมื่อถึงป้ายหน้าโรงเรียนนักเรียนทุกคนที่อยู่ในรถเมล์คันนั้นต่างก็รีบลงด้วยความรวดเร็ว

ฉากที่ 2

บุญส่งก้าวพลาดไปเหยียบเท้าของสุรินทร์เต็มแรง สุรินทร์จึงเหยียบเท้าบุญส่งคืนแล้วเดินไป สมศักดิ์ลงเป็นคนสุดท้าย กว่าจะถึงบันไดรถ คนขับรถก็กระชากรถออกจากป้ายไปแล้ว เกือบจะทำให้สมศักดิ์ลงรถไม่ทัน เมื่อทุกคนลงจากรถได้ ก็ต้องรีบวิ่งเข้าไปในโรงเรียน เนื่องจากใกล้เวลาที่จะเข้าแถวแล้ว

สุรินทร์ : สมศักดิ์ ตอนลงรถเราโดนบุญส่งเหยียบเท้า แต่ด้วยความโมโหเราก็กดเหยียบเท้าบุญส่งกลับไปทันที เราารู้สึกผิดต่อบุญส่ง เราคิดว่าเขาต้องโกรธเราแน่นอน

สมศักดิ์ : นายก็เดินไปขอโทษเขาสิ เขาคงไม่โกรธหรอก เพราะเขาก็เหยียบนายเหมือนกันไม่ใช่หรือ

สุรินทร์ : บุญส่ง เราขอโทษนายด้วยนะเรื่องเมื่อกี้ เรากำลังหงุดหงิดก็เลยมาพาลกับนาย

บุญส่ง : ไม่เป็นไรหรอก เราเข้าใจ แต่เรารู้สึกไม่พอใจนายเหมือนกัน เรากำลังจะขอโทษนายแต่นายกับมาเหยียบเท้าเรา เราเดินคิดมาตลอดทางถ้านายไม่มาขอโทษเรา เราก็จะไม่พูดกับนายอีกต่อไป

สมศักดิ์ : พวกผู้หญิงเป็นอย่างไรกันบ้าง ตอนที่รถเมล์เบรกระงับ

พะเยาร์ : ฉันไม่เป็นอะไรมาก แต่ฉันล้มลงไปทับปราณี ปราณีได้รับบาดเจ็บที่หัวเข่า

ปราณี : ฉันเจ็บนิดหน่อย ไม่ต้องกังวลนะ เพราะมันเป็นอุบัติเหตุฉันเข้าใจว่าเธอไม่มีเจตนาที่จะทำ给我ฉันได้รับบาดเจ็บ

หทัย : ทุกคนตอนนี้ฉันคิดว่าพวกเรารีบเดินดีกว่านะใกล้จะเข้าแถวเคารพธงชาติแล้ว ฉันไม่อยากโดนคุณครูลงโทษเรื่องมาสาย เพราะฉันเคยมาสายครั้งหนึ่ง โดนวิ่งรอบสนามตั้ง 10 รอบ และยังให้เก็บขยะรอบ ๆ โรงเรียนอีก นึกถึงที่ไรงี้ก็กระตุกคุณครูไม่หายเลย เราแค่มาสาย 5 นาที เนื่องจากขึ้นรถไม่ได้คนแน่นมาก แต่คุณครูไม่ยอมฟังเหตุผลของเราเลย

เมื่อทุกคนเดินมาถึงประตูโรงเรียนก็ได้ยินเสียงสัญญาณเข้าแถวดังขึ้น พวกเขาจึงรีบวิ่งไปเข้าแถวของตน

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค

ครั้งที่ 4

หัวข้อเรื่อง

ความเจตียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ การควบคุมตนเอง

ชื่อกิจกรรม

ทำไมถึงเป็นแบบนี้

เวลา

50 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนแสดงความสามารถเจตียวฉลาดทางอารมณ์โดยการฝึกความมีสติและสามารถเลื่อนการสนองความพึงพอใจของตนไปก่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้และเมื่อมีความทุกข์ใจก็สามารถกลับคืนสู่สภาพปกติได้ดี

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ
  - 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมคเงื่อนไขการเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง “ทำไมถึงเป็นแบบนี้”
  - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละคนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง “ทำไมถึงเป็นแบบนี้” ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดงความคิดเห็นและอภิปราย
4. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดงความสามารถเจตียวฉลาดทางอารมณ์ นักเรียนจะได้รับการเสริมแรง
3. แบบทดสอบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องทำไมถึงเป็นแบบนี้

เช้าวันศุกร์ก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 เริ่มทยอยกันมาที่ห้องและนั่งจับกลุ่มคุยกันเป็นกลุ่มๆ มะลิและชบามาถึงห้องเรียนก่อนเพื่อนร่วมชั้นคนอื่น ๆ ทั้งคู่ก็นั่งคุยกันอย่างสนุกสนาน และเมื่อมะลิและชบาเห็น ลลิตตาและรจนาเดินเข้ามาในห้อง มะลิและชบาสบตากันแล้ว มะลิพูดเสียงดัง ๆ ให้ทั้งคู่ได้ยินว่า

ฉากที่ 1

มะลิ : ชบาเธอรู้จักพวกที่ชอบให้คนอื่นมองว่าตัวเองโดดเด่นกว่าใครๆ หรือเปล่า

ชบา : โดดเด่นกว่าใคร เป็นยังไงหรือมะลิ

มะลิ : พวกที่ชอบใช้ของแพง ๆ และมียี่ห้อดัง ๆ ใส

ชบา : แล้วใช้พวกเดียวกับพวกที่ถือว่าตัวเองมีพ่อแม่รวย ๆ แล้วชอบเดินเซดหน้าหรือเปล่า

มะลิ : ใช่ด้วยเหมือนกัน

ชบา : อยู่ไหน มะลิ ฉันอยากเห็นจัง

เมื่อพูดจบทั้งคู่ก็หัวเราะกันคิกคัก ๆ ลลิตตาและรจนา ได้ยินเรื่องที่มะลิและชบาพูดจึงเดินเข้าไปหา ลลิตตาจึงถามมะลิว่า

ลลิตตา: มะลิ เธอว่าใครชอบทำตัวเด่น

มะลิ : ใครอยากร้อนตัวก็รีบไปซิ

รจนา: พวกเธอพูดแบบนี้แสดงว่าต้องการที่จะมีเรื่องกับพวกเราหรือ

ชบา : ใครต้องการมีเรื่องกับพวกเธอ ฉันกับมะลินั่งคุยกันอยู่ดี ๆ เธอสองคนเดินมาหาเรื่องเองนะ

ลลิตตา: รจนาพวกเธออย่าไปมีเรื่องกับพวกเขาดีกว่า เสียเวลาเปล่าๆ

รจนา : ดีเหมือนกัน ลลิตตา แล้วพวกเธอควรรู้ไว้นะว่าใครเป็นใคร ถ้าพวกเธอทำให้พวกเราโกรธ พวกเธอคงจะรู้ถึงผลที่จะตามมาใช่หรือเปล่า

เมื่อพูดจบทั้งคู่จึงเดินไปนั่งที่ของตน มะลิและชบาได้แต่มองตามด้วยสายตาไม่พอใจ แต่ก็ทำอะไรไม่ได้เพราะ ลลิตตาและรจนาเป็นลูกของผู้บริหารโรงเรียนที่พวกตนเรียนอยู่

ฉากที่ 2

สินชัยกับสมักร เดินเข้ามาในห้องเรียนเห็นเพื่อน ๆ นั่งหลายคนจึงเดินไปนั่งที่นั่งโต๊ะของตน มะลิ ชบา ลลิตตา และรจนา ทุกคนรู้สึกแปลกใจที่ทั้งคู่ไม่ทักทายพวกตน เพราะปกติ สินชัยกับสมักรเป็นคนร่าเริงและคุยเก่งเมื่อมาถึงห้องเรียน พวกเขาจะต้องตะโกนทักทายเพื่อนๆ และจะไปแกล้งคนโน้นทีคนนี้ที แต่วันนี้กับทำหน้าเคร่งเครียดไม่พูดไม่จาไม่ทักทายใครเลย ทั้งสี่คนจึงเดินเข้าไปหาสินชัยกับสมักร

มะลิ : วันนี้พวกเธอเป็นอะไรไป ฉันรู้สึกว่าพวกเธอแปลกไปนะ

สินชัย : พ่อของเรายกกับเราว่าถ้าเทอมนี้สอบได้เกรดไม่ถึง 3.8 เราจะโดนลงโทษ

มะลิ : ทำไมพ่อของเธอถึงพูดแบบนั้น รู้สึกท้อแท้จังเลย

ลลิตตา : ฉันคิดว่าเธออย่ากังวลใจเลย เพราะเธอเรียนเก่งเวลาสอบก็ได้เกรดสูงอยู่แล้ว

รจนา : นั่นนะซิ เทอมที่แล้วเธอสอบได้ตั้ง 3.4 ไม่ใช่หรือ

สมักร : ก็ใช่ แต่สินชัยเขาบอกกับเราว่าคงทำไม่ถึง 3.8 แน่نون ที่เขาได้เกรด 3.4 เขาก็อ่านหนังสือจนแทบไม่ได้หลับไม่ได้นอน

ชบา : เธอก็บอกกับพ่อเธอชื่อว่า 3.4 ก็ดีแล้ว เพื่อน ๆ ในห้องอีกหลายคนยังทำเกรดได้ไม่เท่ากับเธอเลย

สินชัยไม่ตอบและทำหน้าเคร่งขรึมกว่าเดิม สมัครจึงตอบแทนสินชัยว่า

สมัคร : ครอบครัวของสินชัยมีแต่คนเรียนเก่ง ๆ ทั้งนั้น พี่ของเขาทั้งสองคนเรียนได้ 4.00 มาตลอด ทำให้สินชัยเกิดความรู้สึกกดดันมาก เพราะพ่อของเขาคิดว่าสินชัยเรียนไม่เก่ง เนื่องจากผลการเรียนต่ำกว่าพวกพี่ ๆ

สินชัย : ขอบใจทุกคนที่เป็นห่วงเรา เราจะต้องพยายามให้มากขึ้นอีกพ่อเราจะภูมิใจในตัวเรา

ลลิตตา : เธอแน่ใจหรือว่าจะทำได้

รจนา : นั่นนะซี

มะลิและชบารู้สึกหมั่นไส้ลลิตตาและรจนามาก จึงบอกกับสินชัยว่า

มะลิ : เราขอเอาใจช่วยเธอนะ เราคิดว่าเธอต้องทำได้แน่นอน

ชบา : เราก็มั่นใจว่าเธอต้องทำได้แน่นอน เธอขยันอ่านหนังสือออก พวกเราไปกินข้าวก่อนนะ ถ้าอยู่นานกว่านี้อาจจะกินข้าวไม่ลง

สินชัย : เราจะพยายาม และขอบใจพวกเธอทุกคนด้วย ที่เป็นห่วงเรา ตอนนี้เรารู้สึกดีขึ้นมากเลย เพื่อนทุกคนจับมือให้กำลังใจสินชัย เมื่อมะลิและชบ่าพูดจบ ทั้งคู่ก็เดินออกจากห้องเรียนไปที่โรงอาหาร

ฉากที่ 3

อรพินและศศิวิมล ทั้งคู่เดินหน้าเต้าเข้ามาในห้องเมื่อเห็นเพื่อน ๆ ศศิวิมลก็ร้องไห้เสียงดังโดยมีอรพินปลอบใจอยู่ข้าง ๆ ทุกคนตกใจมากจึงรีบเดินเข้าไปหาทั้งคู่

รจนา : ศศิวิมลเธอเป็นอะไร ทำไมร้องไห้มากมายขนาดนี้

อรพิน : เมื่อวานพ่อของศศิวิมลเกิดอุบัติเหตุรถคว่ำ ตอนนี้อยู่ห้องไอซียูของโรงพยาบาลศิริราช

สมัคร : ศศิวิมลทำใจดี ๆ ไว้ก่อนนะ เราคิดว่าพ่อของเธอต้องไม่เป็นอะไรแน่ ๆ

ทุกคนจับมือให้กำลังใจศศิวิมล

ศศิวิมล : (พูดปนเสียงสั่น) ขอบใจพวกเธอทุกคนมากฉันก็หวังว่าพ่อของฉันคงไม่เป็นอะไรหรอก แต่ฉันก็ยังไม่สบายใจอยู่ดี

ลลิตตา : คุณพ่อของเธอตอนนี้อยู่ในความดูแลของหมอ ฉันคิดว่าเธอสบายใจได้ และถ้าเธอยังไม่สบายใจ เดี๋ยวฉันจะโทรไปหาพี่ชายของฉันให้หะ เขาเป็นหมอที่โรงพยาบาลนี้ด้วย

ศศิวิมล : จริงหรือ เราขอบคุณเธอมากนะ ตอนนี้เรารู้สึกดีขึ้นแล้ว

เสียงสัญญาณเข้าแถวดังขึ้น

สินชัย : พวกเราไปเข้าแถวกันดีกว่า เลิกเรียนแล้วพวกเราไปเยี่ยมพ่อของศศิวิมลกันดีหรือเปล่า ทุกคนเห็นดีด้วย และทั้งหมดก็ลงไปเข้าแถว

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค

ครั้งที่ 5

หัวข้อเรื่อง

ความเฉื่อยฉวยลัดทางอารมณ์เกี่ยวกับ การควบคุมตนเอง

ชื่อกิจกรรม

ใครคือผู้ชนะ

เวลา

50 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนแสดงความเฉื่อยฉวยลัดทางอารมณ์โดยการฝึกความมีสติและสามารถเลื่อนการสนองความพึงพอใจของตนไปก่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้และเมื่อมีความทุกข์ใจก็สามารถกลับคืนสู่สภาพปกติได้ดี

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ
  - 4.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค เงื่อนไขการเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง "ใครคือผู้ชนะ"
  - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละคนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ใครคือผู้ชนะ" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมโดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดงความคิดเห็นและอภิปราย
4. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดงความเฉื่อยฉวยลัดทางอารมณ์ นักเรียนจะได้รับการเสริมแรง
3. แบบทดสอบความเฉื่อยฉวยลัดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องใครคือผู้ชนะ

ในช่วงโมงภาษาไทยนักเรียนห้องมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 กำลังเรียนเรื่องการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน คุณครูสอนโดยใช้เกมทายภาพปริศนาและให้นักเรียนแต่งเรื่องจากภาพ คุณครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน แล้วแข่งขันกัน โดยกลุ่มไหนได้คะแนนมากที่สุดจะเป็นฝ่ายชนะ ชิตชัย วิเชียร และอดิสร อยู่กลุ่มเดียวกัน ส่วน กนกวรรณ วันดี และน้อมจิต อยู่อีกกลุ่มหนึ่ง ทั้งสองกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่เรียนเก่งและแข่งกันเรียนตลอดเวลา กลุ่มอื่น ๆ ไม่ค่อยมีบทบาทในห้องเท่าใดนัก

ฉากที่ 1

คุณครูเตรียมภาพทั้งหมดวางไว้ที่โต๊ะ เมื่อบอกกติกาเรียบร้อยแล้ว คุณครูเริ่มการแข่งขันทันที

คุณครู : โชว์ภาพแรกให้นักเรียนดู

ชิตชัย : ตะโกนตอบ.....

คุณครู : ถูกต้อง

คุณครู : โชว์ภาพสองให้นักเรียนดู

ชิตชัย : ตะโกนตอบ.....

คุณครู : ถูกต้อง

คุณครู : โชว์ภาพสามให้นักเรียนดู

ชิตชัย : ตะโกนตอบ.....

คุณครู : ถูกต้อง

คุณครู : โชว์ภาพสี่ให้นักเรียนดู

กนกวรรณยกมือ แล้วพูดว่า

กนกวรรณ : คุณครูขาให้ยกมือตอบชิตชัยจะได้ยุติธรรม(แล้วหันไปมองชิตชัยด้วยความไม่พอใจ)

ทุกคนในห้องเห็นด้วยกับกนกวรรณคุณครูจึงให้ทุกกลุ่มเลือกคนที่จะทำหน้าที่ยกมือ กลุ่มละหนึ่งคน และเริ่มการแข่งขันต่อไป

คุณครู : โชว์ภาพที่สี่ให้นักเรียนดู

วันดียกมือได้เร็วที่สุด กลุ่มของวันดีจึงมีสิทธิ์ตอบก่อน น้อมจิตเป็นคนตอบ

น้อมจิต : ตอบว่า.....

คุณครู : ถูกต้อง

คุณครู : โชว์ภาพที่ห้าให้นักเรียนดู

วันดียกมือได้เร็วที่สุดอีกครั้ง กนกวรรณเป็นผู้ที่ตอบ

กนกวรรณ : ตอบว่า.....

คุณครู : ถูกต้อง

ชิตชัยตะคอกใส่วิเชียร ที่เขายกมือช้า

ชิตชัย : ยกมือให้มันไว ๆ หน่อยซิเดี่ยวกลุ่มเราก็แพ้หรอก

ปรากฏว่าวิเชียรยกมือไม่ทันวันดีเลยสักครั้ง ทำให้กลุ่มของกนกวรรณชนะไปในที่สุดคุณครูจึงให้เวลาพัก 10 นาที แล้วค่อยแข่งขันกันใหม่ในเกมต่อไป ชิตชัยโกรธวิเชียรมากที่ทำให้ทีมของตนแพ้ และมีท่าทางหงุดหงิดมาก แล้วเขาก็เดินออกไปนอกห้องเรียน

ฉากที่ 2

หลังจากที่ซิดซัยเดินออกจากห้องไปแล้ว วิเชียรรู้สึกวิตกกังวลมาก อติสรจึงปลอบใจวิเชียรว่าไม่ต้องคิดมากเกี่ยวกับท่าทีของซิดซัย

อติสร : วิเชียรนายอย่าคิดมากนะซิดซัยเขาเป็นคนแบบนี้เองชอบเอาชนะ แท้จริง ๆ แล้วเขานิรันดร์ดี

วิเชียร : เป็นเพราะเรายกมือช้า ซิดซัยต้องโกรธเราแน่เลย

อติสร : ไม่เป็นไรหรอก การแข่งขันก็ต้องมีแพ้มีชนะไม่มีใครโทษเธอหรอก

วิเชียร : แต่เรารู้สึกว่าซิดซัยจะโกรธเรามากเลยนะ

อติสร : นายไม่ต้องกังวลไปหรอกเรากับซิดซัยเป็นเพื่อนสนิทกันมาตั้งแต่เด็ก ๆ เรารู้นิสัยของเขาดี เขาไม่ได้โกรธนายหรอก เขาแค่หงุดหงิดที่ไม่ได้ตอบทั้ง ๆ ที่เขาตอบได้เท่านั้นเอง

ส่วนซิดซัยหลังจากที่เข้าห้องน้ำ ล้างหน้าเรียบร้อยแล้ว เขาก็เดินไปนั่งเงียบ ๆ หน้าห้องโดยไม่พูดกับใคร เมื่อคุณครูเดินกลับเข้ามาในห้อง เขาก็เดินกลับเข้าไปที่กลุ่มของตนและสังเกตเห็นวิเชียรทำหน้าไม่สู้ดีนักจึงพูดขึ้นว่า

ซิดซัย : เราต้องขอโทษนายด้วยนะวิเชียรที่เมื่อซักครู่นี้เราแสดงกิริยาไม่ดีกับนาย เราไม่ได้โกรธนายหรอก เราแค่เสียดายที่เราไม่ได้เป็นคนตอบและเราก็อยากให้อายุของเราชนะด้วย

วิเชียร : เราดีใจจริง ๆ ที่นายไม่โกรธเรา

อติสร : เห็นหรือเปล่าเราบอกแล้ว ซิดซัยไม่ได้โกรธ การแข่งครั้งต่อไปพวกเราต้องเป็นฝ่ายชนะบ้าง

ซิดซัย : ใช่แล้วครั้งนี้เราต้องชนะ วิเชียรคิดว่าอย่างไร

วิเชียร : ต้องชนะแน่นอน

คุณครูให้ทุกกลุ่มเตรียมตัวและเริ่มแข่งขันเกมต่อไป

หัวข้อเรื่อง ชื่อกิจกรรม เวลา วัตถุประสงค์	กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค ครั้งที่ 6 ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ การสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง ให้นักหนาสาหัส 50 นาที
วัตถุประสงค์	เพื่อให้นักเรียนแสดงความสามารถในการ จูงใจ กระตุ้น สร้างความกระตือรือร้น รู้จักเตือนตน และมีความเพียรพยายามที่จะทำ ให้บรรลุเป้าหมาย
อุปกรณ์	1. อุปกรณ์ประกอบฉาก 2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง
วิธีดำเนินการ	1. ขั้นเตรียมการ 1.2 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค เจาะลึกเนื้อหาการเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง "นักหนาสาหัส" 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละคนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย 2. ขั้นดำเนินกิจกรรม นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "นักหนาสาหัส" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดงความคิดเห็นและอภิปราย 4. ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
การประเมินผล	1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน 2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดง ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ นักเรียนจะได้รับการเสริมแรง 3. แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องหนักหนาสาหัส

ในช่วงเวลาพักกลางวันนักเรียนห้องมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 รีบวิ่งไปที่โรงอาหารเพื่อไปรับประทานอาหารกลางวันกันเกือบหมด คงเหลือแต่กลุ่มของ จุฑาทิพย์ กัลยา บุญส่ง และปรีชา ซึ่งยังคงนั่งคุยกันอยู่ในห้องด้วยใบหน้าเคร่งเครียดและเต็มไปด้วยความเศร้า

ฉากที่ 1

จุฑาทิพย์ : เราไม่เข้าใจเลย ทำไมพ่อกับแม่เราต้องทะเลาะกันด้วย ทะเลาะ ๆ กันทุกวันเลย

กัลยา : จุฑาทิพย์เธอยังดีนะแค่ทะเลาะกัน ส่วนพ่อแม่เรานะติดการพนันเข้าบ่อนทุกวันเลย

บุญส่ง : ส่วนพ่อแม่เรานะ ไม่ว่าจะมีความอะไรเกิดขึ้นก็จะมาลงที่เราตลอดเลยทั้งตบ ทั้งตี ดูซิตัวเรายังมีร่องรอยหลงเหลืออยู่เลย

ปรีชา : พวกเธอยังดีนะที่มีทั้งพ่อและแม่ แต่เราซิไม่มีใครเลยหน้าตาพ่อกับแม่เรายังไม่เคยเห็นสักครั้งเลย เราอยู่กับยายยายเลี้ยงเรามาตั้งแต่เราจำความได้ และตอนนี้ยายก็แก่มากแล้วด้วยทำอะไรก็ไม่ค่อยไหวไม่ค่อยแข็งแรงเหมือนเมื่อก่อน

เมื่อทุกคนได้ฟังเรื่องของเพื่อน ๆ แต่ละคนก็ได้แต่นั่งเงียบไม่รู้ว่าควรจะทำอย่างไรกับชีวิตตนเองดี มนหทัยและวันทนา เดินเข้ามาในห้องเห็นเพื่อน ๆ นั่งหน้าเคร่งเครียดจึงเดินเข้าไปทักทาย

มนหทัย : ทุกคนเป็นอะไรไปทำไมนั่งทำหน้าเคร่งเครียดบางคนก็ทำหน้าเศร้า ไม่พูดไม่จา

วันทนา : มีเรื่องกลุ้มใจอะไรเล่าให้เราฟังได้นะ เราอาจจะช่วยอะไรได้บ้าง

ทุก ๆ คนจึงเล่าเรื่องของตนให้มนหทัยและวันทนาฟัง มนหทัยและวันทนาหลังจากที่ฟังเรื่องของเพื่อน ๆ จบแล้ว พวกเธอก็จึงเล่าเรื่องของพวกเธอให้ฟังบ้าง

มนหทัย : เมื่อก่อนเราสองคนไม่ได้สนิทสนมกันมากแบบนี้หรอกนะแต่ตรงกันข้ามเลยต่างคนต่างไม่ชอบหน้ากันด้วยซ้ำ และรู้สึกอิจฉาซึ่งกันและกันโดยไม่มีใครรู้ตัวอีกด้วย

วันทนา : ใช่ เมื่อก่อนเราเห็นมนหทัยเวลามาโรงเรียนเขาจะมีพ่อแม่ขับรถมาส่งมารับทุกวัน ใช้จ่ายของราคาแพง ๆ ทำตัวเป็นคุณหนู ซึ่งเปรียบกับตัวเราพ่อกับแม่แยกทางกันพวกเขาให้เราเลือกว่าต้องการที่จะอยู่กับใครโดยไม่สนใจความรู้สึกของเรา เราก็เลยตัดสินใจที่จะไปอยู่กับคุณยาย ดังนั้นเมื่อเราเห็นมนหทัยแล้วเราจึงรู้สึกอิจฉามากเลย

มนหทัย : เราก็อีกเหมือนกัน เห็นวันทนาที่รู้สึกอิจฉาไม่ว่าวันทนาจะทำอะไรก็ดูขวางหูขวางตาเราไปหมด ทำไม่รู้หรือเปล่า เรามีพร้อมหมดทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นเงิน ของใช้ดี ๆ เพราะเราต้องการให้ทุกคนมาสนใจเรา แต่เพื่อน ๆ ในห้องทุกคนกลับสนใจและชอบที่จะคุยกับวันทนามากกว่าเรา คงเป็นเพราะวันทนาเป็นคนเรียนเก่ง กิจกรรมเก่งเรียกได้ว่าเก่งไปหมดทุกอย่าง ซึ่งเราทำแบบนั้นไม่ได้เราเรียนไม่เก่งและร่างกายอ่อนแอที่สำคัญเรามีโรคประจำตัวคือโรคหอบ ออกกำลังกายหนัก ๆ ไม่ได้ เราก็เลยพาลไม่ชอบวันทนาในช่วงแรก

จุฑาทิพย์ : แล้วพวกเธอไปสนิทสนมกันตอนไหนล่ะ

วันทนา : พวกเราจำวันที่คุณครูให้พวกเราจับฉลากเปลี่ยนที่นั่งได้หรือเปล่า บังเอิญที่เราสองคนจับฉลากได้นั่งกันคู่กัน ตอนแรกเรารู้สึกแย่มากคิดว่าทำไมเราต้องเรียนอย่างนี้มีความสุขแน่ ๆ เลย

มนหทัย : เราก็คิดเช่นนั้นเหมือนกัน แต่อีกใจหนึ่งเราก็อายที่จะรู้จักวันทนาให้มากกว่านี้เพราะเรายังไม่เคยที่จะคุยกับวันทนาแบบจริงจังซะที

วันทนา : มนหทัยเข้ามาทักทายเราก่อนและชวนเรากุญทำให้เรารู้จักนิสัยที่แท้จริงของมนหทัยว่าเธอเป็นคนดี น่ารัก ไม่เหมือนที่เราคิดไว้เรารู้สึกผิดที่เข้าใจมนหทัยผิด เราจึงสารภาพกับเธอและก็ขอโทษเธอและพวกเราก็สัญญากันว่าเราจะเป็นเพื่อนรักกันตลอดไป

กัลยา : แล้วเรื่องของพวกเธอมันไม่เหมือนเรื่องของพวกเขาเลย มันคนละเรื่องเลย

บุญส่ง : ใช่เรื่องของพวกเรานั้นหนักกว่าเรื่องของพวกเธอเยอะ

ปรีชา : ปัญหาครอบครัวเป็นปัญหาที่พวกเราไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตัวของพวกเราเอง

จุฑาทิพย์ กัลยา และบุญส่ง พยักหน้าเห็นด้วย

มนหทัย : ไม่เห็นจะต่างกันเลย

วันทนา : ใช่ เหมือนกันตรงที่เรามีปัญหาเหมือนกัน แต่เป็นปัญหาคคนละอย่าง

จุฑาทิพย์ : แล้วพวกเธอคิดว่าปัญหาของพวกเราแก้ไขได้หรือไม่

กัลยา : ปัญหาพวกเราไม่ใช่ปัญหาเรื่องแค่ไม่ชอบหน้ากันพอคุยกันแล้วหายนะ

บุญส่ง : ปัญหาของพวกเรานั้นทำให้พวกเราเครียดและก็เศร้ามากด้วย จนพวกเราไม่มีใจที่จะทำอะไรเลย

ปรีชา : ใช่ พวกเราไม่อยากเรียน ไม่อยากคุยกับใครถ้าเป็นไปได้อยากที่จะหนีไปไกล ๆ และที่สำคัญเราไม่อยากที่จะกลับบ้านเลย

วันทนา : พวกเธอคิดว่าหากที่พวกเธอคิดแบบนี้แล้วเป็นการแก้ปัญหาหรือเปล่าละ

กัลยา : แล้วพวกเธอจะให้พวกเราทำอะไรดีละ

มนหทัย : พวกเราสองคนคงช่วยพวกเธอไม่ได้หรอกนะ พวกเธอต้องช่วยตัวเอง

บุญส่ง : พวกเธอคิดว่าพวกเราควรทำอะไร

วันทนา : ปัญหาของพวกเธอส่วนมากเป็นปัญหาคครอบครัวตามความคิดของฉัน เราเป็นเด็กคงจะไปแก้ไขไม่ได้ก็จริงแต่ฉันคิดว่าพวกเราสามารถแก้ที่ตัวเราเองจะดีกว่า

มนหทัย : ฉันก็คิดเหมือนกับวันทนา พวกเธอก็ต้องพยายามคิดหาทางออกเอาเองว่าพวกเธอควรจะทำอย่างไรพวกเธอถึงจะไม่รู้สึกทุกข์ ไม่รู้สึกเศร้า และไม่คิดมาก

หลังจากที่ทั้งคู่พูดจบแล้ว จึงเดินไปนั่งที่โต๊ะเรียนเพื่อเตรียมตัวเรียนวิชาภาษาไทยในภาคบ่าย

ฉากที่ 2

จุฑาทิพย์ กัลยา บุญส่ง และปรีชาหลังจากได้ฟังคำพูดของ มนหทัย และวันทนาแล้ว ทุกคนก็กลับไปนอนคิดทบทวนทั้งคืน รุ่งเช้าทั้งสี่คนมาโรงเรียนตั้งแต่เช้าโดยที่ไม่ได้นัดกันมาก่อน ขณะที่ทั้งสี่คนกำลังเดินหาที่นั่งเพื่อจะคุยกัน มนหทัยและวันทนามาก็เดินมาพอดี พวกเราจึงตะโกนเรียกให้มานั่งร่วมกลุ่มด้วย มนหทัยและวันทนาสังเกตเห็นว่า วันนี้ทุกคนมีสีหน้าที่สดชื่น และยิ้มแย้มแจ่มใสต่างจากเมื่อวาน จุฑาทิพย์เป็นคนพูดขึ้นคนแรกว่า

จุฑาทิพย์ : ฉันหาทางออกให้ตัวเองได้แล้วนะเพื่อนๆ ต่อไปนี้ฉันจะไม่คิดมากเรื่องที่พ่อกับแม่ทะเลาะกันอีกแล้ว ถ้าพวกเขาอยากทะเลาะกันก็ปล่อยให้พวกเขาไป ส่วนฉันก็จะไปทำอย่างอื่นแทน เช่นไปฟังเพลง อ่านหนังสือในห้อง ฉันคิดว่าเป็นวิธีที่ดี ซึ่งดีกว่าที่ฉันไปนั่งดูนั่งฟังพวกเขาทะเลาะกัน พวกเธอว่าเป็นอย่างไรรบ้าง

เมื่อทุกคนได้ฟังวิธีแก้ปัญหาของจุฑาทิพย์ ก็แสดงความยินดีกับเธอที่ใช่วิธีแก้ปัญหาที่ดีมาก กัลยาจึงพูดขึ้นเป็นคนต่อไป

กัลยา : ส่วนเราก็จะเลิกคิดมากกลับมาตั้งใจเรียน ประพฤติตัวให้ดี และเราจะพยายามเรียนให้เกรดดีๆ เพราะถ้าไม่มีเงินเรียนเราจะได้ปรึกษาคุณครูเรื่องขอทุนการศึกษา เมื่อพ่อกับแม่ของเราเห็นเราเป็นเด็กที่เรียนเก่ง เราหวังว่าสักวันพ่อกับแม่คงคิดได้ และเลิกเล่นการพนันในที่สุด

บุญส่ง : สำหรับเราจะพยายามอดทนและจะหาโอกาสพูดคุยกับพวกเขา ช่วงที่พวกเขากำลังอารมณ์ดีๆ เรื่องเวลาพวกเขาอารมณ์ไม่ดีแล้วพวกเขาชอบมาระบายอารมณ์กับเราโดยการตี แต่ตอนนี้เราจะคิดเสียว่าพ่อแม่ดีเพราะพวกเขารักเราอยากให้เราได้ดี เราจะได้สบายใจ

ปรีชา : เราภูมิใจมากเลยที่ได้เป็นเพื่อนกับพวกเธอ สำหรับปัญหาของเรา เราก็จะเลิกคิดฟุ้งซ่านถึงเรื่องของพ่อกับแม่ เพราะคิดไปก็ไม่มีประโยชน์ ถึงอย่างไรพวกเขาก็คงไม่มาหาเราแน่นอน เพราะถ้าจะมาพวกเขาคงมานานแล้ว ตอนนี้เราควรคิดถึงคนที่เลี้ยงเรามาตั้งแต่เรายังเป็นเด็ก ลำบากเพื่อเรามาตั้งนาน เขาคงนั้นก็คือยายของเรา ต่อไปนี้เราจะช่วยยายทำงานบ้านและออกไปขายขนมในวันหยุด เมื่อมีเวลาว่างเราจะใช้เวลาอ่านหนังสือ ดีกว่าคิดเรื่องไร้สาระจริงหรือเปล่าพวกเรา

মনহায : ฉันขอแสดงความยินดีกับพวกเธอทุกคนด้วยนะ เห็นหรือเปล่าพวกเธอทุกคนหาทางออกตัวเองได้แล้วดีใจด้วยนะ

วันทนา : ฉันขอแสดงความดีใจด้วยเหมือนกัน พวกเราไม่ต้องการเห็นหน้าตาเคร่งเครียดและเศร้าหมองของเพื่อนๆ ฉันคิดว่าพวกเราต้องเป็นวัยที่สดใสไร้เรื่องจริงหรือเปล่าทุกคนพยักหน้าพร้อมกันและหันมายิ้มให้กันด้วยรอยยิ้มที่สดใส

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค

ครั้งที่ 7

หัวข้อเรื่อง
ชื่อกิจกรรม
เวลา
วัตถุประสงค์

ความเจตียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ การสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง
ในที่สุด
50 นาที

เพื่อให้นักเรียนแสดงความเจตียวฉลาดทางอารมณ์โดยการฝึกความสามารถในการ
จูงใจ กระตุ้น สร้างความกระตือรือร้น รู้จักเตือนตน และมีความเพียรพยายามที่จะทำ
ให้บรรลุเป้าหมาย

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ
  - 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค
เงื่อนไขการเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง "ทำอย่างไรดี"
  - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละคนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ทำอย่างไรดี" ตามลำดับ
ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม
โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดงความ
คิดเห็นและอภิปราย
4. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดง
ความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ นักเรียนจะได้รับการเสริมแรง
3. แบบทดสอบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องในที่สุด

ดารีกา กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ดารีกาพยายามทำตัวเป็นคนดีของทุก ๆ คนเสมอ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน คุณครู พ่อหรือแม่ ดารีกายอมทำตามความต้องการของทุกคน ดารีกาไม่เคยปฏิเสธคำขอร้องของใครเลย โดยเฉพาะกับพ่อแม่ ดารีกายอมทำตามใจพ่อแม่ทุกอย่าง ดารีกาเป็นเด็กที่มีผลการเรียนดี โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์เธอได้คะแนนสูงสุดในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คุณครูเคยส่งดารีกาไปแข่งขันคณิตคิดเร็วปรากฏว่าดารีกาได้รับรางวัลชนะเลิศกลับมา จึงทำให้พ่อกับแม่ของดารีกาคาดหวังว่าดารีกาจะต้องเรียนได้เกรด 4 ทุกวิชา พ่อกับแม่ก็จะยกย่องชมเชยดารีกาเสมอ บางครั้งคนอื่น ๆ ก็รู้สึกหมั่นไส้ (บางคนถึงกับแอบกระซิบกันว่าเกรดยังไม่ออกเลยทำเป็นคุย รอให้เกรดออกมาก่อนค่อยมาคุยจะดีกว่าเดี๋ยว ถ้าเด็กทำไม่ได้พวกเราคงจะเห็นคนกินหัวแน่) แต่บังเอิญดารีกาไปได้ยินพอดีถึงกับอึ้ง เพราะดารีกา รู้ตัวเองดีว่าคงจะทำได้แน่นอน แต่ดารีกา ก็ไม่กล้าที่จะบอกพ่อแม่ เพราะไม่อยากให้พ่อแม่ผิดหวังในตัวเธอ พักนี้ดารีกาสังเกตว่าตนเองจะรู้สึกปวดศีรษะบ่อยมาก และรู้สึกไม่มีความสุข อึดอัดใจ แต่เธอก็ไม่กล้าที่จะบอกใคร เมื่อใกล้ถึงวันสอบดารีกาก็มีอาการปวดศีรษะรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ สิริพรซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของดารีกาสังเกตเห็นว่าพักนี้ดารีกาซึมไปและชอบนั่งเหม่อลอยบ่อย ๆ จึงเดินเข้าไปทัก

ฉากที่ 1

ดารีกา นั่งอยู่ที่ม้านั่งหน้าอาคารเรียน สิริพรเดินผ่านมาเห็นจึงเดินเข้าไปทักทายและนั่งคุยด้วย

สิริพร : ดารีกาเป็นอะไรไป ไม่ไปทานอาหารกลางวันหรือจะ

ดารีกา : ไม่ล่ะ ขอบใจนะที่เป็นห่วง

สิริพร : เธอมีเรื่องอะไรกลุ้มใจหรือเปล่า เราารู้สึกว่าเธอดูซึม ๆ ถ้ามีปัญหาปรึกษาเราได้นะ

ดารีกา : ขอบใจเธอมากนะ ตอนนี้เรารู้สึกเครียดมาก ๆ เพราะพ่อกับแม่เรานะซีเหี่ยวไปบอกใคร ๆ ว่าเธอคนนี้เราจะต้องได้เกรด 4 ทุกวิชา

สิริพร : ทำไม่ล่ะ ฉันก็คิดว่าเธอน่าจะทำได้ เธอเรียนเก่งจะตาย

ดารีกา : ฉันไม่มั่นใจเลยสิริพร ฉันรู้ตัวดีฉันเก่งเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์เท่านั้น ส่วนวิชาอื่นๆ ฉันไม่มั่นใจเท่าไร ตอนนี้ฉันไม่มีสมาธิอ่านหนังสือเลย และนี่ก็ใกล้ถึงวันสอบแล้วด้วย

สิริพร : แล้วเธอจะอย่างไรล่ะ

ดารีกา : ตอนนี้ยังคิดไม่ออก ถึงต้องมานั่งกลุ้มอยู่ที่นี่ อีกอย่างพักนี้ฉันรู้สึกปวดหัวตลอดเวลาเลย

สิริพร : ฉันคิดว่าตอนนี้เธอควรไปห้องพยาบาล ไปขอยาแก้ปวดหัวกินก่อนดีกว่านะ

ดารีกา : ดีเหมือนกัน

ฉากที่ 2

ดารีกาและสิริพรเดินไปที่ห้องพยาบาลเพื่อไปขอยาแก้ปวดหัวกับคุณครูที่ประจำอยู่ห้องพยาบาล เมื่อไปถึงก็ขออนุญาตเข้าห้อง คุณครูจึงถามว่า

คุณครู : ใครเป็นอะไรจะ

ดารีกา : หนูค่ะ หนูรู้สึกปวดหัวมากเลยคะ

คุณครู : ปวดมานานแค่ไหนแล้วจะ ตัวร้อนหรือมีไข้ด้วยหรือเปล่าจะ

ดารีกา : ปวดหัวอย่างเดียวคะ ปวดมาหลายวันแล้วคะ

คุณครู : หนูมีโรคประจำตัวหรือเปล่าจะ

ดารีกา : ไม่มีค่ะ

คุณครู อาการแบบนี้ครูคิดว่าหนูควรให้คุณพ่อหรือคุณแม่พาไปตรวจสุขภาพจะดีกว่านะ จะได้รู้แน่ชัดว่าเกิดจากอะไร ร้ายแรงหรือเปล่า ตอนนี้อายาแก้ปวดไปทานก่อนแล้วกัน แล้วอย่าลืมบอกให้คุณพ่อคุณแม่พาไปหาหมอ นะคะ

ดาริกา : ขอบคุณค่ะ

แล้วทั้งคู่ก็เดินออกจากห้องพยาบาล

สิริพร : ทำไมเธอไม่เล่าให้คุณครูฟังล่ะ คุณครูอาจจะช่วยเธอได้นะ

ดาริกา : ไม่เป็นไรหรอกจ๊ะ ฉันคิดว่าปัญหาของฉันฉันต้องหาทางออกให้กับตัวเองได้แน่นอน

สิริพร : แล้วเธอจะทำอย่างไรล่ะ

ดาริกา : ตอนนี้ฉันยังคิดไม่ออก เมื่อคิดออกฉันจะบอกเธอนะ

ฉากที่ 3

ที่บ้านของดาริกา เธอตัดสินใจที่จะปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับพ่อแม่ ซึ่งเธอคิดว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุด เมื่อพ่อกับแม่ของเธอกลับถึงบ้าน เธอจึงพูดกับพ่อแม่ว่า

ดาริกา : คุณพ่อคุณแม่คะ หนูขอเวลาปรึกษาเรื่องสำคัญสักครู่นะ

คุณพ่อ : ได้สิ ลูกมีเรื่องอะไรหรือบอกพ่อกับแม่มาได้เลย

คุณแม่ : ลูกได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนไปแข่งขันอีกใช้หรือเปล่า

ดาริกา : ไม่ใช่ค่ะ เรื่องที่หนูจะบอกพ่อกับแม่ก็คือ

คุณพ่อ : คืออะไรลูก พูดเร็วๆ สิพ่อยากรู้

ดาริกา : หนู หนูคิดว่าหนูคงสอบไม่ได้เกรดเฉลี่ย 4.00 หรือค่ะ

คุณแม่ : ทำไมลูกพูดแบบนั้นล่ะ ลูกของแม่เรียนเก่งออก

ดาริกา : ค่ะแม่หนูเรียนเก่ง แต่ก็ได้หมายความว่าหนูจะต้องเก่งทุกวิชา หนูทราบว่หนูเก่งวิชาไหนบ้าง ไม่เก่งวิชาไหนบ้าง หนูไม่ต้องการให้คุณพ่อกับคุณแม่คาดหวังในตัวของหนูมากเกินไป คุณพ่อกับคุณแม่ทราบหรือเปล่านั้น หนูรู้สึกกดดันมาก กลัวที่จะทำให้คุณพ่อกับคุณแม่ผิดหวัง จนระยะหลังมานี้หนูเกิดอาการปวดหัวตลอดเวลา หนูคิดว่าหนูคงจะเครียดมากเกินไป

เมื่อพ่อกับแม่ได้ฟังดาริกาพูดแบบนั้นก็เจี๊ยบ คิดทบทวนสิ่งที่ลูกพูด ในที่สุดพ่อก็ตอบขึ้นว่า

คุณพ่อ : พ่อขอโทษนะลูก ที่ทำให้ลูกรู้สึกเครียด พ่อไม่รู้เลย

คุณแม่ : แม่ก็ขอโทษลูกด้วยนะจ๊ะ ต่อไปนี้พวกเราจะไม่บังคับลูกอีกแล้ว แม่เป็นห่วงสุขภาพของลูกมากกว่า ผลการเรียนของลูกนะ ที่สำคัญแม่รักลูกมากจ๊ะ

คุณพ่อ : พ่อก็เหมือนกัน เกรดไม่สำคัญเท่ากับตัวลูกหรอค่ะ

ดาริกา : ขอบคุณค่ะ ที่คุณพ่อกับคุณแม่เข้าใจหนู หนูดีใจมากที่สุดเลย แต่ไม่ต้องกังวลนะคะ หนูจะตั้งใจเรียนและทำข้อสอบอย่างเต็มความสามารถให้เกรดออกมาให้ดีที่สุด แต่จะได้ 4.00 หรือไม่หนูไม่รับรองนะคะ

พ่อกับแม่ยิ้มและสวมกอดดาริกาด้วยความรัก ดาริการู้สึกมีความสุขมาก เธอดีใจที่เธอตัดสินใจพูดเรื่องนี้กับพ่อและแม่ และคิดว่าพรุ่งนี้เธอจะรีบไปโรงเรียนแต่เช้าเพื่อไปเล่าเรื่องนี้ให้กับสิริพรฟัง

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค

ครั้งที่ 8

หัวข้อเรื่อง

ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา

ชื่อกิจกรรม

คิดอีกด้าน

เวลา

50 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนแสดงความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยการฝึกการรับรู้ได้ว่าเพื่อนกำลังรู้สึกอย่างไร และสามารถเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนได้

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ
  - 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค เจาะเนื้ของการเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง "คิดอีกด้าน"
  - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละคนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "คิดอีกด้าน" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดงความคิดเห็นและอภิปราย
4. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดงความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ นักเรียนจะได้รับการเสริมแรง
3. แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องคิดอีกด้าน

ก่อนหมดชั่วโมงเรียนวิชาภาษาไทย คุณครูนำเรียงความที่ทุกคนเขียนส่งเมื่อสัปดาห์ที่แล้วมาแจกคืน และเรียกชื่อ ยวดี อภิญา ถาวร และกิ๊กก้อง ให้ออกมายืนที่หน้าห้องและคุณครูพูดกับเพื่อนๆ ในห้องว่า

จากที่ 1

คุณครู : พวกเธอรู้หรือเปล่าว่าฉันให้พวกเธอออกมายืนหน้าห้องทำไม

ยวดี : ไม่ทราบค่ะ

คุณครู : แล้วคนอื่นรู้หรือเปล่า

ทั้งสามคนตอบว่าไม่ทราบพร้อมกัน คุณครูจึงพูดต่อไปว่า

คุณครู : เธอสี่คนทำไมถึงเขียนเรียงความโต้แย้งขนาดนี้ กลุ่มเธอสมกับเป็นเพื่อนสนิทกันจริง ๆ อาทิตย์ที่แล้วพวกเธอไม่ได้ฟังฉันสอนเลยใช่หรือเปล่า ฉันสอนเธอว่าอย่างไร หลักการเขียนเรียงความต้องเขียนแบบไหน พวกเธอเขียนอะไรมาส่งฉัน ฉันไม่รู้จะให้คะแนนพวกเธออย่างไร วันนี้หลังจากเลิกเรียนอยู่รอบๆ ฉันที่ห้องนี้ ฉันมีเรื่องจะคุยด้วยทั้งสี่คนเลย เอาละวันนี้พอแค่นี้ก่อนนะ ไปพักได้

เพื่อน ๆ ในห้องต่างก็เดินมาปอบใจทั้งสี่คน ทุกคนคิดว่า พวกเขา คงรู้สึกอับอาย เสียหน้า และโกรธ ที่คุณครูมาประจานพวกเขาที่หน้าห้อง และชวนทั้งสี่คนไปกินข้าว แต่ทั้งสี่คนปฏิเสธ

จากที่ 2

ยวดี อภิญา ถาวร และกิ๊กก้อง เดินไปหาที่นั่งคุยกันที่มานั่งหลังอาคารเรียนถึงเรื่องที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ยวดีเป็นคนเริ่มพูดคนแรก

ยวดี : ทำไมคุณครูต้องมาว่าเราต่อหน้าเพื่อน ๆ ในห้องด้วย เรารู้สึกอับอายมากไม่กล้ามองหน้าเพื่อน ๆ ในห้องเลย

อภิญา : จริง ๆ ด้วย ฉันไม่เคยรู้สึกเสียหน้ามาก่อนขนาดนี้มาก่อนเลย ฉันไม่อยากเรียนวิชานี้อีกต่อไปแล้ว

ถาวร : คุณครูทำไมถูก ฉันโกรธคุณครูมาก ๆ เลย และรู้สึกผิดหวังที่ได้เรียนกับคุณครูคนนี้

กิ๊กก้อง : ทำไมทุกคนคิดแบบนั้น

ยวดี : แล้วนายไม่รู้สึกอะไรหรือ พวกเราโดนว่าแรง ๆ ต่อหน้าเพื่อนทุกคนในห้องนะ

อภิญา : พวกเรายังถูกเรียกออกไปประจานหน้าห้องอีกนะ ใครจะทนได้

ถาวร : กิ๊กก้อง นายไม่รู้สึกโกรธหรือไง

กิ๊กก้อง : ตอนแรกเราก็รู้สึกโกรธแต่เมื่อเรามาคิดอีกครั้ง ที่คุณครูพูดมันเป็นเรื่องจริงใช่หรือเปล่า อาทิตย์ที่แล้วพวกเราไม่ตั้งใจเรียน ทำให้เรียนไม่รู้เรื่อง ถ้าพวกเราเป็นคุณครูเราจะรู้สึกอย่างไร เมื่อเวลาสอนแล้วนักเรียนไม่ตั้งใจเรียน

ทุกคนเมื่อได้ฟังกิ๊กก้องพูดก็เงียบ เมื่อเห็นเพื่อนๆ สงบลงแล้วกิ๊กก้องจึงพูดต่อไป

กิ๊กก้อง : เราคิดว่า แทนที่พวกเราจะมาคิดให้เป็นทุกข์ ท้อถอย โกรธ อับอาย เสียหน้า ทำไมเราไม่คิดอีกด้านล่ะได้สบายใจ คิดถึงด้านที่ดี จากการที่คุณครูว่าพวกเรา เราได้ประโยชน์อะไรบ้าง เช่น คุณครูทำให้เรารู้สึกตื่นตัว มองหาข้อผิดพลาด หาแนวทางที่จะทำงานชิ้นต่อไปให้ดีขึ้น และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ถาวร : จริงซิคะ ถ้าคิดได้แบบ กิ๊กก้อง ก็ดีนะสบายใจดีด้วย

กีกก้อง : พ่อกับแม่ของเราสอนเราว่า ทุกคนก็มีโอกาสที่จะทำผิดด้วยกันทั้งนั้น แต่เราควรที่จะเรียนรู้จากความผิดนั้น เพื่อนำมาแก้ไขในคราวต่อไป มีคำพูดหนึ่งเราชอบมากเลย คือ การศึกษาความผิดพลาดเพื่อพัฒนาตนเอง เป็นลักษณะของผู้มีสติปัญญา

ยุวดี, อภิญา พุดพร้อมกัน : กีกก้องแจ่วไปเลย

ยุวดี : พวกเราไปกินข้าวกันเถอะ เราหิวแล้ว

อภิญา : เราด้วย พวกเราต้องขอบคุณกีกก้องมากที่พูดให้พวกเราได้คิด ถ้าพวกเราคิดแบบตอนแรกพวกเราก็คงไม่มีความสุข กินข้าวไม่ลงแน่ ๆ เลย

ถาวร : ใช่ เพราะฉะนั้นต่อไปนี้พวกเราจะคิดแต่ด้านที่ดี ๆ พวกเราจะได้มีแต่ความสุข ใช่หรือเปล่า พวกเราทุกคนตอบพร้อม ๆ กัน จริง แล้วก็เดินลงไปกินข้าว

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค

ครั้งที่ 9

หัวข้อเรื่อง

ความเฉื่อยฉวยฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา

ชื่อกิจกรรม

ความแตกต่าง

เวลา

50 นาที

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนแสดงความเฉื่อยฉวยฉลาดทางอารมณ์โดยการฝึกการรับรู้ได้ว่าเพื่อนกำลังรู้สึกอย่างไร และสามารถเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนได้

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ
  - 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค เจาะใจการเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ความแตกต่าง"
  - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละคนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ความแตกต่าง" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดงความคิดเห็นและอภิปราย
4. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดง ความเฉื่อยฉวยฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้น นักเรียนจะได้รับการเสริมแรง
3. แบบทดสอบความเฉื่อยฉวยฉลาดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องความแตกต่าง

ภิญญา นากลดา กัญฐิกา และณัฐอุษา เป็นเพื่อนรักกัน บ้านอยู่ใกล้กันและทุกคนมีฐานะดี ทั้งสี่คนจะไปไหนมาไหนด้วยกันตลอดเวลา และวันเสาร์ที่จะถึงนี้ทั้งสี่นัดกันไปเที่ยวห้างสรรพสินค้าชื่อดังแห่งหนึ่ง

สมชาย สมหมาย และสมปอง เป็นเพื่อนสนิทและอยู่บ้านใกล้กัน แต่ฐานะค่อนข้างจะยากจน เรียกได้ว่าปากกัดตีนถีบ ทั้งสามคนจะช่วยพ่อแม่ทำงานรับจ้างทั่วไปในวันหยุด ทั้งสามเป็นเด็กที่ขยันมาก งานหนักเอางานเบาสู้ และเรียนเก่งจึงได้ทุนเรียนฟรีมาตลอด

ทุกคนที่กล่าวมาเรียนอยู่ที่โรงเรียนเดียวกันห้องเดียวกัน วันเสาร์นี้ทั้งสามหนุ่มได้งานเป็นพนักงานเสิร์ฟที่ร้านอาหารในห้างสรรพสินค้าชื่อดังแห่งหนึ่ง

ฉากที่ 1

หลังจากที่สี่สาวเดินดูของตามร้านต่างๆ จนเหนื่อยก็รู้สึกหิวข้าวจึงเดินเข้าไปในร้านอาหารที่อยู่ภายในห้าง เมื่อเดินเข้าไปในร้านอาหารทั้งสี่สาวเลือกที่นั่งได้ถูกใจแล้วก็เริ่มพูดคุยกันอย่างสนุกสนานระหว่างรอพนักงานมาบริการ เสียงคุยหยุดลงเมื่อพนักงานเสิร์ฟเดินเข้ามาและถามว่าต้องการสั่งอาหารอะไร

สมชาย : รับอะไรดีครับ

ทั้งสี่สาวตกตะลึงที่เห็นสมชายเพื่อนร่วมห้องของพวกเธอทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟ

ภิญญา : เธอมาทำอะไรที่นี่ สมชาย

สมชาย : ทำงานพิเศษครับ

นากลดา : เธอมาทำคนเดียวหรือ

สมชาย : เปล่าครับยังมี สมหมายและสมปองอีกครับ

กัญฐิกา : มากันทั้งกลุ่มเลยนะ เกิดเป็นคนจนก็อย่างนี้แหละ

สมชายพยายามควบคุมอารมณ์ไว้และพูดต่อว่า

สมชาย : ขอโทษนะครับตกลงพวกคุณต้องการที่จะสั่งอะไรดีครับ

ภิญญา : ของชั้นเด็กเนื่อสน้อยดี

นากลดา : ส่วนของชั้นสเต็กปลาแซลมอน

กัญฐิกา : และของชั้นสเต็กเนื่อสน้อยดี เอาเนื่ออกนะไม่ใช่เนื่อไทย

สมชายหันไปถามณัฐอุษา

สมชาย : แล้วของคุณละครับ

ณัฐอุษา : ขอเป็นสลัดผักก็แล้วกันเรากำลังลดความอ้วน ขอบใจนะ

สมชาย : ครับกรุณารอสักคุณครู่ครับ

สมชายเดินเข้าไปหลังร้านไปบอกกับสมหมายและสมปองว่า

สมชาย : สี่สาวไฮโซ มากินอาหารที่ร้าน

สมหมาย : สมปองเราออกไปทักทายกันดีหรือเปล่า

สมปอง : ดีเหมือนกัน

สมชาย : อย่าดีกว่า เมื่อสักครู่นี้ พวกเขาพูดจาถูกพวกเราเหลือเกิน ถ้าพวกนายออกไปเดี๋ยวจะเสียความรู้สึกเปล่า ๆ

เมื่ออาหารมาเสิร์ฟที่โต๊ะเรียบร้อยแล้ว ระหว่างกินอาหารทั้งสี่ก็คุยกันถึงเรื่องของสามหนุ่ม

นากลดา : น่าสงสารพวกนั้นนะเธอ เกิดมาจนก็ต้องทำงานหนักแบบนี้

ภิญญา : จริงด้วย พอกินเสร็จแล้วเดี๋ยวฉันจะให้ทิปพิเศษพวกนั้นหน่อย

กณฐิกา : ดูซิอีกสองคนไม่กล้าที่จะเดินมาใกล้ ๆ พวกเราเลยสงสัยคงจะอายพวกเราแน่เลย เธอคิดเหมือนฉันหรือเปล่าณัฐษา

ณัฐษา : ไม่คิดอะไรทั้งนั้น ฉันไม่เข้าใจพวกเธอจริง ๆ ทำไมพวกเธอต้องพูด และแสดงกิริยาน่าเกลียดแบบนี้มันไม่ดีเลย

สาวสามพูดพร้อมกัน : ไม่ดีตรงไหนหรือจะ

ณัฐษา : พ่อของฉันสอนฉันเสมอว่า ให้เห็นคุณค่าของความเป็นคน ไม่ควรเห็นคนที่ทำงานที่เราคิดว่ามีรายได้น้อย มีความเป็นมนุษย์ด้อยกว่าเรา เพียงเพราะว่าเขาจนกว่าเรา เราต้องคิดว่ามนุษย์ทุกคนมีคุณค่ามีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน เพราะพวกเขาเลือกเกิดไม่ได้

ทั้งสามสาวได้ฟังคำพูดของณัฐษาต่างก็อึ้ง และคิดทบทวน ในที่สุดก็เห็นด้วยกับณัฐษา

ฉากที่ 2

หลังจากรับประทานอาหารเสร็จแล้ว ทั้งสี่สาวจึงเดินเข้าไปทักทายทั้งสามหนุ่ม ทั้งสามหนุ่มรู้สึกหนาว ๆ ร้อน ๆ ขึ้นมาทันทีเพราะไม่รู้ว่ทั้งสี่สาวจะมาไม่ไหนกับพวกตน

ภิญญา : สมชาย สมหมาย และสมปอง สวัสดีจ๊ะ

นาถลดา : พวกเธอมาทำงานที่นี่นานหรือยัง

สมชาย : วันนี้เป็นวันแรกครับ

กณฐิกา : งานหนักหรือเปล่า

สมหมาย : ไม่หนักเท่าไรครับ

ภิญญา : เมื่อกี้พวกเราต้องขอโทษด้วยนะที่แสดงกิริยาไม่ดีกับพวกเธอ

กณฐิกา : เราด้วย ขอโทษนะหวังว่าพวกเธอคงไม่โกรธนะ

นาถลดา : เราก็ออโทษด้วยอีกคน

สมชาย : ไม่เป็นไรครับ พวกเราไม่ใช่คนคิดมาก

ณัฐษา : พวกเราต้องกลับก่อนนะไว้เจอกันที่โรงเรียนนะ อาหารอร่อยมาก บริการก็ดีมาก ไว้โอกาสหน้าพวกเราจะมากินที่นี่อีก ไปละนะ

เมื่อพูดเสร็จแล้วทั้งสี่สาวก็ยิ้มให้กับสามหนุ่มอย่างเป็นมิตรและเดินออกจากร้านไป ทั้งสามหนุ่มยังคงเกิดอาการมึน งง กับการเปลี่ยนแปลงของเพื่อนสาวร่วมห้องของตนเป็นอย่างมาก

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค
ครั้งที่ 10

หัวข้อเรื่อง
ชื่อกิจกรรม
เวลา
วัตถุประสงค์

ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ ทักษะทางสังคม
เกือบไปแล้ว
50 นาที

เพื่อให้นักเรียนแสดงความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยการฝึกการจัดการกับอารมณ์
ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ดี และสามารถอยู่ร่วมกันกับเพื่อนได้อย่างราบ
รื่น

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ
  - 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค เงื่อนไขการเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง "เกือบไปแล้ว"
  - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละคนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "เกือบไปแล้ว" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดงความคิดเห็นและอภิปราย
4. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดง
ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ นักเรียนจะได้รับการเสริมแรง
3. แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องเกือบไปแล้ว

สกล เฉลิม นฤมล วรรัตน์ และสุวิตรี ทั้งห้าคนเป็นเพื่อนที่สนิทสนมกันมาก เพื่อนทุกคนในห้องต่างรู้ดี ถ้าใครในกลุ่มมีเรื่องเดือดร้อน ทุกคนจะให้ความช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี ไม่เคยมีข่าวการทะเลาะกันภายในกลุ่มเลย อยู่มาวันหนึ่ง สุวิตรี พาเพื่อนใหม่มาแนะนำให้เพื่อน ๆ อีก สี่คนรู้จัก ซึ่งเพื่อนใหม่ของสุวิตรีชื่อ ภูซงค์ เมื่อแนะนำภูซงค์ให้ทุกคนรู้จักแล้ว ภูซงค์บอกสุวิตรีว่าหลังเลิกเรียนเจอกันที่เดิม เมื่อภูซงค์เดินออกไปจากห้อง เพื่อน ๆ จึงถามสุวิตรีด้วยความสงสัย

ฉากที่ 1

สกล : สุวิตรีเธอไปรู้จักภูซงค์ ไตยังงัย

ฉลิม : สุวิตรีเธอไปรู้จักกับเขาตั้งแต่เมื่อไร

นฤมล : สุวิตรีเธอไม่เคยได้ยินกิตติศัพท์ของเขาหรือไง

วรรัตน์ : สุวิตรีบอกเรามานะ ว่านายภูซงค์ เป็นเพื่อนหรือเป็นแฟนเธอ

สุวิตรี : พวกเธอพูดพร้อม ๆ กันอย่างนี้ฟังไม่รู้เรื่องพูดกันทีละคนซิ ไหนใครอยากรู้เรื่องอะไรถามมา จะเล่าให้ฟัง

สกล : สุวิตรีเธอไปรู้จักเขาตอนไหน

สุวิตรี : เรารู้จักเขาเมื่อวานนี้ตอนเรากำลังเดินกลับบ้าน และก่อนที่เราจะเข้าบ้านเราแวะเข้าไปซื้อของกินในบ้านเซเว่นอีเลเวท เราก็เจอกับ ภูซงค์ในร้านนั้น เขาเดินเข้ามาทักเรา

ฉลิม : แล้วไงต่อ

สุวิตรี : โอเคเนี่ย ๆ ซิทำเป็นใจร้อนไปได้ และเขาก็ถามเราว่ารู้จักผมหรือเปล่าผมเรียนอยู่โรงเรียนเดียวกันกับคุณ เราก็ตอบไปว่าเราไม่รู้จัก เขาก็เลยแนะนำตัวเองว่า ชื่อ ภูซงค์ เรียนอยู่ห้องห้า เขายังบอกเลยว่ากลุ่มของเราดังมาก เขาอยากจะมีกลุ่มของพวกเรา แล้วเขาก็ชวนเราไปกินไอศกรีม

นฤมล : แล้วเธอก็ไปหรือ

สุวิตรี : ใช่ ไม่เห็นจะเป็นไรเลยก็เขาเป็นนักเรียนโรงเรียนเดียวกันกับเรา พูดจาดีสุภาพ อ่อนโยน แถมเป็นสุภาพบุรุษสุด ๆ ด้วย

วรรัตน์ : แล้วตกลงที่พาเธอพามาแนะนำให้พวกเรารู้จัก เป็นแฟนหรือเป็นเพื่อน บอกความจริงมานะ

สุวิตรี : เรากำลังมาขอคำปรึกษาจากพวกเธอ ตอนกินไอศกรีม เขาขอคบกับเรา เขามอบกับเราว่าแอบสนใจเรามาตั้งนานแล้ว แต่ไม่กล้าเข้ามาคุยด้วย

สกล : แล้วเธอตอบเขาไปว่าไง

สุวิตรี : เรายังไม่ได้ให้คำตอบเขาหรอกนะ เรามอบกับเขาว่าเราลองคบกันเป็นเพื่อนไปก่อนดีกว่า ถ้าเขาเป็นคนดีจริงเราก็จะยอมคบด้วย

ฉลิม : เธอไม่รู้หรือว่าเขาเจ้าชู้จะตาย ใคร ๆ เขาก็รู้กันทั้งนั้น

นฤมล : เราว่าอย่าไปยุ่งกับเขาจะดีกว่านะ ไม่ใช่ว่าเขาใจจ๋าเธอ แต่ว่าเรากลัวว่าเขาจะเสียใจภายหลัง

วรรัตน์ : เราก็กินด้วยกับเพื่อน ๆ เขาอาจจะหลอกจีบเธอเล่น ๆ ก็ได้เนาะ

สุวิตรี : อะไรกัน ทำไมพวกเธอใจคิดแบบนั้น เธอยังไม่เคยพูดคุยกับเขาเลยสักครั้ง และยังว่าเขาได้ตั้งมากมายเพียงเพราะว่าคนโน้นว่าอย่างโน้นอย่างนี้ เราไม่เชื่อหรอก เราจะลองคบกับเขาดูก่อน

สกล : ถ้าเธอไม่ฟังพวกเราเตือนก็ตามใจ เรารู้ตอนนี้เธอหลงรักมันแล้วจริงหรือเปล่า

เฉลิม : ที่พวกเราพูดก็เพราะหวังดีกับเธอนะสุวิตรี

สุวิตรี : ไม่จริงพวกเธอไม่ได้หวังดีกับฉัน พวกเธอกลัวว่าฉันจะออกจากกลุ่ม พวกเธอกลัวจะไม่มีใครให้ลอกการบ้านใช้หรือเปล่า

นฤมล : พวกเราไม่ได้คิดแบบนั้นนะ แต่ถ้าเธอถึงขั้นที่จะคบกับเขาก็ตามใจ

วรัทธา : พวกเราขอให้เธอโชคดีก็แล้วกัน ระวังตัวเองและก็ดูแลตัวเองดี ๆ นะ พวกเราไปละ

เมื่อพูดจบทั้งสี่คนก็เดินออกจากห้องไป ทิ้งให้สุวิตรีนั่งคิดไปเรื่อย ๆ ว่าตนเองควรจะทำอย่างไรดี และในที่สุด สุวิตรีก็ตัดสินใจที่จะคบกับภุชงค์

ฉากที่ 2

เมื่อเวลาผ่านไปประมาณสองเดือน เพื่อนในห้องต่างก็สังเกตเห็นว่าสุวิตรีนี้อากาการผิดปกติไม่เหมือนเมื่อก่อน คือ นั่งซึม ไม่พูดจากับใครแยกตัวอยู่คนเดียว เหม่อลอย บางครั้งเพื่อน ๆ แอบเห็นเธอร้องไห้ด้วย จึงแอบไปกระซิบบอกกับกลุ่มของ สกล เฉลิม นฤมล และวรัทธา เมื่อทุกคนฟังอาการของสุวิตรีจากเพื่อน ๆ ต่างก็รู้สึกเป็นห่วงสุวิตรีมาก และปรึกษากันว่าวันนี้ยังยกก็ต้องคุยกับสุวิตรีให้รู้เรื่องราวสุวิตรีเป็นอะไร ดังนั้นทุกคนจึงออกตามหาสุวิตรี ถามใคร ๆ ก็ไม่มีใครเห็น เดินหาจนทั่วทั้งตึกก็หาสุวิตรีไม่พบ

สกล : เฉลิมนายเจอสุวิตรีหรือเปล่า

เฉลิม : ไม่เจอเลย แล้วนฤมลกับวรัทธาล่ะ

นฤมลกับวรัทธาตอบพร้อม ๆ กัน : ไม่เจอเหมือนกัน

นฤมล : แล้วพวกเราจะทำยังไงดีล่ะ

พอที่วรัทธาเหลือบไปเห็นแม่บ้านกำลังเดินขึ้นมามาทำความสะอาด วรัทธาจึงเดินเข้าไปถามแม่บ้าน

วรัทธา : พี่ ๆ เห็นเพื่อนหนูที่ชื่อสุวิตรีหรือเปล่า

แม่บ้าน : ใช้คนตัวเล็ก ๆ ขาว ๆ หน้าออกหวาน ๆ ใช้หรือเปล่า ถ้าใช้เห็นเดินขึ้นไปบนดาดฟ้า พี่จะ...

เมื่อสกลได้ยินดังนั้นรีบดึงเพื่อน ๆ วิ่งขึ้นไปหาดาดฟ้าทันที ไม่รอฟังแม่บ้านพูดต่อเมื่อทั้งกลุ่มวิ่งมาถึงดาดฟ้า ก็เห็นสุวิตรีกำลังยืนเหม่อลอยอยู่บริเวณริม ๆ ของตึก มองดูน่าหวาดเสียวกลัวว่าสุวิตรีจะตกลงไป สกลจึงตะโกนเรียก

สกล : สุวิตรี สุวิตรี อย่าทำอะไรบ้า ๆ นะ

เมื่อได้ยินเสียงของสกล สุวิตรีนหันหลังกลับมาดูเห็นเพื่อน ๆ ทุกคนยืนมาดูสุวิตรีด้วยสีหน้าวิตกกังวลปนกับความตกใจแล้วจึงพูดขึ้นว่า (ร้องไห้ไปด้วย)

สุวิตรี : เราเสียใจ ที่เราไม่เชื่อพวกเธอ ตอนนี้เราไม่รู้จะทำอย่างไรดี มันลึกลับ รู้แต่ว่าไม่อยากมีชีวิตอยู่อีกแล้ว

เฉลิม : มีเรื่องกลุ่มใจอะไรมาปรึกษากับพวกเราสิพวกเราเป็นเพื่อนกันนะ ลืมนแล้วหรือ

วรัทธา : ใช้พวกเราพร้อมที่จะรับฟังเธอทุกเรื่องนะ

นฤมล : จริง ๆ ด้วย มีปัญหาเกิดขึ้นตั้งมากมายพวกเราช่วยกันคิดช่วยกันแก้จนผ่านมาได้ทุกครั้งไม่ใช่หรือ

สุวิตรีเริ่มหยุดร้องไห้ นั่งและคิดถึงวันเก่า ๆ ที่อยู่ด้วยเพื่อน ๆ

สุวิตรี : เราไม่กล้าไปหาพวกเธอเรากลัวพวกเธอจะสมน้ำหน้าเราที่เตือนแล้วเราไม่เชื่อ

สกล : ไม่มีใครเขาคิดอย่างนั้นหรอกสุวิตรี

วรัธน์ : สุวิตรีเดิเมาคุยกับพวกเรานี้ซิ พวกเรานั่งคุยกันว่ามันมีเรื่องอะไรเกิดขึ้นกับเธอ พวกเราจะช่วยเธอได้มากน้อยแค่ไหน มาซิสุวิตรีพวกเรากำลังรอเธออยู่นะ

ทุกคนยื่นมือออกไปข้างหน้า เพื่อแสดงว่าต้องการให้สุวิตรีกลับเข้ามา สุวิตรีล้งเล แต่ในที่สุดก็เดินเข้ามาหากลุ่มเพื่อน ๆ ทุกคนโล่งใจไปตาม ๆ กัน สุวิตรีเริ่มร้องไห้อีกครั้ง

นฤมล : มีเรื่องอะไรเล่าให้พวกเราฟังซิจะได้ช่วยกันคิด หลายหัวดีกว่าหัวเดียวนะสุวิตรี
สุวิตรีเริ่มเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง พร้อมกับร้องไห้ไปด้วย

สุวิตรี : ถ้าเราเชื่อพวกเธอตั้งแต่แรกเราคงไม่ต้องมานั่งเสียใจอยู่แบบนี้ ภูษงค์ เขาหลอกเราจริง ๆ ด้วย เขาทิ้งเราไปแล้ว อ้อ ๆ เขาไปมีผู้หญิงคนใหม่

วรัธน์ : สุวิตรีไม่ต้องไปสนใจ ผู้ชายนิสัยไม่ดีแบบนี้หนีหอกนะ

สุวิตรี : แต่เรารักเขานะ

เฉลิม : แต่มันไม่ได้รักสุวิตรีนะ มันหลอกสุวิตรี ใคร ๆ ก็รู้ว่ามันเจ้าชู้แค่นั้น

สกล : สุวิตรีเราอย่าไปเสียน้ำตาให้คนเลว ๆ แบบนั้นจะดีกว่านะ

นฤมล : สุวิตรีเธอเป็นคนสวย เรียนก็เก่ง มีผู้ชายดี ๆ มีตั้งมากมายที่ชอบเธอ มาให้เธอเลือก ลืมผู้ชายคนนี้เถอะ ถือว่าเป็นบทเรียนที่สอนให้เธอเป็นผู้ใหญ่ขึ้น

วรัธน์ : และพวกเราก็จะไม่ทิ้งกัน เราจะอยู่ด้วยกัน คอยปรึกษาและช่วยกันแก้ปัญหาเหมือนเมื่อก่อนใจ

เฉลิม : สุวิตรีเธอไม่ได้อยู่คนเดียวนะ ยังมีพวกเราอีกตั้งสี่คนที่รักและเป็นห่วงเธอเสมอ
เมื่อสุวิตรีได้ฟังเพื่อน ๆ พูดแบบนั้นแล้วทำให้สุวิตรีกำลังใจเพิ่มขึ้น และพูดกับเพื่อน ๆ ว่า

สุวิตรี : เราต้องขอบใจทุก ๆ คนมากที่ให้กำลังใจเรา ช่วยเตือนสติเรา ถ้าพวกเธอมาซักว่านี่อีกนิดเดียวสงสัยเราคงได้ไปเกิดใหม่แน่ แต่ต่อไปนี้เราสัญญาว่าเราจะไม่ทำอะไรโง่ ๆ แบบนี้อีก
แล้วทั้งกลุ่มก็จับมือประสานกันพากันเดินลงจากตาดฟ้าไป

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค

ครั้งที่ 11

หัวข้อเรื่อง
ชื่อกิจกรรม
เวลา
วัตถุประสงค์

ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เกี่ยวกับ ทักษะทางสังคม
งานวัฒนธรรมประจำปี
50 นาที

เพื่อให้นักเรียนแสดงความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยการฝึกการจัดการกับอารมณ์
ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ดี และสามารถอยู่ร่วมกันกับเพื่อนได้อย่างราบ
รื่น

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ประกอบฉาก
2. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ
  - 1.1 ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค เงื่อนไขการเสริมแรง และผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง "งานวัฒนธรรมประจำปี"
  - 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดง และแจกเอกสารให้ผู้แสดงแต่ละคนศึกษาบทบาทในสถานการณ์จำลองที่ได้รับมอบหมาย
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "งานวัฒนธรรมประจำปี" ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้สังเกตการแสดง
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นที่เนื้อหาและผลดีผลเสียของการแสดงพฤติกรรม โดยแสดงความคิดเห็นและอภิปราย
4. ขั้นสรุป
นักเรียนร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการสรุป ถ้านักเรียนแสดง ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ นักเรียนจะได้รับการเสริมแรง
3. แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ในชั้นเรียน

เอกสารเรื่องงานวัฒนธรรมประจำปี

วันนี้เป็นวันเปิดเทอมวันแรกของนักเรียนห้องมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ในภาคเรียนที่ 2 คุณครูสีดา ต้องการให้มีการเลือกหัวหน้าชั้นคนใหม่ จึงให้เพื่อน ๆ ในห้องช่วยกันเสนอชื่อเพื่อนที่ตนเองคิดว่าเหมาะสม อมรรยกมือขึ้นเสนอชื่อของมานะ สาลี่ยกมือเสนอชื่อของซาลี่ และก็ไม่มีใครเสนอชื่อเพื่อนคนอื่น ๆ อีก คุณครู จึงให้นักเรียนลงคะแนนเสียงกันว่าใครเหมาะสมกว่ากันโดยการเขียนฉลากแล้วนำมาใส่ในกล่องหน้าห้อง เมื่อทุกคนลงคะแนนเสร็จแล้ว ผลการนับคะแนนปรากฏว่า มานะได้คะแนนซาลี่เพียงคะแนนเดียว คุณครูจึง ตัดสินให้มานะเป็นหัวหน้าห้องและให้ซาลี่เป็นรองหัวหน้า

ฉากที่ 1

คุณครูสีดาจึงหันไปถามเพื่อน ๆ ที่อยู่ในห้องว่าทำไมถึงเสนอชื่อของสองคนนี้เป็นหัวหน้าห้อง โดยบอกว่าถ้าใครอยากตอบให้ยกมือ

มีนา : หนูเลือกมานะค่ะ เพราะหนูคิดว่าเขามีความเป็นผู้นำค่ะ

อมร : ผมเลือกมานะเพราะผมเห็นว่าเขาสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องได้ดีครับ

ซาลี่ : หนูเลือกซาลี่เพราะหนูรู้สึกว่าเขามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคนค่ะ

เดชา : ผมเลือกซาลี่เพราะผมเคยทำงานกลุ่มกับเขาเขาเป็นคนที่มีความรับผิดชอบมากครับ

แดงน้อย : หนูเลือกมานะ เพราะเขามีน้ำใจเวลาหนูไม่เข้าใจวิชาไหนเขาจะช่วยติวให้หนูทุกครั้งค่ะ

แดงโม : หนูเลือกซาลี่ เพราะซาลี่เขาเก่งค่ะ

คุณครูพอใจกับคำตอบที่ได้รับมาก คุณครูจึงให้มานะและซาลี่กล่าวขอบคุณเพื่อน ๆ

มานะ : ก่อนอื่นผมต้องขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ให้โอกาสผมเป็นหัวหน้าห้องในเทอมนี้ และผมขอ สัญญาว่าจะปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุดตามที่ได้รับความไว้วางใจจากเพื่อน ๆ ครับ

ซาลี่ : ผมก็ต้องขอขอบคุณเพื่อน ๆ เช่นเดียวกันครับ และผมก็จะปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุดเหมือนกัน ครับ

ฉากที่ 2

คุณครูสีดา เดินเข้ามาในห้องและแจ้งให้นักเรียนทราบข่าวเรื่องการจัดงานวัฒนธรรมประจำปี และ ห้องมัธยมศึกษาปีที่2/2 ได้รับมอบหมายให้จัดบอร์ดเกี่ยวกับเรื่องประเพณีสำคัญของไทย ทุกคนต่างแสดงความ คิดเห็นมากมายต่างก็ว่าเรื่องที่ตนเองเสนอน่าสนใจ เวลาผ่านไปหลายนาทีที่ยังหาข้อสรุปไม่ได้ คุณครู สีดา จึงบอกว่าครุมีธุระเดี๋ยวจะกลับมาให้นักเรียนช่วยกันคิดว่าควรจะทำอะไรกันดี พุดจบคุณครูก็เดินออก จากห้องไปทุกคนก็แข่งขันพูดแข่งกันเสนอความคิดของตนเป็นการใหญ่ทำให้เสียงดังมากจนในที่สุด มานะจึง ลุกขึ้นพูดกับเพื่อน ๆ ทุกคนว่า

มานะ : เพื่อน ๆ ครับกรุณาฟังผมพูดสักครู่นะคะ

เพื่อน ๆ ในห้องก็เริ่มเงียบลง ๆ มานะจึงพูดต่อว่า

มานะ : ผมว่าที่ทุกคนเสนอมาดีเกือบทั้งหมดเลยแต่ว่าการจัดบอร์ดเรามีเนื้อที่จำกัด การที่เราจะจัด ทุกอย่างก็เพื่อน ๆ เสนอมานั่นคงเป็นไปได้ยาก เพื่อน ๆ คิดว่าอย่างไรครับ

ทุกคนพยักหน้าเห็นด้วย มานะจึงพูดต่อว่า

มานะ : ผมขอเสนอความคิดว่าพวกเราตกลงจะเลือกสิ่งใดอย่างหนึ่งมาจัดดีกว่ามีครบว่าสมควรจะทำอะไร ให้ เพื่อน ๆ ทุกคน เสนอเรื่องมาคนละเรื่องแล้วผมจะจัดไว้บนกระดาน

ทุกคนช่วยกันเสนอความคิดเห็นกันมีทั้งประเพณีลอยกระทง แต่งงาน งานบวช วันสงกรานต์ เข้าพรรษา ออกพรรษา และอีกหลายอย่าง ปรากฏว่ามานะจัดได้ทั้งหมด 8 ประเพณี

มานะ : ที่นี้ผมจะให้เพื่อนๆ ช่วยกันยกมือนะครับสำหรับประเพณีที่คิดว่าตนเองทำแล้วจะทำได้ดี สบาย และชอบมากที่สุด ขอให้ยกมือเพียงหนึ่งครั้งเท่านั้นนะครับ

ผลปรากฏว่าคะแนนออกมาทั้งสองประเพณีที่คะแนนได้เท่ากัน คือ ประเพณีลอยกระทง กับประเพณีสงกรานต์ ซาลีจึงยืนขึ้นพูดกับมานะและเพื่อน ๆ ในห้องว่า

ซาลี : ผมขอขจัดจังหวะนี้ต้อนรับเพื่อน ๆ และคุณมานะด้วย ถ้าผลออกมาเป็นแบบนี้ก็ยิ่งหาข้อยุติไม่ได้ซะทีเพราะมีคะแนนเท่ากันสองประเพณี ผมคิดวิธีแก้ปัญหว่าเราควรให้ทุกคนเสนอความคิดเห็นว่า ประเพณีไหนควรเลือกมาจัดบอร์ดยามากกว่ากัน โดยให้เพื่อน ๆ ช่วยกันบอกข้อดีและข้อเสียในการทำของแต่ละประเพณีถ้าประเพณีไหนมีข้อดีมากกว่าก็เลือกที่จะจัดบอร์ดประเพณีนั้นดีมีครับ

มานะเห็นด้วยกับซาลี เพื่อน ๆ ต่างก็ช่วยกันแสดงความคิดเห็นกันใหญ่ ผลปรากฏว่าประเพณีลอยกระทงมีข้อดีมากกว่าประเพณีสงกรานต์ ดังนั้นทุก ๆ คนจึงตัดสินใจที่จะทำบอร์ดยลอยกระทงกัน เมื่อคุณครูติดตามมาถึงมานะจึงยื่นขึ้นรายงาน

มานะ : ห้องมัธยมศึกษาปีที่2/2 ได้ตัดสินใจที่จะเลือกจัดบอร์ดยประเพณีลอยกระทง เนื่องจากมีเหตุผลหลายอย่างที่เพื่อน ๆ ช่วยกันเสนอ เช่น เดือนที่เรามีงานวัฒนธรรมอยู่ในเดือนที่มีวันลอยกระทง วัสดุที่จะทำกระทงหาได้ไม่ยาก ห้องเรามีคนทำกระทงเก่งๆและสวยหลายคน และอุปกรณ์ส่วนใหญ่แทบจะไม่ต้องซื้อ เพราะที่บ้านของหลายคนมี เป็นต้นครับ

คุณครู : ดีมากจ๊ะ นักเรียนทำได้ดีมากครูภูมิใจในตัวพวกเธอมาก และหวังว่างานนี้บอร์ดยของห้องเราจะต้องสวยที่สุดนะ

ทุกคนตะโกนขึ้นพร้อมกัน .แน่นอนครับ/ค่ะ .

กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้หลักฟรีแมค
ครั้งที่ 12

หัวข้อเรื่อง

ปัจฉิมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม

สิ่งที่ได้

เวลา

50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจคุณลักษณะของความเจตยวฉลาดทางอารมณ์
2. เพื่อให้นักเรียนสรุปผลการทดลองและบอกประโยชน์ที่ได้จากการทดลอง

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปและทบทวนลักษณะของบุคคลที่มีความเจตยวฉลาดทางอารมณ์และความแตกต่างของผู้ที่มีและไม่มีเจตยวฉลาดทางอารมณ์ แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่ม
2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็น
3. ผู้วิจัยกล่าวขอบใจนักเรียนที่ให้ความร่วมมือและกล่าวปิดการทดลอง

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

แบบสำรวจกิจกรรมที่ชอบ

ชื่อ.....ชั้น.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง

เมื่อนักเรียนมีเวลาว่างตอนพักกลางวัน กิจกรรมที่นักเรียนชอบเล่น คือ

.....	เกมหมากรุก
.....	เกมโดมิโน
.....	เกมคอมพิวเตอร์
.....	เกมกด
.....	เกมต่อภาพ
.....	เกมเศรษฐีใหม่
.....	วาดภาพ
.....	อ่านหนังสือการ์ตูน
.....	อ่านหนังสือนิทาน
.....	แสดงละคร
.....	อื่น ๆ ระบุ.....

หมายเหตุ : แบบสำรวจกิจกรรมที่นักเรียนชอบจะเปลี่ยนทุกสัปดาห์

ตาราง 6 แสดงกำหนดการทดลองของกลุ่มตัวอย่างในสัปดาห์ที่

วัน \ เวลา	7.10 – 8.00 น.
จันทร์	กลุ่มทดลองที่ 1
อังคาร	กลุ่มทดลองที่ 2
พุธ	กลุ่มทดลองที่ 1
พฤหัสบดี	กลุ่มทดลองที่ 2

ตาราง 7 แสดงกำหนดการทดลองของกลุ่มตัวอย่างในสัปดาห์ที่

วัน \ เวลา	7.10 – 8.00 น.
จันทร์	กลุ่มทดลองที่ 1
อังคาร	กลุ่มทดลองที่ 2
พุธ	กลุ่มทดลองที่ 1
พฤหัสบดี	กลุ่มทดลองที่ 2

ภาคผนวก ข

- แบบทดสอบความเจ็ยวฉลาดทางอารมณ์
- เจลยแบบทดสอบความเจ็ยวฉลาดทางอารมณ์
- ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความเจ็ยวฉลาดทางอารมณ์

แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์

แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้ แล้วสมมติว่าเป็นตัวของตัวเองอยู่ในสถานการณ์นั้น ให้นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร คำตอบของนักเรียนจะไม่มีถูกหรือผิด เพราะนักเรียนแต่ละคนย่อมมีความรู้สึกนึกคิดที่ต่างกันไป ขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด และเลือกเพียงคำตอบเดียว
2. แบบทดสอบมีทั้งหมด 40 ข้อ (กรุณาตอบทุกข้อ) เวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบ 50 นาที
3. ให้นักเรียนเลือกตัวเลือก ก ข และ ค ที่กำหนดให้เพียงตัวเดียวที่เป็นจริงสำหรับตัวนักเรียนมากที่สุด แล้วใส่เครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ ถ้าต้องการเปลี่ยนใหม่ทำเครื่องหมาย ✕ แล้วเลือกคำตอบใหม่

ข้อ 1 ที่ห้องเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 คุณครูธิตาประกาศว่าพรุ่งนี้เวลา 9.30-10.20 นาฬิกา จะทำการสอบเก็บคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ สมศรี มานี และสุดใจ เป็นเพื่อนสนิทกัน สมศรีเรียนวิชาคณิตศาสตร์อ่อนที่สุดในกลุ่ม มานีและสุดใจ จะช่วยทบทวนให้ก่อนสอบทุกครั้ง เมื่อหมดชั่วโมงของคุณครูธิตา สมศรีบอกกับมานีและสุดใจว่า ตนรู้สึกปวดหัวมาก หายใจไม่ค่อยออก และรู้สึกเหมือนจะท้องเสียด้วย มานีและสุดใจตกใจมากรีบพาสมศรีไปห้องพยาบาล คุณครูที่ห้องพยาบาลให้สมศรีนอนพัก หลังเลิกเรียน มานีและสุดใจไปส่งสมศรีที่บ้าน และพบกับคุณแม่ของสมศรี ทั้งคู่จึงเล่าอาการของสมศรีให้คุณแม่ฟัง เมื่อคุณแม่ทราบเรื่องจึงถามกลับไ้ว่าใกล้สอบแล้วใช่หรือไม่ มานีและสุดใจแปลกใจมากที่คุณแม่ทราบ คุณแม่จึงอธิบายว่าก่อนสอบ สมศรีมีอาการคลื่นไส้จนอาเจียนทุกที นักเรียนคิดว่าสมศรีเป็นอะไร

- ก. มีความวิตกกังวลกลัวสอบไม่ผ่าน
- ข. เป็นอาการของความเครียดที่แสดงออกมาทางกาย
- ค. แกล้งทำเป็นไม่สบายจะได้ไม่ต้องสอบ

ข้อ 2 คุณครูอรรณ มอบหมายให้นิดาช่วยดูแลนักเรียนชั้นเด็กเล็กในช่วงพักกลางวัน โดยมีเด็กประมาณ 9 - 10 คน อายุระหว่าง 3-4 ขวบ เมื่อมาถึงนิดาก็ปล่อยให้เด็ก ๆ เล่นกันได้ตามสบาย คือใครอยากเล่นของเล่นก็ได้ หรือจะจับกลุ่มเล่นเกมก็ได้ และตนก็จะคอยดูแล คอยระวังอันตรายที่จะเกิดขึ้น นิดาได้ยินเสียงเด็กคนหนึ่งร้องไห้จึงเดินเข้าไปหาพบว่าน้องบี กำลังยืนร้องไห้อยู่คนเดียวเนื่องจากเพื่อน ๆ ไม่ยอมให้น้องบีเล่นด้วย ถ้านักเรียนเป็นนิดา นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เดินเข้าไปหาน้องบีและบอกให้น้องบีเล่นกับตน
- ข. หาของเล่นที่คิดว่าน้องบีชอบมาเพื่อทำให้น้องบีสนใจที่จะเล่นแทนการร้องไห้
- ค. พาน้องบีเข้าไปในกลุ่มเพื่อน ๆ ที่กำลังเล่นกันอยู่และช่วยน้องบีคิดวิธีที่จะทำให้เพื่อน ๆ มาเล่นกับเธอ

ข้อ 3 ครอบครัวของชนากำลังประสบกับปัญหาคือ พ่อกับแม่ของเขทะเลาะกันทุกวัน ในที่สุดทั้งคู่ก็ตัดสินใจแยกทางกัน และต้องการให้ธนาเลือกว่าจะอยู่กับใคร จากปัญหานี้เองทำให้ธนาไม่มีสมาธิเรียน เหม่อลอย เสกสรรเป็น

เพื่อนร่วมห้องคนหนึ่งของเธอสังเกตเห็นถึงการเปลี่ยนแปลง จึงเดินเข้าไปซักถาม ธนาตัดสินใจเล่าเรื่องของเขาให้เสกสรฟัง เนื่องจากเขาไม่สามารถหาทางออกได้ เมื่อเสกสรับทราบเรื่องทั้งหมดของธนาเขาจึงชวนธนาไปพักผ่อนที่บ้านของเขาบางที่ทำให้ธนารู้สึกดี กว่ากลับบ้าน ธนาคิดครุ่นหนึ่งจึงตอบตกลงไปบ้านของเสกสร บ้านของเสกสรอยู่ในย่านชุมชนแออัด เมื่อเดินเข้าไปในบ้านเขาพบวัยรุ่น 2 คน นั่งหัวเราะกันอย่างสนุกสนาน ข้างหน้าของวัยรุ่นทั้ง 2 คน มีอุปกรณ์เสพลีเสฟติดวางอยู่ เสกสรจึงชวนธนาเสฟและบอกกับเขาว่าจะได้ลิ้มความทุกข์ต่าง ๆ เสฟแล้วมีความสุข เหมือนกับเพื่อน ๆ ของเขาทั้งสอง ธนายินยอมเพื่อนของเสกสร ซึ่งดูเหมือนกับว่าทั้งคู่จะมีความสุขมาก ถ้านักเรียนเป็นธนานักเรียนจะอย่างไร

- ก. ทดลองเสฟกับเพื่อน ๆ ของธนาเพื่อจะได้ลิ้มความทุกข์ใจที่บ้าน
- ข. บอกเสกสรว่าไม่เสฟ แล้วก็เดินกลับบ้าน
- ค. บอกปฏิเสธ เพราะการใช้สิ่งเสฟติดไม่ใช่การแก้ปัญหาที่ถูกต้อง

ข้อ 4 ปิติเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 เขาเป็นคนค่อนข้างเก็บตัวมีเพื่อนที่สนิทไม่กี่คน วันหนึ่งขณะที่ปิติกำลังเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ปิติได้ยินเสียงประกาศเรียกชื่อของตนจากฝ่ายปกครองให้มาพบด่วน ถ้านักเรียนเป็นปิตินักเรียนจะอย่างไร

- ก. ขออนุญาตคุณครูผู้สอนแล้วลงไปที่ฝ่ายปกครองคนเดียว
- ข. รู้สึกตกใจมีความวิตกกังวลและขอร้องให้เพื่อนสนิทลงไปเป็นเพื่อน
- ค. มีอัมพาตไม่รู้ว่าควรจะไปดีหรือไม่จนเรียนไม่รู้เรื่อง

ข้อ 5 สายใจเป็นเด็กนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับดีของห้อง สายใจเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่เธอไม่เคยทำให้พ่อกับแม่ผิดหวังสักครั้ง ตั้งแต่พ่อของเธอถูกเชิญออกจากการครอบครัวยุคแรกก็เริ่มประสบกับปัญหาที่เธอไม่คิดว่าจะเกิดขึ้นกับเธอ ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับแม่เปลี่ยนไป เมื่อก่อนทั้งคู่ไม่เคยทะเลาะกันถ้ามีปัญหาทั้งคู่จะพูดคุยกันด้วยเหตุผล แต่ปัจจุบันนี้เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นทั้งคู่ก็จะทะเลาะกันแทน ไม่มีใครยอมกันและกัน ซึ่งทำให้สายใจรู้สึกเครียดมาก ถ้านักเรียนเป็นสายใจนักเรียนจะอย่างไร

- ก. หนีออกจากบ้านซุกพัก
- ข. โทรหาเพื่อนสนิทเพื่อระบายความรู้สึก
- ค. คุยกับคุณพ่อและคุณแม่ว่าตอนนี้ตนมีความรู้สึกอย่างไร

ข้อ 6 เพ็ญศรีเป็นนักเรียนที่เรียนเก่งในทุก ๆ วิชา และรายงานที่ต้องส่งในแต่ละวิชาเพ็ญศรีทำได้ทุกครั้ง ซึ่งบางครั้งคุณครูจะนำรายงานของเธอไปเป็นตัวอย่างให้เพื่อนห้องอื่น ทำให้เพ็ญศรีภูมิใจมาก ในวิชาวิทยาศาสตร์คุณครูสั่งทำรายงานกลุ่ม และเธอต้องการทำให้รายงานของกลุ่มเธอสมบูรณ์แบบ แต่เพื่อน ๆ ในกลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับเธอดังนั้นจึงไม่ให้ความร่วมมือในการทำรายงานครั้งนี้กับเธอ ถ้านักเรียนเป็นเพ็ญศรีนักเรียนรู้สึกอย่างไร

- ก. โกรธเพื่อน ๆ ในกลุ่มและไม่พูดกับใครในกลุ่มเลย
- ข. ไม่พอใจเพื่อน ๆ แต่ก็ทำตามปกติ

ค. รู้สึกวิตกกังวลกลัวจะทำรายงานไม่เสร็จ และคิดวิธีการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น

ข้อ 7 ในระหว่างเวลาช่วงพักกลางวันเพื่อน ๆ ในกลุ่มของนพดลชวนเขาไปดูภาพยนตร์รอบพิเศษ ซึ่งได้บัตรฟรีมาทั้งหมด 5 ใบ และภาพยนตร์เรื่องนั้นนพดลเคยดูตัวอย่างมาแล้ว และคิดว่าตนเองจะต้องดูภาพยนตร์เรื่องนี้แน่นอนเมื่อเพื่อน ๆ มาชวนเขาจึงตกลงทันที แต่เพื่อน ๆ บอกกับเขาว่าต้องโดดเรียนช่วงบ่ายและที่สำคัญต้องแอบหลบออกไปไม่ให้คุณครูทราบ นพดลจะตกลงหรือไม่ นพดลลังเลครู่หนึ่งในที่สุดก็ตกลง ถ้านักเรียนเป็นนพดลเมื่อทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียนจะรู้สึกอย่างไร

- ก. รู้สึกผิดมาก และไม่สบายใจกลัวว่าคุณครูจะทราบว่าคุณแอบโดดเรียน
- ข. รู้สึกผิดเล็กน้อยแต่สักครู่ก็ลืม เมื่อภาพยนตร์เริ่มฉาย
- ค. ไม่รู้สึกผิดเพราะทำอยู่บ่อย ๆ

ข้อ 8 ธิดาเป็นเพื่อนสนิทของมณี ทั้งคู่จะไปไหนมาไหนด้วยกันตลอดเวลา มณีสังเกตว่าเวลาที่ตนและธิดาเดินไปที่ต่าง ๆ จะมีเพื่อน ๆ คนอื่น ๆ ทั้งห้องเตียวกันและต่างห้อง มักจะทักทายและเข้ามาคุยกับธิดาเป็นประจำ ซึ่งผิดกับตน มณีจึงคิดหาคำตอบว่าทำไมถึงเป็นเช่นนั้น ในที่สุดเธอก็ได้คำตอบ ธิดาเมื่อเธอไปเที่ยว หรือกลับบ้านที่อยู่ต่างจังหวัด เมื่อเธอกลับมาจะมีขนมมาฝากเพื่อน ๆ ในห้อง และเพื่อนต่างห้องที่เธอรู้จักเสมอ ถ้านักเรียนเป็นมณีนักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับธิดา

- ก. รู้สึกประทับใจที่ธิดาเป็นคนมีน้ำใจ
- ข. รู้สึกอิจฉาที่ใคร ๆ ก็ชอบธิดา
- ค. ไม่รู้สึกอะไรเนื่องจากธิดาปฏิบัติเช่นนี้อยู่เป็นประจำ

ข้อ 9 สมชาย และสมชายเป็นเพื่อนสนิทกัน ทั้งคู่มักจะไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ สมชายเป็นคนที่ค่อนข้างใจร้อนที่สุดในกลุ่ม วันหนึ่งทั้งสองคนไปเดินเล่นที่สวนสาธารณะระหว่างที่เดินคุยเล่นกันอย่างสนุกสนาน มีกลุ่มวัยรุ่นที่ชอบสร้างปัญหาให้กับสังคมเดินตรงเข้ามาหาทั้งสามคน วัยรุ่นคนหนึ่งพูดกับสมชายว่ากลุ่มของเขาเดินชนเพื่อนของเขาแล้วไม่ยอมขอโทษ สมชายจึงถามกลับไปว่าเดินชนตอนไหนพวกเขายังไม่ได้เดินชนใครเลยซักคน วัยรุ่นอีกคนตอบว่าพูดอย่างนี้ต้องการมีเรื่องหรือ สมชายและสมชายมองหน้ากัน ทั้งคู่รู้สึกโกรธ พวกวัยรุ่นกลุ่มนี้มากที่มาหาเรื่องพวกตน สมชายหันไปกระซิบกับสมชายว่าต่อมมันเลยตีหรือเปล่า ถ้านักเรียนเป็นสมชายนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. บอกกับสมชายว่าย่าเลยเดี๋ยวมีเรื่องจะไปกันใหญ่ แล้วให้สมชายเดินไปอีกทางหนึ่ง
- ข. บอกสมชายว่าย่าเลยเดี๋ยวมีเรื่องจะไปกันใหญ่แล้วพยายามอธิบายให้กลุ่มวัยรุ่นฟังว่าอาจจะ เป็นเรื่องเข้าใจผิดกันก็ได้
- ค. บอกกับสมชายว่าต่อมเลยพวกมันอย่าก็มีเรื่องมาหาเรื่องพวกเราก่อนทำไม

ข้อ 10 วิชากำลังดูหนังสือเพื่อเตรียมสอบกลางภาค วิชาอ่านหนังสือค่อนข้างหนัก เนื่องจากผลการเรียนของเธอไม่ค่อยดี คืออยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์เธออ่อนที่สุด และเหลือเวลาอีก สองวันก็จะถึง

วันสอบ จึงทำให้เธอรู้สึกเครียดมาก วันนี้พี่สาวของเธอหยุดอยู่บ้าน เพื่ออ่านหนังสือเหมือนกัน แต่พี่สาวของเธอเป็นคนเรียนเก่ง ซึ่งแตกต่างจากเธอ ขณะที่เธออ่านหนังสือพี่สาวของเธอเปิดเพลงเสียงดังมารบกวนสมาธิของเธอ ถ้านักเรียนเป็นวิชานักเรียนจะอย่างไร

- ก. เดินเข้าไปบอกพี่ว่าตนกำลังดูหนังสือสอบให้เบาเสียงเพลงหน่อย
- ข. ตะโกนว่า "หูหนวกหรือไง ถึงได้ฟังเพลงเบา ๆ ไม่ได้" จนกว่าพี่จะเบาเสียง
- ค. เดินเข้าไปฟ้องพ่อกับแม่ให้ไปจัดการกับพี่

ข้อ 11 หลังจากเรียนจบวิชาสังคมศึกษา คุณครูส่งงานกลุ่มส่งอาทิตย์หน้า หลังจากเลิกเรียนกลุ่มของปิยะชนกประชุมปรึกษาเรื่องรายงานกลุ่ม ปิยะชนกเสนอความคิดเห็นให้ทำรายงานเกี่ยวกับชุมชนแออัด ปรากฏว่ามีเพื่อนในกลุ่มอีกคนบอกว่าความคิดของปิยะชนกไม่ได้เรื่อง ถ้านักเรียนเป็นปิยะชนกนักเรียนจะอย่างไร

- ก. นับ 1-10 ในใจแล้วถามว่าคุณครูมีความคิดที่ดีกว่าก็ช่วยเสนอมาหน่อย
- ข. จ้องหน้าเพื่อนคนนั้นด้วยความไม่พอใจแล้วเดินออกจากกลุ่มไป
- ค. ผลักอกเพื่อนแล้วถามว่าต้องการหาเรื่องกับตนหรือไม่

ข้อ 12 กรรณิการ์และสนธิ เป็นนักเรียนที่เรียนที่เรียนห้องเดียวกัน สนธิมีนิสัยไม่ดีที่เพื่อน ไม่ชอบอย่างหนึ่งคือชอบทำให้เพื่อนอับอายและขายหน้า เย็นวันหนึ่งขณะที่กรรณิการ์กำลังเดินกลับบ้าน สนธิตะโกนถามว่าเธอต่อหน้าฝูงชนว่า "เมื่อคืนได้ข่าวว่าฉีกรถที่นอนจริงหรือเปล่า" ทำให้ทุกคนที่อยู่ในบริเวณนั้นหันมามองกรรณิการ์บางคนก็หัวเราะ บางคนก็อมยิ้ม ถ้านักเรียนเป็นกรรณิการ์นักเรียนจะอย่างไร

- ก. พูดย้อนกลับไปทันทีว่า "แล้วเมื่อวานที่นายห้องเสียจนอีรูดที่ห้องเรียนหายหรือยัง"
- ข. ยิ้มให้สนธิแล้วพูดว่ามีเรื่องเข้าใจผิดหรือเปล่า
- ค. เดินเข้าไปหาคนที่พูดแล้วชกหน้าเพื่อนคนนั้นทันที

ข้อ 13 ในช่วงโมเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ วรรณาเป็นตัวแทนของกลุ่มออกมานำเสนอรายงาน ขณะที่เธอกำลังรายงานอยู่ที่หน้าห้อง มีนักเรียนอีกห้องเดินมาบอกคุณครูว่ามีโทรศัพท์ที่ห้องพัสดุ คุณครูบอกให้รายงานต่อไปได้โดยไม่ต้องรอครู แล้วเดินไปที่ห้องพัสดุเพื่อรับโทรศัพท์ เมื่อคุณครูกลับไปแล้วปรากฏว่าเพื่อน ๆ ในห้องคุยกันไม่สนใจฟังเรื่องที่วรรณากำลังนำเสนอ ถ้านักเรียนเป็นวรรณานักเรียนจะอย่างไร

- ก. หยุดนำเสนอจนกว่าครูจะกลับมาแล้วค่อยพูดต่อ
- ข. นำเสนอต่อไปเรื่อย ๆ ไม่สนใจว่าจะมีใครฟังหรือไม่
- ค. หยุดนำเสนอและขอรับรองให้เพื่อน ๆ ตั้งใจฟังเรื่องที่ตนนำเสนอ

ข้อ 14 นัตตา อรทัย สุวรรณ และนิตตา เป็นกลุ่มเพื่อนที่สนิทกันมาก เนื่องจากเรียนด้วยกันตั้งแต่ชั้นประถม พอขึ้นชั้นมัธยมปีที่ 1 ทั้งหมดก็เรียนอยู่ห้องเดียวกัน แต่พอขึ้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นิตตาเป็นคนเดียวที่ไม่ได้เรียนอยู่ห้องเดียวกับเพื่อน ๆ และเมื่อวานนี้เป็นวันเกิดของนิตตาแต่ว่าเพื่อน ๆ ในกลุ่มที่สนิท ของนิตตาสลึมวันเกิดของเธอ ถ้านักเรียนเป็นนิตตานักเรียนจะอย่างไร

- ก. โกรธมากต้องโทรไปถามว่าทำไมถึงลืม

ข. ไม่ใส่ใจคิดว่าพวกเขาจะยุ่งเรื่องทำรายงานจนลืม

ค. งอแง และงอนใส่เพื่อน ๆ ที่ลืมวันเกิดของตนแต่ก็ไม่ได้ทำอะไร

ข้อ 15 สุนีย์เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 เธอแอบชื่นชอบสุชาตินักเรียนห้อง 2/1 เพราะเขาเป็นคนหน้าตาดี เรียนเก่ง กิจกรรมเด่น และเป็นคนสุภาพเรียบร้อย กานดาเป็นเพื่อนสนิทของสุนีย์ทราบเรื่องจึงบอกสุนีย์ว่าตนสนิทกับสุชาติ ถ้าเจอสุชาติจะแนะนำให้อู้จัก วันหนึ่งช่วงพักกลางวันที่โรงอาหาร สุนีย์และกานดาพบกับสุชาติ กานดาจึงชวนสุชาตินั่งร่วมโต๊ะ และแนะนำสุชาติกับสุนีย์ กานดาเกิดความคิดที่จะหยอกเล่นกับสุนีย์ โดยบอกกับสุชาติว่า เมื่อวานสุนีย์ผายลมเสียงดังมากในขณะที่เรียนวิชาภาษาไทย ถ้านักเรียนเป็นสุนีย์นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. หัวเราะกลบเกลื่อน แล้วพูดว่าการผายลมเป็นเรื่องธรรมชาติ

ข. บอกให้เพื่อนหยุดพูดพร้อมแสดงหน้าตาไม่พอใจอย่างมาก

ค. ยิ้มให้กานดาแล้วเปลี่ยนเรื่องพูด โดยการชวนสุชาติคุย

ข้อ 16 ห้องเรียนของคุณครูดำรงกำลังเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองคุณครูให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการทดลอง สมชัยเป็นตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลการทดลองหน้าชั้นเรียน ขณะที่สมชัยกำลังนำเสนอ พิธิติยืนขึ้นโต้แย้งเกี่ยวกับผลการทดลอง และการสรุปผลของกลุ่มสมชัย ถ้านักเรียนเป็นสมชัยนักเรียนจะทำอย่างไร

ก. โมโหมาก คิดว่าถ้ากลุ่มของพิธิติออกมานำเสนอตนจะแกล้งถามบ้าง

ข. คิดว่าเพื่อนเราช่วยให้เรารู้ว่ายังมีคนตั้งใจฟังเรานำเสนอ

ค. รับฟังเพื่อน ซึ่งตนอาจจะผิดจริงก็ได้แล้วบอกว่าจะไปค้นคว้าเพิ่มเติมให้

ข้อ 17 พ่อกับแม่ของพิมพ์สีหย่ากันตั้งแต่เธอเรียนอยู่ชั้นประถมปีที่ 1 เธออยู่กับพ่อ เมื่อพิมพ์สีเรียนชั้นมัธยมต้น เธอจึงทราบว่าแม่ของเธอแต่งงานใหม่และมีลูกชายอีกคนตอนนี้อายุ 5 ขวบ และย้ายไปอยู่ต่างประเทศกับสามีใหม่ เวลาที่เธอเห็นเพื่อน ๆ มีแม่มาส่งมารับ ไปร่วมงานโรงเรียน เธอมักจะนึกถึงตัวเองเสมอ เธอไม่มีแม่มาเลยซักครั้ง เธอรู้สึกเหงาและว่าเหว้มาก พิมพ์สีพยายามที่จะลืมเรื่องนี้ ส่วนพ่อเป็นคนเลี้ยงดูและส่งพิมพ์สีและน้องชายของพิมพ์สี พ่อไม่ยอมแต่งงานใหม่ พ่อไม่ค่อยมีเวลาให้กับพิมพ์สีกับน้องมากนัก เนื่องจากต้องทำงาน ถ้านักเรียนเป็นพิมพ์สีนักเรียนจะทำอย่างไร

ก. ดูแลเอาใจใส่น้องแทนพ่อและแม่เพื่อให้น้องรู้สึกอบอุ่นทางใจเท่าที่จะทำได้

ข. นอนร้องไห้ทุกคืนสงสารตัวเองที่เกิดมาอาภัพ

ค. เลิกคิดถึงพ่อกันในทุก ๆ เรื่องและพยายามทำทุกอย่างให้ดีที่สุด

ข้อ 18 วันนี้ในชั่วโมงวิทยาศาสตร์คุณครูเสนอให้นักเรียนทุกคนทำรายงานเดี่ยว เรื่องบทบาทเทคโนโลยียุคใหม่กับชีวิตประจำวัน โดยกำหนดส่งอาทิตย์หน้า สมพลเป็นหัวหน้าห้องเมื่ออ่านหัวข้อที่คุณครูเขียนให้ดูบนกระดาน เขารู้สึกสงสัยและเกิดคำถามขึ้นในใจหลายข้อ ถ้านักเรียนเป็นสมพลนักเรียนจะทำอย่างไรเพื่อให้รายงานออกมาดี

- ก. ยกมือขึ้นแล้วบอกคุณครูว่าเรื่องนี้ยากเกินไปพวกเราทำไม่ได้ขอให้คุณครูเปลี่ยนเรื่องใหม่
- ข. พยายามคิดหาวิธีที่จะหาแหล่งข้อมูลว่าจะหาได้ที่ไหนบ้าง
- ค. หันไปถามเพื่อนว่าควรจะไปค้นคว้าที่ไหนช่วยบอกตนด้วยและขอไปด้วยคน

ข้อ 19 รดา คินี และลีลา ทั้งสามคนเป็นเพื่อนสนิทที่รักใคร่กลมเกลียวกันมานาน ถ้าเพื่อนในกลุ่มมีความทุกข์หรือไม่สบายใจ ทุกคนจะนำปัญหามาปรึกษาและช่วยกันแก้ไข จนปัญหาต่าง ๆ ผ่านไปด้วยดี วันนี้ทั้งสามนัดกันไปบ้านของรดา เพราะพ่อกับแม่ของรดาไปต่างจังหวัด 3 วัน ระหว่างที่คุยกันรดาจึงเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง ว่าเมื่อตอนเรียนชั้นประถมปีที่ 1 ตนเคยเป็นขโมยและไม่เคยถูกจับได้ ที่ทำเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แต่ตอนนี้ไม่ได้ทำแล้วนะ และกำชับเพื่อน ๆ ว่าห้ามไปเล่าให้คนอื่นฟัง วันรุ่งขึ้นรดาไปโรงเรียนตามปกติเธอรู้สึกแปลก ๆ เพราะมีเพื่อนหลายคนมองเธอด้วยสายตาดูถูก ในที่สุดเธอก็ทราบว่าเขาถูกเพื่อนสนิทหักหลัง โดยการนำความลับของเธอไปเล่าให้เพื่อนคนอื่นฟัง ถ้านักเรียนเป็นรดานักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เลิกคบกับเพื่อนคนนั้นอย่างเด็ดขาด และไม่อยากจะมาโรงเรียน
- ข. รู้สึกเสียใจและจำไว้เป็นบทเรียนต่อไปจะไม่ไว้อีกใครอีก
- ค. คิดถึงหลักธรรมข้อขันติ และทำเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น

ข้อ 20 ทวีเป็นนักเรียนที่มีคุณครูให้ความเอ็นดูเป็นพิเศษ เนื่องจากทวีเป็นเด็กดี เรียนเก่ง แต่ฐานะยากจน คุณครูมักจะเรียกทวีไปช่วยงานเสมอ ๆ วันหนึ่งกลุ่มของสามารถูกคุณครูเรียกไปพบ เพราะมีคนแจ้งกับคุณครูว่าเห็นกลุ่มของสามารแอบสูบบุหรี่ที่หลังโรงเรียน เมื่อกลุ่มของสามารถูกคุณครูอบรมและลงโทษเสร็จแล้ว กลุ่มของสามารจึงได้ทักท้วงทวี เพราะคิดว่าทวีเป็นคนบอกคุณครู ทวีปฏิเสธ ถ้านักเรียนเป็นทวีนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ทำตัวเหมือนปกติ แต่ยิ้ม ทักทาย และคุยกับเพื่อน ๆ กลุ่มนั้นเท่าที่จำเป็น
- ข. พยายามหาทางปรับความเข้าใจกับเพื่อนกลุ่มนั้นและอธิบายให้เพื่อน ๆ เข้าใจว่าตนไม่ได้ทำ
- ค. ไม่คุยด้วยกับเพื่อนกลุ่มนั้นเพราะยังไม่ทันทราบความจริงแล้วกลับมาโทษเรอีก

ข้อ 21 โรงเรียนของระติจัดไปทัศนศึกษาที่จังหวัดชลบุรี บังเอิญระติโชคไม่ดีเกิดป่วยกระทันหันจึงไม่สามารถไปทัศนศึกษาครั้งนี้ได้ เนื่องจากเธอได้วางแผนการเดินทาง และต้องการที่จะซื้อของที่ขึ้นชื่อของจังหวัดหลายอย่างมากฝากคนที่บ้าน เมื่อเธอไม่สามารถไปได้ เธอจึงฝากเพื่อนซื้อของ ซึ่งระติหวังไว้ว่าเพื่อนของเธอจะต้องซื้อมาให้เธอแน่นอน แต่ว่าเพื่อนของระติลืมไม่ได้ซื้อมาให้ ถ้านักเรียนเป็นระตินักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. รู้สึกไม่พอใจอย่างมากแต่ก็เก็บไว้ในใจไม่พูดอะไร
- ข. สงบสติอารมณ์ และบอกเพื่อนว่าไม่เป็นไรมีโอกาสตนจะไปซื้อเอง
- ค. ท่อว่าเพื่อนแล้วพยายามหาทางที่จะไปซื้อให้ได้

ข้อ 22 เมธีรู้สึกว่าคุณเองกำลังมีความรู้สึกเบื่อมาก ๆ เบื่อเรียน เบื่อบ้าน เนื่องจากอาจารย์ให้การบ้านและรายงานเยอะมาก จนเขาไม่มีเวลาพักผ่อน เนื่องจากเขาเป็นคนทำงานช้า ส่วนทางบ้านก็ให้เงินค่าไปโรงเรียนไม่พอใช้ เนื่องจากต้องนำมาจ่ายเพิ่มค่าทำรายงาน ถ้านักเรียนเป็นเมธีนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. หยุดทำทุกสิ่งทุกอย่างแล้วออกไปเดินเล่นที่ห้างสรรพสินค้า ได้ไปดูของสวย ๆ งาม ๆ บางทีความรู้สึกอาจจะดีขึ้น
- ข. บอกทางบ้านตามตรงและขอเบิกเงินค่าทำรายงาน และหาทางผ่อนคลายทำสิ่งที่ตนชอบ เมื่อรู้สึกดีขึ้นก็กลับมาทำรายงานต่อ
- ค. บอกที่บ้านว่าตนไม่สบายทั้งๆที่สบายดี แล้วก็นอนหลับไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะรู้สึกดีขึ้น

ข้อ 23 พ่อกับแม่ของหัตตดาวตัดสินใจแยกทางกัน แม่ของเธอแต่งงานใหม่ ส่วนพ่อก็แต่งงานใหม่เช่นกัน หัตตดาวเลือกอยู่กับแม่ แต่แม่ของเธอตามใจสามีใหม่อย่างมาก จนบางครั้งก็ลืมลูกของตน สามีใหม่ของแม่ไม่ค่อยชอบหัตตดาวเท่าไร จึงปล่อยให้หัตตดาวอยู่ตามลำพังไม่สนใจ ถ้านักเรียนเป็นหัตตดาวนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. หันไปดื่มเหล้าหรือเบียร์เพื่อให้ลืมความทุกข์ ความกลุ้มใจ
- ข. ตั้งหน้าตั้งตาเรียนให้มากขึ้นกว่าเดิมทำคะแนนให้สูงขึ้นเพื่ออนาคตของตนเอง
- ค. ต่างคนต่างอยู่ก็ดีแล้ว จะได้ไม่มีเรื่องทะเลาะกัน

ข้อ 24 ชาลีเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 เขาเป็นเด็กเรียนเก่งมาก ๆ ชีวิตของเขามีแต่เรื่องเรียนเท่านั้นตอนเข้าไปโรงเรียน หลังเลิกเรียนไปเรียนพิเศษ วันเสาร์และวันอาทิตย์ก็เรียนพิเศษ เขาใช้ชีวิตแบบนี้มาตั้งแต่อายุ2 ขวบ ในชั่วโมงแนะแนวคุณครูถามว่าอนาคตอยากเป็นอะไร ชาลีตอบคำถามนี้ไม่ได้ จึงทำให้เขารู้สึกว่าชีวิตของเขาไม่มีจุดหมายไม่มีจุดยืน ไม่รู้ว่าพรุ่งนี้จะเป็นอย่างไรเขาคงทำอะไรไม่ได้นอกจากเรียน ถ้านักเรียนเป็นชาลีนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. คิดว่าเรียนเก่งยิ่งขึ้นแล้วสิ่งที่ดี ๆ ก็จะเกิดขึ้นตามมาในอนาคต
- ข. เริ่มคิดวางแผนการดำเนินชีวิตเสียใหม่ ทบทวนดูว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เราเกิดความรู้สึกแบบนี้
- ค. ปล่อยมันไปตามบุญตามกรรมอะไรจะเกิดมันก็ต้องเกิดไม่มีใครช่วยได้

ข้อ 25 ชัยวัฒน์เป็นคนที่มึนอารมณ์อ่อนไหว และไม่ค่อยมั่นใจตนเอง ชัยวัฒน์มีคุณตาซึ่งเลี้ยงเขามาตั้งแต่เด็ก ๆ และรักเขามาก เพิ่งจะเสียชีวิตเมื่อวานนี้ เขาจึงโทรไปบอกข่าวอาคม ซึ่งอาคมเป็นเพื่อนที่เขาสนิทที่สุด เมื่ออาคมมาถึงเห็นสภาพของชัยวัฒน์ ซึ่งอยู่ในสภาพที่นั่งร้องไห้ พุ่มพ่าย เหมือนคนขาดสติ ถ้านักเรียนเป็นอาคมนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ปล่อยให้อาคมอยู่คนเดียวเงียบ ๆ ไม่เข้าไปรบกวน
- ข. เดินเข้าไปปลอบชัยวัฒน์และร้องไห้ด้วย
- ค. เดินเข้าไปปลอบ และบอกให้เพื่อนทำใจให้เข้มแข็งแล้วพาออกไปเดิน เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ

ข้อ 26 ช่วงพักกลางวันที่โรงอาหาร วันดีเห็นสำรวยซึ่งเป็นเพื่อนห้องเดียวกับตนแอบหยิบเงิน 100 บาทของเพื่อนอีกคนที่ทำหล่นไว้ที่พื้นโดยไม่รู้ตัว เก็บเข้ากระเป๋า ถ้านักเรียนเป็นวันดีนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ทำเป็นไม่สนใจถือว่าเพื่อนคนนั้นทำเงินหายไป 100 บาท
- ข. นำเรื่องนี้ไปบอกกับหัวหน้า และให้หัวหน้าบอกสำรวยให้นำเงินไปคืนเพื่อน

- ค. เดินเข้าไปหาสำรวจแล้วบอกว่าตนรู้ว่าเขาทำอะไรโดยพูดให้สำรวจคิดในทางกลับกัน และบอกให้เขานำเงินไปคืน

ข้อ 27 วันพฤหัสบดีหลังเลิกเรียนจิตตรามีนัดกับกลุ่มเพื่อน ๆ โรงเรียนเก่าที่ไม่ได้เจอกันมานาน แต่กลุ่มของจิตตรากำลังทำงานกลุ่มของวิชาสังคม เพื่อให้เสร็จและส่งอาจารย์ในวันพรุ่งนี้ ถ้านักเรียนเป็นจิตตรานักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. บอกกับเพื่อน ๆ ว่าตนมีนัดสำคัญวันนี้อยู่ช่วยไม่ได้
- ข. ช่วยเพื่อนทำงานชั่วคราว และขอโทษเพื่อนที่ตนไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะช่วย
- ค. ช่วยเพื่อน ๆ ทำงานจนเสร็จและอธิบายให้เพื่อนที่นัดถึงเหตุผลที่มาสาย

ข้อ 28 ตะวันเพื่อนสนิทของบันเทิง ตะวันเป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง ความประพฤติเรียบร้อยจึงได้รับคัดเลือกให้เป็นนักเรียนดีเด่นประจำโรงเรียน ตะวันบอกกับบันเทิงว่าหลังจากเรียนวิชาภาษาอังกฤษเสร็จแล้วเขาถูกคุณครูประจำชั้นเรียกไปพบถ้านันเทิงจะกลับก่อนก็ได้ไม่ต้องรอ แต่บันเทิงบอกว่าเขาจะรอ เวลาผ่านไปประมาณ 20 นาที บันเทิงเห็นตะวันเดินออกมาจากห้องคุณครูบันเทิงเห็นเขาร้องไห้ถ้านักเรียนเป็นบันเทิงนักเรียนคิดว่าเขาเป็นอะไร

- ก. โดนคุณครูดุแน่นอน แต่ไม่รู้ถึงสาเหตุว่าเรื่องอะไร
- ข. ต้องมีเรื่องเกิดขึ้นกับครอบครัวเขาแน่ ๆ เพราะเรื่องอื่นไม่น่ามีปัญหา
- ค. เดินเข้าไปถามว่าร้องไห้เรื่องอะไร มีปัญหาอะไรเกิดขึ้นถ้าตนเองพอจะช่วยได้ตนยินดีจะช่วยเสมอ

ข้อ 29 อนันต์กับพุมิสร์เป็นเพื่อนสนิทกัน ทั้งคู่ตกลงกันว่าจะไปสมัครสอบเข้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนชื่อดังแห่งหนึ่ง ซึ่งมีคนมาสมัครเยอะมาก ที่บริเวณรับสมัครต้องใช้บัตรคิวในการสมัคร อนันต์กับพุมิสร์ได้คิวใกล้ ๆ กัน แต่ว่าอนันต์โชคร้ายทำบัตรคิวหาย และจะต้องไปรอรับบัตรคิวใหม่ ซึ่งอนันต์เข้าแถวรอมานานมากทำให้อนันต์รู้สึกหงุดหงิด ส่วนพุมิสร์เมื่อสมัครเสร็จก็กลับบ้านไม่รออนันต์ ถ้านักเรียนเป็นอนันต์นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

- ก. รู้สึกโกรธและน้อยใจที่เพื่อนไม่ยอมรอตตน และคิดว่าต่อไปนี้จะไม่ยอมพูดกับเพื่อนคนนี้
- ข. รู้สึกไม่พอใจที่เพื่อนไม่ยอมรอตตน แต่ก็ทำเป็นเฉย ๆ เก็บไว้ในใจ
- ค. พยายามคิดกลับกันว่าถ้าเราเป็นเพื่อน เราก็จะต้องทำแบบนี้ เพราะต้องรีบไปอ่านหนังสือ

ข้อ 30 ณ ห้องมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 คุณครูประจำชั้นประกาศตอนชั่วโมงโฮมรูมว่ามีเพื่อนในห้องคนหนึ่งต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากบ้านของเขาถูกไฟไหม้เมื่อคืนนี้ ถ้ามีใครต้องการที่จะให้ความช่วยเหลือให้ไปแจ้งความ ประสงค์ได้ที่ห้องพัสดุ ถ้านักเรียนเป็นนักเรียนห้อง 2/3 นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่สนใจเพราะไม่ใช่ญาติ พี่น้องของตน เดียวก็มีคนอื่น ๆ ช่วยเอง
- ข. ยกมือขึ้นถามคุณครูว่าบ้านเขาอยู่แถวไหน และตอนนี้เขาไปอยู่ที่ไหน
- ค. เดินไปที่ห้องพัสดุและบอกความประสงค์ว่าจะนำเสื้อผ้าของตนมาให้

ข้อ 31 เจริญและมานะเรียนอยู่ห้องเดียวกัน เจริญมักจะชวนมานะไปเที่ยวด้วยกันเสมอ วันอาทิตย์เจริญมาหามานะที่บ้านเพื่อจะชวนมานะไปเที่ยว แต่มานะปฏิเสธและบอกว่าพรุ่งนี้เป็นวันสอบวันสุดท้ายที่สำคัญเป็นวิชาคณิตศาสตร์ เจริญไม่ละความพยายามโดยหาเหตุผลมาอ้างมากมายจนในที่สุดมานะก็ตกลงไปกับเจริญ เมื่อถึงวันประกาศผลสอบปรากฏว่าเจริญสอบได้เกรด 4 ในวิชาคณิตศาสตร์ และมานะสอบได้เกรด 0 ถ้านักเรียนเป็นเจริญนักเรียนจะอย่างไร

- ก. บอกมานะว่าไม่เป็นไรเริ่มต้นใหม่ได้อย่างเพิ่งท้อแท้
- ข. เฉย ๆ ไว้ไม่พูดถึงเพราะกลัวมานะโทษว่าเป็นเพราะตนชวนไปเที่ยว
- ค. บอกมานะว่าไม่เป็นไรเดี๋ยวตนจะช่วยติวรับรองสอบผ่านแน่นอนและต่อไปจะไม่ชวนเพื่อนทำแบบนี้

อีก

ข้อ 32 จริยาเป็นคนชอบพูดหยอกล้อเพื่อนในห้องเสมอ เพื่อนในห้องส่วนมากจะทราบและไม่โกรธเธอ เข้าวันหนึ่งก่อนเข้าเรียน จริยาเห็นชูศรีเดินมากับแสนเดช ซึ่งเป็นนักเรียนอีกห้องหนึ่ง เธอจึงเดินไปหาชูศรีและพูดขึ้นว่าเมื่อเช้าตนเห็นชูศรีเดินมากอดกับแสนเดช เธอเป็นแฟนใหม่ของเขาหรือ เธอทำแบบนี้ไม่ดีเลยนะ พร้อมทั้งทำท่าทางล้อเลียนชูศรี เมื่อจริยาพูดจบชูศรีก็ร้องไห้ไม่ยอมพูดกับจริยาอีก ถ้านักเรียนเป็นจริยานักเรียนจะอย่างไร

- ก. เดินเข้าไปขอโทษชูศรี และบอกว่าตนไม่ได้ตั้งใจที่จะพูดแบบนี้
- ข. ไม่ขอโทษเพราะคิดว่าชูศรีคงเข้าใจที่ตนพูดแบบนี้แค่เรื่องล้อเล่น เดี่ยวชูศรีก็หายอน
- ค. ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ถ้าเพื่อนเสียใจไม่เลิกก็กล่าวขอโทษ ถ้าเฉย ๆ เราก็เฉย ๆ

ข้อ 33 กานดาย้ายโรงเรียนมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา และเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เทอมปลาย เนื่องจากบิดามารดาถูกย้ายกลับมาทำงานที่ประเทศไทย ขณะนี้กานดาเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และกานดาเป็นคนที่เรียนเก่งที่สุดในห้อง ผลสอบทุกวิชากานดาได้คะแนนสูงสุดเสมอ เมื่อมีการแข่งขันทางด้านวิชาการ กานดาจะได้เป็นตัวแทนแข่งขัน และเธอได้รับรางวัลชนะเลิศกลับมาทุกครั้ง ดังนั้นเธอจึงเป็นนักเรียนที่ทุกคนรู้จักและเอ็นดูเป็นพิเศษ แต่เวลาอยู่กับเพื่อน ๆ ในห้องกานดาจะเป็นคนค่อนข้างเก็บตัว ไม่ค่อยคุยกับใคร และทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ไม่ค่อยได้ มักจะมีเรื่องกระทบกระทั่งกันอยู่เสมอ ๆ เดือนหน้าจะมีการเลือกหัวหน้าห้องคนใหม่ คุณครูประจำชั้นต้องการให้กานดาเป็นหัวหน้า แต่เพื่อน ๆ ไม่ยอมรับเธอ

ถ้านักเรียนเป็นกานดานักเรียนจะอย่างไร

- ก. รู้สึกไม่พอใจเพื่อน ๆ และบอกคุณครูว่าเพื่อน ๆ อิจฉาตนที่เป็นคนเก่งในทุก ๆ เรื่อง แต่ถ้าทุกคนไม่ยอมให้ตนเป็นหัวหน้า ตนก็ไม่อยากเป็น
- ข. รู้สึกเสียใจที่ไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ และบอกกับคุณครูว่าให้หาคนอื่นที่เหมาะสมและเพื่อน ๆ ยอมรับเป็นหัวหน้าดีกว่า
- ค. บอกกับเพื่อน ๆ ว่าตนรู้สึกเสียใจที่เพื่อน ๆ ไม่ยอมรับ แต่ขอโอกาสให้ตนแก้ตัว เพราะตนรู้ว่ามิชอบพร้อมเรื่องอะไร และจะทำหน้าที่ให้ดีที่สุด

ข้อ 34 วิชาวิทยาศาสตร์คุณครูพาตี๋มอบหมายให้นักเรียนซึ่งเป็นหัวหน้าห้องแบ่งเพื่อน ๆ ออกเป็น 7 กลุ่ม เพื่อทำการทดลอง เมื่อคุณครูพาตี๋มเสร็จก็เดินออกไปนอกห้อง ฝรั่งจึงบอกให้เพื่อน ๆ แบ่งกลุ่มตามความสมัครใจใครอยากอยู่กลุ่มใครก็ได้ จะมี 5 กลุ่มที่มีสมาชิก 7 คนและอีก 2 กลุ่มจะมี 8 คน เมื่อแบ่งกลุ่มเสร็จแล้วให้ทุกคนนั่งตามกลุ่มของตน ปรากฏว่า เหลือวินัยเพียงคนเดียวที่ไม่มีใครยอมให้เข้ากลุ่มเลย ถ้านักเรียนเป็นฝรั่งนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เดินเข้าไปคุยกับวินัยและให้วินัยเข้ากลุ่มของตน
- ข. สอบถามเพื่อน ๆ ถึงเหตุผลที่ไม่ยอมให้วินัยเข้ากลุ่ม
- ค. ตัดสินโดยวิธีจับฉลากว่ากลุ่มไหนจะได้วินัยเข้ากลุ่ม

ข้อ 35 ณ ห้องเรียนของคุณครูปราณี คุณครูให้นักเรียนช่วยกันคิดว่างานวัฒนธรรมประจำปีควรจัดกิจกรรมอะไร เวลาผ่านไปจนหมดชั่วโมงยังหาข้อสรุปไม่ได้ คุณครูจึงให้นักเรียนตกลงว่าจะทำอย่างไร พรุ่งนี้มาให้คำตอบคุณครู ประธานเป็นหัวหน้าห้องจึงบอกให้ทุกคนอยู่ประชุมตอนเย็น เพื่อหาข้อสรุปว่าห้องเราควรจะจัดกิจกรรมอะไร เมื่อถึงเวลานัดทุกคนเสนอกิจกรรมที่ตนต้องการจัด ทำให้เกิดเสียงดังมาก คุณครูที่อยู่ในห้องพักครูจึงเดินออกมาดูว่าให้เสียงเบา ๆ ทุกคนจึงเงียบเสียงลง คุณครูจึงขอพบหัวหน้าห้อง ประธานยกมือขึ้นและเดินตามคุณครูออกไป คุณครูจึงถามว่าทำไมจึงปล่อยให้เพื่อนในห้องเสียงดัง ประธานจึงอธิบายเรื่องทั้งหมดให้คุณครูทราบ ดังนั้นคุณครูจึงถามประธานว่าจะจัดการอย่างไร ถ้านักเรียนเป็นประธานนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ตัดสินใจเลือกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเลย เพื่อยุติข้อโต้แย้งเพราะตนเป็นหัวหน้าห้อง
- ข. ให้นักเรียนในห้องโหวตอีกครั้งเพื่อดูว่ากิจกรรมใดได้รับเลือกมากกว่ากัน
- ค. ให้นักเรียนในห้องช่วยกันแสดงความคิดเห็นถึงข้อดีข้อเสียของแต่ละกิจกรรมแล้วเลือกกิจกรรมที่มีข้อดีมากกว่า

ข้อ 36 เพ็ญภา อุมพร และนงนุช เป็นเพื่อนที่อยู่กลุ่มเดียวกันมาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วันนั้นขณะเรียนวิชาคณิตศาสตร์ คุณครูสอบเก็บคะแนนโดยไม่บอกล่วงหน้า ขณะที่กำลังทำข้อสอบเพ็ญภาทำข้อสอบไม่ได้ จึงกระซิบบอกนงนุชว่าขอตนลอกคำตอบ แต่นงนุชปฏิเสธ เมื่อหมดเวลาสอบเพ็ญภาทำข้อสอบไม่ได้สักข้อเดียว เธอจึงต่อว่านงนุชที่ไม่ยอมให้เธอลอก นงนุชอธิบายว่ากลัวคุณครูเห็น เพ็ญภาไม่ยอมฟังเหตุผลของนงนุช ในที่สุดทั้งคู่ก็ทะเลาะกันอย่างรุนแรง หนึ่งในสองคนนั้นมาขอคำปรึกษาจากอุมพร ถ้านักเรียนเป็นอุมพรนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. บอกให้เพื่อนลืมเรื่องนี้และถือว่ามันไม่ได้เกิดขึ้นแล้วพาเพื่อนไปเดินเล่น
- ข. ถามเพื่อนว่ามีเรื่องอะไรกันถึงทะเลาะกันรุนแรงขนาดนี้และหาสาเหตุ และวิธีการแก้ไข
- ค. บอกให้เพื่อนเลิกคบกับเพื่อนคนนี้ไปเลยหาเพื่อนคนใหม่ที่ไม่ชวนทะเลาะดีกว่า

ข้อ 37 วิมลย้ายโรงเรียนมาจากต่างจังหวัด และเริ่มเรียนที่โรงเรียนแห่งใหม่ได้ 2 วัน ฤดีเพื่อนคนหนึ่งในห้องจะจัดงานวันเกิดที่บ้านของเธอ และเธอชวนวิมลให้ไปร่วมงานของเธอ วิมลตื่นเต้นและดีใจมาก เมื่อถึงวันงานวิมลรีบ

ไปที่บ้านของฤดี เมื่อเธอไปถึงปรากฏว่าเธอไม่รู้จักใครซักคน และฤดีเจ้าของงานก็ยังไม่ลงมาจากข้างบนบ้าน ถ้านักเรียนเป็นวิมลนักเรียนจะอย่างไร

- ก. เดินหลบออกไปข้างนอกรออีกซักพักค่อยเดินเข้ามาใหม่
- ข. เดินเข้าไปในงานและเดินดูรูปภาพที่แขวนแสดงอยู่ตามผนัง จนกว่าฤดีจะลงมา
- ค. เดินเข้าไปในงานถามหาฤดี และพ่อแม่ของฤดี เมื่อพบก็แนะนำตัวว่าเป็นเพื่อนของฤดี

ข้อ 38 อรอนงค์ได้รับคัดเลือกให้เป็นนักเรียนดีเด่นประจำจังหวัด และเธอได้รับบัตรเชิญไปร่วมงานเลี้ยงต้อนรับผู้ว่าราชการจังหวัดคนใหม่ โดยให้เธอทำหน้าที่กล่าวคำต้อนรับในฐานะเป็นนักเรียนดีเด่นประจำจังหวัด ซึ่งทำให้เธอรู้สึกตื่นเต้นมาก เมื่อไปถึงบริเวณงาน เธอพบว่ามียุคคลที่มีชื่อเสียงของจังหวัดมาร่วมงานหลายคน ถ้านักเรียนเป็นอรอนงค์นักเรียนจะอย่างไร

- ก. เดินเข้าไปภายในงานและแอบอยู่มุมใดมุมหนึ่งของงาน
- ข. เดินเข้าไปภายในงานและมองหากลุ่มคนที่วัยใกล้เคียงกับตนและเดินเข้าไปแนะนำตัว
- ค. เดินเข้าในงานและพยายามทำตัวให้กลมกลืนกับทุกคนแต่ไม่กล้าพูดกับใครเลย

ข้อ 39 สุพรรณากับอำภาเป็นเพื่อนที่สนิทกันมากไปไหนมาไหนด้วยกันตลอดเวลา เมื่อใครมีปัญหาเกิดขึ้นต่างก็ให้ความช่วยเหลือกันเต็มที่ จนเพื่อนในห้องเรียกทั้งคู่ว่าแฝดคนละฝา นัยนาเป็นเพื่อนห้องเดียวกันกับทั้งคู่ สามวันที่ผ่านมาเพื่อน ๆ ในห้องสังเกตเห็นนัยนาทำท่าทางสนิทสนมกันมากเป็นพิเศษ โดยนัยนาทำราวกับว่าตนเป็นสุพรรณา ซึ่งสุพรรณาก็รู้สึกเหมือนกัน ถ้านักเรียนเป็นสุพรรณา นักเรียนจะอย่างไร

- ก. รู้สึกไม่สบายใจแล้วเรียกเพื่อนสนิทของนักเรียนมาคุยว่าเธอไม่ต้องการคบเราเป็นเพื่อนสนิทแล้ว หรือ
- ข. ทำเป็นไม่สนใจ แต่เพื่อนสนิทคนเดียวหาใหม่ก็ได้ไม่เห็นต้องจ้อเลย
- ค. แสดงท่าที่ยินดีกับเพื่อนคนนั้นและบอกกับเพื่อนสนิทว่าดีนะกลุ่มเราจะได้มีเพื่อนสนิทเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน

ข้อ 40 นารี มาลัยพร พรทิพย์ และนิตดา เป็นเพื่อนที่อยู่กลุ่มเดียวกัน เย็นวันศุกร์หลังเลิกเรียนนารีต้องไปประชุมที่ชมรม จึงบอกให้เพื่อน ๆ รอตนอยู่ที่หน้าโรงอาหารประมาณ 30 นาที หลังจากนารีประชุมเสร็จเธอรีบมาหาเพื่อน ๆ ทันที เมื่อเธอมาถึงสถานที่นัดเธอพบว่าเพื่อน ๆ ในกลุ่มของเธอกำลังทะเลาะกันอย่างรุนแรง ถ้านักเรียนเป็นนารีนักเรียนจะอย่างไร

- ก. บอกให้เพื่อน ๆ หยุดทะเลาะกันแล้วถามถึงสาเหตุ รับฟังแต่ก็เฉย ๆ ไม่ให้ความคิดเห็นให้คิดกันเอง
- ข. บอกให้เพื่อน ๆ หยุดทะเลาะกันแล้วถามถึงสาเหตุ รับฟังและเข้าข้างเพื่อนที่เราสนิทที่สุด
- ค. บอกให้เพื่อน ๆ หยุดทะเลาะกันแล้วถามถึงสาเหตุ รับฟังและพยายามไกล่เกลี่ยให้คืนดีกัน

เฉลยแบบทดสอบความเจ็ลยวณลาดทางอารมณั

<u>ข้อที่</u>	<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ค</u>
1	2	3	1
2	1	2	3
3	1	2	3
4	3	2	1
5	1	2	3
6	1	2	3
7	3	2	1
8	3	2	1
9	2	3	1
10	3	1	2
11	3	2	1
12	2	3	1
13	2	1	3
14	1	3	2
15	2	1	3
16	1	2	3
17	2	1	3
18	1	3	2
19	1	2	3
20	2	3	1
21	2	3	1
22	2	3	1
23	1	3	2
24	2	3	1
25	2	1	3
26	1	2	3
27	1	2	3
28	1	2	3
29	1	2	3
30	1	2	3
31	2	1	3

ข้อ	<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ค</u>
32	3	1	2
33	1	2	3
34	2	3	1
35	1	2	3
36	2	3	1
37	1	2	3
38	1	3	2
39	2	1	3
40	2	1	3

คะแนนต่ำสุด = 40 คะแนน

คะแนนสูงสุด = 120 คะแนน

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความเจตียวฉลาดทางอารมณ์

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.184
2	3.610
3	3.077
4	2.340
5	2.070
6	2.840
7	1.860
8	4.000
9	3.860
10	4.220
11	5.710
12	4.520
13	4.020
14	4.110
15	4.550
16	4.520
17	3.330
18	4.070
19	4.560
20	4.460
21	4.460
22	2.795
23	3.729
24	3.621
25	5.320
26	4.910
27	5.210
28	5.970
29	5.890

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
30	3.297
31	3.020
32	3.830
33	5.090
34	2.910
35	1.840
36	3.050
37	5.714
38	2.000
39	3.810
40	4.400

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8208

ภาคผนวก ค

- แสดงคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
- แสดงค่าผลต่างของคะแนนความเจือยฉลาดทางอารมณ์

ตาราง 9 แสดงคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1

คนที่	คะแนน		D	D ²
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง		
1	73	87	14	196
2	79	91	12	144
3	82	94	12	144
4	82	88	6	36
5	83	94	11	121
6	87	96	9	81
7	87	92	5	25
8	88	92	4	16
9	89	92	3	9
10	92	98	6	36
11	94	100	6	36
12	94	96	2	4
13	96	100	4	16
14	96	101	5	25
15	99	105	6	36
16	99	105	6	36
	$\bar{X} = 88.75$ S = 7.55	$\bar{X} = 95.69$ S = 5.46	$\Sigma D = 111$	$\Sigma D^2 = 961$

ตาราง 10 แสดงคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 2

คนที่	คะแนน		D	D ²
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง		
1	76	88	12	144
2	83	88	5	25
3	83	90	7	49
4	83	90	7	49
5	85	88	3	9
6	85	90	5	25
7	87	89	2	4
8	88	93	5	25
9	89	93	4	16
10	89	95	6	36
11	90	95	5	25
12	90	96	6	36
13	91	99	8	64
14	96	100	4	16
15	96	100	4	16
16	96	100	10	100
	$\bar{X} = 87.94$ S = 5.47	$\bar{X} = 93.38$ S = 4.59	$\Sigma D = 93$	$\Sigma D^2 = 639$

ตาราง 11 แสดงคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

คนที่	คะแนน		D	D ²
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง		
1	77	81	4	16
2	79	80	1	1
3	86	90	4	16
4	88	86	2	4
5	89	90	1	1
6	90	80	10	100
7	91	90	1	1
8	91	92	1	1
9	92	80	12	144
10	92	90	2	4
11	93	88	5	25
12	93	89	4	16
13	93	90	7 = 3	49
14	95	90	5	25
15	96	91	5	25
16	97	93	4	16
	$\bar{X} = 90.36$ S = 5.75	$\bar{X} = 87.63$ S = 8.79	$\Sigma D = 94$	$\Sigma D^2 = 1188$

ตาราง 12 แสดงค่าผลต่างของคะแนนความเจือปนตลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ในกลุ่มทดลอง
ที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มควบคุม

คนที่	ผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง		
	กลุ่มทดลองที่ 1	กลุ่มทดลองที่ 2	กลุ่มควบคุม
1	14	12	4
2	12	5	1
3	12	7	4
4	6	7	2
5	11	3	1
6	9	5	10
7	5	2	1
8	4	5	1
9	3	4	12
10	6	6	2
11	6	5	5
12	2	6	4
13	4	8	7
14	5	4	5
15	6	4	5
16	6	10	4
$\bar{X}$	6.94	5.81	5.86

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวอภิษฎา ดวงจันทร์
วัน เดือน ปีเกิด	10 มิถุนายน 2519
สถานที่เกิด	เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	54 ซอยเจริญนคร21 ถนนเจริญนคร แขวงบางลำภูล่าง เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร 10600 โทร. 02-4374512
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	นักจิตวิทยา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงพยาบาลปิยะมิตร บางนา – ตราด กม.6 อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2528	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสด็จ
พ.ศ. 2531	มัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาปีที่ 6 วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
พ.ศ. 2540	ปริญญาตรี (นศ.บ.) นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม
พ.ศ. 2544	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร